

Forfatter: Schandorph, Sophus

Titel: POET OG JUNKER (1892)

Citation: Schandorph, Sophus: "POET OG JUNKER (1892)", i Schandorph, Sophus: *Stillelivs-Folk - Poet og Junker*. - 1904, 1904-05, s. 169. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-schandorph07-shoot-workid68529.pdf> (tilgået 23. juli 2024)

Anvendt udgave: Stillelivs-Folk - Poet og Junker. - 1904

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

POET OG JUNKER (1892)

170

171

I.

Paa den øverste Terrasse i Giardino Boboli i Firenze sad to unge Mænd.

Den ene, høj og mager, uden Paryk, med det røde Haar let opsat, bleg med store lyseblaa Øjne, en lang hesteagtig Profil, en mægtig Pande, en smuk udtryksfuld Mund, havde over en lyseblaa Kjole kastet en rød Kappe, som han afvekslende slog til Side og samlede om sig. Han støttede sig mod Stenbalustraden med den højre Albue, lænede sit Hoved til Haanden, paa hvis Ringfinger en meget stor blodrød Agatplade blinkede.

Den anden var i halv gejstlig Dragt af blankt sort Atlask, med en mangedekantet sort Fløjlsbaret paa Hovedet. Han bar friseret Haar med pudrede Tindingbukler. Han havde mørke og bevægelige Bryn, en fin, lidt smaat skaaren Profil, sorte og spillende Øjne. Han spejdede ud over de dejlige Omgivelser, lod Øjnene glide hen over Højenes mangfoldige, fint svungne Bølgelinjer. Der vrimlede af Oliventræer. De kravlede op og ned over Høje, gennem Dale. De dannede Skove, men hvert Træ stod saa selvstændig med sin død stille bleggrønne Krone. Op ad Højene klatrede hvide Villaer, tittende ud gennem Cypresgrupper som Smaapiger, der i ubevidst Koketteri skotter ud i den store Verden. Bag alt dette alvorsfuldt sortnende Træer paa Bjergene. End højere brune dunstbeslørede Bjerge. Den gejstlige Herre skottede op mod sin Sidemand, smilede med sin fine Mund, trak paa Skuldrene, da han mærkede, at der ikke var Haab om at faa ham i Tale. Thi samme Sidemands meget lyse Øjne syntes at svømme hen i Sfærer, hvorfra det ikke var let at faa deres Ejermand vristet.

172

Da vendte den gejstlige Herre sig om.

Terrasseformig bølgede Bobolihavens Masser af sortebrune Stenege og mørkegrønne Kastanjer med alle de stille, dugblinkende Toppe ned mod Palazzo Pitti. Over dem bredte sparsomt hist og her Pinjer sig med udslaaede Kroner, fornemt overragende alt.

Og han skimtede Gange med tætflattet Løvtag, snoende sig som Slanger i en Slags Underskov. Og hist og her en hvid Statue. Højt oppe over Terrassen et Kastels hvide Mure med Teglstensmønning. Bag Mønningen fremtonede med visse Mellemlum en Soldat, gul, med hvide Krydsbandolerer og trekantet paa tværs siddende Hat, med et uhyre langt Gevær i Hvilstilling paa venstre Skulder.

Der var saa stille, der var saa genlydende i Medicæernes gamle Have, at man langt fra den anden Side Kløften mellem Terrassen og Kastellet kunde høre Soldaternes Trin, høre Geværernes og Sidevaabnernes Metal klirre.

Den gejstlige Herre vovede endelig at røre ved sin Sidemands Albue og spørge:
- Kære Grev Vittorio, bliver det en ny Tragedie?

Den tiltalte fór sammen som en nervøs Kvinde og maalte den tiltalende med et forbitret Blik. Han løftede den store hvide Haand med den røde Plade. Den gejstlige Herre greb om hans Underarm med et ret fast Tag.

- Husk paa, Grev Vittorio . . . jeg er ikke Jeres Tjener Andrea, som I plejer at prygle eller slaa Panden halvt itu paa med Messinglysestager.

I et Sekund stod de to Mænds karakteristiske Profiler vendte mod hinanden i det klare linjeblottende Efteraarslys, og de stod saa skarpe, saa tydelige, som var de gjorte i stærkt Relief af Ghiberti eller Donatello.

Og ud fra den rødblonde Mands Mund lød Ordene med en skøn Klang, i klart Barytonregister, og Klangene stod smukt sammen med Bjergenes og Træernes klare Farver og Former, lød, som om den var stemt

sammen med den høje tavst blinkende Efteraarsdag:

- Abbate . . . Ven, hvorfor taler I til mig? Jeg kunde falde Jer om Halsen . . . eller jeg kunde behandle Jer, som I før sagde. Der er kun en lille Streg, som skiller min vanvittigt rasende Stemning fra min Trang til at favne alle Væsener . . . til at løfte al Verden fra Jordens Pøl op i den Æther, som er deroppe, som er saa dejlig, at den synes at saa forde til at synge højt; den maa 173 forædle hvert Ord, man siger, hver Tone, man nynner . . . Det er ikke saa sært, at Dantes og Petrarcas Sange er fødte i Toscana, i Firenze . . . Kom lad os gaa ned og se paa Firenze!

- Hvor Jer Røst lyder smukt, Grev Vittorio!

- Ti stille! En piemontesisk Prop sidder mig i Halsen. Jeg er en Barbar. Jeg lærer aldrig Italiensk.

Abbaten tog tavs sin Vens store hvide Haand, som han klappede beroligende. De gik gennem de krumme af nedtvungne Stenegekroner flettede Gange, nedad, og Abbaten ledte Greven ind paa et trekantet Fremspring af Havens Klippeparti, som en Balustrade omhegnede.

Dybt nede laa Firenze, med Palazzo Vecchios alt overrørende Taarn med Tindernes Takker, storartet skøn som en Sang af Dante, mens Arnos bløde Folder og sagte skarpe Blinken, dejlig, men kold, bragte en til at tænke paa Petrarcas fast byggede Sonetter, hvor Elskovs glødende Erts, afkølet, er hamret ud i bronceklingende Rhythmer. Villaer mod Nord med vajende Flag og lystig blinkende, blomsterspraglede Haver fortalte om, hvor Boccaccio med velhavende og aandfulde Venner havde kunnet se ned paa den pestbefængte By og lade de mildt vemodige og skælmisk kaade Historier klinge under de skærmende Ligusterbuske og de vajende Akacier.

- Se, her, Grev Vittorio . . . se ned paa den Stad, hvori vort skønne Sprog skabtes . . . Studér det flittig, og I vil genføde dets store Tid . . . Jeg tror paa Jer, som paa ingen anden.

Den rødhaarede Herre hyllede sig tæt i sin røde Silkekappe, saa ned mod Domens Kuppel med det vældige Sving i Linjerne, pegede stille i Retning af San Lorenzos mindre Kuppel og sagde:

- Der nede, Abbate Caluso . . . ser I . . . der i San Lorenzo, der staar Michelangelos halvfærdige Statuer. Han har viet dem til to enorme Fæhoveder af en fordærvet Race . . . han flyede fra sine Værker . . . da de Æsler solgte hans Fædrenestad til den befængte Habsburger med sin Faarekæve . . . Og saadan vil det gaa bestandig i dette dejlige Land. Genier var der nok af . . . men end flere Rovdyr og glubende Bestier . . . Og nu er Italien en forfransket Sump, Kryberes og Uslingers Land.

- Led frisk Vand i Sumpen, Greve! I har allerede vel begyndt; og I véd, at det er det samme som halv fuldendt. Meget har I set, og mere har I rejst, mere end nogen nulevende ung Mand her i Landet.

174

- Jeg brød mig kun om mine Heste, naar alt kom til alt . . . Det var det eneste Gode, jeg førte med mig, det eneste Gode, jeg bragte med tilbage. Hvor mine Heste kunde løbe frit over vide Sletter, befandt jeg mig bedst. Derfor holdt jeg mest af England, Nordtyskland og Danmark . . . for mine Hestes Skyld . . . Der var dejligt Græs og i Forsommeren frisk slaaet duftende Hø . . . i Danmark udmærket Havre.

- Var det for Hestenes Skyld, I fór saa vide om, Greve?

- Ja, ogsaa for min Skyld, for jeg befandt mig bedst paa en Hesteryg, naar min isabellagule Hingst fór afsted som en Stormvind, og hele Kobbelet travede efter med klaprende og klimprende Sko, med Snøften og Prusten, med vajende Manker og Haler.

Han lo op, den rødblonde Mand, og sagde:

- Jo, saa var der Tider, hvor jeg troede, at al Lyksalighed rummedes i blonde, hvidhudede Kvinders Favn. I har aldrig set slige Kvinder med saadan en Hud.

Abbaten smilede og trak paa Skuldrene.

- Skaan mit *votum castitatis*, Greve!

- Taler I Latin, bliver jeg vild, for saa kommer jeg til at tænke paa Akademiet i Torino, hvor jeg ikke lærte Latin, men fik Skurv i Hovedet af Svineri . . . Naa Jert Løfte gjaldt jo ikke Jere Øren. Jeg har aldrig kendt en Præst med kyske Øren. Præsteøren maa jo miste deres Blufærdighed i Skriftestolen.

Abbaten trak paa Skuldrene, smilede og sagde:

- Har I været i Norge, Grev Vittorio? . . . Naa ikke? Skade! Jeg har læst, at der var en Konge, som hed Erik Præstehader.

- Sæt nu, den Karl havde været lige saa dum en Korporal som min elskede Landsherre, Hans Majestæt Kongen af Piemont, Carlo Emmanuele.

Abbaten saa sig om.

- I faar en Gang en Ulykke for Jer Mund, Greve, for I raaber højt, hver Gang Talen er om Præster eller Fyrster . . . Med Jeres Tilladelse, lad os komme tilbage til Eders Rejser!

- Naa til de blonde Piger. Ja, vel smukke, brune, Abbate. Men jeg søgte forgæves i Evropas Riger og Lande efter Musen, der, naar først Vergil havde ført mig gennem Helvede, Skærsild og det jordiske Paradis, kunde række mig en Haand og slynge mig over i Digtningens himmelske Paradis, føre mig fra Salighed til Salighed i stigende Grader . . . I ser bedrøvet ud, Abbate.

175

- Naar der tales blot flygtig og halvt frivolt om Dante, saa er det, som om jeg hører Anslaget paa et Spinetklaver til Pierluigi Palestrinas "Pave Marcellus's Messe" . . .

Abbaten nynnede med høj Tenor de første Akkorder af Melodien til den mægtige Komposition.

Greven tog ham om Halsen, de stod begge og græd, mens Domkirkens Kuppel drog sin prægtige Kurve; dens Tegltag skinnede som forgyldt Bronze, og Palazzo Vecchios Taarn knejste der nede i Dalen som en rank Kondottière med høj Hjelm og struttende Overskæg.

Greven brød først Tavsheden.

- Ja, det er rigtigt, kære Abbate Caluso, naar vi tænker paa italiensk Digtning, ser paa italiensk Arkitektur, som den var, da vort Land sang, digtede, mejslede, malede Evropa ud af Barbariet, saa maa vi græde over vort Italien, som det nu er: splittet, fordelt paa Smaafyrsters Hænder . . . aa, gid man havde et Middel til at sprænge alt det Kram ud over Alperne ind i Østerrig!

Abbate Caluso havde længst faaet Magt med sin Bevægelse:

- Grev Alfieri . . . det Italien, vi nu har, har været tre hundrede Aar om at dale saa dybt ned fra sin svimlende Højde. Lov I mig, at I vil lægge en Grundsten til at bygge et nyt Italien. I lever ikke, til I ser Tinden paa Templet, men, lover I mig at lægge alle Jeres Evner ind i Værket . . . saa vil kommende Slægter se Mænd som Brunelleschi og Michelangelo.

- Det bliver ikke mig, som højner Italien, svarte Manden med de lyse, vilde Øjne.

- I har begyndt ret vel, sagde Abbaten.

- Jeg kan ikke skrive Italiensk.

- Det kan I lære.

- Jeg maa have en inspirerende Musa.

- Den kan I faa . . . Fortæl mig om Jeres Skuffelser paa Rejserne. *Per errores ad veritatem, per ardua ad astra**).

- Abbate Caluso, kan I skrive en Novelle i Giovanni Boccaccios Manér?

- Maaske.

- Nu vel . . . Hør saa. Jeg kunde jo kun udtrykke mig paa Fransk, kunde sige Y . . . det væmmelige Bogstav . . . naar man udtaler det, er det, som om man blæste paa en for varm ^{*}176 Kop Kaffe. Derfor søgte jeg Frankrig først. Aa, det afskyelige Paris, det grimme Versailles. Det kronede Asen, Louis XV . . . en køn Rideknægt med ideale Lægge og dumme brune Øjne. Han blev vred paa Voltaire - som jeg ogsaa hader - fordi han efter en Tragedies Opførelse spurgte ham, om Trajan var fornøjet . . . og svarede ikke. Som om det ikke var en Ære for det Dyr, at Voltaire talte til ham!

- Men de engelske og hollandske og danske Kvinder . . . Altsaa kunde ikke en nordisk Mø fra Albion eller Cimbria blive Jeres sangindblæsende Musa.

Den tiltalte tog sin Vens Arm. De gik ned ad de bratte Gange med de udspændte, nedtvungne Grene hvælvende over dem som en lav Basilikas Tøndebue fra den oldkristelige Tid, og mens de passede Kopier af Antiker, hvide som Sne, mellem det brungrønne mørke Løv i de kunstig flettede Grotter, mens det uregelmæssige Bygningsvirvar af Palazzo Pitti ud mod Haven kom frem og blev borte . . . fortalte Alfieri: - Jeg véd, at jeg er en Nar. I England troede jeg at have fundet den Kvinde, jeg søgte. Jeg saa hende i London, vandt hende, rejste til Holland, søgte at glemme hende i fuldbarmede Hollænderinders Arme, men hun manede mig som min Samvittighed. Mindet om hende fik mig til at græde i andre Kvinders Favn og drev mig tilbage til London. Hun blev min. Hendes Mand var Officer ved Hestgarden. Ved en Revue kunde han se vore Øjne mødes og hvorledes det var fat. Jeg saa og hørte intet uden hendes dejlige blonde Hoved og

hendes syngende Røst. Jeg anede endnu intet. Mange Gange besøgte jeg hende paa en Villa. Jeg red derud paa min bedste Hest, et kulsort dejligt Dyr med Araberblod i sig.

Jeg havde truffet en Landsmand, som altid hængte sig paa mig. Han vilde ogsaa være Rytter, men red som en Bonde eller en Tysker. En Gang, da jeg red ud til min Dame, mødte jeg ham til Hest. Hans Hest var god. For at slippe fra ham, foreslog jeg ham et Kapridt ind over Marken. Vi red gennem Græs og Korn. En Bondeknold, som vilde gøre Indvending, ramte jeg med min Ridepisk over Nakken, saa han skrigende og bandende faldt paa Næsen.

- Ha, ha ... og I er Demokrat og Republikaner, Grev Vittorio ?

- Demokrat . . . nej - nej . . . *Odi profanum vulgus et 177 arceo**) . . . dog mest hader jeg det "fødte" Pak. Men Republikaner er jeg. Jeg ønsker en oligarkisk Republik, hvor Genier skal trone paa de kuruliske Sæder, og Konger som denne Ludvig XV, der maalte *mig* som en Pranger en Plag, skulde forrette Skobørstertjeneste for Folk som Jer og mig. Der kunde min Landsherre Karl Emmanuel blive anbragt som min Staldknægt og Hans Hellighed Paven paa den betroede Post at trække min røde Fukshoppe til en Hingst af samme Race.

- Netop fordi I er et saa stort Barn, tror jeg, I har Spirer i Jer til en stor Digter, sagde Abbate Caluso . . . Men glem ikke Jeres Fortælling om den engelske skønne.

- Jeg blev vred over, at min Landsmand fulgte mig, fordi hans Hest var saa godt dresseret. Pludselig ser jeg et temmelig højt Dige. "Skal vi sætte over det?" raabte jeg. Italieneren holdt sin Hest an og raabte, at jeg vel var gal. "Det er jeg, og jeg vil være det," skreg jeg, satte Sporerne i Siden paa min Hest . . . vi satte i et ikarisk Spring . . . jeg hørte Hovene skure mod Stendigets Rand . . . vi slap over, men Hesten faldt, og jeg laa under den. Den kom op, fór afsted; jeg efter den, svang mig op paa dens Ryg . . . Guderne maa vide, hvor min Landsmand blev af. Jeg fik lige Tid til at prise min Lykke; da mærkede jeg, at Hesten haltede, og saa følte jeg frygtelige Smerter i min venstre Skulder . . . den var gaaet af Led, og Kravebenet var knækket. Jeg trak min Hest hjem . . . jeg tror nok, jeg led mere end den. Jeg blev forbunden om Natten. Men næste Aften tog jeg Ekstrapost, kørte ud til min skønne. For Sikkerheds Skyld stod jeg af og gik det sidste Stykke til Fods . . . det var forfærdelige Smerter . . . det var, som om jeg skulde gaa i Stykker, saadan rev og sled det i mig. Men jeg ventede Lønnen . . . jeg elskede min blonde Dame. Jeg klavrede over det høje Gitter om hendes Have. Jeg følte Trang til at skrike højt, saa ondt gjorde det. Saa sang jeg en høj Trille af en Opera buffa . . . det lettede mere end et Skrig . . . hun hørte min Stemme, og jeg glemte alt i den lune Sommernat under Jasminbusken . . . jeg drak Sundhed og Kraft af hendes Læber . . . jeg kom hjem om Morgen og syntes, at mit Skulderblad var kommet i Led, at mit Kraveben var groet sammen. Jeg laa i min Seng og sang og digtede Tragedier ud af de mange smaa Billeder i Tapetet, som forestillede Scener af Ariostos "Orlando furioso", af Fénelons * 178 *Télémaque*, af Tassos "Befriede Jerusalem". Da jeg var træt af det, lullede jeg hen, mens Strofer af Petrarca sødelig omsuste mig. Og jeg udbrød: "O guddommelige Mester i den guddommelige Elskov! Faa forstaar Dine Toner, men netop disse faa er det givet at hæve sig ud over Hoben i Viden og Kunst, det eneste, der giver Livet Værd næst efter Elskov. Min elskede, min Sjæls Alterflamme, mit Livs Sol, lys over hele min Sjæl, straal over hele mit Liv?"

Op fór jeg mod Operatid. Jeg vilde høre Musik for at løftes endnu højere op i Elskovens Himmel, fra Salighed til Salighed, gennem alle Æoner, som det hedder i Messen. Og jeg, for hvem Plutark var Børgernes Bog, jeg svor ved min elskedes Azurøjne, at jeg vilde blive en Timoleon, en Cæsar, en Brutus, en Pelopidas, en Cato . . . jeg skreg og græd, mens jeg fór om i Stuen og gav min gode Tjener en Ørefigen, da han meldte mig, at Vognen var forspændt for at køre mig til Operaen . . . Hvis I nu ler, Abbate Caluso, saa . . .

- Saa siger jeg: Jeg er ikke Jeres Tjener Andrea . . . og, er I en tilstrækkelig grov Piemonteser til at glemme det, saa flyr jeg bag den Kopi af Venus Capitolina, som staar her i Cypressealleen, og forbander Jer i den klassiske Kunsts og den guddommelige Elskovs Navn . . . Fortæl saa videre . . . helst i gamle Giovanni Boccaccios Stil . . . I kom altsaa til Operaen? . . . Hvad? I, Heste- og Kvindebetvinger? I lod Jer begejstre ved Metastasio?

- Den Slave! Nej. Hans Operaer hører jeg ikke, siden jeg saa ham i Schönbrunn's Slotshave ved Wien knæle som en Træl for den gamle, fede Heks, Kejserinde Maria Teresia. Aa, hvor jeg under hende de Prygl, hun fik af den Tobakssnuser, den Korporal, den krumryggede Dværg, Frederik af Preussen, som agerer Filosof i sine lange Støvler og sin skidne blaa Uniform . . .

- Nu ingen Politik! . . . Kom med Jeres Historie! I kom i Operaen i London . . . og

- Ja . . . jeg havde faaet en Feltskær til at lægge Bind om min Skulder, og vor Landsmand, Fyrsten af Masseroni, sagde, da jeg kom ind i hans Loge og hilste paa ham og Fyrstinden: Bliv her! Jeg har hørt, at I har havt Uheld, men I ser jo hel vel ud . . . Jeg led Smerter som en Sjæl i Helvede, men mit Ansigt var som en Marmormaske.

Logedøren var lukket. Pludselig hører jeg en Banken, og det syntes mig, at en nævnede mit Navn. Jeg gik ud i Korridoren. 179 Der stod min elskedes Mand. "Jeg har noget at tale med Dem om," sagde han paa

Fransk. "Jeg er beredt," sagde jeg. Uden for Haymarket Theatret holdt en Vogn. Han gjorde Tegn til mig at stige op. Vi kørte til St. James Park gennem en Gitterport. Der var en stor Eng, som de kaldte Green Park. "De har besøgt mit Hus ved Nattetid, mens jeg var i London i militær Tjeneste?" sagde han. Jeg havde større Pligt mod min Dame end mod ham og benægtede det. "Jeg véd det fra min Hustru," sagde han. "Saa er det sandt, saa har jeg løjet," svarede jeg; "lad os stige ud!"

Han saa, at jeg bar min Arm i et Bind. "Er det Dem umuligt at fægte?" spurgte han. "Tak, jeg kan godt," svarede jeg.

Jeg har altid fægtet daarligt. Jeg angreb ham som en rasende. Jeg følte Fraaden om mine Læber. Han parerede koldt og kyndigt. Jeg mærkede, at han ikke vilde dræbe mig, saa forgik Lysten mig til at dræbe ham. Pludselig følte jeg et Stik mellem mit højre Haandled og Albuen. Han drev Kaarden ned i Jorden straks efter og spurgte mig, om jeg var tilfreds. Jeg svarede: "Ja, jeg er jo Fornærmeren, ikke den fornærmede." Saa stak han Kaarden i Skeden og steg op i sin Vogn.

Jeg følte ingen synderlig Smerte, men jeg saa, at mit Ærme var flænget . . . det var endnu tidlig paa Aftenen, og det var i Maj Maaned. Men jeg kunde ikke røre nogen af mine Arme. Ved Hjælp af mine Tænder fik jeg den højre Arm indbunden i et Lommetørklæde, gik ud i Pall-Mallstreet, fik fat i en Vogn, kørte igen til Theatret og gik op i Fyrst Masseronis Loge, bad om Forladelse, fordi jeg havde været en Time borte paa Grund af uopsættelige Forretninger. Et Kvarter efter tog jeg Afsked og kørte hen til en Svigerinde af min Dame, som laante os Hus, naar vi saas i London. Min Dame var der, blev bestyrtet ved at se mig . . . Nu skal jeg afslutte Novellen i en Fart, kære Abbate . . . I har Ret . . . den endte paa Giovanni Boccaccios Vis, men jeg kan ikke fortælle den paa saa godt Toskansk som den gamle Skælm.

Der lød ingen stor Elskovsklang i vor Samtale. Hun fortalte mig, at Postillonen, som Dagen forud havde kørt mig til Landstedet, næste Dag havde kørt for hendes Mand og fortalt ham alt.

Jeg raabte: "Gud være lovet! Saa forlang Skilsmisse, som jo er tilladt i dette Land, og følg mig!"

Hun brast i Graad. "Det kan aldrig ske! Jeg er en 180 kompromitteret Kvinde. Min Mands Jockey var min Elsker, før jeg kendte Dig."

Jeg følte mine Saar blive kolde som Is, men tog mig sammen, sagde blot: "Hvis jeg havde ægtet Dem, Milady, og saa erfaret Deres Fortid, saa havde jeg kvalt Dem."

Jeg gik hjem, rev Forbindingen op paa Vejen. Jeg syntes, at det lindrede at føle det varme Blod risle ned over min Haand.

Min stakkels Tjener sad oppe og ventede paa mig. Jeg tog ham om Halsen og kyssede ham. Jeg sagde: "Du er en Helgen, min Dreng; har Du Lyst til at prygle mig til Gengæld for alle de Prygl, jeg har givet Dig, saa gør det . . . der hænger fem Ridepiske."

Men han græd, vaskede min Arm og forbandt den bedre, end nogen engelsk Barbér kunde have gjort.

- Og Damen - Greve?

- Gav jeg Penge og fulgte hende paa Vej til Dover. Hun vilde søge Tilflugt i et Kloster i Calais. Saa faldt det mig ind at søge Trøst hos Jean Jacques Rousseau, Tidens Orakel. Jeg tog til Paris, havde i Sinde at søge ham. Men en Dag blev han mig vist, da han spaserede i Vincenneskoven. Han blev mig væmmelig, denne lille Karl med sit Høgefjæs og sine gloende Øjne, der sjokkede af i en lang Talar og med en spids Armenierhue. Han mindede mig om disse omrejsende Markskrigere paa Markederne i Italien, som sælger Pulvere og Purgativer til de dumme Bønder . . . Nu hader og foragter jeg den forløbne Uhrmagersvend med de mange Deklamationer og de faa Tanker . . . Han gik saa ækelt paa sine Ben.

Men nu véd I, Abbate, hvorledes det er gaaet mig med den Kvinde, jeg har elsket mest. Siden den Tid har alle Kvinder for mig været hendes Lige.

Abbatens sagde:

- Søg, og I vil finde, kære Grev Vittorio. For et Temperament som Eders, er en ædel Kvinde nødvendig. Men som Jeres Sprog skal renses for provinsielle Slakker for at blive Guld, skal Jeres Hjærte renses ved en stor Elskov. I skal have en Kvinde, som vor store Dante og vor søde Petrarca havde . . . en, der troner i himmelsk Højhed . . . en Fantasiens Dronning . . . en Sandhedens og Skønhedens Legemliggørelse.

- Vis mig en saadan!

- Det kan jeg ikke. Men hun skal jo være blond . . . Ikke?

- Hvorfor?

- Fordi Jeres spredte Elskov har været helliget de blonde. Det er Jeres ejendommelig indrettede Øjne, som ser Skønheden i blondt Haar og hvid Hud. Den, der saa samler Eders Elskov til den sande Kærlighed, den Dejlighed, som I kan ofre til som til en Venus Urania, maa udvortes svare til det Skønhedsbillede, I bærer i Eders Sjæl. I bar tid kaldt mig Eders Mentor, jeg var den første, I betroede Jeres Musas spæde Børn til Pleje. Jeg kender Jer. Jeg gentager: Søg, og I skal finde . . . eller rettere: Vent, og hun kommer . . . maaske fra Norden . . . Mødes vi i Cascinerne*) i Morgen?

- I véd, jeg lover intet . . . I Morgen skal jeg røre mine Heste. Jeg har ikke haft mit Koppel i Gang i to Dage.

II.

Det myldrede med Vogne paa den brede Kørebane i Cascinerne. Let løb Hestenes Sko og Karossernes Hjulskinner paa den haarde Vej. De hang og gyngede i deres Fjedre, de svære Vognskrog med deres underlig snoede Omrids . . . Paa Midten posede de ud som Bugen paa en drægtig Hunkat, trak sig ind for- og bagtil, høj tronende over de urimelig høje Hjul. Glinsende forgyldte, eller ogsaa maledede med stærke Farver var Fadingerne. Paa Vogndørene prangede paa de allerfleste store, brogede Vaabenskjolde. Kalecher og Ruf vare i Regelen slaaede ned, thi Middagssolen var meget varm. Paa Sæderne sad Damer med vajende Hattefjer, pudderbestænket højt opsat Haar, hvorpaa de smaa Hatte dinglede i Takt med Karossernes Skrog, og Herrer ligeledes pudrede, med bredskyggede, lavpuldede Hatte, der ogsaa sad let over Tindingbuklerne.

Naar en Vogn fór forbi en anden, smilede de sminkede Damer og glatbarberede Herrer fra Vogn til Vogn, slog hilsende ud med Haanden, gjorde en Bevægelse med Fingrene, som om de vinkede * 182 hinanden til sig, ledsagende denne Gestus med et højt: Eh! der navnlig i Damernes Mund lød som et Hvin. Ridende Herrer for hilsende forbi. Stundom holdt de Hesten an og fulgte en Stund Vognene, konverserende Damerne, mens de kælent bøjede sig ned mod dem.

Der var rig Farveveksel. Damernes Pelse eller Adrienner: fra sort, metalblinkende Atlask, gennem mørkviolet, karmoisinrødt, lysmættende Fløjel, olivengrønt, brunt og lysegrønt, guldfarvet og paillegult mat Silketøj, lige ned til hvidt Kachemir med Guldpailetter i; Herrerne mørke og lyseblaa, paillegule, lysegrønne, lilla Kjoler i Torskehaleform (*queue de morue*). Pelsene sad stramt om fede, bugnende Tailler og svulmende Barne, løsnede sig let om de slankere Besidderinder. Enkelte Herrer havde kastet lette Silkekapper over deres Dragt og draperede sig ret koket dermed. Den lyseblaa Himmel, klar som en Glasklokke, og den stille Luft lod enhver Farve komme til sin Ret, gjorde hver Lyd af klingende og klirrende Skinner, Bidsler og Ringetøj, af Latter og Tale, af smeldende Piskesnærte, sonor og tydelig.

Det var det elegante, rige og fornemme Firenzes daglige Vognpromenade, dets Corso, som gik for sig her.

Poplerne knejsede stille mod Himlen, ligesaa stille hvilede Stenegenes sortegrønne Blade med Bronceglans om Randene. Kun Akacierne bævede lidt nervøst under al den Raslen og Klingren.

Arno dernede til højre var der slet ikke Liv i. Tør laa den som en Grusgrav med matblinkende Smaasten, gennem hvilke Vandet sivede i en bugtet, knap en halv Alen bred Stribe, der tidt blev borte, kom frem, forsvandt brat, som om Flodguden undsaa sig for, at Eftersommeren havde bragt hans Arno, der var saa svulmende rig i Vaar, Forsommer og Vinter, ned til en saa lurvet Tilværelse.

Paa Sydbredden drev den graa Pileskov hen i en lang Linje. Knastør, solsveden, død i Farven, stille surmulende, saa den ud, som om alle Safter i den sov.

Den var ikke med i Livet og Lystigheden paa Nordbredden, saa lidt som Floden.

Toget rettede sig i det hele ad Byen til mod Porta al Prato, foran hvilken Kørebanen udvider sig til il Piazzones store Runding. En hel Del Vogne holdt Rast her i Skyggen i Pladsens Periferi. Herrer og Damer spaserede om langs Blomsterbedenes matematisk regelmæssige Linjer, hvor røde, gule, blaa og hvide Blomster var ordnede som Figurerne i et østerlandsk Tæppe.

En meget stor Karosse, mere tykmavet og mere forvreden i Skroget end de andre, forspændt med fire Heste, kom kørende. En Kusk i grønt, stærkt guldgaloneret Livrée, pudret Paryk med uhyre Ørenbukler og Nakkeping, sad paa Vognens meget høje Buk, hvorfra et violet Klædesdraperi med tykke Guldfrynser hang

tungt ned i stive Folder. Bagpaa stod to Tjenere og holdt fast i guldkantede Klædesbaand med Stropper. Selv var de forsynede med Paryk og bred opkrattet Hat som Kuskens. Mens denne var rigest galoneret over Brystet, havde Tjenernes Guldgalonier opbunket sig paa deres Bagdel. Paa de brede, udstruttende Skøder efter Ludvig XIV's senere Aars Mode havde Guldet næsten skjult Klædet. De holdt sig stift som Statuer, kun de velnærede Læggemusklér dirrede svagt bag de hvide Silkestrømper ved Vognens Bevægelser. Saaledes gjorde ogsaa de stoppede Nakkepunge, af Form som Skruptudser. De meget høje Baghjul i skinnende højrød Maling svang sig i Højde med de to Fyres blanke Sko med Sølvspænder i Krimskramsarbejde.

Et Vaabenskjold med Kongekrone over, flankeret af en Løve og en Hest saas malet paa Vogndøren, og i drevet Sølv prydede det Kuskebukkens Draperi.

Hverken Kaleche eller Ruf var sænket trods det, at Solen stegte, saa Læderet svedte omkap med Kusken og Tjenerne, og de fire brune Heste gik adstadig og bøjede Forbenenes Knæ saa højtidelig, som var de sig bevidste, hvilken fornem Byrde de trak. Da Karrossen spaserede saa værdig og langsom, fór en Masse Køretøjer den forbi. Adskillige Herrer tog deres Hatte af, adskillige Damer hilste dybt; men det traf sig ogsaa, at nogle Vognes Indehavere smilede lidt ironisk ad det store, tungt arbejdende, svært besatte forgyldte Skrummel og mumlede:

- Kongen og Dronningen af England - og saa lo de, naar de havde passeret den store Kasse.

Da Vognen var naaet til "il Piazzone", slog den en Bue, men med langsom Værdighed, holdt saa stille. En af Tjenerne sprang ned og rev Vogndøren op. Den anden blev ved at knejse i stolt Majestæt. Han havde holdt sig saa, trods det Ryk, det gav, da Kusken holdt an.

Ud gennem den aabnede Vogndør kom først en rystende hvidbehandsket stor Haand, saa et langt hvidstrømpet Ben, saa en Krop, høj og tyk, i blaa Kjole med smaabladet Guldbroderi langs alle Rande. Endelig, efter at Tjeneren havde givet et sagte Ryk, kom Hovedet med, Man saa en høj, svær Mand med 184 fjerkantet, militærisk Hat, under den et oprindeligt ædelt formet Ansigt med Ørnenæse, men dets Farve var blaakarmoisinrød, og Øjnene var røde og rindende. Fodens Sæt mod Jorden var usikkert. Da den høje Mand havde vundet Fodfæste, vinkede han Tjeneren af og rakte under en Bøjning med Hovedet sin Haand ind ad Vogndøren.

En gul Handske knappet højt op ad en fyldig Arm berørte knap hans hvide Handske, og med et rask Sæt var en Dame i lysegult Fløjel nede paa Jorden.

En lille graa Hat med hvide Fjer svævede over et rigt, højt opsat, mørkeblondt, svagt pudret Haar. Et Par store brune Øjne saa sig dvælende om. De havde en sær træt, bunden Livlighed i Udtrykket.

Hun var maaske lidt under Middelhøjde, nydelig i alle Forhold. Den høje Barm stod stramt under Kaaben, som ogsaa sad tæt om de stærke Hofters kække Bølgelinje. Næsen var svagt opadstaaende med bevægelig Fløje og store Næsebor. Hun trak straks sin højre Handske af og viftede med en stor hvid Haand med rosenfarvede, perlemorsrandede lange Negle, som om hun søgte Køling.

Saa kom en yngre Mand ud fra Bagsædet, elegant klædt i en rød sølvbroderet Kjole, saa endelig Abbate Caluso, flunkende i sit sorte Atlask.

Den første Herre gav en gryntende utaalmodig Lyd fra sig, mens han afventende krummede sin Arm.

- Hvad Djæveln skal vi egentlig her? brummede han paa Engelsk, da Damen havde lagt sin Arm i hans.

Hun svarede ikke, men drejede Hovedet let om mod Abbate Caluso, som om hun vilde bede ham om at svare.

- Hvad sagde Deres Majestæt? spurgte Abbaten paa Italiensk den store Herre, mens han ærbødig tog til sin Polygonbaret og nærmede sig ham.

- Jeg spørger, hvad vi skal her? lød det vredt.

- Spasere, Deres Majestæt.

- Hvorfor skal vi det?

Abbaten pegede ned mod de Grupper, som spaserede i Gangene om de brogede Blomstermønstre, og svarede:

- Fordi al Verden gør det. Men vi faar endda vente, Deres Majestæt . . . De holder jo af Heste, Sire . . . Vi skal se den store piemontesiske Hestebetvinger fare forbi med sit Kobbøl.

Der kom Livsglimt i den store Herres rødkantede, rindende, dorske Øjne.

- Ja, det er jo en ren Satan. Hans gule Andalusier vil jeg forbandet gerne se . . . Rider han den selv?

- Det plejer han at gøre.

- Hvorfor har den Fyr ikke været oppe at hilse paa mig og tilbudt mig at se sin Stald? Er han maaske for god til det? Hvad?

- Han er en sær og utilgængelig Mand, han er et stort Digteremne . . . meget rig og af gammel Familje.

- Lad os vente og se paa ham og hans Kobbøl. Har han engelske Jockeyer?

- Jeg skulde næsten tro det.

- Jeg vil gøre hans Bekendtskab.

- En Digter og en Hestebetvinger . . . kan de forenes? spurgte den smukke Dame, mens hun vendte Hovedet halvt om mod Abbaten.

- Hvad siger ikke Sofokles i Antigone, Deres Majestæt? De dødelige skulle intet forsværge.

Den svære Herre stampede i Gulvet, men det syntes, som om Bevægelsen gjorde ondt i hans Fod, thi hans Ansigt fortrak sig. Underkæven skød sig frem og viste to gule Tænder. Han snerrede:

- Lærer I hende Græsk, Abbate, saa kaster jeg Jer ned ad Trappen.

Damen lo og klappede Herren beroligende paa Armen, men han rev den ud fra hende, gik nogle Skridt vaklende - pludselig sprang den rødklædte sølvbroderede unge Herre til, tog den gamles Arm og slentrede af med ham.

Damen trak paa Skuldrene, smilede næsten umærkelig til Abbaten og stak sin Arm ind under hans, mens hun holdt ham let tilbage, for at de kunde komme i Afstand fra de to andre.

- Sig mig Citatet paa Græsk, hviskede hun. Jeg har en hellig Andagt for Homers Sprog - ligesom Petrarca, der heller ikke forstod det. Det klinger som Apollons Lyre.

Abbaten bøjede sig galant og citerede halv sagte:

-[x][x][x][x], [x][x][x][x][x][x][x][x][x] [x][x][x][x][x] [x][x][x][x][x][x][x][x].

- Hvem kan lære mig Græsk? spurgte hun underlig smægtende.

- Det maa være en, der elsker Dem, og som De elsker . . . ellers lærer De det aldrig.

186

Hun gav hans Arm et ganske let Tryk og saa drømmende hen for sig.

- En elske mig! Jeg elske en . . . ak - nej. *J'aime mon auguste mari.*

Hun sagde de franske Ord højt. Gemalen hørte det, vendte sig om og sagde:

- Tal Engelsk eller Italiensk! Siden Ludvig XIV haaned mig, og Ludvig XV snød mig, saa faar jeg ondt, naar jeg hører det Kæltringesprog.

- Den stakkels Konge! sagde Damen og saa atter paa Abbaten.

- Den ulykkelige Majestæt! svarede han med den Art alvorligt Minespil, som er den mest ondsksfulde Parodi paa al Alvor.

En Støvsky øjnedes i det fjærne, omhvirvlende Vejen helt op til Stenegenes Kroner, højt op ad Cypressernes tætte Naalemasse, langt op ad Kastanjers eller Pinjers Stammer. Heste og ridende Mænd dukkede først frem i ubestemte Omrids som Genstande i Taage, saa hørtes Hovslags faste Klappen.

Der lød høje, opmuntrende Raab under Piskeknald, og et Tog paa tolv Heste, to og to, den ene med Rytter paa, den anden som Haandhest, fór forbi i strygende Galop. Manker og Haler vajede som Faner og Vimpler, Bidsler og Stigbøjler glimtede som hvide Flammer.

I Spidsen for Toget red Grev Vittorio Alfieri i en lyseblaa Jakke med husaragtig Sølvsnorebesætning, med Broderi paa Skuldren, hvorfra Sølvsnore hang ned, med en lille sort Fløjels Baret paa Sned paa Hovedet; den hvide Silkekappe flagrede over hans Skuldre som paa en Poseidon i Stormvejr. Hestene prusted og vrinskede. De var i mange Farver. Grevens selv red denne Dag en isabellefarvet Andalusier med mørk Manke og Hale og holdt ved Tøjlen en kulsort Berber, saa kom Jockeyerne i Klædesjakker med ulden Possementbesætning af tilsvarende Form og Snit som deres Herres. Det var alle Heste af fin Race; de løb let som Gazeller, deres Hove blinkede i Solen.

Den gamle, svære Herre, som blev kaldt Majestæt, havde faaet Liv i Øjnene, og de slappe Træk spændtes. Ørnenæsens Vinger arbejdede som Hestenes Næsebor. Han tog sin Kavaller fast i Armen og sagde paa Engelsk:

- Mon man kunde slaa en Handel af med den Piemonteser om Fuksen og Skimmelen der i tredje Række?
187

- Det maa jo være en Ære for en piemontesisk Adelsmand at overlade et Par Heste til Englands legitime Monark.

Alfieri havde straks genkendt sin Ven Abbaten. Han vendte sig i Sadlen. Hans høje slanke Krop gjorde denne Bevægelse med en smidig Gratie, Hovedet kom i Halvprofil om mod Gruppen. Han løftede Pisken ud imod Rækken bag ved sig. Straks blev Gangarten omsat i sagte Trav.

Først et fortroligt Nik til Abbaten, saa en dyb Bøjning mod Damen. Hun bøjede Hovedet, akkurat i den Vinkel, som det gamle Hofreglement fra Ludvig XIV's Tid foreskrev fyrstelige Damer, naar de skulde besvare en Hilsen fra en Mand af meget gammel Adel. Abbaten syntes, at hun rødmede let. "Hans Majestæt" tog militærisk til sin Hat à la Frédéric II, den røde Herre tog Hatten af.

Straks efter en fremad pegende Bevægelse af Grevens Ridepisk - atter gik det i susende Galop ind over Pladsen, til det drønedede under Porta al Pratos høje slanke Hvælving, og Synet forsvandt for Tilskuerne.

- Rider forbandet godt . . . forstaar sine Ting, mumlede Hans Majestæt, den "legitime Konge af England", til sin røde Kavaller. - Men hvorfor klæder han sig og sine Jockeyer i spanske Toreadordragter som en Markedsberider eller Balletdanser? . . . Paa hans Adel er der intet at sige . . . hvis han ellers er af samme Slægt som den salig afdøde Ridder Pellegrino Alfieri, der var Vicekonge paa Sardinien.

- Det var hans Farbroder, sagde Abbaten.

- Saa er han jo fuldt præsentabel ved mit Hof. Bring ham en Dag til Avdiens, Abbate!

Uden nogen Korrespondens listede et let Smil sig over Abbatens og Damens Træk, mens "Majestæten" og hans Kavaller bevarede en Dødnings-Alvor.

"Majestæten" var Englands reducerede Kronprætendent, Stuarternes sidste Ætling i lige Linje, Karl Edward, der efter sin lange Flakkefart havde fæstet Bo i Firenze. Damen var hans Gemalinde Louise, Prinsesse af Stolberg, der som gift i Almindelighed kaldtes Grevinden af Albany. Han var nu 57, hun 25 Aar.

Det høje Herskab med Følge steg til Vogns og kørte til Lungarno Corsini tæt op til Ponte della Trinità. Der laa et Palads, ganske glat, uden arkitektonisk Leddeling, Façaden havde tre meget høje Etager med buede Vinduer. Der var en simpel Storhed i Linjerne.

188

En rødkjolet Schweizer med Sabel i et gult Bandoler bøjede sin Hellebard mod Jorden, saa snart han øjnede den guldbesatte Kusk, slog Portfløjene op, og ind rullede Vognen under Porthvælvingen. Begge Tjenere sprang ned; den ene for at hjælpe Herskabet ud af Vognen; den anden ilede op ad Trappen for at slaa Fløjdørene op i alle Værelserne og bukkende stille sig i den sidste Døraabning.

III.

Faa Dage efter stod Abbate Caluso i Forgemakket og spurgte om "Hendes Majestæt" var visibel. Han aabnede den knyttede Haand, Tjeneren skrabede ærbødig et Par smaa Sølvmonter fra dens Flade, smilede og sagde:

- Ja for Dem, velærværdige, er Hendes Majestæt altid at faa i Tale.

Gennem to store Sale, højloftede som en Kirke, skinnende af hvid Lakering og Forgyldning, med blegt Silkedamask paa de bredryggede og krumbenede Møbler, tæt furede af forgyldte Riller; under uhyre fra Loftet langt nedhængende Krystallysekroner, i hvis Dupper Lyset legede i regnbuefarvet Brud, skred Caluso frem, letbenet som en Danser. Uvilkaarlig trak han let paa Skuldrene ad de store vægprydende Malerier paa Væggene, hvorfra Guido Renis og Carlo Dolces Madonnaer og Helgener sødt smægtende smilede ned til ham med deres blegviolette Ansigter og rosafarvede Læber, mens de vred sig i Martyriets af Vellyst mildnede Smerte.

En Tjener gik forud for ham i smaat trippende sagte Løb paa tyndsaalede flade Sko. Han hviskede:
- Majestæterne er derinde i Kabinettet, men det er sandsynligt, at Kongen slumrer.

Abbaten nikkede forstaaende. Tjeneren aabnede lydløst den blankt skinnende hvide Dør med forgyldte Lister om alle Fyldinger.

Et rummeligt, højt Kabinet, hvidt og forgyldt som Salene, møbleret med mange smaa Kanapeer, betrukne med mat perlegraat 189 Silke med store blanke Blomsterfigurer i. Mellem Vinduerne et meget højt Spejl i straalende smal forgyldt Ramme, som ovenfor endte i snørklet gyldentstraalende Krimskrams; paa Marmorkonsolen under det et stort Taffeluhr i forgyldt Kasse i vredne Linjer med azurblaa Skive og guldstraalende Tal og Visere.

Bag et Bord med grævlingehundeagtige Ben, med Plade af hvidt, blegrødaaret Marmor sad Grevinden af Albany. Hun var i en hvidgul Kachemirs Peignoire helt randet med store tungede Kniplinger; kun Ærmerne var uden Kniplinger. Paa Hovedet svævede et Kniplingssæt over det mørkeblonde Haar. Bordpladen var fuld af Bøger. Hendes store, blændende hvide Haand støttede sig mod Bordets Plade, mens hun holdt en tynd Bog i stort Oktav, i hvidt Pergamentbind og med mønnierødt Snit. Ærmet var gledet tilbage. En kraftig Arm, hvidgul som gammelt Alabast, stod klart i Rummet med sine yppig udfoldede Linjer. Ved hver Bevægelse af Haanden blottedes et rosenrødt Smilehul paa Albuen.

Over den lille Kanapé med lueforgyldt Træværk, hvori hun sad, hang paa Væggen et lille Billede i Watteaus Manér. En karmoisinrød Kavaller lænede sig mod Randen af Bassinet paa et Springvand, hvis Straale lysbævende hævede sig ud fra de dunkle Baggrundstræer, mellem hvilke en lysegul Dame tonede frem, spredende et svagere Lys om sig.

Langs den modsatte Væg sad den sidste Prins Stuart i en lignende Kanapé og bag et lignende Bord som Grevinden. Paa Bordet stod en buget Flaske, fra hvis aabne Hals udgik en sød krydret Duft. Den husvante Abbate kendte straks Cypervin-Buketten.

Prinsen var violetrød i Ansigtet. Halsen rynket og med hængende Hud som Kødlapper paa en Hønsfugl, havde en teglstensagtig Farve. Vingerne paa hans oprindelig smukke, store Kongenæse bævede under hans prustende Aandedræt. De svulne Øjenlaage aabnede sig lidt paa Klem; Øjnene søgte Abbaten, lod til at genkende ham, thi Prinsen nikkede med et ret velvilligt Blik, der mat banede sig Vej gennem Søvnighedens Sky. Laagene sank atter til. Prinsen udstødte et højt Suk og faldt tilbage i Kanapeen.

Grevinden havde løftet sin Haand, mens hun lyttede og skottede over mod sin Ægtefælle. Imens stod Abbaten og fordybede sig smilende i hendes hvide Hud, hendes blinkende Lokker, hendes kraftig svulmende Buste. Han vilde ønske, han kunde faa et 190 Billede af hende, som hun viste sig i det korte Øjeblik, just i dette Lys.

Hun sagde:

- Vi kan tale frit sammen, Abbate.

Hun talte Italiensk. Organet var smukt, men lidt kælentslæbende.

Den "legitime Konge af England" tog en lang trompetagtig Snorketone. En lille Grimace løb hen over hans Gemalindes svære røde Læber, mens hun rykkede hen mod en Kant af Kanapeen og gjorde Tegn til Abbate Caluso at sætte sig ved Siden af hende.

- Min naadige Souveræn! altfor megen Godhed, sagde Abbaten. Hans smukke sorte Øjne fik Glans som Stenkulspærler i stærk Sol; hans Øjenbryn, regelmæssige, som var de trukne med en Tuskepensel, sænkede deres fine Buer.

- Det var om vor piemontesiske Digter, vi skulde tale . . . Deres Ven Grev Alfieri . . . Sig mig: Tror De, han vil kunne løfte Italiens Poesi op til dens gamle Glans? . . . Jeg læser her en af hans Tragedier.

- Hvilken, min naadige?

Grevinden rakte ham den tynde Bog med det røde Snit og sagde:

- Jeg finder den rædsom. Man skumpies af de Vers, som om man kører paa stenede Klippeveje.

Abbate Caluso læste Titlen.

- Naa "Polinice" . . . ja, den er umulig. Og min naadige har Ret i, at Grev Vittorio ikke kan skrive Vers.

- Kan han da skrive Prosa?

- Den skriver han næsten endnu daarligere.

Grevinden lo og sagde:

- Og dog mener I, at han er en stor Digter.

- Han kan blive det, thi han har det rasende Temperament, der skummer over alle Bredder, som Dante og Ariosto havde hver paa sin Vis.

- Men Grev Alfieris skummende Temperament har jo hidtil kun gjort ham til en vild Renommist, til Betvinger af løbske Heste og . . .

- Løbske Kvinder, vilde min naadige Fyrstinde vist have sagt. Ja, ja. Han har været saa uvidende, som nogen Piemonteser kan være, saa vild og gal i sit Liv som nogen morlakkisk Adelsmand, der kommer til Venezia for at more sig. Men tillad mig, 191 min naadige. Hvorfor er Italiens Poesi, der klang saa vældig i Dantes Mund, bleven saa sødlig og ordgydende? Fordi Digterne er Stuepoeter og ikke Handlingens Mænd.

- Er der i vor Tid Plads for heroisk Handling? spurgte Grevinden meget alvorlig. Har vi ikke et nærliggende Bevis for, at al heroisk Handling brydes mod en troløs Statskunsts Skranker? Har vi ikke et sørgeligt Offer for heroisk Enthusiasme daglig for vore Øjne?

Abbaten troede at se Grevinden af Albanys Mine strejfe hen mod den store sovende Skikkelse i den modstaaende Kanapé.

- Maaske, naadige Fyrstinde - maaske har De Ret. Men, naar en Mand med den Handlingstrang som min Ven Grev Vittorio, en Mand, som ikke er forfladiget af vor kælné Klynken og vore blødagtige Vaner, naar han sætter denne Handlingstrang ud i Poesi, kan den maaske føde andre Skikkelser med kraftigere Tale og stovtere Færd end alle de franske Hofpoeter tilsammen. For Tiden studerer han de latinske og vore herlige gamle toskanske Prosaister.

- Uh . . . de er jo saa uhøviske.

- Lige meget. Den, der ikke i Prosa tør sige alt, bliver en daarlig Prosaist. Det er Verset, der skal samle og fortætte. Men den kraftige brede Prosa er som en sund, bred Bondeamme, af hvis Bryster Verset skal suge Næring.

- De røber en Erfaring, som man ikke skulde tro var gjort af en Præst, sagde Grevinden og truede ham med sin hvide Pegefinger, hvis velplejede Negl gennemskinnedes af Solen som en smalt udskaaen Perle.

Abbaten smilede og vovede en Antydning af en lignende Pegefingertrusel, thi han havde ogsaa en smuk Haand og vidste det vel:

- Skal jeg forsvare mig med Tartuffes Ord, Madame:

Ah, pour être dévot, je n'en suis pas moins homme.

Og min naadige véd jo nok:

*L'amour qui nous attache aux beautés éternelles
N'écuffe pas en nous l'amour des temporelles.*

- De har været i Versailles, kan man høre, min ærværdige Herre.

192

- Ja, og jeg kender baade *min* Molière og - *Deres* Voltaire. Glem min Præstedragt og tænk paa Mennesket Tommaso Caluso!

- Nu, lad os tale om Deres Ven, som sikkert vil kvæle sin Poesi i Grammatik.

- Det er det, Tiden skal vise, naadige. Nu studerer han, saa Aarerne svulmer i hans blege Tindinger, og Sveden risler ned ad hans hvide Kinder.

- Og bedugger hans røde Haar som et Rosenflor i April.

- Frastøder de røde Haar Dem?

- Gaa blot videre! De forstaar da Spørg?

- Denne Mand, som er gaaet over den bothniske Bugt i Isgang og har sprunget fra Blok til Blok som en hvid Polarbjørn, han lukker sig nu inde og studerer Latin og Italiensk. Han har tilstaaet for mig, at, da han i København, Hovedstaden i Norge, første Gang fik en Tasso til Laans hos den napolitanske Gesandt, da kostede det ham mere Arbejde at gennempløje tre Ottavestrofer, end om han skulde skrive dem selv. En Barbar, om De vil, et Barn! Men med Barbarens storladne Friskhed og Barnets dejlig undrende Syn paa

Verden. For at tvinge sig til Arbejde har han ladet klippe sin røde Manke tæt til Bunden, fordi det saa var ham umuligt at vise sig for Mennesker. Han skriver skrækkelige Vers, men, faar han hugget de Tanker, der bobler i hans vulkanske Hjærne, ud i Sprogets Marmor, saa kan han blive Italiens Stolthed. Jeg elsker ham, som han kunde være mit Barn, skønt han ikke er yngre end jeg; og, naar han den Højde, hvorefter han stiler, saa sætter jeg mig ydmygt paa Sokkelen af den Piedestal, hvorpaa hans Statue rager op i den høje Æther.

Naar en smuk Italiener bliver begejstret, forhøjes hans Skønhed til det bedaarende. Og Abbaten var en smuk Mand.

Tommaso Calusos Øjne funkede; uvilkaarlig ledsagede han sine sidste Ord med skønne afrundede Haandbevægelser. Han havde rejst sig fra sit Sæde og stod, som om han tankefuldt lyttede til sine egne Ords Genklang i det høje Rum.

Grevinden var bleven betaget af hans Varme. Hun rakte ham Haanden og sagde:
- De er kær, Abbate, naar De er saadan. Deres Piemonteser vil jo ogsaa have nok at tale om med Greven af Albany, min Gemal. Naar han er frisk, lider han saa godt at høre Rejseeventyr fra fjærne Lande, og Heste er jo hans Sværmeri . . . Lad ham 193 blot sove, kære Abbate; De behøver ikke at tage Afsked med ham. Jeg skal bringe ham Deres Hyldest.

Abbaten gik hurtig ud med Atlaskslæbet lydløst fejende Gulvets blanke Marmormosaik.

IV.

Kammertjeneren stod bag en højrygget Stol og friserede sin Herres røde Haar.

- Jeg er øm i Hovedbunden, Andrea, og, hvis Du gør mig det mindste ondt, slaar jeg Dig ihjel. Forstaar Du?

- De véd, hvad De har tilladt mig, Hr. Greve, sagde Tjeneren bukkende.

- Hvad . . . hvad . . . har jeg tilladt Dig, Din Æsel?

- At slaa igen, naar De slog mig.

Alfieri slog sin Frisérkaabe til Side for sin brusende Kalvekrøskjorte, tog Andrea om Halsen og kysede ham.

- Andrea! Jeg er lykkelig som en Gud. Jeg elsker . . . jeg elsker . . .

- Det har Eccellenza gjort før.

- Hold Mund, Køter . . . aldrig - aldrig. Ser Du, Dreng, . . . deroppe . . . der . . . ?

Andrea saa op mod det lave Loft med de mange Bjælker, med malede Blomster i Mellemmrummene og med antike Ansigter i de hvide Medailloner paa Bjælkerne.

- Hvor Eccellenza?

- I Skyerne . . . Ser Du ikke, at Loftet sprænges . . . Loft og Tag viger til Side som paa en Troldmands Befaling med Staven? Himlen spalter sig . . . Deroppe . . . der sidder Sangens evige Musa . . . Er Du dum, eller er jeg gal?

Han rev en Flænge oppe fra Halsen ned i Frisérkappen, kastede den fra sig og raabte:

- Jeg vil være Konge af England.

Da han selv hørte disse Ord runge langs Loftsbjælkerne i den gamle Lejlighed i Via di Maggio, mumlede han:

- Hører Du, Andrea, hvor Ekkoet karikerer?

- Eccellenza mener . . .

- Du er dum som et neapolitansk Asen.

- Hvem der kunde Latin, Eccellenza! sagde Andrea og løftede Øjnene op mod Bjælkerne.

- Tror Du, at jeg kan det?

Greven sparkede Frisérkappen fra sig hen ad Gulvet, trampede paa den og raabte:

- Naar kommer den store Tid for vort ulykkelige Land? Man kommer til Toscana, lærer Italiensk og træffer ikke en højsindet Sjæl, som kan slibe den uendelige Skat af Malm . . . Guld, Sølv, Ædelstene . . . som ligger hen i dette Sprogs Skakt. Gid dette Land maa gaa under! . . . Nej, nej, gid det maa leve! Er der en Gud eller fire hundrede tusind Guder til, som vil hjælpe det Land . . . jeg kaster mig paa Knæ i Støvet . . .

- Ja, men her er skident, Eccellenza, mumlede Andrea . . . Alfieri hørte det ikke, men fortsatte:

- og beder til Jer alle, I Muser, I Gratier, I Eumenider, giv mig Evne til at vække mit stakkels Land til Bedrift gennem Sang . . . aa, Italien, Italien!

- Greven skal jo nu friseres til den Aftenfest hos . . . ja, de kalder ham jo Kongen af England . . .

- Saml det Tøj op . . . Andrea . . . Ja, Du har Ret. Dumrianer faar altid Ret . . . Klæd mig nu paa, gamle Ven . . . Jeg er den, som skal erobre Dronningen, myrde Kongen og blive den Digterkonge, for hvem Alverden skal knæle. Ved et Pust af min Aande skal Kongerne falde ned fra deres Troner, og Tænknings og Digtnings Herrer skal sætte sig paa Klodrianers Plads . . . Ned med Kongerne! Leve Aandens Drotter! Skrig med, Din Hund!

- Bravo, bravo, raabte Andrea.

- Hvad Fanden raaber Du bravo for, Din Dumrian? raabte Grev Alfieri. Du forstaar jo ikke et Ord af, hvad jeg siger.

- Ja, men sæt, jeg havde hysset, Hr. Greve, saa havde jeg jo faaet Prygl, sagde Tjeneren.

- Frisér mig videre! sagde Greven og tog selv Frisérkappen op fra Gulvet . . . Du er en god og en dum Dreng. Hold saa Mund!

Han blev smukt friseret og pyntet. En lysegraa Kjole med Sølvknapper, hver prydet med en lille Brillant, fuldendte Toilettet.

Han gik hen for Spejlet, purrede sig lidt i Tindingen, gik frem og tilbage med smaa hurtige Skridt, alt mens han indtog Stillinger. Han øvede sig for Spejlet som en Skuespiller.

195

- Ler Du, Andrea? sagde han pludselig, afbrydende sig midt i Aktionen.

- Nej, Eccellenza.

- Saa burde Du gøre det. Hvorfor staar Du og glor saa dumt? Hvad vil Du sige?

- De maa ikke slaa mig, Hr. Greve, naar jeg siger min Mening.

- Min egen Dreng! Sig, hvad Du vil.

- Hr. Greven skulde skrive alt det onde, der er i Hr. Greven, ned i Vers og Skuespil. Hr. Greven er aldrig saa sød, som naar Hr. Greven skriver. Men det indeklemte, det er det, som generer Hr. Greven, og det er det, som gaar ud over en stakkels Tjener.

- Du har Ret. Du er egentlig et Geni, Andrea.

- Gud frelse og bevare mig, Hr. Greve, det var det sidste, jeg vilde være.

- Kære, gamle Ven. Klæd mig saa paa! Jeg skal ikke sige et Ord. Jeg skal takke Dig for hver Naal, Du hefter i mit Kalvekrøs og mine Manchetter . . . Der ligger mine sorte Fløjelsbukser, Andrea. Tag Pungen der i Lommen. Tag de fire Dukater, eller hvad der findes. Drik op den halve Del. Det er Din Part. Giv mine Heste Havre for den anden Halvpart. Hold saa Mund. Giv mig Bord, Blækhus og Pen herind, saa renskriver jeg min nye Sonet, og Du tier som en af Statuerne i Uffiziernes Korridorer.

Andrea tav. Alfieri skrev; læste saa højt med stærk Deklamation:

Italien, Du, hvis Storheds Glans er slukket,
men har bevaret Sprogets gyldne Tale!
Du skønne Kvinde, som i Arnos Dale
gaar om som i et Fængsel indelukket!

Skal Dagen komme, da det Aag, som dukked
Dig, Dronning, ned til Træl i Marmorsale,
skal sprænges bort, saa frit i Aftensvale
Du rejser Dig og bytter Sang for Sukket.

Skal her jeg blive, til en Luft fra Øst
faar Taagen sprængt for Sol paa Hjemmets Strande,
til Hjærte, Sjæl og Tanker fanger Røst?

Skal her jeg vente, medens Taarer vande
min Kind, og sammensnøret er mit Bryst.
eller, min elskte, fly til frie Lande?

196

- Hør, Andrea! - Har Du forstaaet?

- Ikke et Ord. Men det er dejligt.

- Saadan skulde alt Folket sige! Ikke forstaa, men beundre.

- Giv mig min nye Kaarde!

Tjeneren tog ud af en Garderobe en Kaarde med blank Sølvskede. Fra Hæftets Knap til Parérpladen gik en Slags rummelig, storringet Sølvkæde. I et Par af de sammenføjende runde Knopper blinkede en Smaragd og en Rubin.

Grev Alfieri gik atter frem foran det store Spejl, svajede sin Ryg, saa sig selv i Profil, nikkede spørgende hen til sin Tjener.

- Greven maa kunne betvinge Kvinder lige saa let som Heste, sagde Tjeneren.

Greven omfavnede sin Tjener, og sagde atter:

- Min Dreng, min egen Dreng!

Saa drog han Kaarden ud af Skeden. Klingen blinkede og funkede blaat som hans egne Øjne. Den endte saa spids som en Syl. Han vendte den og drejede den og sagde:

- Ser Du, Andrea? - Eggen er blodrød . . . Den kan komme til at udgyde kongeligt Blod . . . Ha, ha, ha! Leve Tragedien! Følg mig i Theatret, Andrea!

- Skal Historien fra London gaa igen? Den Gang Hr. Greven kom hjem med en brudt Arm?

- Hold Mund og kør med!

Alfieri kørte til Theatret i sin Karosse med to sorte Stangheste og to røde Forløbere. I den Loge, han traadte ind i, sad Abbate Caluso og lo ham venlig i Møde.

- Naa, I kom i Dag, Greve! Tak for den Stafet, I sendte mig . . . I ser, vi er ene i Logen . . . lige over for Greven og Grevinden af Albanys Loger. I véd, de har hver sin. Gardinet er trukket for. Men de kommer snart.

Grev Alfieri studsede og saa stift paa sin Ven:

- Hvad har jeg med dem at gøre? spurgte han.

- I vil sikkert faa meget med dem at gøre. Først vil jo Greven se Jeres Stald og tale med Jer om Heste.

- Han har talt med mig. Jeg har været i Palazzo Albany, Aftenen efter at jeg kom fra Rom.

- Aha . . .! Det har I ikke fortalt mig om.

- I véd det ikke? spurgte Alfieri.

Abbaten smilede let.

- Jo, jeg véd det. I lod Jer præsentere af Jer Landsmand Grev Paciaudi. Jeg véd ogsaa, hvorfor I forbigik mig og tav. I 197 vilde præsenteres af en, der var Jer lige i Rang; I kunde ikke bruge en Abbate af lav Adel.

Alflens blege Ansigt rødmede, og Forsøget paa at se Vennen stift i Øjnene mislykkedes. Men Caluso greb hans Haand, trykkede den og sagde:

Men jeg er glad derved. Jeg har forberedt Sagen. Det har længe været min Plan at føre Jer sammen med Grevinden. Hun er Jer værdig. Hendes Kærlighed vil gøre Jer til den store Digter, I er født til. I manglede en

stor, en ædel - maaske ulykkelig Lidenskab . . . Jeg véd, at I hin Aften ikke vekslede mange Ord med hende. Jeres Ven Paciaudi har fortalt mig, at I sad hos Prinsen, mens han fortalte Jer og de andre om sin Flugt gennem Skotland efter Slaget ved Culloden.

- Og at han drak sig saa drukken, at han tilsidst ikke kunde fortælle mere, sagde Alfieri med forceret Hurtighed.

- Det hændes ham hver Dag. Men talte Grevinden og I end ikke med Læberne, saa kærtegnede I hinanden med Øjnene. Jeg véd, I skal hen i Palazzo Albany i Aften efter Theatret. Jeg tager ikke med. I skal agere ene. Se ud i Theatret, Greve! Her er mange skønne Kvinder. Se paa dem og sammenlign! Er der nogen, som I finder skønnere end Grevinden af Albany, saa gaa ikke derhen i Aften.

- Aa, jeg bebøver ikke at se . . . Ti hellere stille, min Ven!

Theatersalen var ikke meget stor, saa lidt forfalden ud i den alt antikverede Louis-Quatorze-Stil. Krumme riflede Lisener, som adskilte hver Loges af snørklede forgyldte Lister omrammede Brystværn, endte foroven i Muslingeskaller og stiliserede Blade. Al Forgyldning var bleven kobberrød, al Perlemaling gulgraa.

Damer og Herrer begyndte at fylde Logerne. Marie-Antoinette-moden med de douce Farver havde alt gjort sit Herredømme gældende i de fornemme Damers Dragter. Man saa meget blegrødt, meget ganske lysegult, meget søgrønt, meget mat blaåt; selv Sminken var tyndt sat paa, og Moucher var ikke anbragte paa Hals og Kind. Klædernes Snit var diskretere og mere ugenert, mere blødt lempende sig efter Busters og Taillers naturlige Krav end for nogle Aar siden.

Det laa under Logernes Befolknings Værdighed at give Agt paa Gulvet, hvor Folk stod eller sad, som de kunde komme til, med Hattene paa Hovedet. Mange spiste Appelsiner eller Figener og kastede Skallerne paa Gulvet eller hen mod Orkestrets Rampe. 198 Traf en saadan blød Skal tæt og godt med et sjaskende Knald, raabte Parterret Bravissimo.

Melodramaet var længst begyndt. Endnu gav ingen Agt derpaa. Den store Arie, Stykkets Effektnummer, som skulde synges af en i Syden vidt berømt Kastrat, Signore Passavanti, Fremstilleren af den i Kleopatra forelskte Julius Cæsar, kom først sidst i anden Akt.

I Logerne passiarede man, tog imod Visiter fra de andre Loger.

Mens Abbaten med sine Øjne tog for sig af alt, hvad der viste sig af synlige Fænomener, af og til efternyttende de Melodier, der lød fra Scenen, og som han lyttede til med et halvt Øre og dog greb i Luften med sit letnemme Gehør, sad Grev Alfieri helt indhyllet i Tanker. Han hverken hørte eller saa.

Pludselig stødte Abbaten lidt til sin Ven.

- Der er Gemalen, sagde han.

Gardinerne for en Loge skraas over for sloges til Side.

Prinsen af Stuarts blaarøde Næse og posede Øjne med tungt hængende Laage kom frem.

Alfieri og Caluso hilste. Prætendenten til Englands Trone besvarede Hilsenen akkurat efter Louis XIVs Reglement, men det var tydeligt nok, at han ikke vidste, hvem han hilste. Da den Tanke ikke kunde faa Rum i hans Hjerne, at andre end Adelsmænd kunde falde paa at hilse ham, holdt han sig til den foreskrevne Vinkels Grader i Hovedets Bøjning.

Bag ham sad to højrødkjolede, sølvbroderede Herrer, en yngre og en ældre. Fyrsten og de talte ikke sammen. Kong Edward pegede af og til bagud. Da blev der rakt ham et Sølvbæger, hvoraf han drak.

Saa sloges Nabologens Gardiner til Side.

Grevinden af Albanys fine og skære, røde og hvide Hud under et højt opsat pudret Haar, om hvilket et let Kniplingssæt laa henkastet, tonede glimrende frem mod Logens dunkle brunrøde Baggrund.

Kun en ældre Dame var med hende.

Greven og Abbaten fik til Svar paa deres Hilsen et lille, skælmsk Smil, ledsaget af denne italienske Hilsen med Haanden, der for andre Folk ligner et muntert indbydende Vink.

Fra Loger, hvis Beboere kunde se "den skønne Suveræn", rettedes der Hilsener imod hende.

Abbaten saa, hvor de hilsende straks efter stak Hovederne sammen. Han anede godt, at Genstanden for deres Diskussion 199 var det straalende Blik, som den fyrstelige Dame havde sendt den halv berømte, halv

berygtede piemontesiske Greve. Hans Besøg i Palazzo Albany var ikke gaaet ubemærket hen i Firenzes fine Verden.

Abbate Caluso sagde til Grev Alfieri:

- Ven . . . I kan i Aften være sikker for Gemalens Krigshistorier og for hans Nærværelse i det hele. Jeg har faaet hans Kammertjener til at give ham tre Flasker Cypervin med i Theatret.

- I burde være den hellige Fader Camerlinga, saa diplomatisk som I er, Caluso.

- Ja, var jeg Kardinal, saa vilde jeg intriguere til Guds Ære, til Fordel for den apostoliske Kurie. Nu, da jeg er en simpel, verdslig Abbate, et Brudstykke af en Skønaand, intrigerer jeg til bedste for den italienske Poesi . . . skaffer en haabet Dante en haabet Beatrice.

Dette Ordskifte førtes, mens Grevinden af Albany et Øjeblik trak sig tilbage i Logens Baggrund, saa hun knap øjnedes af sine Genboer. Efter at Abbaten havde talt, gav Alfieri sig til at lytte til Musiken.

Det var en Klarinetsolo, der tog ham. Der blæstes et af disse smaa indsmigrende Motiver, søde og bløde som en Idyl, malet af Watteau. Elskeren, klædt i lys, sølvbroderet Kjole, byder sin højbarmede, i douce Farver klædte Dame sin hvide Haand for at hjælpe hende langs et Bræt over en Bæk, mens Aftensolen listig luer op mellem Parkens Træer i Baggrunden, æggende til Elskov.

Caluso, hvis Øjne stadig var i Fart mellem hans Ven og Genbologen, saa, at en Taare hang i Grev Alfieris lidt udstaaende blaa Øjne; at den fulgtes af flere, at Greven tog sit Lommetørklæde op og holdt det for Ansigtet.

- Hvorfor ser I paa mig, Tommaso Caluso? Jeg holder ikke af Jert Øjenspieneri . . . Bliv ikke vred . . . Jeg glemte, hvad jeg skylder Jer. Jeg skal forklare mig . . . Gud ske Lov, at den Klarinet ikke lyder mere, den gør mig tosset . . . Den klang saa sært den Melodi. Jeg hader og jeg elsker den. Det er saadant noget, som lige fra den store Petrarcas Tid har sunget Italien i Søvn. Dante fik ikke nogen Hjord af Efterlignertrælle efter sig, som Messer Francesco Petrarca fik. Hans Efternynnere bragte Dantes Basuner og Palestrinas Orgelpiber til Tavshed. De har gjort os smaa og elendige. Men, hvor de fanger, hvor de daarer! 200 Og, hvad der mest bedrøver og ærgrer mig, min kære Tommaso, det er, at jeg mangler den Evne til at røre og bevæge . . . det er maaske netop det, som jeg afvekslende foragter og beundrer, det, som hindrer mig i som Digter at fange vort Folks Sind og Sjæl . . . Der er nu Dante. Han kunde bruge Fløjtestemmerne paa sit Verdensorgel, da han besang Francesca da Riminis søde Ønsker og bløde Sukke, men hans Klarinet er dog en Orgelstemme. Naar noget af den Art har rejst sig i mig, saa har jeg brugt Pisken mod det som mod en ondsindet Hest eller en uforskammet Tjener; jeg har sat Barbaren, Piemonteseren, i mig op mod det blødsødne - men . . . men, det skal klinge med og af og til arbejde sig frem som denne Klarinet mellem stærke Strygere og vældige Messingblæsere . . . Dog det naar jeg aldrig, Tommaso . . . Jeg har dræbt den Smule Blødhed, der var i mig, med Haan og Trods.

- Den store Elskov kan hjælpe Jer dertil, sagde Caluso og pegede med Blikket mod Logen lige overfor.

Pludselig dæmpedes den livlige og høje Passiar i Salen ned til en susende Mumlen. Der tyssedes.

Ind fra Baggrundens malede doriske Søjlegang tren med Raslen en lille korpulent Skikkelse med Kinder som en Basunengel. De skød op paa hver Side af en stor, krum Næse. En høj Messinghjelme med purpurrød Kam sad paa Skikkelsens Hoved. En grøn Kappe flagrede om dens Skuldre over den tætsluttende romerske Feltherredragt af hvidt Atlask, som ned over Ryggen endte i udskaarne guldrandede Lapper. De dinglede ned paa Laarenes Trikot. Op ad de tykke, bløde Lægge snoede sig fra Sandalerne over de tykke Smalben manglefold krydsede højrøde Baand.

Det var Kastraten Passavanti, som forestillede Julius Cæsar i Melodramet: *Cesare in Egitto*.

Hans Haand hvilte paa det korte Sværds Hefte.

Han vendte sig vinkende ad de seks krigsklædte Helte, der nu grupperede sig, tre paa hver Side, i en Halvbue. Deres Dragt var den traditionelle romerske Feltherredragt, men disse seks sortskæggede Fyre havde meget tarveligere Stoffer end Kastraten. En af dem havde endogsaa et stort Hul i sin Trikotstrømpe midt paa Læggen. Det gav et vittigt Hoved nede i Parterret Anledning til at raabe:

- Leve det levende Kød!

Der blev tysseset paa ham. Heltekastraten intonerede Recitativet med en meget høj Tone:

201

O, kære Venner, lad mig alene,
lad mig alene - o alene!
o, lad mig synge min blide Længsel

for Østens underskønne Dronning
Kleopatra!

(Her kom en Trille, der dirrede som en Fløjteskala).

I Helte, Vidner til mit Sværds Bedrifter,

(Her slog han paa sit Sværdgreb, saa det raslede som Ringetøjet paa en Hest).

Forlad mig, o, forlad mig!

(Vældig Applaus).

En af Feltherrerne, den mest sortskæggede, reciterede i dyb Bas:

Din Vilje er vor Lov, o høje Cæsar!

Og Følget forsvandt mellem Baggrundens Søjler.

Signore Passavanti gik frem med balletagtige Trin i Prosceniet, stillede sig tæt foran Sufflørkassen, nikkede til Orkesterdirigenten, tog en høj Tone, ganske dæmpet. Orkesterdirigenten nikkede og sagde saa højt, saa de nærmeste Tilskuere hørte det:
- Jeg har forstaaet.

Saa hilste Julius Cæsar paa Publikum, som raabte:

- Leve Corrado Passavanti!

Helten slog ud med Armen og sang med en Sopran, saa høj som nogen Kvindes, kækt besejrende Orkestrets Primoviolinier:

Fra Galliens Dale,
Dyrrhachiums Sletter,
som Blodet pletter;
fra Farsalus

(Denne Linje gentoges tre Gange - dens sidste Tone gik op til c.)

mod Dig jeg iler
fra sejrrig Hær
did, hvor Du smiler
som Rose skær;
Din Kind afmaler
Dit Hjertes Blus.
Jeg vil Dig favne,
med søde Navne
jeg vil Dig kalde,
og siden trykker
jeg henrykt mine
glohede Læber
saa tæt mod Dine.
O, Elskovs Dronning,
Du ranke, favre!
snart Sejrens Lavre
jeg lægger ned,

(Atter tre Gentagelser som før.)

ned for Din hvide,
Din søde Fod.
I Bølger blide
mit Hjertes Blod
som Kilden rinder
med Tonefjed;
blandt Græs og Blommer
i Sydens Sommer,
mod Dig de hige,
de Tonebølger,
til Plutos Rige

min Sjæl Dig følger.

Applausen var øredøvende, og Bravoraabene bragte Kroner og Lampetter til at klirre. Trompetfanfaren klang fra Orkestret som Dommedagsbasuner, og Trommerne hvirvlede som Tordenbulder.

Kastraten lagde gentagne Gange Haanden paa Hjærtet, vendte Øjnene mod Himlen, bukkede og bukkede, sveddrivende. Opblødt Sminke randt ned paa den tykke Hals.

Under al denne Larm lagde Grev Alfieri sin Mund til Abbatens Øre og sagde:

- Gid jeg kunde laane en Figenskal af de Sjøvere dernede og kyle den i Hovedet paa den fede Vallak deroppe! Aa, det er til at le sig gal eller græde sig ihjel over. Man gør vort Italiens største Helt til en Kastrat og lader ham synge skændigt Vaas.

- Han har dog dejlige Toner i Struben, den Karl, sagde Abbaten.

- Kan I da ikke i den Karl se et Billede paa vort Lands Tilstand. - Italien har som han ladet sig kastre for at more Evropa med Gøglerier og Hundekunster. Hans Toner skærer mig i Hjærtet Vi er Evropas Bajadser.

- Tonen har dog hos disse Folk en vis abstrakt Renhed, som . . .

- Ti stille, Abbate! . . . Jeg bliver Ikke her et Øjeblik mere.

Han rejste sig.

Caluso greb ham i Ærmet og gjorde Tegn over mod Genbologen.

- Fystinden elsker Musiken i denne Opera og vil vist gerne se den til Ende, hviskede han. Grev Vittorio, vil I vinde et stort 203 Hjærte, saa maa I berede Jer paa større Ofre end at høre en Opera seria.

- I faar vel nok Ret, sagde Alfieri stille og trykkede sin Vens Haand.

Han satte sig igen. Da Julius Cæsar havde sunget Arien for tredje Gang og ilede ind mellem Søjlerne, lo Alfieri lidt og sagde:

- Den brogede Slyngel minder mig om en fed, spraglet Papegøje, som jeg forærede den kyske engelske Skønhed, Jockeyens Kleopatra.

Hvad der saa senere blev sunget eller gik for sig, hørte Grev Vittorio ikke et Ord af. Han trak sig hen i et Hjørne af Logen, hvorfra han ubemærket kunde lade Øjnene hvile timevis paa Damen i Genbologen.

- *Abi bonus avibus*, sagde Caluso, da Grev Alfieri var stegen i sin Karosse paa Pladsen uden for Theatret.

I de fornemme Loger var man enig om, at den piemontesiske Greve fra nu af maatte blive Grevinden af Albanys *Cavaliere servente*. Naar den Stilling var bleven antaget i det fornemme Selskab, havde den officielt Hævd, og Forholdet fik foreløbig et Ægteskabs Ukrænkelighed.

En Fyrste af Strozzi sagde i sin Loge:

- Alfierierne er af gammel Slægt. Optager Grevinden Grev Vittorio som Cavaliere, aabner vi vort Palads for dem.

En Ruccellai svarede: - Og vi vort i *Via della Vigna nuova*. Naar Gemalen saa drikker sig fuld - saa . . . som Franskændene siger: *Vogue la galère*.

V.

Alfieri var staaet af ved Ponte della Trinità og havde ladet sin Vogn køre hjem. Der var jo kun en Snes Skridt at gaa til Paladset ved Lugarno Corsini.

Han saa et Øjeblik op og ned ad den høje Façade. Alt var mørkt undtagen et Par Vinduer i øverste Stokværk. Han vidste vel, at Fyrstinden havde en Suite Værelser deroppe, men at hun kun kunde ty derhen, naar hendes Mand sov; thi, saalænge han 204 ikke var mere drukken, end at han kunde holde sig oprejst, veg han ikke fra hende.

Vejen syntes jævnet og banet i alle Maader for den sene Gæst i Palazzo Albany. Det store snørklede

Broncheaandtag bragte straks Portfløjen til tavs Lydighed under hans Greb. Sparsomme, men tilstrækkelig ledende Lampeblus skinnede i den høje Porthvælving, op ad de tæppebelagte Marmortrin og Korridorer.

Han gik som en sammensvoren eller en Stimand i en Tragedie, holdende sin sorte Silkekappes Flig op for Ansigtet. Det syntes en overflødig Forsigtighed. Det eneste menneskelignende, han traf paa sin lydløse Vandring, var hist og her en Statue, der dæmrende tonede ud fra en Vægniche.

I den sidste Korridor var Gulvtæpperne saa tykke og bløde, at de slugte Lyden af hans lette Sko, mens Lyset fra en i Loftet hængende Lampe gav Sølvspænderne Guldets Ild og tændte Rubinglans i deres Besætning af Rosenstene.

End yderligere droges han mod sine Skridts Maal ved den allerede kendte Duft af Grevindens Yndlingsparfume: Aurikelessens, der sagte i rytmisk Stigen tog til, jo dybere han kom ind i andet Stokværks Korridor.

En Lysstribe udgik fra en Dør, som stod lidt paa Klem.

Kun et sagte Tryk, og Dørfløjen gled til Side. Lige for den sad Grevinden i en lille Divan foran et lille Bord med Plade af florentinsk Mosaik.

Hun havde skiftet Dragt. Hun bar en grøn, vid og magelig Fløjelskjole af slaabrokagtig Snit. Over Skuldrene laa et Langshawl af dunkelrød, tæt og mat Silke. En trearmet Sølvstage paa en Spejlkonsol til venstre lidt bag hende samlede Lyset om hendes Hoveds fine Oval. I kæk Trods krusede sig den mægtige mørkeblonde Haarmasse, frit, ubedækket. Øjenlaagenes lange lave Bue stod ubevægelig. De mørkebrune Øjne tindrede med en rolig Glans, der vel tolkede Glæde, men en Glæde, hun var forberedt paa og sikkert ventede maatte naa hende netop i det Øjeblik.

De levende Farver i hendes Dragt, hendes fine, friske Hud gjorde hendes Skikkelse fremspringende, thi i dette Lys blegnede de i Forvejen blege lyslilla Tapeter, som var udspændte mellem smalle, langlige, gyldne Rammer, og Møblernes bleggraa Silkebetræk blev hvidt. Hun var saa potenseret levende i denne Dragt, i denne flamske Fyrsteholdning med dens stolte Hvilen ud i sin Lidenskab, en van Dycks Prinsesse, 205 Denne sikre Ro betog Grev Alfieri og fjærnede fra hans Sind og fra hans Færd alt Forfører-Lapseri.

Han nærmede sig langsomt, med en Følelse af Ærefrygt. Han, som var vant til forvoven at tage Initiativet, stod et Øjeblik tavs lige over for hende.

Hun følte en Art Stolthed ved at se ham saadan, ham, hvis Eventyr Abbaten havde fortalt hende om, Eventyr, som hun lyttede til med stille Begær, skønt hun skændte paa den glade Abbate, naar han kom en vis Grænse for nær.

Først da hun havde lagt de ringløse, store hvide Hænder paa Mosaikpladen, som duggedes under deres Kølighed, knælede han paa gammel Kavallérvæjs, greb begge Hænderne og fæstede sine Læber imod dem, vovede ikke mere.

En let Vending . . . Lysene var slukkede. Hendes Arme laa om hans Hals. Alt hvirvlede rundt i hans Sind.

Han sad ved hendes Side, med hendes Haand i sin, Kind lænet mod Kind. Maanelyset brødes venligt med Daglyset som i Brydekamp for Spøg. Sagte og mildt tindrede alt det blanke i Rummet som stille Vand med vekslende, men altid klar Lysbrydning.

Hun sagde:

- Gud ske Tak for alt, jeg maatte lide! Havde jeg ikke lidt alt det, havde jeg aldrig vundet Dig.

Han bøjede hendes Hoved ned, saa at hendes Kind hvilede ved hans Bryst. Han kunde mærke hendes Livsvarme lige til sin Hjærterod. Afvekslende kyssede han hendes rige krusede Lokkefyldte og fordybede sin Haand deri. Den Løkkemasse var kølig, fugtig som friske Rosenblade.

- Ja, ja. Du maa have lidt meget. -

- Jeg troede at gaa ind til et Liv i Sejr og Lykke. Jeg havde hørt og læst om Helten, der i Spidsen for de tærnedede Højskotter og deres ubetvingelige Klaner vilde genvinde det Land, han ejede med guddommelig Ret . . . om hans Eventyr fra den Dag, han steg i Land, fattig paa Penge, rig ved sin Tro paa, at Gud beskyttede de Konger, der var af hans Naade. Han var min Barndoms Helt, denne Stuart, som slog sig gennem Skotland og fik Oranieren til at ryste paa sin Trone; den Stuart, som vilde hævne Karl I's og Maria Stuarts Blod . . . en Helt for Religionens og det retmæssige Kongedømmes Sag. Du ser, hvad han er. Saadan var han, da jeg blev kastet i hans Arme. Og da var 206 jeg 19 Aar. Saa dette græsselige Hof i Rom . . . Favn mig! Jeg fryser ved Tanken derom. Han kunde da være stor og fornem, thi Vinen livnede ham den Gang op, som den nu sløver ham. Men Romerne lo ad "Kongen og Dronningen i Palazzo Muti" paa Apostelpladsen, hvor "Kongen af

England" for et Hof af fire gamle Kammerjunkere og deres Fruer hver Dag gentog de Fortællinger om sine Eventyr, der havde begejstret mig i min Barndom, naar min Moder fortalte dem, men som nu blev mig latterlige og tilsidst væmmelige, fremstammede af den lallende Konge . . . Ja, min Ungdom er gaaet hen med at slæbe paa en drukken Mand, en Ruin . . . et ynkeligt Vrag . . . Er det sandt, som Caluso siger, at Du bærer Italiens aandelige Fremtid i Dit Bryst . . . Tak, fordi Du elsker mig . . . Det er forbi med Sværdets Helte . . . Tiden tilhører Aandens Mænd.

Hun hviskede ham alt dette i Øret, hurtigt rislende. Det var, som han hørte et Kildevæld gennem Løvet i en stille sydlig Nat.

Da hun havde tiet nogle Minuter, slyngede han Armen om hendes Liv, løftede hende, trak hende mod Vinduet, fjærnede de blaa Silkegardiner fra hinanden og hviskede:

- Se, hvor Maanen leger paa Arno! Se, hvor Solen alt brænder paa Ponte Vecchios Mur! Nattens og Dagens Lys mødes i et favnende Farvel . . . Min dejlige Fyrstinde! Min Beatrice, min Laura! Hold mig i Haanden, før mig gennem Dantes manganfarvede Paradissfærer til Forklarelsens Bjerg, hvor Digtingens rene Sol funkler.

- Op til Gud . . . til Sandhedens, til Skønhedens Gud, sagde hun og blev staaende, mens hun fulgte de legende Glimt i det krusede Vand. Pludselig knugede han hende ind til sig og sagde:

- Mit Blod brænder! . . . Jeg er en Barbar! Jeg maa eje, evig føle, at jeg ejer. Jeg bliver gal af at længes.

Hun sank i hans Favn.

Saa gik de en Stund, Haand i Haand, op og ned i Rummet.

- Jeg vil længes og ægge min Tørst hver Dag i hed Længsel efter Elskovens natlige Stunder . . . Ja, I vil eje, I Italienerne. I kan ikke længes som vi Nordboer . . . Men Vittorio, Du er ikke af de Italienerne, hvis Elskovsord glider saa let over den glatte Tunge i det skønne Sprog som en Snog gennem Græsset. Vel? Du vil holde af mig længe, min store, blonde Digter! Ikke! Du vil forherlige mig, den stakkels Prinsesse af Stolberg! Mit Navn vil ikke synke i Graven med mig. Du vil gøre mig udødelig.

- Min dejlige Fyrstinde. Jeg kan ikke Italiensk, og min Sang 207 lyder, som naar Staal skurer Sten. Men Du skal indaande mig klangrige Toner. Og jeg skal studere de store Digtere. De skal lære mig at synge blødt for Dig, min Stolthed, min Sjæls Glæde! Du giver mig Mod. Jeg er stolt af, at Du elsker mig.

- Nej, knæl ikke for mig. Det er mig, som skal knæle for Dig, Du Fyrste af Guds Aands Naade . . . Jeg er saa ydmyg som den dejlige Andalusierhoppe, som Du styrer ved Klap og Kærtegn . . . Ak, jeg geniever min Ungdom, den, som Dante kalder de søde Sukkes Tid.

- Hvad vil Du kræve af mig som Offer, min elskede? Man har kastet Dit Hjærte for Hundene. Jeg har hadet og foragtet Menneskene. Tror Du, jeg er ren? Jeg har favnet foragtelige Kvinder. Nu, da jeg holder Dig i min Favn, kunde det glæde mig at have dem her og fugtle dem med Fladen af min Kaarde . . . Ja, ja . . . bliv ikke bange! Jeg er en Barbar, en Ignorant, en Dumrian . . . en Piemonteser! Det er godt. Var jeg klog og fin som en Florentiner eller en Romer, sveg jeg Dig sagtens . . . Forlang af mig, hvad Du vil. Jeg foragter Fyrsterne og tror ikke, at de i anden Forstand er Fyrster af Guds Naade end en Kat er Kat i Kraft af det samme. Men for Dig vil jeg træde min Tro under Fødder . . . Stuarternes Sag vil aldrig sejre, men netop fordi det er en haabløs Sag og mig forhadet, vil jeg favne den Sag, om Du byder saa. - Vil Din Mand gaa til Skotland eller England endnu en Gang? Jeg skal sælge alt, hvad jeg ejer. Jeg, Løjtnanten i Kongen af Sardinien's Tjeneste, skal gøre mig til Oberst for et Regiment af smudsige Barbarer og hjælpe med til at erobre Storbritannien for Stuarterne . . . Thi jeg elsker Englands Dronning.

Grevinden af Albany lo stille og hviskede:

- Nej . . . jeg vil være Din Adjutant, Du Feltherre paa Dit Erobringstog efter Verdens Digterkrone . . . Ak Tiden er runden, Du maa gaa.

Den højlyse Dag straaede gult gennem det høje Portvindue, da Grev Vittorio gennem de lange Gange var naaet ned til Hvælvingen.

Porten var lukket, mærkede han, da han tog i Haandgrebet. Men ud af den lave Loge kom Schweizeren med Bandoleret og Sablen over sin Skjorte. Mere havde han ikke faaet Tid til at tage paa.

Han bukkede dybt:

208 - Jeg har ventet over to Timer paa Hr. Greven . . . saa troede jeg . . . og saa gik jeg i Seng.

Grev Alfieri tog et lille Guldstykke op af Lommen og holdt det i Luften, mens han betydede Schweizeren, at han skulde tie.

Da Schweizeren med et Buk havde taget mod Mønten, gjorde Grev Alfieri først en antydende Bevægelse af en Ørefigen, trak saa sin Kaarde en ganske lille Kende op af Skeden og hviskede:

- Et Ord af Dig . . . saa først Prygl - og saa en Bravo, som besørger Dig ind i Himmerig eller Helvede.

- Tror Hr. Greven, at jeg er dum som en Piemonteser?

- Her er en Mønt til, sagde Greven og lo. Tak for det om Piemonteserne!

Hvilket Væld af Morgenlys strømmede ham i Møde, da han kom ud paa Lungarno Corsini!

I en herskende Orangetone laa de ellers brunlige Bygninger langs Kajen, og den ellers hvidgule Arno glimtede som forgyldt Sølv. Smaa Skyer laa stille, strøede som blegrøde Uldtotter hen over den lyseblaa Himmel. Det dugvaade Stenbolværk glimrede som Bronze, fra de mørke Fliser paa Fortov og Kørebane gnistrede smaa Stjerner op.

Apenninernes Forhøje til venstre flammede i Østensolen, San Miniatos Marmorfacade højt deroppe paa Bjerget fik Tinter, der fra rosenrødt til guldgult randede sig om de himmelstræbende Cypresser, der hegnede San Salvatore al Monte. Lystig gik Strømmen under Ponte della Trinitàs dristig svungne Bueslag i stræbende Fart ad Pisa til. Det var saa stille, at man hørte Floden risle som et Kildevæld i en Skov.

Der til højre klavrede de graa Oliventræer op til Cypresserne paa Montolivetos Top mod Himlens blege orange-gule, stille, faste i Omrids, som var de huggede ud i Sten, men Luften om dem var levende og dirrede, kviksølvagtig blaanende.

Den løftede sin Tunge, Klokken, der svang sig ud i Luften fra det slanke røde Klokke-tårn bag Palazzo Frescobaldis brune Murmasse hinsides Floden. Den sang for med en høj og skinger Tone. Saa stemte Santa Trinità i, saa lød det fra Santo Spirito i dyb og rungende Bas, saa kom Carmine med i Barytonklang, efterhaanden tonede Klokkeklang fra alle Sider; fjærnt fra Domens Kampanile lød en mægtig alt beherskende Klang, som en Bravoursanger, der overdøver Kor og Orkester.

Det var en mægtig Farve- og Tonesymfoni. Og Vittorio Alfieri 209 hørte sin Kærlighedsjubel i alle de dejlige Klokkers Klang, saa sin Elskovs Triumf malet i alle Farvetoner.

Han lænede sig mod Broens Brystværn, hyllet i sin sorte Kappe, indaandede Avrikelduften, der hang ved ham, berusedes af Farver og Klang og Duft, mens hans Tanke gled hen langs den rislende Strøm i Floden. Der sejlede han med sin skønne hen mod Digtingens hellige Land, ombølget af gamle Digteres højtidelige og ømme Strofes Klang; i en Luft, der endnu rødmede af Blodet, som randt i Firenzes snævre Gader, ned ad Borgo dei Santi Apostolis sagte Skraaning, mens de skinnende Lunde paa Bjergene smilede ned med boccacciosk Skælmeri, og Domkirkekampanilens Bas ragede som Savonarolas Dødshymne.

Han bredte sine Arme ud mod det dejlige Firenze, de stolte Minders Stad, Kampens By, Aandssejrenes By, Dantes, Boccacios, Petrarca's, Lorenzo den Prægtiges, Savonarolas, Michelangelos By. Han følte mægtige Skygger svæve over sit Hoved. Han følte sig i Slægt med Italiens store - han, Piemonteseren, Makedoneren, Barbaren fra de ru Alpeegne, han følte i sig Kraft til at erobre Sangriget, som den gamle, mægtig vrede Adelsmand, Dante Alighieri grundede derovre fra sit taarnagtige Hus i den snævre Gyde bag Palazzo Vecchios Stenmasse. Kongen af Sardinien's Fændrik følte den etruske Sangs Feltherrestav i sin Haand.

Han gik til sin Bolig i Via Maggio, saa op og ned ad dens Sgraffitti, de hvide Figurer paa mørkebrun Grund, halvt udviskede af Tid og Vejrlig. Knap kunde man kende, at det var Rækker af dansende og syngende Børn, der Haand i Haand dannede bølgede Guirlander mellem Stokværkene under det langt udludende Tags Bjælkeværk. Det var første Gang, det ret gik op for ham, hvor dejlig disse Børn var tegnede . . . Ak! Della Robbia, ak Donatella . . . et forsvundet Italien! O, hvilken højadelig Stad er dog Etruriens gamle Hovedstad, Firenze, som hviler som et manglefarvet Smykke i skovklædte Bjerges Indfatning.

- Jeg vil være Borger i denne By, jeg vil være Dantes Landsmand; jeg vil spytte alt Fransk ud af min Mund, jeg vil sælge alt, hvad jeg ejer i de barbariske Egne, hvor man taler slet Fransk og et Italiensk, som er en Rædsel for Guder og Mennesker . . . Min blonde Musa, min fyrstelige elskede har gjort mig til en stor Digter . . . Straks i Færd med min nye Tragedie! Tommaso Caluso skal forbavses over den Krone, jeg smeder til 210 min Dronning, o, dens Guld skal klinge saa ægte toskansk som nogen Sonet af Francesco Petrarca.

Andrea ventede paa sin Greve. Han var vant til, at han sov om Dagen og vaagede om Natten, og ventede ham paa alle Døgnet's Tider.

Nej, hvor saa Greven straalende ud i denne Decembermorgen!

Grev Vittorio tog sin Tjener om Hovedet med begge Hænder og kyssede ham.

- Sadl min Fuks, Andrea! Vi skal ud og ride, sagde han med en Stemme, der lød som Sang.

Og Alfieri red med hele sit Hestekobbel og sine Jockeyer Firenze rundt i Galop, fra Porta Romana op over Bjerghøjene til venstre med Syn over den guldrullende Arno op til Fiesole, der drak Morgensol, mens Staden

dernede end laa lidt i Dis, hvoraf Taarne og Kupler ragede frem med flammende Tinder og Spir.

Faa, der tidlig var oppe, lo ad eller beundrede den vildt flyvende Kavalkade. Hestene vrinskede og fnyste, Hovene klang skarpt mod den tørre Klippegrund, Mankerne brusede som Bølgekamme, Halerne viftede som Vimpler!

Forrest red Poeten med flagrende Kappe. Paa en Højde nord for Staden bød han standse. Han strakte Armene ud mod Firenze. Han syntes, at nu havde han med den fortryllede Prinsesse erobret hele den pragtfulde Stad, som husede hende, den Stad, der havde ammet det Sprog, han havde bejlet til gennem svært Arbejde i vaagne Nætter . . . nu maatte han kunne betvinge dets Dæmon og synge i Etruriens reneste Maal.

VI.

Digteren var længst af Firences fornemme Verden anerkendt i sin halvofficielle Stilling som Cavaliere servente hos den unge Fyrstinde med den gamle Mand.

Alfieri deltog i Køreture i hendes Ekvipage paa den officielle "Corso" gennem "le Cascine" op langs Arno, mens Ægtefællen med samt sine røde Kavallerer kørte i sin.

211

Aldrig havde der været en saadan Selskabelighed i det gule Palads paa Lungarno Corsini, siden det høje Par havde boet der. Flere Aftener om Ugen dirrede Genskinnet fra de oplyste Vinduer i Beletagen i Arnos smaavatrede Vand, og naar Vinduerne stod aabne, lød snart kunstmæssig Sang, snart Latter og Tale ned til de forbidragende paa Kajen.

Husets Herre syntes en Tid lang at befinde sig vel derved, gav tilsyneladende kun sin Kedsomhed til Kende, naar hans eget Selskab svigtede ham: en gammel Præst fra Rom, som havde været Diakon under Prinsens yngre Broder Henry, Hertug-Kardinal af York, en gammel Kaptejn, som havde gjort Tjeneste under den sidste medicæiske Storhertug af Toscana Gian Gastone, to Kavallerer; Bægeret var dog Prinsens bedste Underholdning.

Aldrig havde Alfieri været saa lykkelig som nu. Hans Elskov til den Kvinde, der kælent og beundrende gav sig hen til ham, der lydig beundrede hans Digtning, randt som en Styrkedrik gennem hans Aarer.

Om Natten hørte hans Tjener ham gaa op og ned, deklamere højt, slaa en jublende Sangtrille. Han var saa god, som Dagen var lang. Naar Andrea kom ind, tog han ham tidt i Favn, svang ham over Skulderen ud over Hovedet i en Kolbøtte og lo som en overgIVEN Dreng i Triumf over sin Kraft og Behændighed. Andrea begreb ikke, hvor hans Herre fik Kræfter til at dyrke Grevindens Selskab fra Middag til over Midnat, at arbejde til Kl. 9 Morgen*), saa sove faa Timer, saa ride, især da han kun nød de letteste Kødspiser og Grønsager og aldrig rørte Vin.

Naar Alfieri efter at være staaet op, helt adspredt skar en Kyllingevinge af og puttede et Par Mundfulde Salat i Munden, bed en Mandarin over og da forlangte en Hest sadlet, vovede Andrea i Begyndelsen at sige: - Men husk, Hr. Greve . . . siden Hr. Greven ikke vil spise . . . saa har vi dog en dejlig Montepulciano . . . og Falerner, som Abbaten siger, at en gammel romersk Digter drak sig saadan en nydelig Rus i.

Saa fik han først intet andet Svar end en Latter. Men, da Tjeneren havde gentaget sin Opfordring for fjerde eller femte Gang, for Herren op og sagde: - Min egen Dreng . . . hvis Du mæler et eneste Ord om Vin til mig mere, saa lukker jeg Vinduerne op og lader Dig slaa * 212 en Kolbøtte ud af dem, saa Din Hjerne skal dekorere Genbohuset . . . Min Montepulciano er Luften, der suser om mit Hoved, naar min store sorte Hoppe *med mig* sætter over Grøfter og Gærder, min Asti spumante er det der (og han slog paa et Manuskript paa Skrivebordet), og min Falerner er (han kneb Tjeneren i Øret) . . . er noget, som ikke kommer Dig ved . . . Saa ud at ride!

Ridtet gik gerne langt ud, tidt over Marker og Grøfter . . . saa hjem, saa stort Toilette, saa til Palazzo Albany.

Det var en Dag, da der skulde fejres en usædvanlig stor Fest i Paladset Nogle engelske Jakobiter vare komne fra Rom for at hilse paa deres Konge, og mellem dem var en Kardinal, Ven af Kardinalen af York.

Alfieri havde næppe faaet sin Dame i Tale efter Middagen, og Prinsen, der ikke var meget drukken den

Dag, havde ikke forladt dem et Øjeblik. Han havde været tavs, og Alfieri syntes, at han kunde se noget ildevarslende i hans stive Blik. Hans Gemalinde havde ikke faaet andet Svar paa sine Ord til ham end nogle uarticulerede Lyd, der mest lignede en Vrængen.

Da Alfieri gik, havde Grevinden sagt:

- Saa tager De med, hvad De har skrevet af "Pazziernes Sammensværgelse", at De kan læse den for os Damer, som ikke forstaar os paa Politik, og for de Italienerne i Selskabet, som ikke kan Engelsk. Abbate Caluso er henrykt over den.

Karl Edwards Bryn trak sig end mere sammen, og Grevinden fik et forbitret Blik af sin Gemal. Han hilste næppe Alfieri, da denne tog Afsked.

Paa den lille Plads, hvori Via Tornabuoni munder ud, mødte Alfieri den ene af Prinsen af Stuarts Kavallerer, en smuk høj Irlænder, brun som en Neapolitaner, i aaben Vogn med Fru Orlandini, en Veninde af Grevinden af Albany. Irlænderen, der hed Gehegan, havde af "Selskabet" nylig faaet Ret til at være den smukke, fyldige Dames "tjenende Kavaller".

Hr. Gehegan bød Kusken standse. Alfieri saa, at han vilde tale med ham. Tidligere havde han kun vekslet de nødvendigste Ord med denne Kavaller, der altid var smigrende underdanig mod sin Herre, men lo bag hans Ryg, naar Karl Edward var saa stærkt paavirket af Vinen, at han for fjerde Gang fortalte om sin Flugt i Kvindeklæder og om de Galanterier, der blev tilbudt ham da. Dog, da Grevinden havde forsikret Alfieri, at han var paa deres Side og havde gjort alt for at faa Prinsen beroliget angaaende 213 deres Forhold, viste Alfieri ham mere Høflighed og ringere Mistænksomhed. Han havde imidlertid en Anelse om, at Irlænderen var tvetunget. Alfieri tøvede derfor lidt, besluttede sig endelig til at forstaa Hr. Gehegans Vink og nærmede sig Vognen med en dyb Hilsen til Damen og en mere skødesløs til Kavalleren.

- Aa, kom op i vor Vogn, Hr. Greve! sagde Fru Orlandini, spidsede kærtegnende sin lille Mund, smilede og lod en dejlig Række perleblanke Tænder til Syne. Jeg vil tro, at jeg kører paa Apollons Triumfvogn, naar hans bedste Søn tager Plads i den. Gid jeg kunde omringe den med dejlige, dansende Horaer, oplyse vor Fart med den sejrende Dag og den flyvende Morgenstjerne som Guido Reni.

Greven steg op, mens den irske Kammerjunker flyttede sig over paa Bagsædet og overlod Gæsten Pladsen ved Siden af sin Dame. Han gjorde Tegn til Kusken: Til venstre! Og afsted rullede Vognen ad Lung' Arno Acciajoli ned mod Uffizierne.

Med dæmpet Stemme sagde Fru Orlandini:

- Hs. Majestæt er rasende paa Dem, fordi De skal læse Digtværker op i Aften, og i det hele, fordi De er indbudt. Han vil fortælle de jakobitiske Herrer sin Krigshistorie igen den hele Aften.

- Ja, de har moret mig i sin Tid, og jeg har havt ondt af ham. Han har dog været en Helt, bemærkede Alfieri fornemt.

- Men nu er han kun til Pine og Plage for alle, udbrød Gehegan . . . I Fortrolighed, Hr. Greve . . .

Alfieri bøjede uvilkaarligt Hovedet lidt tilbage, da den irske Kavallers Ansigt nærmede sig hans; havde Lyst til et Vink om, at der ikke kunde være Tale om Fortrolighed mellem dem, men han tog sig i det og hørte, hvad han sagde:

- Halv vaagen hørte "Kongen" for nogen Tid siden Abbate Caluso raabe med sin skingrende Tenor: "Pazziernes Sammensværgelse" er storartet. Da sagde Hans Majestæt: En Sammensværgelse mod det legitime Regimente er i hvert Tilfælde nederdrægtig. Desuden er alle Tragedier Snak og Ordbulder. Jeg har hørt Kanonbulder. Man omstyrter ikke Stater med Vrøvl . . . Ja, det var Hans Majestæts Ord.

- Han har ikke ganske Uret, sagde Tragediedigteren,

- Nej, men Digtningen er den forædlede Genklang af Livet, sagde Signora Orlandini; det rene Guld, der smeltes ud . . . af . . . af . . . naa Hr. de Gehegan . . . hjælp mig . . .

214

- Naa . . . ja. Det véd Greven bedre end jeg, sagde Irlænderen . . . Men fortæl De ham videre, hvad De vilde fortælle, Signora!

- Ja, ja . . . Kongen sagde til sin Gemalinde, at han forbød, at Hr. Greven læste op ved den Fest.

- Forbyder . . . Ingen forbyder mig noget, uden at jeg knuser Forbudet under mine Hæle, raabte Alfieri og skruede Hælen mod Vognbunden.

Hans Kinder blev hede.

Fru Orlandini fortsatte:

- Fyrstinden svarede sin Gemal med . . . ja, De véd bedst, hvorledes hun kan smile og trække paa Skulderen . . . Jeg var alene tilstede. Da farer Kongen op fra sit Sæde hen imod hende . . .

Grev Alfieris tynde lyse Bryn rynkedes, og hans store blaa Øjne traadte langt frem af deres Huler. Uvilkaarlig klemte hans Haand om Damens buttede Haandled. Hun fortalte videre:

- Og saa slog han hende i Ansigtet . . .

Alfieri rejste sig i Sædet, tog Hr. Gehegan i Skuldrene og rystede ham. Irlænderen tog ham om Armen og sagde:

- Hr. Greve Alfieri . . . Jeg er ikke Kongen af Storbritannien; heller ikke hans Lakaj. Jeg kan ikke tage mod Prygl paa hans Vegne. Jeg er Adelsmand saa vel som De . . .

Midt under aaben Himmel i den aabne Vogn tog Alfieri Hofkavalleren om Halsen.

- Tilgiv . . . Vil De have Oprijsning . . . saa er jeg rede . . .

Fru Orlandini sagde:

- Nej . . . Hr. de Gehegan . . . De kender jo nok til Italiens Sæder til at forstaa . . . Godt, nu er alt vel . . . Véd De, Greve, at det ikke, langt fra ikke, er første Gang, at Kongen har lagt Haand paa Dronningen. Allerede, mens de boede i Rom . . . ikke sandt, Hr. de Gehegan? da han var skinsyg paa sin Broder, Kardinalen af York . . . Ak, den gode Kardinal . . . han var saa god mod sin Svigerinde, men hun vilde ikke besvare hans Følelser . . . Han var for dum, sagde hun.

- Tillader De, at jeg stiger af? . . . jeg maa hjem og arbejde, sagde Alfieri.

Han var ligbleg. Parret saa, at hans Hænder rystede.

Han gik hjem, savnede en Hest, thi han kunde ikke komme rask nok afsted. Han talte højt med sig selv:
215 - Jeg kommer der. Jeg bliver. Jeg vil udæske ham, til han bliver brutal . . . Slaa hende! . . . Hun har bedet for ham som en Helgen for en Synder; hun har sagt til mig, at han var anlagt til noget stort . . . at Verdens Skuffelser har gjort ham til en Ruin . . . til det Dyr, han er . . .

Og Grevinden af Albanys bløde Fløjelshud, hendes faste, stærke Former traadte frem for hans Minde . . . Dette dejlige, fuldstøbte Legeme var blevet pryglet.

Et Øjeblik maatte han standse sin Gang, læne sig mod Stenbolværket til Floden . . . Han hulkede som et Barn.

- Min tilbedte Dame! var det eneste, han kunde faa sagt.

- Og jeg, som vilde skrive en Sonet . . . blot om hendes ti Fingre paa hendes dejlige Haand . . . i otte Linjer . . . og saa de fire om hendes Sjæl . . . Ja, det er latterligt . . . Men hvor den Sonet koster mig Arbejde! Jeg skal slaa den forlørne Konge sønder og sammen . . . det Dyr . . . den Drukkenbolt . . . Jeg gaar derop. Min Tragedie om Pazzierne . . . skal . . . slaa alt Kongepak i Gruset . . . Stort skal den lyde som en Dommedagsbasun over alle Konger og Slaver.

VII.

Hvad er Din Bedrift . . . Du forhenværende Stodderkonge over stortærnede, barbenede Bønder? . . . Der er ingen Konger hverken af Guds eller af Pøbelens Naade! Kun hans store Aander vælger en for selv at være fri for at regere, saa er han Konge, saa længe vi, der har Aandens Gave, gider være over at betale ham for hans Skriverseri og hans Vrøvl! Nu er Heltefærd lagt i Digterens Haand . . . Italien . . . Digtingens og Kunstens Land . . . Du, som sang, mens det øvrige Europas Skabninger hylede som Vilddyr . . . er der ikke en Draabe fribaarent Blod i Dine Aarer?

Jeg har arbejdet . . . jeg har lært Dit Sprog, der var mig saa vanskeligt som Græsk . . . Taler mine Figurer i min nye Tragedie ikke som de gamle hos Livius? Kun ved Latiums Tanker kan det nye Italien vækkes til Daad! . . . Caluso har Ret 216 . . . Vor Oldtid, vor Vergil indaandede Dante den Røst, der blev en Dommedagsbasun, som fik Alverden til at styrte sig i Gruset af Rædsel . . . Elendige Gallere! Racine! . . . Han var jo Fruentimmer! Disse fortrolige, som Heltene skal betro sig til som en Borgerkone til sin Tjenestepige! Nej, mandig Tale i Tragedien! Ikke fløjtepipende Elskov! Store, frie Tanker skal bruse gennem mine Vers. Jeg vil sætte den heroiske Basuns Mundstykke for. Gøglernes Munde . . . de Plebejere skal blæse op til Oprør

mod Dværgkonger, mod Pøbelrak . . . til Sejr for de udvalgte Aander. Dem tilkommer Herredømmet . . . , kom, I fattige i Aanden, I stakkels pjaltede Tiggere. - Det er os, I skal komme og betle for ... ikke for de Konger, der nu hersker, og ikke forstaar hverken de store Aanders himmelstræbende Higen eller den fattige Mands Suk efter Brød . . . Jeg skal dreje Verdenshjulet . . . jeg . . . Fændriken fra Piemont . . . og, naar jeg har vundet den gyldne Krans, saa sætter jeg den paa Din blonde Lok, o, min tilbedte Dame!

Saa tænkte Alfieri, mens han i fuld Gala i sin Vogn kørte fra Via Maggio til Lungarno Corsini den Aften, Festen skulde gaa for sig hos Karl Edward.

En hel Suite af Sale i Beletagen laa oplyst. Straalende var de hvide Værelser, hvor ingen mørk Vægflade eller dunkelt Stof fortærede Lyset fra de mægtige Kroner, der med deres svaje Krystalguirlander bredte sig i rolig Fornemhed ned fra de høje Lofters Stuk og Forgyltning.

Der fejede Slæb af Silke og Fløjel hen ad de tykke Gulvtæpper, Silken sagte raslende, Fløjlet lydløst. Her smilte fine Ansigter med svag Sminke under de højt opsatte Haarfrisurer i mat Glans som fint Porcellæn fra Sèvres. Her rankede sig smidige Tailler, støttede af Korsetternes elastiske Stativ. Her hvælvede Herrernes Lægge sig stramt i Silkestrømpernes Hylster; de fine gyldne eller sølverne Kaardeskeder stak frem under de guld- eller sølvbroderede Kjølens smalle Skøder; de højt opsatte Haar med Tindingbukler blinkede under Kronernes Glans.

Grønne sølvgallonerede Tjenere med hvide bukledede korte Allongeparykker bevægede sig smidig om, bærende Kage, Frugt og Vinkaraffer paa Sølvbakker, som Vinens Genskin rosenfarvede. Gardinernes og Møbelbetrækkets Silke blinkede op som Staal, Kobber og Sølv.

Let og rank bevægede Grev Vittorio Alfieri sig gennem Salene. Overalt saa og hviskede man efter ham. Den nærmeste 217 Grund var vel, at han bar sin vældige lyserøde Haarmanke frit rullende ned ad Nakken, bugtende sig ned om de hvide Tindinger. Han var i staaende Silke dragt med en smal Besætning af Sølvpailletter langs Sømme og Rande. Højt ragede han over de fleste Mænd. Der var Trods som en ung Hingst i hans Fremadskriden; hans skarpe, lyseblaa Øje skinnede som en sleben Staalklinge. Han følte godt, at der var Tale om ham, mærkede det med en Blanding af Stolthed og Foragt.

- Han ser ud, som var han Husets Herre, bemærkede en Dame til sin Kavaller . . .

- Elskeren er altid Souverænen, selv om Ægtemanden er Konge, bemærkede Herren.

- Jeg hører Hans Majestæts Røst, svarede Damen. Han fortæller om sit Felttog.

Alle strømmede fra begge Sider ind til en stor Sal, der laa i Midten af Værelsernes Række. Alfieri blev standset af Strømmen paa sin Gang. Han kunde ikke faa Øje paa sin "*adorata donna*".

I en vid Kreds om et Bord med Lænestole havde Folk grupperet sig. Midt for det lille Bord med Mosaikplade, hvor gule Frugter og røde Blomster tegnede sig paa den blanksorte Grund, sad Prins-Prætendenten. I de andre Stole Kardinal Bandinelli med Purpurkalot paa den hvide Paryk, glat barberet med svagt blinkende graa Skægstubbe, og tre gamle Herrer med lange, alvorlige Profiler i bestjernerede og broderede Dragter og gammeldags Parykker.

"Kongen" var ædru. For første Gang saa Alfieri Kongeresterne i den ellers saa ynkelige, sammenstyrtende Ruin. Han holdt sin høje Overkrop rank i Sædet som en General paa sin Hest. De store, skarpe Træk hang ikke slapt ned. Der var Liv i hans graa Øjne; Ørnenæsens Bor dirrede livlig. Den ellers snøvlende Stemme lød klart, mens den fortalte, hvad hans Omgivelser havde hørt saa mangfoldige Gange og var faldne i Søvn over.

. . . og saa drog jeg fra Glenadale . . . jeg vilde se Stuarternes Banner plantes i Glenfinnen. Det var den 19. August 1745. To Kompagnier af Mac-Donalder og deres Kaptejn Clanarald (Alfieri troede at bemærke en Fnisen blandt nogle Italienerne over de i deres Øren barbarisk klingende Navne) var fraværende, fordi han vilde opbyde sin Klans Mænd . . . Gennem to Rader Klipper . . . lige saa stejle og meget højere end Murene paa 218 Palazzo Strozzi, gik Vejen. Ikke et Menneske. Vinden hvinede gennem Slugten. To Timer stille . . . Da kom 7-800 Lochiel og Cameroner. Vi plantede Banneret . . . det klaprede i Vinden som store Fugles Vinger . . . jeg hører dem endnu.

Taarer randt ned ad de tre gamle engelske Herrer lange Næser og fangedes af de svulne Næsevinger. Kardinalen gjorde en Bevægelse med sin hvide, fede, beringede Haand om sin ru Hage.

- Markien af Tuliebardine svang Banneret, han, den gamle Mand, som havde fulgt med mig fra Frankrig, som fra 1715 havde tjent min i Herren højsalige Fader, Jakob VIII af Skotland, Jakob III af England, kaldet Ridderen af St. George (de tre gamle Herrer og Kardinalen rejser sig . . . og Karl Edward løfter sig i Sædet) . . . Saa holdt jeg en Tale . . . Vil I høre den? (Ja . . . ja . . . ja . . . lød det.) Nu skal I høre: Min Slægt har i Følge den almægtige Guds Beslutning Ret til Tronen i de tre Riger, men *min* Adel, min rette Adel findes her, den

Adel, som agter sin egen Ære lig med sin Herres Rettigheder, som er lige saa villig til at leve og dø med den af Gud foresatte Hersker, som denne deres Herre, jeg Karl Edward Stuart, Kronprins af Storbritannien og Irland, er villig til at udgyde min sidste Blodsdraabe i Spidsen for min Adel.

Prinsen havde rejst sig. Kæmpestor ragede han op. De svære Guldtværstriber bredte sig skinnende ned ad hans højrrøde Kjole, hvorpaa en med Diamanter garneret Stjerne tindrede. Hans Haand søgte uvilkaarlig Kaardehæftet. Hans Bryn trak sig sammen . . . Alfieri begreb, at der havde været noget i den Mand.

Saa raabte Prinsen:

- Hvilken Fryd, da Fjenden nærmede sig! Jeg hører endnu Trompeterne. De blæste Hævn over min Oldefaders, Karl Istes hellige Blod. Mens Trompeterne endnu klang, hviskede den Lømmel George Murray noget til mig om Englands Forfatning . . . om Konstitution og Parlament . . . Jeg gav ham en Ørefigen og sagde: Jeg er Kongen og skal med Guds Hjælp faa alle de Struber skaarne over, som raaber med Skurkens og Kongemorderens Oliver Cromwells Røst, og som taler mod Martyrinden, den dejlige Dronning Marys katholsk-apostoliske Trosbekendelse.

Kardinalen gjorde Korsets Tegn foran sit Bryst De tre gamle engelske Jakobiter rejste sig. Karl Edward lagde sin Haand paa de to nærmestes Skuldre og sagde:

- Oraniernes Dragoner flygtede ved det blotte Syn af 219 Højlænderne . . . og deres Højesteretspræsident, deres Generalfiskal, deres Kammeradvokat, og hvad alle disse Slaver hed, smurte Haser ud fra Edingburgh . . . Der blev sendt Gesandtskaber til mig for at bede om Naade . . . Jeg modtog dem ikke. Jeg skulde tale med dem i Edinburgh . . . maaske først i London . . . skulde jeg! Gud vilde det ikke. Hans Vilje ske!

De om Bordet siddende bøjede deres Hoveder, medens Prinsen satte sig og holdt Haanden for sine Øjne. Et hviskende "Amen" hørtes fra Kardinalen. De tre gamle Jakobiter foldede deres store Hænder med de tykke Aarer.

Gennem nogle unge Florentinere, der saa alt andet end alvorlige ud, trængte Alfieri sig gennem et Par Værelser, hvortil de, der følte Trang til Vin, Frugt, Is og Kager, tog til sig af disse paa Borde, Buffetter og Konsoller, i pragtfulde Karaffer, Opsatser og Fade af Sølv serverede Forfriskninger.

Fra højre Side hørte han Kvindestemmer. De lød som kvidrende Toner i Modsætning til de gamle langt henstrakte Basunog Orgelklange, dem, den næstsidste Stuart blæste i sin ærværdige rustne Tuba, mens en gammel Kardinal efter Evne præsterede Orgel.

Vittorio Alfieri var kommen, skarp ladt i Sindet med Forbitrelse og Foragt mod den raa kongelige Drukkenbolt, men den republikanske Digter, den aristokratiske Fritænker, hvis Livssyn var Oldtidens Stoikeres, kunde gennem den halv latterlige Overflade skimte noget ædelt, hvori de gamle Mennesker hvilede. Egentlig havde han Lyst til at sige onde Ord mod de unges frivole Smil eller undertrykte Haanlatter.

Og nu disse kvidrende og fløjtende, klukkende og kurrende Toner, mellem hvilke han skelnede "sin tilbedte Dames" fremmede, syngende Udtale af det italienske Sprog! . . . Han mindedes Klarinetsoloen i Operaens Orkester fra hin Aften. Da savnede han den bløde Klang i sig . . . og nu hørte han den her og syntes mindre om den end om den tunge Efterklang fra gamle Stormes Tuden gennem Højskotlands Bjergkløfter.

Han dvælede, lyttede . . . Hvad drejede Talen sig om? Literatur, atter Literatur . . . gamle, gamle Poeter, dem, han elskede og stræbte op imod . . . men det var Tale om de døde . . . om en Digtning, der var lige saa død som Stuarternes legitime Kongesag.

Han hørte Calusos smukke Røst:

- Mine skønne Damer! Nej . . . en stor Digter eller Tænker 220 maa kæmpe for Elskovens Pris som Ridderen i gamle Dage for at vinde den hellige Gral. Hans smaa Forelskelser er intet. Lad ham kun gifte sig og faa et stort Afkom som Dante med Gemma Donati. Det er aldeles ligegyldigt.

- Og saaledes taler en Abbate, udbrød Fru Orlandini og viste sine smukke Fortænder.

- For Guds Skyld, Signora! . . . Tal ikke saa højt, saa Kardinal Bandinelli hører det derinde.

- Han er døv, sagde Grevinden af Albany . . . Kirken er desuden et og vor Dagligstue et andet.

En høj og svær Dame, en fransk Marquise, sagde paa slet Italiensk:

- Lad os knuse den nederdrægtige, som Voltaire har sagt.

Abbate Caluso bøjede sig høflig mod hende:

- Min Dame! Hvis Voltaire med "l'infâme" mente vor hellige Kirke . . . Nej, De skal slet ikke le, mine Damer - saa tog han sørgelig fejl. Naar I ikke fornærmer den, fornærmer den ikke Jer. Har ikke den i Herren salige Pave Benediktus XIV ment, at det var bedst at holde Fyrster og Folk muntre, for at de ikke skulde tabe Lysten til at bede?

- Lader os alle bede! sagde Grevinden af Albany leende.

- Nej, Deres britanske Majestæt, sagde Caluso. Jeg holder mig til Deres udmærkede Ytring fra før: Kirken er et, Dagligstuen er et andet. Men tillader De mig at fortsætte: Parentheser generer mig ikke; de ægger mig . . . Altsaa, skønne Damer . . . Abbate Tommaso Caluso holder et Foredrag . . . Deres Majestæt . . . hvor er Kathedret? . . . Der i Deres Kanapé! . . . Godt!

- Lad høre, lød det fra Damerne.

Abbaten fortsatte i let Tone med sin kønne Røst:

- En Digter fødes, han laves ikke. Jeg kan udvide dette Dikton til alle genialt anlagte Mennesker . . . *Nascuntur!* Begejstringen er deres normale Tilstand. Vi andre spændes af Genierne op til Begejstring. Vor normale Tilstand . . . er den lyttende Ro.

- Bravo, bravo, Abbate!

Signora Orlandini vinkede med sin lille, fede, hvide Haand.

- Signora Orlandini mener? . . . spurgte Abbaten, halv lyttende, helt smilende.

- Har der ikke været andre, som var begejstrede, end 221 Digterne, Hr. Abbate? . . . Macchiavelli f. Eks. eller den lille Lorenzo, han, som dræbte Fætteren Alessandro af Medici?

- De har Ret, min skønne Dame. Men jeg har mere Ret, sagde Abbaten. Baade Macchiavelli og Lorenzaccio sugede deres Ildhu ind af Oldtidens Digtere og Tænkere. Macchiavelli digtede sin "Mandragora" til Haan mod sin Samtid. Stakkels lille Lorenzino skrev straks efter, at han havde myrdet sin Fætter, som i Dødskampen havde bidt hans Finger itu, med sin blodige Haand paa en Lap Papir paa Bordet: *Vincit amor patriæ, laudumqve immensa cupido.**)

Han begyndte sin Daad under Inspiration af Plutark og endte den med et klassisk Vers. Saadant gør kun en Italiener. Thi i vort Sprog klinger endnu Latiums og Hellas's Toner som et Ekko, fanget af et musikalsk Sind, som tildanner de Toner efter Tidens Behov . . . Skønne Damer! Lad os komme tilbage til Digterne! Platon og Aristoteles vil blive Dem for strenge. Lyt til Digterne, som smelter Filosofernes Krystaltanker ud i let rislende Melodier . . . Trøst Eder ved, at ikke alene Digtere, men ogsaa Tænkere, Videnskabsmænd til sidst maa personliggøre deres Stræben i en skøn Kvindeskikkelse . . . og søge den i aandelig og legemlig Henseende dejligste Form . . . Mange af Dem har været i Vatikanet . . . i Stanzerne . . .

- Ja, ja, ja, sagde Grevinden af Albany. Men hvad vil De sige?

Hun saa Alfieris smalle, blege Ansigt i Døren. Men hun mødte intet Svar paa sit tavse Spørgsmaal. Hendes Ven stod som en Statue med Øjnene henvendte paa Abbate Caluso. Deres Øjne mødtes. Abbaten slog sin lille, gule Haand hen i Retning af Digteren og sagde:

- Fra Tyrtaios's Tid, ja før hans Tid, har Digterne været Begejstringens Anførere. Hver stor Krigsbedrift har en Digter bag ved sig . . . Mine skønne Damer . . . Husk, hvad jeg sagde om Rafaels Stanzer! I Lofter og i Hvælvingsflige troner ikke alene Theologien, Poesien, Filosofien, men endog Jurisprudensen legemliggjorte i skønne, store Kvinder. Læg Mærke til, at alle Ord, der betegner Videnskaber og Kunster, er Hunkøn . . . Kunde De tænke Dem, at Rafael skulde have faldet paa at male disse * 222 Kunster og Videnskaber som Mænd? Altsaa Kvinden staar for den stræbende Genius som Idealet . . . *Quod erat demonstrandum.*

. . . . Kom . . . Grev Vittorio og bevis det modsatte. Jeg véd, min Ven, at I sidder inde med store og sære Tanker.

Alfieri saa sig om, trak sit Vejr dybt, som om han snappede efter Luft.

Hvorledes var dette Værelse lavet til?

Ellers var der jo saare højt til Loftet overalt i Palazzo Albany. . . . Hvad var dette lille Kabinet for noget? Hvad var dette for smaa dværgagtige Kanapeer og Stole, hvide, guldriflede, hvis lyserøde Silkebetræk blegnede hvidt under de mange Lampetters Smaalys? Der var sat spanske Vægge med bleggult Silkedamaskes Betræk op for at lave smaa Kabinetter af et stort Rum. Der var spændt et Sejl af raa, gullig Silke dybt under Loftet for at frembringe noget i Marie Antoinettes sidste Manér.

Fru Orlandini saa smilende paa Alfieri og sagde:

- Det er min Idé, Greve. Min Tante, den skotske Grevinde af Ortoun, var i Versailles i Fjor, blev forestillet for Dronningen af Frankrig, saa, hvorledes en Suite høje, kolde Stuer i Slottet var blevne til smaa, søde Idyller. I Aften har jeg gjort et Forsøg. Skulde jeg ikke faa vor kære Majestæt af Storbritannien til at lade nogle Værelser arrangere à la Marie Antoinette!

Den titulære Dronning, Grevinde Albany, saa med Spænding paa Alfieri, hvis blege Hud var bleven rød

fra Halsen op til Tindingerne med Aarernes svulmende blaa Siksaklinje.

Abbate Caluso lo sagte, nikkede hen til Alfieri, som han vilde sige: Brænd nu løs!

Digteren begyndte at tale med en Beherskelse, der gjorde hans Røst blød som en Violoncel, men den endte med et Messinginstruments gennemtrængende Klang:

- De taler om Versailles, Signora Orlandini! Vi Italienerne, som har Ruinerne paa Forum Romanum, San Pietro, her i Firenze Brunelleschos Kirke, Paladser som Pitti, Strozzi, Pazzi, Albizzi, vi maa jo le ad det plumpe Uhyre, den Flodhest af et Slot.

Almen Forbavselse! Enkelte Ytringer af Forargelse som over en Blasfemi. Alfieri vedblev:

- Det er vel ni Aar siden, da jeg af barnagtig Nysgerrighed lod vor sardinske Gesandt præsentere mig til Nyaarskur hos Ludvig XV, som Djævlen heldigvis har hentet for nogle Aar siden. Der stod den gamle, udtjente Faun og Javede sig til at se ud som den truende Jupiter, stillet op som en Dansemester paa sine 223 udstoppede Ben. Han, Madame du Barrys kaffeskænkende Kammertjener, "*la France*", han saa paa mig, da jeg blev præsenteret, som om han vilde sige: Hvad er det for en lille Myre . . . hvad er det for et usselt lille Dyr! og lod sine udslukte brune Øjne glide op og ned ad mig . . . En Slags Caligula, om De vil . . . Men ingen vild Cæsar-Unge . . . en uartig parisisk Gadedreng. Nu vel. Han behandlede de højeste Hof-Stormænd paa samme Vis . . . Saa blev han from, knælede og bad mellem to Prælater, som hjalp ham op for at ledsage ham til Messen i Kapellet. Da han netop slæbte Benene dovent efter sig, saa de røde Hæle skurede mod Parketgulvet, kom Paris's højeste Magistratsperson "*le prévôt des marchands*" for at ønske Kongen glædeligt Nyaar. Kongen saa paa ham som paa mig og mumlede: Hvor er Raadmændene, som De efter Ceremoniellet skulde være ledsaget af? Magistratspersonen tav angest. Da lød det ud af Hofmændenes Rækker: "*Ils sont embourbés*"*). Saa lo det Hofkryb, og Kongen nedlod sig til et Smil og gik til Messen for at ende sin Dagsgerning i Trianon som Kammertjener "*la France*" hos et Kvindemenneske, der var sanket op af en eller anden Rendesten i Paris . . . O tordnende Jupiter af Frankrig! Ak, det hele Hofvæsen var en udmærket Komædie for et Publikum af Abekatte, som Franskmændene er.

Grevinden af Albanys Øjne havde truffet Alfieris, som havde søgt dem. Hun lod dem blot smile hans i Møde.

Kammerjunkeren de Gehegan var kommen ind i det Værelse, hvis Formindskelse og Tapetsering han havde ledet i Forbindelse med sit Hjertes Dame, Signora Orlandini.

Hr. de Gehegan gik bag om Damernes Kreds hen til Abbate Caluso. Han hviskede:

- Grev Alfieri lider nok ikke Arrangementet . . . Det vidste Signora Orlandini og jeg, at han vilde blive vred. Men ikke sandt? *Indignatio facit versus!***) . . . Skal vi lade et Changement gaa for sig, Abbate?

Abbaten nikkede smilende og hviskede:

- Er den store Lysekroner tændt her oven over det Tæppe?

Hr. de Gehegan nikkede og hviskede igen:

- Saa bruger jeg og den unge Marchese af Strozzi vore Kaarder. Hendes Majestæt er forberedt.

* * 224

- Lad saa de andre Damer skringe . . . Det vil mere Digteren . . .

Hr. de Gehegan besteg en Stol, sprang derfra op paa en Konsol under et Spejl, vinkede til en ung, smuk lille blond Herre; han gjorde ligedan. Alt skete, mens der smaasnakkedes.

To Kaarder løftedes . . . Ingen gav Agt derpaa . . . Pludselig faldt det udspændte Silketæppe ned over alles Hoveder . . .

Skrig! Hvin! Calusos Røst hørtes: "*Et nymphæ ulularunt*" *) . . . Nej, nej, Abbate, . . . hviskede Fru Orlandini i Mørket.

- Deres Ven er jo i Højden med dragen Kaarde.

- Jeg beder Dem, hvis De . . . Er De en gejstlig Mand?

Tæppet blev i en Fart fjernet, med samme Behændighed, hvormed man havde ladet det falde.

Rummet højnede sig. En flad Tøndehvælving med Kassetter hvidnede ned under en stor Venezianerkrones mange Lys. En Del Tjenere kom ind og flyttede de spanske Vægge. Snart var det hele Rum bragt tilbage til sin oprindelige Skikkelse. Kun de smaa Møbler saa lidt forknyttede ud i det høje Rum.

- Bravo! Bravo! . . . raabtes der saa højt, at Gæsterne fra de andre Værelser strømmede til. I Døren stod Karl Edward, mægtig, høj, rød, krumnæset, guldbroderet, Forgrundsfigur mellem Kardinal Bandinellis korte, glatte, fint og skarpt profilerede Ansigt under Kalotten og de to gamle skotske Adelsmænds plumpe,

uregelmæssige lange Ansigter, der ingen Ende fik, fordi deres Hager sank ned i Skyggen.

Abbate Caluso raabte:

- Grev Vittorio! Nu er her italiensk højloftet! Læs! . . . Ah. De vil sige, De har intet Manuskript . . . Se her . . . Se her! En smuk Afskrift af de første Scener af Deres Tragedie: "Pazziernes Sammensværgelse".

En lille Pavse! Alfieri saa hen mod Grevinden af Albany.

- Jeg føjer mine Bønner til Abbatens, sagde hun paa sit syngende Italiensk og med milde Øjne rettede mod sin *Cavaliere servente*. Pludselig blev de samme Øjne stive og strenge. Gennem Stuens Langrum sagde hun:

- Hvis min Gemal Carlo Eduardo ikke ønsker at høre Scenen, lad ham da tale om Krig med sit Kongeriges Støtter.

En Strømstribе af Smil gled sagtelig over de fleste Ansigter.

*
- 225

Alfieri fangede et fint lille Manuskript fra Abbate Calusos Haand og sagde:

- Det er Begyndelsesscenen. To af Pazzierne: Fader og Søn taler.

Og han læste:

Raimondo.

Kun Tavshed, Taalmod! Har Du intet andet
at raade mig, min Fader? Har Du krummet
Din Nakke under Medicæeraaget
og føler ej Dig kuеt, haanet, skændet?

Guglielmo.

Alt føler jeg, min Søn. Og mer end egne
Forhaanelser mig knuger Folkets Skam.
Men hvad formaar jeg? Naar vor Blomsterstad
er splittet, som den er, er hvert vort Ord
Fordærv for os, til Baade for Tyranner.
Rør denne syge Stad, som Du vil frelse; . . .
Dit Haandtryk smitter den og gør den syg.

Raimondo.

Maaske den alt er død? Men, hvis den ejer
endnu en Gnist af Liv, dens Sygdom kan ej
forværres end. Mon Du og jeg da lever?
Ja, hvis det er et Liv at slæbe Dagen
i Frygt og Bæven hen som usle Trælle!
Nej, Fader, værre kan det ikke blive.
Lad heller Blod end Slavetaarer rinde,
og lad os bløde, ikke græde, Fader.
Da jeg var Barn, fortalte Du mig ofte
om svundne Tiders Daad, mens Du begræd
vor Usselhed . . . Vil nu Du bøje Nakken
lig Pøbelhoben under Aagets Fork?

Guglielmo.

Ej nægter jeg, der var en Tid, mit Hjærte
af Harme dirred og af Længsler svulmed.
Jeg havde sat mit Gods, mit Liv, min Ære
ind paa min Fødestad i Grus at styrte,
226 hvis i dens Fald jeg knuste dens Tyranner.
For Ungdoms Ildhu synes let hver Stordaad,
men aldrig fandt jeg Stordaads fuldtro Venner,
og store Maal er ikke Hvermands Sag.
Fra Aar til Aar slog Tyranniet Rødder.
Saa blev jeg Fader. Mindre høje Maal
jeg afstak mig, men de var mere sikre.
Mit Mod blev lamt. Da ej jeg kunde styrte

Tyrannerne, forhandlede jeg med dem,
jeg traadte ind i deres Slægt. Jeg gav Dig
en Brud af deres Æt. I Friheds Skygge
fandt ingen Plante Ly. Ak *Dine* Børn
jeg skærmed under Tyranniets Vinger.

Raimondo.

Et skamløst Ly. Vel elsker jeg min Bianca
og vore Børn, om end Tyranners Blod
i deres Aarer flyder. Ej min Hustru
skal sone Brødrers Skyld. Men Du bær Skyld,
fordi *vort* Blod blev blandet med Tyranners.
Jeg var saa ung. Jeg lød Dig. Fejgheds Frugter
kan *nu* Du plukke, plukke Magt og Hæder.
Fribaarne Borgere os skyr med Rette,
vi har jo sluttet Følge med Tyranner,
vi bytted deres Had med deres Haan.
Vor Lod er vel fortjent. Nu er vi Hofmænd
og ikke længer Frimænd i Firenze.

Guglielmo.

Min Søn! Hvis i et andet Land vi leved,
blev *jeg* Din Stordaads Spore, ej dens Tøjle.
Det er mig tungt at tvinge Hjærtets Harme
og male den med Løjet Venskabs Sminke.
Hos Dig jeg spored i Din Barndoms Dage
en Spire, der ubændig opad higed
mod Friheds Himmel, men jeg frygted for den,
begræd den Sjæl, der op mod Højhed stunded.
Da satte jeg mig for den Glød at dæmpe,
og mente: Biancas Hu, den milde, bløde,
var Lægedom derfor . . . Saa blev Du Fader.

227

Raimondo.

Hvor turde Du dog gøre mig til Fader,
naar Fader nu og Slave er det samme?

Guglielmo.

Endnu var Tyranniets Sejer tvivlsom.

Raimondo.

Nu er ej tvivlsomt Fejgheds Nederlag.

De havde lyttet. Bestandig havde Digterens Øje søgt Grevinden af Albanys Øje, fandt det, men ikke saa fuldt straalende, som han havde ventet . . . Han saa endog, at Abbate Caluso flere Gange gav hendes Arm et Tryk og ligesom tvang hende hen mod Oplæseren.

Han vilde have fortsat sin Læsning, men netop i dette Øjeblik, mens Ørenlyden af hans Røst endnu klang, saa han sin "tilbedte Dame" falde sammen, saa hun havde Møje med at fange det matte, sig sænkende Hoved med den mørkeblonde Haarmasse i sine hvide Hænder.

Han vendte sig og saa Karl Edward, lang og rettet i Døraabningen, med Kardinal Bandinelli under Armen og de to gamle paa hver Side af dem. Prinsens Underkæve traadte stærkt frem; de to Tænder, han havde igen, lignede Hugtænder, som havde Lyst til at gøre Fortræd. Over Kardinal Bandinellis Ansigt laa et mildt Smil; de to skotske Adelsmænds Træk sagde hverken det ene eller det andet.

Grevinden pegede op mod Loftet og sagde over til Alfieri:

- De forstod vel, at jeg begyndte med at drille Dem og endte med at tækkes Dem, Italiens store Digter.

Alfieri strakte Haanden ud i Retning af hende. Da følte han en tung Haand paa sin Skulder.

Det var Gemalens. Han rejste sig og mødte Fyrstens Blik.

- Har Deres Majestæt noget at bemærke? spurgte Alfieri.
- Jeg finder . . . jeg finder, at den unge Pazzi . . . . er en . . . . er en . . . . uforskammet Person.
- Maaske Deres Majestæt vil høre nogle beroligende Ord af hans Fader? spurgte Digteren tørt.
- Jeg synes, han ogsaa er en Oprører . . . og at . . .

228

Fyrsten fik ikke sagt mere.

- Lad høre, Greve, lad høre! raabte Abbate Caluso, og Damerne stemmede i.

Alfieri bladede i sit Manuskript, bøjede det tilbage og læste:

Guglielmo.

Tro mig, min Søn!
Mit Haar er hvidt, langt min Erfarings Spand.
Retfærdig Harmen gemmer jeg i Sindet,
men den skal ikke spredes ud unyttigt.
End skal der lides, bies. Næppe vil de
endnu berøve Dig den Plads, Du ejer,
og som de gav Dig. Lad dem overskride
hvert Maal, hver Grænse. Lad da Truslen tie
og Gerning tale. Hævn er Tavsheds Datter.
Og lad Tyranners Smiger Hadet højne.
Og indtil da, min Søn, vil Tavsded, Taalmod
jeg lære Dig, saa kan Du lære mig
til Tid og Stund Tyrannerne at ramme.

Prinsen slog Hænderne sammen, vendte sig og mødte Kardinal Bandinellis gamle uforstyrrede Ansigt. Ved Klasket af Prinsens Hænder vendte Alfieri sig og opdagede Kardinalen.

Han sagde:

- Eminenza! Jeg har ogsaa noget til Dem.

- Se, se! Ser man *det*. Har Greven *det*!

Alfieri bladede videre:

Jeg har kaldet den unge Kardinaldiakon, som stødte fejl af Lorenzo af Medici, Salviati i Stedet for Raffaello Sansoni.

- For at skaane Kirken? spurgte Eminenzen med uforstyrret Ro. Det var smukt af Dem, Hr. Greve.

Alfieri bladede videre og læste:

Salviati

(til Raimondo):

Hvor lidet
Du kender mig. Her er min Dolk. Betragt den!
Den hellig er lig Haanden, som den svinger.
Den store Sixtus signed den, forinden
han gav mig den. Han vied Haand og Staal
til Undergang for Folk og for Tyranner,
229 som trodse Gud. Hærskarers Gud har stedse
bevæbnet sine hellige Præsters Haand,
saa aldrig deres Sværd sit Maal forfejler.
Naar denne Dolk, hvis Greb min Haand omfatter,
har ramt sit Maal, som helligt Offer lægger
jeg den paa Herrens Alter. Vid: den Vrede,
som fylder mig, er hellig som Jehovahs;
den Haand jeg bruger, har ej udgydt Blod,
men Himlen véd: de Hjærter, som jeg kaared,
er de ugudeliges, Kirkens Fjender.

- Bravo, Greve! sagde Kardinalen . . . Virkelig ophøjet Pathos. De bliver en Tragediens Genføder i vort Italien.

- Men det var jo Oprørere, for Djævlen, Eminenza, sagde Karl Edward, disse Pazziere, og Medicæerne var Firenzes lovlige Herrer.

- Ikke den Gang, kære Majestæt, svarede Kardinalen. De blev det først, da de bøjede sig for den hellige Fader Klemens VII. Siden den Tid herskede de i Firenze, til Slægten uddøde; og den storhertugelige Krone glimrede om deres Pande, til de uddøde med Gian Gastone.

- Holder De med . . . med Fyrstemordere, Eminenza? raabte Karl Edward og slog atter sine store knoklede Hænder klaskende sammen.

- Jeg stoler paa Guds Dom i Historien, som fuldbyrdes gennem hans Søns Vikar her paa Jorden, svarede Kardinalen.

Alle blev og hørte videre paa de store, kraftige Deklamationsnumre. Frihedshymner gennembrød stundom med lyrisk Kraft Diktionens tunge Knaphed.

Karl Edward gik ind i den Salon, han kom fra, sukkede og stønnede af Vrede.

Hofkavalleren Gehegan stod der.

- Irlænder . . . Cypervin . . . for Djævlen! raabte Fyrsten. Hvad er Du min Kammerjunker for?

Gehegan vinkede ad en Tjener, som bragte en buget Flaske og en Krystalpokal.

Mens Lyden af Digterens Stemme klang i det fjærne, ombruset af Bifald, sad Husets Herre og drak under Eder og Forbandelser.

- Gehegan, Irishman . . . bare I var en Højskotte! Lad mig knibe i Jeres Lægge for at føle, om I kunde gaa med dem bare 230 under de tærnedede Bukser. Hvor er Du, Din Djævel? Lystrer Du ikke, slaar jeg Dig Flasken i Hovedet.

Han greb om Halsen paa Flasken. Gehegan tog ham lindt om Haandleddet.

- Men jeg er jo ingen Højskotte, Majestæt . . .

- Nej, for Du er saa tør som en Sild, Du Irishman. Du har ikke Kød paa Din sorte Krop. Pst. Pst. Hvad er det . . . Piemonteseren læser? . . . De klapper ad den Abekat . . . Hør den Historie har Du aldrig hørt før . . . Det var paa min Flugt fra Culloden. Jeg standsede ved Lairden af Glengarrys Borg . . . Skulde jeg gaa ind og fortælle dem den Historie derinde?

Kavalleren havde hørt Historien mangfoldige Gange.

- Nej, Deres Majestæt . . . den lyder kun ret paa Engelsk.

- Hold Mund! Borgen hed Invergarry.

Karl Edward fik et Erindringsglimt tændt i sine graa Øjne. Han raabte højt op, mens Alfieris Stemme lød fra Salen.

- Jeg spiste af de Laks, som en Fisker ved Guds Styrelse havde fanget til sin sultne Konge. Da Hannoveranernes Tropper kom, plyndrede de Slottet til Hævn. To mægtige Hestekastanietræer sprængte de med Krudt. Det ene blev aldrig til Træ mere. Det var Hannoveranernes Træ. Det andet Træ, der var flakt ned midt gennem Stammen, vedblev at grønnes. Det var Stuarternes Træ. Det beviser, at Stuarternes Ret til Storbritannien er udødelig . . . Naa, der er I?

De to gamle Jakobiter fra Rom havde listet sig ud fra den lange Tragedieoplæsning. Karl Edward kendte dem igen paa deres gamle Allongeparykker. De stod stift rettede ved hver sin Kandelaber paa hver sin Side af Indgangsdøren til den store Salon som to Karyatider. Karl Edward raabte til dem:

- Kom hen og drik et Glas med Jeres retmæssige Konge . . . I, som kendte og tjente min i Herren højsalige Fader, Ridderen af Sankt George . . . Jakob VIII af Skotland, Jakob III af England . . . Jeg skal holde den Tale til Jer, som jeg holdt paa mit Tog i Skotland, da Marquis'en af Tullibardine udfoldede mit Banner.

Han rejste sig ved Hjælp af sine Haandflader, som han klemte mod Bordet, stod nu høj og rank, mens Taarerne fandt Furer at løbe ned ad paa hans rynkede, mørkt blussende Kinder.

- Jeg kan den som mit Ave Maria, som mit Pater-noster. Hør!

231

De to gamle Herrer bøjede deres Hoveder og slog sig for Brystet. En Pudderstrøm stod ud i Stuen fra

hvert Hoved.

Karl Edward raabte, saa hans Røst slog over, mens han gentog den Tale, han før holdt, og endte:
- . . . Ikke et Ord var dikteret mig . . . Talen har jeg selv skrevet og lært udenad . . . Hør, gamle tro Lairder . . .
jeg har gjort en Bedrift . . . han derinde læser om andre Menneskers nederdrægtige Bedrifter mod deres
Herskere . . . Hvem er størst: Han, Piemonteseren, eller jeg?

- Kongen leve! sagde de to gamle Herrer og bøjede deres Parykker dybt.

Under Pavsens lød Digterens høje Stemme ind til dem:

. . . Elskte Bianca!
Jeg er saa træt, saa mat. Støt mig, min Hustru!
Din Broders Blod nu drypper fra min Klinge,
det er Tyranblod, men det Blod, som rinder
ud fra mit Bryst, det er mit eget Blod,
en Frimands Blod.

Stemmen blev mere dæmpet. Man hørte kun tilsidst:

Bianca.

Mig dræbte Du i Dag med mange flere.

Saa en stor Applaus: Klap og jublende Bravo.

Kardinalen og Abbate Caluso kom ind i den lille Salon, Arm i Arm, lagde ikke Mærke til, at Fyrsten saa paa dem med onde Øjne.

Kardinal Bandinelli sagde:

- Jeg savnede et erotisk Pust i hele denne Tragedie. Den unge Digter burde blande noget blødt ind i det
haarde . . . Naa . . . ja i Livet er han vel elskovsfuld nok . . . He!

- Aa, Eminenza! Hvem véd? svarede Caluso smilende fint.

Kardinalen sagde:

- Gid han da ikke vil glemme den evige Længsel for den timelige Besiddelse, saa lidt som Dante og Petrarca
glemte den. Deres erotiske Poesi og deres Liv er et Udtryk for den store Døbbelthed i Tilværelsen, der som vi
gejstlige i Følge den hellige Augustin kalder *regnum coeleste* og *regnum terrestre* . . . 232 Længselens og
Besiddelsens Rige kunde man vel verdslig kalde de to Riger i *Poesien*.

Kardinalens barberede Ansigt havde et Skær af himmelsk Kærlighed i Øjnene, en Tanke af jordisk over
sine bløde, store Læber.

Der kom flere Herrer og Damer ind.

- Hjælp mig til at rejse mig, Irlænder! sagde Karl Edward til Gehegan.

Fyrsten blev rejst og stod højt overrørende bag Bordet.

- Jeg maa sige . . . og jeg siger det . . . at jeg forstaar Petrarca, sagde han med lallende Stemme.

Abbate Caluso ilede hen til ham og sagde:

- Deres Majestæt har levet saa længe i Italien, at jeg er vis paa, De kender vor Kunst . . . vor Literatur. Og
Deres Broder, Kardinalen af York . . .

- Det Fæ! raabte Karl Edward.

Almindelig Latter! Kardinal Bandinelli gik hen, rørte hans Skulder, lagde sin Kind op mod hans og sagde:

- Kære Majestæt . . . Deres ophøjede Broder er Deres bedste Talsmand hos vor hellige Fader.

- Karl Edward gengældte Kærtegnene og sagde:

- Ja, jeg skal se at blive lige saa god Diplomat . . . som jeg var . . . Soldat . . . Slaas kan jeg; men jeg har lært
meget her i Italien . . . jeg véd meget godt, hvad Kunst og Poesi og Diplomati og andet Djævelskab har at
sige. Tror De, at det er Løgn, Eminenza? Første Sonet af Petrarca:

*Voi, ch'ascoltate in rime sparse il suons
Di quei sospiri, ondi'o nudriva il core
In sul mio primo giovanil errore*

Quand'ere in parte altr' nom da quel eh'sono.*)

Halv latterlig lød disse bløde Vers i Karl Edwards haarde, hæse Røst med den utsalenske Udtale, og i den sidste Linje kom Røsten i Dirring. Var det af Bevægelse eller af Drik? Men det gjorde en sær Virkning. Kunstkenderne Caluso og Kardinalen studsede, og det forstaaende ironiske Smil, de indbyrdes havde vekslet, glattedes. Der klang som en Genlyd af Prætendentens *

*) I, som i de spredte Rim lytte til Klagen
af hine Sukke, hvormed jeg nærrede mit Hjærte
i min første ungdommelige Vildfarelse,
da jeg tildels var et andet Menneske, end jeg nu er.

233 Skæbne i denne Linje, og den mer end halvdrukne Mand fik Taarer i Øjnene.

De staaende eller siddende Grupper, som inde i den store Sal havde lyttet til "Pazziernes Sammensværgelse", opløstes, blandede sig en kort Stund; saa kom Herrer og Damer med klirrende Kaarder og raslende Slæb gennem den mindre Sal og hilste Husets Herre til Afsked. Han havde sat sig i Kanapéen og hilste nogle nedladende, andre fortroligt og nogle mut afvisende. For Kardinalen rejste han sig lidt i Sædet. I sine mange Fristunder havde han sat sig godt ind i Ceremoniellet fra Ludvig XIV's Hof og havde forarget sig ved Efterretningen om, at i det nuværende Versailles vovede Marquis'er og Grever at sætte sig paa Taburetter, som tidligere havde været forbeholdte Hertuger og Pairer. Til de to gamle jakobinske Herrer rakte han sin store, røde Haand til Kys.

I Salonen var Gehegan, Fru Orlandini og Caluso de sidst tilbageblevne. Gehegan maatte vente paa sin Herres Tilladelse til at forlade ham. Fru Orlandini ventede paa sin *Cavaliere serventes* Følgeskab. Hendes gamle Ægteherre var tagen bort alene. Caluso ventede paa sin kære Poet.

Han drejede sig om og saa, at Alfieri kysede begge Grevindens Hænder. Fyrstindens brune Øjne straaede ømt begejstret. Han rømmede sig, Alfieri vendte sig om, knælede let for Grevinden og kysede hendes højre Haand, sprang hastig op og gik ind i Salonen.

Karl Edward, som en Stund havde lukket Øjnene, døde hen. Det var, som vaktes han ved den lette Lyd af Digterens Trin i Silkeskoene. Han aabnede Øjnene, hans Læber fjærnede sig og lod de to store, gule Tænder til Syne.

Hans Bryn kom i en heftig sitrende Bevægelse. Vilde han søge at samle sine forvirrede Følelser til et Udbrud?

Der sad denne ynkelige forvitrede Skikkelse. Lige overfor ham stod den unge Italiener, svaj og smidig, metalblinkende i sin lyse Silkedragt.

Fyrsten saa op og ned ad ham. Hans Ansigtstræk bævede mere og mere. Han vendte sig til Gehegan og sagde paa Engelsk:
- En engelsk Cromwell bliver en Morder, en piemontesisk bliver kun en Oprørsprædikant og driver det ikke videre.

Alfieri blev ved at se paa ham, ubevægelig i Træk som i Holdning, hilste og vilde gaa. Fyrsten gengældte ikke hans Hilsen. Digteren trak paa Skuldrene. Da han vendte sig, saa han sin 234 "tilbedte Dame" i Døren til Salen og mødte et bønfoldende Blik. Han hilste og gik ud med Abbaten, der opnaaede et flygtigt Afskedsnik af Karl Edward. Fyrsten sagde hen mod Grevinden:

- Deres Corydon . . . Hesteprenger og Versesmed har været her for sidste Gang. Han har snydt mig som en Jøde med den gule Hest.

- *Qui vivra, verra* sagde Grevinden, vendte sig og gik ind i Salen.

Gehegan rømmede sig. Han stod ventende henne ved Døren ved Fru Orlandinis Side.

- He . . . he! Du lystrer Ordre, Irishman! Det lider jeg . . . Saa, nu kan Du faa Orlov og (han lo raat) . . . he . . . he . . . he . . .

Da Fru Orlandini nærmede sig Fyrsten for at neje for ham til Afsked, fik han sig løftet, kneb hende haardt i Kinden og sagde halvsagte nogle Ord af den Beskaffenhed, at Damen rødmede under Sminken.

Harmen lod til at have elektriseret hans stive Knokler og slappe Muskler. Trods sin Rus og sin Podagra rejste han sig rask, saasnart Kofkavalleren og hans Elskerinde vare ude af Salonen, og bevægede sig hen mod Døren til den store Sal, hvor Grevinden sad ganske ene ved et lille Bord med Haanden under Kind. Han sagde paa Fransk:

- Madame . . . ! Hører De?

Hun blev siddende i samme Stilling uden at røre sig. Han raabte igen. Intet Svar, ingen Bevægelse.
Tredje Gang: samme Resultat!

- Sover De, Madame? . . . Ja, saa raaber jeg ind i Deres Øren: Jeg forbyder den Slags Gøglerier . . . med udspændte Lagener . . . og Stilladser, som sættes op og tages ned. Tjenere i Stuarts Livrée maa ikke bruges til at lave Theater for Deres Kavallér . . . Hører De, for Pokker? Jeg vil ikke vide af revolutionære Oplæsninger af en Pranger, som sælger Heste med skjulte Fejl.

Han tog haardt i hendes Skulder, som kun var dækket af et Silkefichu. Under Smerten af hans Negles Greb vred Damen sig.

- Naa, nu er De vaagen . . . Herren af Alfieri maa ikke komme mere her i mit Hus. Forstaar De?

Langsomt slog Grevinden af Albany sine store Øjenlaag op, saa op paa sin Gemal med dorsk Ligealdighed. Der laa som en Hinde over de store brune Pupiller, som fjærnede al Forstaaelse 235 og Agtpaagivenhed mange Mile fra den rasende, halvdrukne Mand, der bestandig borede sine Negle dybere ind i hendes bløde, hvide Skuldre.

Hans Øjne fik et vanvittigt Udtryk. Han slap hendes Skulder og drev sin knyttede højre ind mod hendes Ansigt med Brølet:

- Forbandede belgiske Hore!

En Strøm af Blod løb ned over hendes Ansigt, over den hvide Hals og farvede den lyse Dragt. Som et glubende Dyr, der hidses ved at se Blod, fór Karl Edward atter mod sin Hustru, rev hende ned fra Sofaen, smed hende mod Gulvet, saa det drønedes tungt derved, satte sin Skosaal paa hendes Nakke, sparkede til den lyse Masse, der laa der i Halvmørket, gik ud af Salen, saa efter Vinflasken, drak alt, hvad der var i den.

Han tog sig til Panden, brølte som et Vilddyr og trak i en Klokkestreng, saa stærkt, at han tumlede tilbage ved det og faldt haardt mod det blanke Mosaikgulv.

En Tjener kom. Han fandt sin Herre, "Kongen af Storbritannien og Frankrig", døddrukken, maatte ringe paa en anden Tjener for at faa ham slæbt ind.

VIII.

Abbate Caluso, Hofkavalleren Gehegan og Signora Orlandini sad i Alfieris Stue næste Dag ved Middagstid.

Fru Orlandini havde været hos Prinsessen om Morgenens. Den "tilbedte Dame" var syg, maatte holde Sengen som Følge af Gemalens Færd mod hende.

Under Fru Orlandinis Fortælling var Digteren gentagne Gange faret op fra sit Sæde; han havde ikke sagt et Ord, men var gaaet op og ned i Stuen, hørligt skærende Tænder og vridende Hænder, saa Leddene knagede. Men alt imens havde han kæmpet sig til en ydre Ro. Han lagde sin Arm om Calusos Hals og sagde: - Kære Abbate, I kender bedre den guddommelige Dante end jeg. Husker I, om der er en egen Kreds i Helvede for slige Bestier som denne forløbne Konge?

- Kære Grev Vittorio! sagde Abbaten. Hvis et ondt og bidsk Dyr havde gjort Beatrice Fortræd, da havde hendes Digter vist 236 med sin rige Fantasi opfundet et værre Sted end den syvende Kreds i Helvede, hvor Drukkenboltene pines, hvad han synger om i den 17de Sang.

- Hm! Nu er Bægeret løbet over, mumlede Alfieri . . . Købe min Dame løs kan jeg nu, men . . .

- Undskyld, Hr. Greve, faldt Irlænderen ind, en Stuart kan desværre synke saa dybt, som vi har set, men han vil aldrig kunne købes.

Alfieri maalte Hofkavalleren og sagde:

- Konger plejer ellers at være til Fals, naar man byder dem Penge for en Provins.

- Ja, men Hr. Gehegan har Ret, sagde Fru Orlandini hurtigt. Greven af Albany er desuden saa skinsyg. Han svor i Dag paa, at han ikke vilde vige fra Grevindens Side, at han ikke vilde lade hende køre ud i sin egen Vogn, hvis ikke Hr. Gehegan og jeg sad med hende i Vognen . . . Turde jeg give Dem et Raad, Hr. Greve, uden at De vredes paa mig?

Alfieri gav hende Tegn med Haanden, at hun kunde tale.

Fru Orlandini sagde:

- Hendes Højhed Storhertuginde Marie Louise har stor Sympathi med Hendes Naade Grevinden af Albany. Hun har søgt at faa sin Gemal til at indbyde hende til Hoffet, men hans kejserlige Højhed Pietro Leopoldo vil ikke erkende Greven af Albany som lovlig Suveræn, kender desuden hans ulykkelige Last . . .

- Hvad kommer det mig ved, Signora? sagde Alfieri.

- Om nu Hr. Greven søgte Hans Højhed, vilde De let faa hans Samtykke til at stille Grevinden af Albany under Storhertuginde Beskyttelse. Storhertuginde Gemalinde kender Forholdene, som hele Firenze kender dem.

Alfieri sagde kort og mut:

- Jeg stiller mig ikke op og venter i en Fyrstes Forgernak mellem Hof- og Soldaterpøblen. Jeg skal nok handle alene uden denne tyske Storhertug og hans spanske Gemalindes Hjælp. Alfieriene er af lige saa gammel Slægt som denne Storhertug, som ikke ret véd, om han vil være en Habsburger eller en Este . . . Nu skal jeg skrive til Grevinden.

Da Alfieri var færdig med sin Skrivelse, rakte han den til Gehegan og gav ham Og hans Dame til Kende, at deres Samtale var forbi.

- Bliv, Abbate, sagde han til Caluso . . . Jeg vil betro Jer noget. Jeg er ikke mere sardinsk Undersaat, jeg kan intet være 237 for den skønne Dame, hvis jeg ikke er en fri Mand . . . Nu skal I høre. Min elskede Suveræn lod mig for Aar og Dag siden melde følgende: Læs!

Han rakte Caluso et stort Brevskab. Abbatens gennemløb en Del Titulaturer og officielle Formularer i en Stil saa snørklet som en tæt buklet Allongeparyk, dvælede saa, da han kom til følgende Ord: "Men dette véd Du, Grev Vittorio af Alfieriene, vor Fændrik, at vor Lov byder saa: Ingen af min Majestæts lensbesiddende adelige Undersaatte tør fjærne sig fra mine Stater uden skriftlig Tilladelse for hver Gang . . . og at Loven end ydermere lyder: I lige Maade skal det være forbudt hvem som helst at lade trykke Bøger og andre Skrifter uden for vore Stater uden Censorerne Tilladelse under Straf af en Bøde paa tresindstyve Scudi eller endnu alvorligere, selv korporlig Revselse, hvis Omstændighederne gør det nødvendigt, til Eksempel for alle . . ." og brrr . . . brrr . . . Abbatens fór det øvrige Krimskrams igennem, lagde Brevet fra sig og lo.

- Nu, sagde Alfieri, kan I forstaa, at jeg baade for min Dames og min Digtningens Skyld har villet "depiontiseres"? . . . Og her . . . Hav Taalmodighed til at gennemblade denne Bunke Dokumenter!

Mens Abbatens læste, sank Alfieri hen i Tanker. Caluso bevægede sig urolig paa Stolen. Da han var færdig med Læsningen, løb han hen til sin Ven.

- Grev Vittorio - I frasiger Jer Arveretten til Jeres Lensgodser.

- Som I ser, til Fordel for min Søster Giulia, gift med Greven af Cumiano.

- Og forbeholder Jer kun . . .

- Halvdelen af Godsernes Overskud, 14000 piemontesiske Lire.

- Det er 1400 florentinske Zecchiner, Dermed har jeg købt mig fri for Hans Majestæt Kongen af Sardinien Kritik over "Pazziernes Sammensværgelse" og "Virginia", som I jo lider saa vel. Jeg kan nu søge Inspiration hos Frihedens store Tolke som Niccolo Macchiavelli og Tacitus . . . Hvorfor favner I mig? Hvorfor har I Taarer i Øjnene, Tommaso Caluso?

- I har nu, kære Grev Vittorio, svarede Abbatens, viet Jer til Kampen for vort stakkels Italiens Digtning og Sprog. I har naaet, hvad alle vore største Aander har naaet: den store, mægtige Elskov, Legemliggørelsen af Eders bedste Tanker, dem, I fletter om hendes Pande som en Krans af Toscanas skønneste Roser. 238 I tilhører nu kun Italien og Eders stjernetindrende Muse. Og Eders snævrere Hjem bliver Italiens bedste Stad, dette vort Firenze, der fostrede Alighieri og Buonaroti, de to store Dæmoner, som kunde skabe Mennesker større og mægtigere end dem, som vandre her paa Jorden. De to skabte Kæmper, der kun kunde ægte Gudedøtre. Ja, jeg græder, men det er, fordi mit Bryst ikke kan rumme den Jubel, der synger i det. I vil ikke i kælne Toner synge Menneskene i Søvn, som de italienske Digttere nu har gjort i Aarhundreder. I vil vække og forfærde med Skikkelser som Dantes Ugolino, som Michelangelos Dag og Nat derovre i *Sagrestia nuova*, der ligesom er satte op paa Trods mod Beskueren, til Haan for hans Lyst til at ville dysses og beroliges af det søde og bløde. I vil sætte som Devise paa Jeres Ridderskjold: *Per ardua ad astra*, og jert Navn vil hvælve sig over Landet, som Filippo Brunellescos Kuppel spænder over Koret i Santa Maria del Fiore . . . Ja, bliv her i denne Stad! Her vil hvert Monument hæve Jeres Aand mod Himlen i dristig Stigning som Palazzo Vecchios Taarn, gøre Jer beredt til Kamp mod Fejghed og Slavesind som Donatello's San Giorgio i Nichen paa

Orsanmichele . . . Ja, undskyld, Ven; jeg er Præst, har lært at prædike, kan derfor ikke fatte mig i Korthed.

Under Loftets tætsiddende Bjælkers lysdæmpede Rum stod de to unge Mænd nu Haand i Haand med Ansigterne vendt mod Dagen: Alfieri med sine store Træk med Hudens lyse Inkarnation, med den røde Haarmasses gyldne Glans fra Vaarsolen, Caluso med sin fine, antike Profil, sin gule Lød, med de sorte Øjne tindrende som paa et Hoved af en venetiansk Mester.

Stærke Haab og store Drømme fløj ud i den krystalklare Luft, vuggede sig efter de Klokketoner, der i jublende Kor gennemklingede den dejlige Stad, Haab og Drømme om en Vandring, Haand i Haand, som Orestes og Pylades gennem Aandens fagre Riger. Det kan hænde, at Pylades følte sig stoltere i dette Øjeblik af sin Orestes, end Orestes følte sig af, hvad han havde udrettet og kunde udrette.

Det var et af disse Øjeblikke, som maaske er fuldt saa lykkelige som Elskovens lykkeligste, thi i saadanne Stunder slaar Livets Pulse stærkt, men ikke i Febertakt. I den omgivende Stilhed var det, som deres Rytme og Klang blev hørlig. Og Tankens Vingefang vider sig ud mod alt det ædle, store og skønne i Verden, fra Blomst til Stjerne, og føler sig vidt nok til at favne og omfatte alt hvad der er værd at elske. Da de to Venners tavse 239 Tankeduet var sunget til Ende, slap de hinandens Haand og saa paa hinanden.

Fra den drømmende, milde Alvor gled Abbatens Træk over i et skælmsk Smil.

- Og nu, Grev Vittorio, nu følger jeg i Jeres Vogn til Palazzo Pitti. Nu kan I faa Storhertugen i Tale . . . Husk det gælder Eders tilbedte, Eders Sangs Moder.

- Ja . . . ja, svarede Digteren med et stort Suk. Kun for hendes Skyld vil jeg bede en Fyrste om noget . . . Ja, ja. Jeg vil for hendes Skyld gøre mig til Abe og møde for Hr. Storhertug Pietro Leopoldo i Hr. Kong Carlo Emmanuels Uniform.

- Den har jeg set Jer i før.

- Hvor da?

- Hos Grevinden af Albany. Hun sagde, at den klædte Jer.

- I husker ogsaa alt. Ja, jeg har baaret den for hendes Skyld, som jeg vil gøre det i Dag. Hun har sagt, at de røde Opslag med Sølvbesætningen fremhævede mine Hænder.

Tjeneren kom og hjalp sin Herre med at iføre sig en lyseblaa Uniform med tykke Sølvgalloner tværs over Brystet og over de højrrøde store Opslag. Hver Gallon havde for Enden en Kvast af tynde Sølvkannetiller.

Dertil hørte hvidgule, stramme Knæbenklæder og Strømper af tykt Silketøj med Sølvbroderi paa Anklerne.

Alfieri saa sig i det store Pillespejl, satte den sølvgallonerede trekantede Hat paa tværs og lidt paa Sned, lagde den venstre Haand om Kaardeheftets Skaft under den gennembrudte, krimskramsslyngede Parérplade.

Endnu ænsede han ikke Abbatens godmodige, lidt satiriske Smil. Han syntes ikke utilfreds med sit Spejlbillede. Han rettede sin høje, ranke Figur, svajede sin Ryg og gik paa Hosesokker frem og tilbage foran Spejlet.

- Jeg maa vel have Paryk paa til Uniformen, Andrea? Der maa pudrede Bukler til under en Hat af den Form.

- Absolut, Hr. Greve! men vi kan nøjes med at pudre Deres Haar og hæfte Tindingbuklerne og Nakkepungen fast med Naale . . . Men jeg synes, at Hr. Greven skulde have Støvlerne med de gule Kraver og Sølvkvasterne. Hr. Grevens Lægge vil tage sig bedre ud imellem Skaftet og Benklæderne, for Hr. Greven, som har sin Styrke paa saa mange Maader, har ikke sin Styrke i Smalbenet. Hr. Grevens Ben er langt mere bedaarende i Støvler 240 end i Sko. Ankelens Knokler er blevne for svære, fordi Hr. Greven har redet for meget.

- Skal vi beholde Sporerne paa Støvlerne, Andrea?

Tjeneren klædede sig bag Ørene. Hans Ansigt røbede en grundig Eftertanke, som vejede for og imod.

- Da Hr. Greven ikke er Kavalleriofficér, uagtet De rider som en Erkeengel og kan ride en Kavallerigeneral sønder og sammen - saa er det min ringe Mening, at Hr. Greven skulde fæste ganske smaa Sporer uden Hjul, tavse Sporer, som ikke klirrer, paa Støvlerne.

- Du har vist Ret, Du gamle Ceremonimester! sagde Alfieri . . . Lav Støvlerne til . . . Hvad ler I ad, Abbate?

Caluso svarede med sit mest indtagende Smil:

- Hvo, der ikke bliver som et lidet Barn, kommer aldrig ind i ... Digtingens Rige.

Alfieri kneb Caluso i Øreflippen og sagde:

- I er mig for klog . . . Men (han trak Støvlerne paa) . . . ser jeg alligevel ikke ud som en General, som jeg staar her, mens man skulde tro, at Pietro Leopoldo var en Fændrik trods den gyldne Vliess og Helligaandsordenens Stjerne.

- Jo, kære Ven, jo . . . I er en Konge af Guds Naade i et Rige, som ikke hører til denne Verden, og Pietro Leopoldo er Storhertug af Toscana i Kraft af Wienerfreden 1735.

- Naa ja. Jeg skal altsaa kurtisere denne Søn af Maria Teresia og hendes Sengekammerat og Hofbankier Francesco Stefano, som jeg har set i Schönbrunns Haver, og som agerer romersk Cæsar . . . Ha, ha, ha! Nu forstaar jeg Jeres Latter, Tommaso Caluso. I synes, at jeg nu ligner en Arlecchino i Komediens. Vel, min Ven; jeg skal spille Arlecchino for min "tilbedte Dames" Skyld. Ynk mig, Tommaso Caluso!

- Vognen, Hr. Greve! meldte Tjeneren Andrea.

- Godt.

Grev Alfieri kørte til Palazzo Pitti i sin Galadragt som piemontesisk Fændrik.

Hjulene skurede i det skarpe Græs paa den stejle Skraaning op mod det mægtige Palads, der bredte sin stolte, simple Façade, hvis stolte Bueslag over Vinduerne og horizontale lange Galleri syntes at være kastede hen i Bygmesterens flotteste Lune. Saa var der de kyklopiske Stenmasser forneden paa hver Side hobede over hinanden som i kaad Kasteleg af Titanens Hænder.

Da Alfieri viste sin Uniform gennem Vognvinduet, just som 241 Vognen holdt foran den høje Hovedport midt paa Façaden, skuldrede de to røde Grenaderer, som stod paa hver Side Porten.

Han gik op ad mange Stentrapper. I en lavloftet hvælvet Sal, hvis hvide Vægge deltes i Felter af rødgule, dorisk kronede Pilastre, stod lysegule Drabanter med guldgallonerede sorte Opslag. De trak Hellebarderne til sig og slog dem mod Stengulvet tæt ved deres venstre Fod.

I det næste Rum, højt som en Kirke, hvidt med runde Buer støttede af parrede ioniske Søjler, mødte en hvid guldbroderet Hofkavaller Alfieri, tog ham ved Haanden med Fingerspidserne, som om han var hans Meddanser i en Menuet, og førte ham ind i en Sal, karmoisinrødt tapetseret, med et Loft, funkende af forgyldte Kassetter.

I Baggrunden stod en knap middelhøj Mand med en lille hvid Paryk, i en hvid militær Dragt med røde Rabatter og Opslag med smaa Sølvgalloner, med en stor Stjerne paa Brystet til venstre. Ansigtet var lille, magert og skarpt, med en Smule Underbid - Habsburgernes Arv.

Kongehaderen Alfieri havde en Følelse af, at, hvis han tog fat paa denne Storhertug af Toscana, vilde han kunne kaste ham helt op til Gesimsen under Loftet og gribe ham i sine lange Armes udspændte Fang.

Men han saa saa elskværdig og mild ud, denne Broder til Josef II, den trediveaarige liberale Storhertug af Toscana, som havde gjort sit lille Land til et Asyl, havde afskaffet Inkquisitionen og vilde skille Stat og Kirke ad, denne godtroende Reformator, som troede paa Voltaire og Rousseau.

Ja, han afvæbnede Fyrstehaderen ved venlig at række ham Haanden. Han sagde:

- Min kære Greve! Jeg véd, hvorfor De kommer . . . De raser mod Tyranniet; jeg søger at rykke dets Planter op, langsomt. Vi er oplyste Mænd. Der er Grunde, hvorfor jeg ikke kan tale helt ud med Dem. Deres Tragedier har jeg læst . . . Nu, hvad Digtet om Tyranniet angaar, saa er jeg ikke af Deres Mening, at Lorenzino havde Ret til at myrde Hertug Alessandro. Det blev Mord mod Mord. Rousseau vilde aldrig have billiget den Medicæers Voldsdaad . . . Men hvad den Dame angaar - saa véd jeg fra Fru Orlandini, at hun lider . . . Gør, som De vil, handl efter Konduite! Den irske Herre og Fru Orlandini har faaet Tilkendegivelse om, at den Dame, De vilde tale om, er under min Gemalindes Beskyttelse. De vil forstaa, at den storbritanniske 242 Prætendents Nærværelse her, . . véd jeg ikke noget om . . . Lykke paa Deres poetiske Vej, Grev Alfieri! Gud befalet!

Storhertugen bukkede, og Alfieri bukkede og gik.

- En vel instrueret Skolemester! sagde han til sig selv, mens han gik ned til Pladsen, hvor hans Vogn holdt . . . Han har sit Frisind ordnet i Skuffer . . . Men mere kan man ikke forlange af en Suveræn, om ogsaa han har Hjulben som denne Storhertug . . . Han er jo Tysker, og alle Barbarer er dumme . . . Hu ha! Denne stramme Anerkendelse! Mon han kan skelne Terziner fra Ottaverim? Paa den anden Side Alperne bor Bjørne, og selv om de lærer at danse . . . de bliver dog Bjørne. Jeg havde ikke behøvet min smukke Uniform.

Hvor saa han tarvelig ud, den Østerriger.

Og Alfieri rettede sig i Sædet og slog Kappen tæt over sin sardinske Løjtnantsdragt. Han var vred over, at han egentlig havde følt sig tiltalt af Storhertugen, og lettede nu sin Samvittighed ved at tænke ondt om ham.

IX.

Al Forbindelse mellem Grevinden af Albany og hendes Kavaller maatte i denne Tid gaa igennem Gehegan og Fru Orlandini, thi Karl Edward havde truet Abbate Caluso med at give ham et Spark i Enden, saa han skulde ryge ned ad Trapperne.

Fyrsten forlod ikke sin Gemalinde et Øjeblik. Han sad i samme Vogn som hun, naar de gjorde den daglige Køretur i "*le Cascine*", fulgte hende i Messen, knælede ved hendes Side, ja, lod sig, drukken som han var, følge sig op til hendes Sovekammer, hvor han havde installeret sin Seng. Han snorkede som en Orne og lod hende døje alle hans Drukkenskabs modbydelige Følger. Naar han kørte i Theatret, hvor han ikke vilde have hende med, laasede han hendes Værelser af.

Grevinden bar alt i Stilhed.

En Dag kom Fru Orlandini med hele sin buttede, kønne Person skinnende af Lystighed.

Grevinden af Albany sad i sit Kabinet og læste. Hendes Gemal sad henslængt i en Lænestol i Salonen ved Siden af, 243 lige ud for den aabne Fløjdør og holdt Øje med hver af hendes Bevægelser.

Da Fyrsten saa den kvikke Frue straalende af Silke og Embonpoint, fik han en erotisk Mindelse fra sin Krafts Dage.

Han smilede med forelskede Gammelmænds sukkersøde Smil, mens han løftede sig op, tørrede Snustobakslevningerne fra Overlæben, Mundvigerne og Hagen, rystede Fru Orlandinis behandskede Haand og trak hende stærkt hen til en Side, saa han og hun ikke kunde ses af Grevinden.

- Vil De nogensinde bønhøre mine hemmelige Sukke, min skønne Dame? sagde Prinsen og viste sine uselige Tænder . . .

Taarerne randt ned ad hans Kinder af Lystenhed og Drukkenskab.

Damen lod, som om hun kom ham i Møde, og gjorde kun en svag Modstand mod hans Favnetag, undgik blot hans tilsigtede Kys paa Munden, fangede det paa Kinden og nyste efter Lugten af Snustobakken.

Han hviskede med en kælen Tone, eftergørende de elskende Hyrders Diktion i de pastorale Melodramaer, som var hans Yndlingsskuespil, og som han aldrig forsømte i Theatret. Ordene hvislede gennem de tomme Rum mellem hans Fortænder:

- Skønne Dame! En Stuart er af lige saa gammel Slægt som en Bourbon . . . Hvorfor kan jeg ikke være Louis Quatorze . . . og De La Vallière? . . .

- Fordi *jeg* ikke er halt, Deres Majestæt.

- Ja, men . . . ja . . . men - Prinsen bankede sig paa Panden for at sætte sin Hukommelse i Funktion - saa kan De jo være Marquisen . . . hvad Fanden hed hun? . . . af Montespan, mener jeg.

- *Col tempo e colla paglia maturan le nespole**), svarede Fru Orlandini.

- Naa . . . naar da, min søde?

- Naar Deres Majestæt bliver god mod Deres Gemalinde.

- Hm . . . ja . . . ja.

- Maa jeg spise Frokost her i Dag?

- De maa spise mig med,

- Tak, Deres Majestæt, men jeg er ikke meget kødædende.

* - Brava . . . Jo kom . . . Lad os to spise sammen . . . he, he, he . . . Kød og atter Kød, min skønne!
- 244

Fruen legede lidt med hans store Hænder, som han søgte at karesere hende med. Hun slog til dem, klappede dem, kneb dem, saa Fyrsten skreg som en Kat, men syntes at more sig.

- Men saa Deres Majestæt . . . vil De opfylde en allerunderdanigst Bøn fra mig.

Hun bøjede sig, karikerende sin egen Kompliment.

- Bønhørt . . . men paa Betingelse af . . . De forstaar . . . at De bønhører mig.

- Ja. Men min Betingelse er, at Hendes Majestæt Dronningen og jeg faa Lov til at tage til "*le Bianchette*" for at se paa nogle ganske superbe Broderier, De skulde se de Nonners Kunstflid, Majestæt!

- Altsaa, saa kører jeg, Gemalinde og De, og Hr. Gehegan møder dernede.

- Naa saa Deres Majestæt interesserer sig ogsaa for Kniplearbejde!

- Ja for Kniplinger paa Deres Undertøj, min skønne . . .

En pudret Tjener kom og meldte, at Frokosten var serveret.

Karl Edward gik ind i Sideværelset, hvor hans Gemalinde sad, bukkede stramt for hende, tog hendes Arm og førte hende ind i Spisesalen.

Han tømte omtrent en halv Liter gammel Marsalla under Maaltidet, fik karmoisinrøde Kinder og skinnende Øjne. Han smilede til Fru Orlandini hvert Øjeblik og nød graadig med Øjnene hendes buttede Overkrop, hendes lille, kirsebærrøde Mund, Smilehullerne over Knoerne i hendes hvide Hænder.

Da Maaltidet nærmede sig sin Afslutning, sagde Fru Orlandini til Grevinden af Albany:

- Kunde Deres Majestæt ikke have Lyst til at se de henrivende Haandarbejder, som er udstillede hos "*le Bianchette*"?

Grevinden havde været tavs under Maaltidet. Hendes hurtige, stakkate Aandedræt røbede under hendes Fichu den Sindsbevægelse, den Spænding, hun havde at kæmpe med.

- Gerne, svarede hun, hvis min Ægtefælle tillader det.

- Jeg har intet at indvende derimod, sagde Gemalen uden at vende sine Øjne mod hendes. De var optagne af Fru Orlandinis Hænder.

Han henkastede til Tjeneren:

- Vil Du tilsige Hr. de Gehegan til at møde ved de hvide Damers Kloster om ti Minuter.

245

Vognen rullede hurtig langs Lungarno Acciajoli gennem Uffiziernes Portal, over Piazza della Signoria.

Benvenuto Cellinis Perseus med Medusahovedet under Loggia dei Lanzis elegante Bueslag skinnede mørkeblaa, fugtig ud i den klare, kolde Dag.

- Han ser endnu mere triumferende ud end ellers over sin Sejr over Uhyret, sagde Fru Orlandini smilende til Grevinden. . . . Og se Michelangelos David, der løfter sit Hoved og skinner som Sne. Naar han vilde bruge sine Hænder og tage fat, maatte han kunne faa Palazzo Vecchios Stenmasse til at ramle. Intet Under, at David fik Magt med Goliath . . . hvis han har set saadan ud.

- Goliath maa have været fuld, brummede Karl Edward, da den Jødedreng fik Magt over ham. Michelangelo har ikke brudt sig om at lave David saadan, som Biblen giver os ham. Jeg kan ikke lide denne Buonaroti, det var en egenraadig, trodsig Karl, som hverken respekterede guddommelige eller menneskelige Love, men teede sig, som om han var Suveræn over Knokler og Muskler.

Vognen kørte langs Palazzo Vecchios Nordside gennem Via de' Gondi, behersket af det elegante Palads til venstre, over Piazza di Santa Firenze, hvorfra Palazzo Bargellos Taarn løfter sig op i himmelstræbende Væddeløb, men dog maa give tabt for sin Fælle paa Palazzo Vecchio, gennem Via del Proconsolo (den Gang dei Balestrieri) til Domkirkepladsen. Dejlig saa den ud, den kniplingsfine, omløbende Gesims, hver Form stod saa klar og fast uden Lysdirring, Domens Kor løftede sig i sin pragtfulde Dragt af hvidt, grønt og rødbrunt Marmor i Masser af Felter; saa svang Vognen til højre ned ad Via dell' Orivolo og holdt an foran en vindueløs

Façade med graagul Kalkpuds. Midt paa den var en massiv grøn Dør med Hammer. Paa Midten var den gennembrudt af en lav firkantet, jerngitret Aabning.

Det var *le Bianchette's* Kloster.

Uden for Døren stod Hr. de Gehegan i Pels over sin røde Hofdragt, bukkende. Tjeneren hjalp Grevinden og Fru Orlandini ud.

Den sidste sprang op ad Trappetrinene og bankede tre Gange med Dørhammeren, mens Hr. de Gehegan hjalp Tjeneren med at faa Fyrsten rejst fra Sædet og lodset ud gennem Vogndøren. Længe inden det skete, var Døren gaaet op og de to Damer forsvundne bag den.

246

Da Karl Edward var kommen ud, tog Tjeneren sig af ham. Gehegan gik forud, tog i den store Jernring under Hammeren.

Døren var lukket.

Han vendte sig om til Greven af Albany, som stod med Albuen støttet i Lakajens hule Haand.

Han lo og sagde:

- Guds Død, Deres Majestæt! det er nogle udsøgt høflige Nonner, disse hvide Damer. De har smækket Døren i lige for Næsen af mig.

- Fæ! raabte Karl Edward, rev sig løs fra Tjeneren, slæbte sig et Par Skridt videre, lod sig skubbe op ad Trappetrinet. Jeg skal nok faa de hvide Gæs til at lukke op.

Først et Fodspark mod Døren, der ikke frembragte anden Virkning end et dæmpet Skrig af Fyrsten, hvis Podagra i den Anledning blev vakt til Live.

Saa hug han Hammeren mod Jernduppen. Samme Resultat. Han hamrede og hamrede og bandte som en Matros under Arbejdet

Døren rørte sig ikke.

- Der er en Klokke! Kan I komme, I Mære? raabte Fyrsten paa Engelsk . . . Nej . . . Har den skinbarlige Djævel besat de Nonner.

Saa raabte han paa Italiensk:

- Luk op for Greven af Albany!

Unyttigt.

Rasende hug han atter løs med Hammeren, saa tog han fat i Klokken, kimedede, raabte, skreg og bandte, snart paa Engelsk, snart paa Italiensk, snart paa Fransk.

- For Helvede, Irlænder, hjælp mig og spark Fyldingen ind paa den Dør! raabte Karl Edward.

Gehegan lod, som han adlød.

- Pjalt . . . Da jeg var i hans Alder og bar mine Rytterstøvler under mit Felttog, har jeg sprængt saa mangen en Dør med Spark.

Larmen havde samlet et Opløb.

Et voksgult Stykke Ansigt halvt skjult af Hovedtøj, en lille krum Næse, et Par mørke Øjne viste sig i Lugen bag Jerngitteret.

- Jeg er Klosters Abbedisse, lød det der oppe fra.

- Vil De behage at aabne og lade min Gemalinde, Grevinden af Albany, komme straks, sagde Karl Edward.

247

Ansigtet forblev saa ubevægeligt som en Maske. Med blid Myndighed lød den højt liggende Stemme: - Naadige Herre! Grevinden af Albany har søgt et Asyl i dette Kloster, hun er nu under Hendes kejserslige og kongelige Højheds, Storhertuginde Maria Luisas høje Beskyttelse.

Ansigtet forsvandt. Lugen lukkedes til indvendig fra.

Karl Edwards Raseri var som et Vilddyr. Hans Øjne blev blodunderløbne, hans Mund fraadede. Han slog Tjeneren med knyttet Næve i Ansigtet og sparkede Gehegan over Benet. Han søgte at bevæge Læberne, men de fortrak sig og stivnede saa i Krampe. Han græd højt som et arrigt Barn.

Den sammenløbne Pøbelhob lo, hujede og sang. Et Medlem af dem raabte:
- Leve Kongen af England!

Da Fyrsten vilde stige ned ad Trappetrinene, svigtede hans svage Ben ham. Han faldt med et kvalt Skrig.

- Evviva! brølte Hoben.

Gehegan gav Tjeneren, som holdt Haanden over sit ramte Øje, et Vink. Men de mægtede knap at rejse den høje, stærkt byggede Mand.

Da vinkede Hofkavalleren ad en blandt Mængden, der ikke saa altfor lurvet ud. Med ægte italiensk Godmodighed sagde han til en Fælle:

- Kom Carlo, Du er Murer og vant til at slæbe med store Sten. Lad os hjælpe den syge Herre. Kender jeg den unge Herre der ret, saa lader han ikke to fattige Djævle arbejde gratis.

Nu løb flere til, men de to engagerede stødte dem tilbage. De fik "Kongen af England" bragt ind i Vognen, Gehegan gav dem nogle Smaapenge. De greb hans Haand og vilde kysse den. Vognen rullede til Lungarno Corsini. Fyrsten blev bragt i Seng.

Skrækken og Harmen havde gjort ham ædru. Gehegan stod ved hans Seng; hvor Staklen vred, vendte og tumlede sig.

Han begyndte med at bande. Saa brast han i Graad.

- Gehegan, tror I aldrig, jeg ser hende mere?

- Med Guds Hjælp . . . jo, svarede Irlænderen.

- Hvorfor foretrak hun dog den forbandede Tragedieskriver og Berider for mig? Har jeg ikke baaret hans Stilling som Cavaliere servente i mit Hus med kristelig Taalmod . . . hvad? . . . Men da ikke alene hun, men mine Gæster hellere hørte paa hans Klingklang end paa Fortællingen om mine Heltebedrifter i Skotland . . . skulde jeg saa taale det? Gehegan - hvad er det 248 for Tider, hvad er det for et Land, vi lever i? Poeter agtes højere end Krigshelte . . . Og, sig mig Din oprigtige Mening, uden at tænke paa, hvor dybt Du staar under mig . . . Lover Du mig det?

- Jo, Deres Majestæt!

- Har jeg ikke været en af vort Aarhundredes største Krigere? Vil mit Felttog i Skotland ikke mindes til evige Tider?

- Jo, Deres Majestæt!

Karl Edward slog heftig Sengegardinet til Side. Han havde rejst sig paa Hug. Hans Ansigt glødede karmoisinrødt, spændte sig, saa Næsetippen blev hvid som en fast knyttet Kno. De graa Øjne rullede:
- Du lyver, Du irske Kæltring! Du snakker mig efter Munden.

- Nej, nej, Deres Majestæt. Jeg mener kun, at Kong Frederik II af Preussen muligvis kan sættes ved Jeres Side.

- Lad gaa, Irlænder! Nu taler I fornuftigt . . . Hør Gehegan. Tror I, at Frederik II vilde have behandlet sin Dronning bedre end jeg min, hvis hun havde leflet med Voltaire?

- Hm . . . det er vanskeligt at sige, Deres Majestæt. Der er jo dem, der mener, at den store Konge . . . hm . . . ligesom han holder mere af Snustobak end af Vin, foretrækker smukke Hunde og Trommeslagere for skønne Kvinder.

- Alle store Helte bagtales. Hvad tror Du ikke, Pøblen og Verssmørere siger om mig? Tror Du ikke, at det er kommet mig for Øre, at der siges om mig, at jeg er fordrunken?

- Det har jeg aldrig hørt, sagde Gehegan og lagde Haanden paa Hjærtet.

- Nu lyver Du igen, Din Djævel.

Han slog med den knyttede Næve efter sin Kavaller, men denne sprang tilbage og undveg Slaget. Fyrsten kravlede i Sengen, stræbte at rejse sig, men sank mat tilbage og brast atter i Graad. Der laa han nu

ubevægelig, hulkende og smaasnakkende.

- Hun kommer ikke. Storhertugen er min Fjende . . . Hvad vil min Broder, Kardinalen af York sige? . . . Jeg kunde være bleven et udmærket Menneske, hvis ikke Lykken og Menneskene altid havde snydt og bedraget mig . . . Ludvig XV snød mig for de Subsidier, han havde lovet mig . . . Jeg sultede og frøs, da jeg sejlede i aaben Baad fra den ene af Ørkenøerne til den anden . . . Hm. . . . Da jeg naaede Paris, modtog Hoffet mig som en Helt . . . saa solgte Kongen mig og min Sag ved Freden i Achen 249 . . . hm . . . jeg barrikaderede mit Hotel i Paris . . . døjede en hel Belejring . . . de blev bange og opgav Belejringen . . . saa arresterede de mig, da jeg kørte fra Operaen . . . smed mig i Vincennes's Donjon, svinebunden som en Tyv . . . røvede mig min Kaarde og mine Pistoler . . . gennemrodede mine Lommer . . . satte mine tro Mænd i Bastillen. Ludvig XV løj og sagde, at det skete paa min Faders Ordre . . . lod mig jage ud fra Avignon, sagde, det var paa Pavens Ordre . . . . Sover Du, Irlænder?

- Nej, jeg lytter som sædvanlig til Deres Majestæts Fortællinger.

- Ja, men denne har Du aldrig hørt før.

- Nej aldrig, sagde Gehegan.

Han havde hørt den over hundrede Gange.

- Og saa maatte jeg som en Landstryger flakke fra Spanien til Tyskland, fra Tyskland til Polen . . . Og dog Du . . . det var lykkelige Tider . . . Kan Du huske, om jeg har talt til Dig om den stakkels Clementine Walkinshaw? min Datter Charlottes Moder? . . . Hun fulgte mig ind i Hannoveranernes Røverkule, i London selv . . . Hende fik de ogsaa listet fra mig og spillet mig denne Louise Stolberg til Gemalinde . . . Gid hun være forbandet i alle Evigheder, den fordømte Hore! Den brunøjede Ko! Er jeg ikke Herrens salvede, lovlig Enehersker? Har jeg ikke Lov til at gøre, hvad jeg vil med alle mine Undersaatter lige fra min Dronning til min Hund? Har jeg ikke?

- Jo naturligvis, svarede Irlænderen paa Karl Edwards Spørgsmaal, som han udraabte med en pibende Stemme. Den døde tilsidst hen i Hæshed.

Han faldt tungt tilbage. Endnu hørtes bag Gardinet nogle hæst fremmulede Ord . . . Miss Walkinshaw . . . Charlotte Stuart . . . fordømte Piemonteser . . . min stakkels Gemalinde . . . saa gik hans Mumlen over i en rallende Snorke.

Gehegan fjærnede Gardinet lidt, saa, at hans Herre sov, gik sagte ud og sendte Kammertjeneren med en Flaske Cypervin ind til ham.

Kammertjeneren listede Flasken ind i Sengen til Stuarternes Ætling og satte sig paa en Stol for at vaage over sin Herre og række ham Flasken, naar han vaagnede.

250

X.

De kælede for Grevinden af Albany, disse Bianchette-Nonner. Stort havde de jo ikke at bestille. Men de var godt kendte med, hvad der foregik i Staden Firenze.

Naar Abbedissen kom ind i den krydshvælvede Celle, der var anvist Grevinden af Albany, lod hun Haanden glide over sin Gæsts Haarmasse. Og naar saa Grevindens store, brune, spørgende Øjne fæstedes mod Abbedissens mørkegraa, fremstaaende Ugleøjne, sagde Abbedissen :

- Mit kære Barn: *Deus tecum*, og saa blev hun underlig øm, rodede dybere ned i den tjørnede Haarfyldte, kyssede den saa fast og dvælende, at Grevinden forbavset saa op paa hendes lille krogede Uglens blik og gjorde Modstand som mod en Mands Kys. Men naar hun følte det lille bugede Legeme, skjult af det vidtløftige hvide Gevandt med de mange Overkast, blev hun beroliget og gengældte kølig Abbedissens varme Kærtegn.

Det var en Slags Varme i den kolde, hvide Celle, med den bitte Smule Seng og de to Stole med Straasæder.

Mest holdt Grevinden af Søster Virginia. Maaske fordi hendes Digter havde skrevet en Tragedie om den

romerske Heltinde af samme Navn.

Søster Virginia var saa god og saa smuk. Hendes korte, fine Profil med den lige Næse, de langt kløvede Øjenhuler, de dybt mørkeblaa Øjne, som saa nysgerrigt søgende lyste ud fra det hovedomhyllende Nonneslør, fik Louise af Stolberg til at tænke paa en af de unge violinspillende Drengene eller Piger paa gamle Billeder af Bellini.

Til Klostret hørte som til andre Klostre en rektangulær Gaard. Her hos *le Bianchette* var den lille, helt viet til Blomsterhave. Nu i Vintertiden beherskedes den af meget blege, røde Roser.

De drak den Fugtighed, Luften kunde yde, de sugede det klare Solskin. De, der stod mod Syd, fik mest. De rejste sig rankere og havde lidt rødere Lød end de mod Nord og Øst.

Brønden midt i Gaarden var helt omslynget af Roser. Muntert kappedes de om at kravle op over det brune Brystværn, nogle havde alt naaet over det og saa fra deres høje Stade ned paa den dybt liggende, stille Vandflade, sort som en anløben Staalbrynje.

Klosteromgangen hvilede paa smaa, brune, gult og lilla 251 karmoisinglitrende Søjler med runde Buer over. Over hvert Bueslag sad oppe i den gultpudsede Arkitrav et Majolikarelief, blankt skinnende med blaa og gule Farver, forestillende bibelske Emner, ret gode Efterligninger af della Robbias Relieffer paa Innocenternes Hospital.

Paa Sydsiden var der varmt som paa en Foraarsdag. Under Klostergangens røde og gule Bjælkeloft sad Grevinden af Albany og Søster Virginia.

Grevinden i hvidt, langhaaret brusende Pelsværk, Søster Virginia med en Varmeskammel (*scaldino*) ved sine Fødder. Trods de tyksaaede, klodsede Nonnesko kunde man se, hvor fine, hvor smalle de var, de Fødder, naar hun listede dem frem undet det hvide uldne Gevandt.

Og saa de bitte smaa Hænder, som hun ogsaa af og til stak ned mod de glødende Trækul i den grønne Lerkrukke! De var ogsaa saa nydelige fra Naturens Haand, men, da de aldrig havde været beskyttede af Handsker, var de ru og røde, og de mandelformede Negle var klippede raat og brat af netop paa det Sted, hvor den fine Bue skulde spidse sig lidt til og fuldende deres Form.

Hende kunde Grevinden af Albany ikke lade være at kysse og kæle for, naar hun saa hende. Den søde, bløde lille Nonne svandt hen i hendes Favn som en blød Frugt, og hun frydede sig over, naar hendes Kys fik frembragt en Rosentinte paa Søster Virginias Kind . . . som Solskinnet i de blege Roser paa Klostergaardens Sydside.

Søster Virginia havde lagt sine Knæ mod de haarde Fliser og sit Hoved i Grevinden af Albanys varme Skød.

Grevinden havde fjærnet hendes Hovedklæde og lod sin Haand glide over hendes sorte Haar, der krøllede sig end vildere, efter at Nakkefylden var berøvet det. Søster Virginia fortsatte sin begyndte Snak, der løb saa rask og saa stakkat som et lille Vandvæld ned ad en Klippe.

- Nej . . . Abbedissen siger, at Fruen . . . den Signora, som fulgte Dem herind, ikke maa komme her mere . . . jeg kan ikke begribe hvorfor. Hvorfor maa hun ikke komme her? . . . Men jeg har hørt af Portnernonnen, at den piemontesiske Greve er saa bedrøvet. Han har solgt sine Heste . . . aa de dejlige Heste, som var berømte over hele Firenze . . . og han lever kun af Fisk og Urter . . . Han maa dog være from, siden han faster. Portnernonnen faar virkelig Lejlighed til at snakke med 252 saa mange Mennesker . . . Aa, det maa være henrivende at være elsket saadan, som Deres Naade er elsket, for de siger, at den piemontesiske Greve kan blive baade Dante og Petrarca og Aristo og Tasso . . . Men tænk, de dejlige Heste! Han har solgt dem for at faa Penge til at befri Dem. Aa, maa jeg kysse Dem?

- Saa, saa, lille Barn! Hvor gammel er I?

- Jeg er sytten Aar.

- Fulgte I Jeres Kaldelse, da i lod Jeres Haar klippe af?

- Den Gang gjorde det mig forfærdelig ondt for mit Haar. Tænk, det var saa langt, at jeg kunde sidde paa det . . . Men se, min Fader havde kun et lille Gods der ude . . . der ved Camaldoli, og det skulde min Broder have, saa der var ingen Medgift for mig, saa jeg vidste, fra jeg var ti Aar, at jeg skulde klostergives.

- Men er I ikke glad ved at leve her i Bøn og Kærlighed.

- Jo, at bede, det er dejligt. Men tænk: jeg bryder mig ikke nær saa meget om at bede til Madonna som til vor kære Frelser . . . ikke, naar han hænger paa Korset og er (hun hviskede ind i Grevindens Øre) . . . er

saa lidt paaklædt, men saadan som han staar i Refektoriet i lang Kjole i blegrødt og blaåt og breder sin Favn ud mod os stakkels Piger. Jeg synes saa, at hans Øjne forstaar mig, fordi jeg kan se, at han forstaar alt, hvad han jo ogsaa maa gøre, siden han er Gud Faders enbaarne . . . men somme Tider *maa* jeg tale med Madonna om saadan ganske enkelte Ting, for, om ogsaa Kristus er Guds Søn, var han jo tillige et Mandfolk . . . og vor Skriftefader Patre Lorenzo har forklaret os, der er nogle rædsomme Kætttere, som kaldes Monofysiter, og som paastaar, at Frelseren kun er Gud . . . og slet ikke Menneske.

- Men lille søde Barn! Føler I ikke Trang til at elske en, ret af Hjærtet?

- Jo, Signora, jo. Bare man turde elske en uden at begaa Synd! . . . Jeg tør jo ikke en Gang elske Dem.

- Hvem forbyder Jer det, min kære lille?

Den unge Nonne rejste sig fra sin knælende Stilling, saa sig om, spejdede med de sorte Øjne, lyttede med de smaa rosenfarvede Øren, som Grevinden havde blottet ved at kæle for hendes Haar. Den lille hviskede ind i hendes Øre :

- Det gør Abbedissen. Hun kan ikke lide, at jeg kæler for nogen. Hun skænder paa mig, naar hun har set, at jeg holder af Dem og De af mig, men saa indtager hun straks min Plads 253 og begynder at kysse og kryste Dem. Og . . . ja det skulde jeg maaske aldrig have sagt til Dem . . . men jeg siger det nu alligevel . . . for, aa jeg sagde det i Skriftestolen til Patre Lorenzo, saa lo han og sagde, at den Synd ikke var saa stor . . . Jeg mener, at jeg kan blive saa syndig vred, naar Abbedissen eller en af de andre Nonner tager Dem fra mig. Saa græder jeg, men jeg kan mærke, at det ikke er fromme Taarer, og jeg tror næsten, at det er det, som ude i Verden kaldes Jalousi . . . Uh! Der er hun! Jeg kan høre hendes Trin.

Lille Virginia fór op, samlede det hvide Klæde med Tilbehør om sit Hoved, tog sin Bønnebog med den højre Haand, stillede sig op med Ryggen mod et Søjleskaft og pillede ved sin Rosenkrans med de smaa Fingre paa sin venstre Haand.

Der stod hun med nedslagne Øjne og andagtsfuld Blik som en ung Helgeninde paa et gammelt Billede af Fiesole eller Filippo Lippi.

Ud fra en lille lav Dør, over hvilken en grim Madonna med et fedt Kristusbarn fra det 18. Aarhundrede sad i en rund Medaillon, kom en Dame frem.

En lille Dame i sin hvide Dragt, omgivet af struttende, stive Ting om Hovedet, nærmede sig med et stort Brev i Haanden. Ned fra det dinglende et stort Vokssegl i purpurrøde Traade.

- Søster Virginia maa gaa ind, sagde Damen, og Søster Virginia forlod Scenen. Abbedissen fulgte hende med Øjne og med Næse, indtil Døren lukkede sig efter hende.

Abbedissen sagde til Grevinden af Albany :

- Kære Grevinde! Naar en fremmed søger Asyl i mit Kloster, er det egentlig min Pligt at gennemlæse de Breve, der kommer til vore kære Gæster. Men dette Brev gør en Undtagelse. Det maa være Svaret paa det Brev, De skrev forleden, og som den Dame, der kom med Dem, afhentede. Jeg læser paa Sigillet:

Henricus de Stuardis, Card. episc.

altsaa Hans Eminenze, Deres Svoger.

- Jeg skylder Dem, min Moder, at lade Dem høre, hvad Hans Eminenze skriver.

Abbedissen satte sig paa en Straastol, Grevinden læste Brevet, og, mens hun holdt det i sin Haand, kærtegnede Abbedissen stadig hendes venstre og syntes af Hjærtet at nyde dens fine Form, dens hvide Farve, dens soignerede Udseende.

254

Brevet var skrevet paa et ikke ganske orthografisk Fransk. Abbedissen forstod det næppe, thi hun sukkede under Læsningen, vaagnede af og til og følte sig forpligtet til at sige :

- Bravo! Bravo! Saadan taler kun en Kardinal ved den hellige Kurie i Rom.

Altsaa Brevet:

Frascati, 15. Dec. 1780.

Min meget kære Søster, jeg kan ikke udtrykke for Dem den megen Bedrøvelse, som jeg har lidt ved at læse Deres Brev af 19de dennes. For lang Tid siden har jeg forudset, hvad hændet er, og det Skridt, som De har gjort i Overensstemmelse med Hoffet i Firenze, er ved den sidste Omstændighed blevet mig Borgen for Retmæssigheden af de Bevæggrunde, De har havt til at gøre det . . . Forøvrigt min højt elskede Søster, maa De ingenlunde tvivle paa mine Følelser for Dem, ej heller paa, i hvor høj Grad jeg har beklaget Deres Stilling; men, paa den anden Side, beder jeg Dem vel betænke, at, i hvad der angaar Deres uopløselige Forbindelse med min Broder, har jeg ikke haft anden Del end den formaliter at give mit Samtykke, efter at alt var afsluttet, uden at jeg havde faaet den mindste Underretning forud, og angaaende Tiden efter Fuldbringelsen

af Deres Ægteskab kan ingen bedre end De bevidne Umuligheden, hvori jeg har befundet mig med Hensyn til at yde Dem mindste Hjælp i Deres Bedrøvelser og Sorger. Intet kan være forstandigere eller mere opbyggeligt end Deres Ansøgning om at komme til Rom og drage ind i et Kloster under de Omstændigheder, som De har tilmeldt mig; ej heller har jeg spildt et Øjeblik Tid, før jeg tog til Rom udtrykkelig for at tjene Dem og ordne alt med vor meget hellige Fader, hvis Godhed mod Dem og mod mig jeg ikke er i Stand til at udsige. Jeg har tænkt paa alt, som kunde være det sømmeligste og behageligste for Dem, og jeg har havt den store Trøst, at den hellige Fader har havt den Godhed at bifalde alle mine Tanker. De bliver optaget i et Kloster, hvori Hendes Majestæt Dronningen, min Moder, har tilbragt nogen Tid. Hans Majestæt Kongen, min Fader, havde en hel særlig Forkærlighed for samme Kloster. Man forstaar at leve bedre der end i noget andet Kloster i Rom. Der tales Fransk, og der er flere Nonner af udmærket Rang og Fortjeneste . . . Monsignore Lascaris staar i Spidsen derfor. Deres Navn som Grevinde af Albany vil skærme Dem for tusinde Plager uden i nogen Maade at berøve Dem den Højagtelse, 255 som skyldes Deres Rang, og jeg giver Dem mit Ord paa, at De fra alle Sider vil modtage Vidnesbyrd derom. Hvad angaar Deres Udgangstilladelse til at tage frisk Luft, hvad der er saa saare nødvendigt for Deres Sundhed, har den hellige Fader havt den Godhed at overlade til mig at ordne denne Sag efter mit Godtbefindende, saa at De i saa Henseende kan være rolig, saa vel som i andre Ting, hvilke det nu ikke sømmer sig at forhandle med Dem i Enkeltheder. Det maa være Dem nok, at De er sikker paa at være i gode Hænder, og at jeg aldrig vil unddrage mig fra at bekende for al Verden den Bistand, som jeg skylder Dem i Deres Stilling, saasom jeg er sikker, aldeles sikker paa, at De vil ære de Raad og de Formaninger, som jeg muligvis maa tage mig den Frihed at give Dem ved visse Lejligheder, og som sandelig ikke skulle have andet Maal end Deres sande Vel for Gud og Mennesker. Der skrives meget indtrængende til den hellige Stols Nuntius paa denne ordinære Postdag for i Overensstemmelse med Hoffet paa det Sted, hvor De befinder Dem, at ordne en fri og rolig Afrejse for Dem. Dertil maa De holde Dem. Jeg mener, at De maa komme sammen med Madame de Marzan og endda med ti af hendes Kammerjomfruer. Endelig, min højt elskede Søster, berolige nu Deres Sind; lad Dem lede af dem, som virkelig ere Dem hengivne, og sig fremfor alt aldrig til nogen, hvo det end er, at De aldrig vil høre tale om at vende tilbage til Deres Ægtefælle. Vær ej bange for, at jeg, uden et aabenbart Mirakel, nogensinde vil faa Mod til at raade Dem dertil; men, saasom det er rimeligt, at den gode Gud har tilladt, hvad nys er hændet, for at bevæge Dem til Udøvelsen af et opbyggeligt Liv, ved hvilket Deres Hensigters Renhed og Deres Sags Retfærdighed kan vorde retfærdiggjorte i Alverdens Øjne, kan det jo vel og hænde, at den naadige Gud har villet, ved samme Middel, udvirke min Broders Omvendelse fra hans Synder. Visselig tør jeg ej smigre mig med Haab om det sidste, men jeg har en sand Forudfølelse af, at det første vil ske, hvilket trøster mig uendelig i min Sorgs Overmaal. Lev vel, min højt elskede Søster, og gør Dem ingen Bekymringer! Monsignore Lascaris, Cantini og jeg tænke paa alt, hvad behov gøres. Jeg er opfyldt af Hengivenhed for Dem. Deres kærlig hengivne Broder
Henry, Kardinal.

256

Næste Morgen, da Grevinden laa i sin Seng, kom Abbedissen hæsblæsende ind.

- En Ordre fra Hans Hellighed selv . . . et *Brevet* . . . Aa lad mig favne Dem, min Grevinde . . . det er længe siden, at vi stakkels Bianchette har kunnet kysse det Sted, hvor Hans Helligheds Haand har hvilet. Vil Deres Højhed forære dette *Brevet* til vort Kloster, da skal det gemmes som en Relikvie.

- Gerne, sagde Grevinden af Albany, mens hun læste det korte Brev. Det var paa Italiensk.

"Meget kære Søster i Jesu Kristo, Hilsen og apostolisk Velsignelse!

Efter Ansøgning af Ederes højt elskede Broder, Kardinal Stuart, Biskop af Frascati og Hertug af York, aabne Vi Eder et Asyl i den hellige Ursulas Kloster i Rom, hvis Disciplin og Regler I under Ederes Ophold vil overholde som Kirkens troende Datter . . . Guds Kærlighed, Sønnens Jesu Kristi Naade og den Hellig Aands Samfund være med Eder som med os alle!

Givet i Rom, nær Santa Maria Maggiore den 16de December, Anno 1780 i vort Pontifikats sjette Aar.
Pius P. P. VI."

Abbedissen rakte Haanden ud efter Brevet, graadig efter det som en Kat efter et Stykke Kød.

Grevinden rakte hende det adspredt. Abbedissen trykkede Brevet til sine Læber. Det saa næsten ud, som hendes haarde og spidse Uglenæse kunde bore Hul i Pergamentet.

Grevinden vakttes af sine Drømmerier ved Papirets Knagen.

Hun sagde :

- Min kære Moder . . . ja Pius VI var som Kardinal Angelo Braschi en statelig, høj, skøn og følsom Mand.

- Aa, De har kendt ham.

- Ja, mens jeg levede i Rom.

- Hvem der havde havt den Lykke! Han skal have prædiket som den hellige Krysostomus.

- Han havde et herligt, stort, klangfuldt Organ.

Abbedissen hævede Hænderne mod Himlen med opadvendte Haandflader, faldt paa Knæ, kastede saa sit Hoved over i Grevindens Skød, tog hende om Livet, rejste sig og kyssede hende, saa Grevinden blev led ved det og gjorde Modstand.

- Nævn Moder Ludovica, Abbedisse for le Bianchette i 257 Firenze, for den hellige Fader! Maaske han har en Velsignelse til overs for hende.

Grevinden lovede det utaalmodig for at slippe for disse Arme, der krystede og krammede hende.

Det var nogle forfærdelig kælne Nonner, disse *Bianchette!*

Men de blegrøde fint duftende Roser i Klostergaarden og den lille fine Virginia bragte hun med som gode Minder.

XI.

Karl Edward havde været ædru i et Par Dage.

Han havde endda bevaret en tavs Værdighed over for Irlænderen Gehegan, hvis Elskerinde havde fulgt Grevinden af Albany paa hendes Flugt.

Saa lod han sig en Dag køre til Pallazzo Pitti. For første Gang forlangte han Foretræde hos Storhertug Pietro Leopoldo.

Han kom i fuld Gala med fire fjerbuskede Heste med glimrende Topper, med sine Domestiker, Kusken foran og to Lakajer staaende bagpaa, pudrede, galonerede.

Schweizeren, som stod rødkjolet og gult bandoleret bag det lille Gitter foran Porten midt paa den mægtige Façade, bredte sig i al sin Fornemhed. Schweizeren sænkede ikke sin Hellebard for Ekvipagen.

En af Lakajerne bagpaa sprang ned. Han hjalp Greven af Albany ud . . . Han var i rød guldbroderet Galadragt som storbritannisk General, og hans Kavallerer var i guldpailletteret rødt Kammerjunkerstyr.

- Greven af Albany, Prinsen af Stuart! meldte Kavalleren.

- Ingen Ordre min Herre! svarede den røde Schweizer.

Siksaklinjen hovnede ud paa Fyrstens Tindinger.

- Har I forstaaet? sagde han saa fornemt, som han kunde. Det er mig, som er Greven af Albany.

- Ingen Ordre, svarede Schweizeren.

Ædru, som han var, følte Karl Edward Ydmygelsen . . . Stor hertugen, som aldrig havde villet anerkende ham som Konge, aldrig havde indbudt ham til sit Hof, vilde nu ikke modtage ham i Avdiens.

258

Han kørte hjem og drak sig meget fuld. Midt under Drukkenskaben græd og hylede han, larmede, slog Glas itu, smadrede med sin Kaarde en fin veneziansk Lysekroner i sin Hustrus Kabinet, flængede med sine Ryttersporer de broderede Lagener i hendes Seng, sov i den med Støvler paa et helt Døgn.

Han vaagnede højt op paa Dagen. Han gik hen foran et Spejl, saa disse forfærdelig pjuskede Haarrester paa det skaldede Hoved, mærkede, hvor tandløs han var, følte sig skiden over hele Legemet, brast i Graad og spurgte ind i Spejlet :

- Er det Karl Edward Stuart, som landede i Skotland 1745? Klanerne sagde, at Karl Edward var saa smuk . . . Er han bleven saa grim og rød . . . Saadan en Pjalt som denne Storhertug af Toscana! . . . Piemonteseren Alfieri, den Æsel, den Slyngel . . . ja, var han ikke en Æsel og en Slyngel, saa kunde jeg forene mig med ham . . . og . . . Djævlen tage mig . . . gøre Revolution . . . Nej . . . nej . . . nej . . . Jeg fører bespottelig Tale.

Hans Øjne faldt paa et lille Madonnabillede under Spejlet, en Miniaturefterligning efter Fiesole.

- Ydmyg . . . troende som min Ætmoder gik i Døden . . . maa jeg være! Stuarterne kan kun sejre ved Tro . . . Denne Peter Leopold, han er jo en Voltairianer . . . det siger de . . . Jeg er lige glad . . . Gid Toscana maa briste eller revne! . . . han, den Leopold, han er en god Broder til Kejser Josef, som vover at trodse Paven.

Fyrsten knælede foran det lille Madonnabillede :
- *Sancta Mater Dei . . . om pro . . . nobis.*

Det bankede paa Døren . . . Kom ind!

Irlænderen Gehegan kom ind.

Karl Edward rejste sig op fra sin Bøn.

- Din infame Kæltring! Vil Du have et Spark i Rumpen?

- Som Deres Majestæts loyale Undersaat modtager jeg alt.

Karl Edward kom til at le med en fuld Mands larmende Latter.

- Du er et Bæst . . . som alle Dine Landsmænd fra den grønne Ø . . . Hvad vil Du? Vil Du snyde mig?

Gehegan, denne lange smalle Fyr, sort som en Italiener, smidig i Krydset som en tilreden Hest, sagde :
- Majestæt! Skal jeg sige til Dem som den græske Drot til den persiske . . . Demaratos til Xerxes: Skal jeg smigre Dem eller tale Sandhed?

259

- Tror Du, at jeg er dum? Hold Mund! . . . eller . . . Du Irlænder, rettere sagt: Tal Sandhed!

- Lad saa være at slaa mig, Majestæt!

- Du . . . Din store lange Karl . . . Du kan vel taale en Lussing? Hvad vil Du?

- Majestæt . . . jeg er Adelsmand, som De er Konge.

- Hm, sagde Karl Edward og saa mistænksomt op paa sin Kavaller, betænkte sig lidt, strøg sig om Panden, satte Cypervinflasken lidt fjærnt fra sig :

- Jeg siger Du til Dig, Irlænder. I er alle Kæltringer af Naturen, I fra den grønne Ø. Men I er gode Katholiker. Derfor hænger I ved Huset Stuart . . . Hør nu, hvorfor løb Din Orlandini med min Gemalinde ind i det Kloster?

Gehegan rettede sig med en Blanding af Selvfølelse og Ærbødighed . . . God Skuespilkunst i en snæver Vending :

- Min Konge! De havde pryglet en Dame . . . Deres legitime Dronning . . . en anden Dame sluttede sig til hende . . .

- Har Du aldrig pryglet hende, den Mær?

- Jeg er Deres Majestæts Tjener . . . men et saadant Udtryk maa jeg allerunderdanigst protestere imod . . . Nu vel, bliv vred, Deres Majestæt . . . jag mig ud af Deres Tjeneste . . .

- Nej, for Fanden, tal ud! Ingen hører os.

- Jeg vil kun citere, hvad Preussens store Frederik skrev om Dem: Et Barn gik i Land i Skotland, uden Tropper, uden Hjælp og tvang Kong George til at samle sine Englændere, som forsvarede Flandern, for at støtte sin vaklende Trone.

- Hm . . . ja, ja . . . ja . . .! Men hvorfor foragter en Karl som Pietro Leopoldo mig?

- Deres Majestæt kan endnu udøve en Krigsbedrift . . . Vil De generobre Deres Gemalinde?

- Ja, i alle Djævles Navn! Kom, Irishman, drik med mig! Tal, mens . . . mens jeg er saa klar i Hovedet, som jeg nu netop er . . . for jeg bliver ældre og kan ikke samle mig hvert Øjeblik paa Dagen.

- I Overmorgen rejser Grevinden af Albany til Rom.

Karl Edward fór op :

- Min Broder Henry er en Tyveknægt.

- Nej, han er en Kardinal, Deres Majestæt.

- Men Pave Pius VI.

- Født Angelo Braschi. Hannoveransksindet . . . jakobitisk 260 sindet . . . eftersom Vinden blæser fra Frankrig. De kender af Erfaring noget til Kuriens Politik.

- Ja, ja, ja, ja, sagde Karl Edward og gemte Hovedet mellem sine Hænder.

- Deres Majestæt maa handle paa egen Haand. Husk, i hvilket Land De lever. Vi hverver "Bravi", Banditer, til Hest . . . vi posterer os paa Vejen til Rom . . . vi erobrer Vognen . . . fører Grevinden af Albany tilbage.

- "Bravi" til Hest! Udmærket! Et Krigspuds . . . en Bedrift . . . Hurra! den gamle Kriger fra Skotland skal endnu en Gang føre et Kavallerichok . . . Lykkes det, Dit Bæst, saa betaler jeg Dig . . . Altsaa fem Karle til Hest med Pistoler og Sabler . . . jeg fører an, og Du er min Adjutant . . . og saa skyder jeg Piemonteseren. Men jeg maa sove først.

- Naturligvis, Deres Majestæt.

- Karl Edward sov en god Stund. Det var mørkt, da Irlænderen Gehegan kom og vækkede ham.

- Sammensværgelse, Banditter, Krigerfærd . . . jeg er færdig, raabte han, sprang paaklædt op, ringede paa sin Tjener og raabte, saa det rungede :

- Spænd mine lange Sporer paa!

Han satte Hælene mod Stengulvet og lo, himmelglad over Sporehjulenes Klirren.

En lang *Spadone* med Parérplade som af sammenslyngede Ottetaller stak han i et Skuldergehæng, spændte et bredt gult Bælte med Pistoler i alle Hylstre om sin Mave, jublede som en Dreng, der leger Soldat, og lod sig af Gehegan føre ned ad Trappen.

Det ruskregnede. Mørket var sort og tæt. Stenbroens Fliser var glatte, og de faa Gadelygter blændede mere, end de viste Vej.

Prinsen og hans Kavaller gik tæt hyllede i Kapper ud mod Porta Romana, men ikke ad den lige Vej gennem Via Maggio og dens Fortsættelse, der bærer Navn efter Porten. De smøgede til venstre ad smaa krumme Gyder.

Den Gang laa der kun med lange Mellemrum spredte Huse langs Landevejen til Rom.

Da de var komne et godt Stykke ud mod Klostret Certosa, hvis sorte takkede Masse beviste, at noget kunde være sortere endnu end det alt omhyllende Mulm, standsede Gehegan.

- Er Deres Majestæt træt?

- En Soldat bliver aldrig træt paa sin Marsch, svarede 261 Prinsen, skønt han pustede og svedte, og hans tykke Støvler generede hans ømme Fødder.

- Ja, for her, vedblev Irlænderen og pegede mod et Lys tæt nede ved Jorden . . . her i denne Kro har Deres Rideknægt John tre Heste beredte . . .

- Naa . . . lad gaa . . . Men er det i Aften, vi skal til det? Jeg synes, at Du sagde, at det var i Morgen.

- Ja. Men det er bedre, at Tingen gaar for sig paa Pavens end paa Storhertugens Grund. Peter Leopold sætter jo en Ære i sit Politi, hvad den hellige Fader slet ikke gør. Jeg mener da, Deres Majestæt, at De bør overnatte i Arezzo, hvile Dem, saa rider vi videre i Morgen.

- Hvor er vore Folk?

- Den Mand, der skaffer dem, er her.

- Hvor kender Du ham fra? Hvad er det for en Bandit!

- Han er en god Florentiner fra en af Gyderne omkring *Mercato vecchio*. Men han har Aftrædelse mange Steder. Deres Majestæt har aldrig hørt tale om store Guido?

- Jo . . . jo . . . men han er jo en bekendt Ruffer i Firenze.

- Han driver Forretninger af en meget forskelligartet Beskaffenhed.

- Og ham kender Du? . . . Ja det kunde jeg for Resten begribe, at Du har været i Forretningsforbindelse med ham paa et af hans Omraader. He, he!

- Hm. Saa snart Deres Majestæt i Formiddags havde givet mig Deres Ordre, søgte jeg Guido i hans Hule bag *Mercato vecchio*. Han satte sig straks i Bevægelse. Han har sine Folk i Arezzo. Men jeg aftalte, at vi skulde støde til ham her første Gang, ligesom med John, at han skulde standse her med Hestene.

Dukkende med Hovedet gik de to drivvaade og smudsbestænkede Herrer ind ad en saare lav Dørbue og lige ind i en Stue, helt hvidkalket, blot møbleret med et langt Træbord og Bænke langs Væggene. En Tudlampe rakte sin blege Tunge ud. Det var lige netop, at den røbede tre Mænd, der laa langs Bænkene og sov. De havde trukket de bløde Filthatte saa dybt ned, de formaaede, bøjet Skyggerne foran ned over Ansigtet og hyllet sig i Kapperne. For koldt og fugtigt var der i denne Hule. Over Murstensgulvet havde man bragt et helt Dyndlag udefra. De indtrædendes Støvler sjappede i det ligesom ude paa Vejen.

Paa en Hylde stod en gammel græsselig Madonna af Træ 262 med Rester af Forgyldning i Klædebonnets Folder og saa ud som en Trolde eller Nisse.

Irlænderen nærmede sig de sovende, genkendte sin Herres Rideknægt paa Staturen og slog til ham med sin Stok.

John rejste sig, opdagede straks, hvem han havde for sig, tog sin Hat af, fjærnede sit Kappeslag. Karl Edward genkendte nu sin Rideknægt forklædt som Bonde. Han nikkede ad ham med den Art Gemytlighed, som en General under Feltforhold kan nedlade sig til mod en menig Soldat.

- Er det Guido, den lange, som ligger der? spurgte Gehegan John paa Engelsk.

- Ja, Herre!

- Væk ham og gør Hestene rede! Hvem er den anden, som ligger og sover?

- Det er Værten.

- Har han Vin, tror Du? spurgte Karl Edward.

- Simpel Ruffino vel nok, Deres Majestæt.

- Drik, hvad I vil! Du véd blot, at jeg hader Fuldskab.

- Det véd jeg, Deres Majestæt, sagde John dybt bukkende og vækkede den lange Skikkelse.

En kæmpemæssig Karl med meget mørkt Haar, et Ansigt, hvori de dybe Kopar skelnedes trods den svage Belysning, fór nu op og fik Hatten af.

- God Aften, Guido! er alt rede? spurgte Gehegan.

- Fuldkomment, Herre! sagde den lange med en dirrende klarinetklingende Røst, blid som en kælen Kvindes.

Karl Edward følte ingen Lyst til at være venlig mod den Fyr.

Han sagde paa Engelsk til Gehegan :

- Han snyder os og render vel fra det hele, den Kæltring.

Inden Gehegan fik svaret, havde den lange Guido med Italienernes forbavsende Evne til at læse paa Ansigtet, hvad der siges i et dem aldeles ubekendt Sprog, forstaaet Prinsens Mening.

Han korsede sine Arme over Brystet og sagde :

- Eccellenza, Guido Camponi er kun en Synder for Gud og Mennesker, men han er tro til Døden.

Han gjorde en Bevægelse med Fingeren, som vilde han skære Halsen over paa sig.

John havde pirret lidt ved Lampevægen, saa Guidos store Grimhed kom mere til sin Ret.

- Væk Værten, lad ham skænke for Jer, drik saa og lav Hestene til! sagde Gehegan.

263

Den lange Guido gik hen til Bænken, hvor Værten laa, bøjede varsomt hans Hatteskygge tilbage, klappede ham lindt paa Kinden, tog et Tag i den uhyre Overflødighed af Bomuldsfløjl paa Bagen af hans sorte Fløjeisbukser :

- Michele, kære, gamle Ven, vaagn op! de fremmede Herrer ønsker Din Tjeneste. Bliv ikke ængstelig, min Skat, det er Venner. Fornemme Venner, min søde Sjæl!

Michele vaagnede. Det var en lille sammentrængt Fyr, med de smaa sorte, dorske Øjne under Kinderne,

der laa som Puder tæt over dem :

- Gammel Ruffino . . . Ja vel!

I en Fart var en Fiascone tømt af den store Guido, af Rideknægten John og af Værten selv.

Prinsen stampede i Gulvet.

Hurtigt var Følget udenfor. Værten Michele sagde stille :

- Guido, min Ven. Lad mig omfavne og kysse Dig. Det gør jeg altid, naar Du vover Liv og Lemmer for Skønhed eller Retskaffenhed . . . Eccellenzer . . . Guido er en god Mand!

- Kære, gode Michele, sagde den lange Ruffer, Herren, hans hellige Moder og hans Engle være med Dig og Din Gerning!

Prinsen, Gehegan, Rufferen Guido og Rideknægten John satte sig til Hest.

Fremad i sort Mulm, i Regn og Rusk!

Karl Edward genkendte sin gamle Ridehest, da han kom i Sæde, fik "Schenklerne" i Orden og Fødderne i Stigbøjlerne. Han var i godt Humør, kaldte paa sin Irlænder og fortalte ham en Hoben gamle Historier fra sit Tog til Skotland. Og snævrede Vejen sig ind mellem Klipper, hvad man kunde høre paa en dumpere Lyd af Hovslaget, paa Siven og Rislen ned ad de sluttende Vægge, saa lo Karl Edward helt glad.

Prinsen kommanderede paa Engelsk, fandt sig godmodig i, at Gehegan tyssede paa ham og sagde :

- Du har Ret . . . Diplomati før Krigen.

Saa vendte han sig bagud mod sin Rideknægt og Rufferen, som om han havde havt et Regiment

Dragoner bag sig, og raabte :

- Stille i Geledet!

Det dæmrede svagt, da Kavalkaden naaede Arezzo, mens de red ned ad stejle og smalle brolagte Gader og Stræder.

Prinsen og Gehegan tog ind i et Værtshus.

264

- Her ligger vi i Kvarter incognito, Deres Majestæt. Vi sover om Dagen, opererer om Natten.

- Du har Ret . . . Jeg kunde omfavne Dig, Din irske Hund . . . aa, hvem der altid kunde tale Engelsk . . . hvad er det?

Ved den svage Lysflamme i det hvide Rum opdagede Prinsen en stor Fiascone i Kurvefletning med Vidiehank og Hampprop.

- John har taget en Bid Marsallavin med paa min Ordre.

- Saa skal vi vel drikke den, kære Irishman?

- Ja, det var ogsaa min Mening.

- Godt, men med Maade.

Prinsen sov det meste af Dagen; naar han var vaagen, drak han Marsallavin af den store Fiascone. Han stillede, da Gehegan vækkede ham om Aftenen, men ædru var han ikke. Det kostede Møje med at faa ham sat til Rette i Stigbøjlerne, dog, da det var naaet, lo han og sagde :

- Jeg sidder saa godt som Fanden i sit Helvede.

Det regnede bestandig. Vinden, som var tvungen ind i Kløfterne, hvinede og peb. Prinsen spyttede og fløjtede mod Vinden og nynnede Smaastykker af gamle skotske Viser. Hans lallende Røst gled fra den ene Melodi ind i den anden. Han lo om Kap med Gehegan, naar det slog Sludder for ham.

Gehegan lod den lille Karavane gøre Holdt nogle Gange. De menige Deltagere fik en Skive Ost og Brød, som de sammen med Vin fortærede i den bælgmørke Nat under den evindeligt tætte Regn. Karl Edward blev rigelig forsynet med Marsallavin. Han dinglede i Sadlen, raabte af og til noget lignende som :

- Irishman . . . min gamle Hoppe er usikker paa Benene . . . Er Buggjorden rigtig spændt, Din Hallunk? . . . Jeg sidder og glider saa underlig i Sadlen . . . og somme Tider kan jeg ikke finde Stigbøjlerne.

Det lille Ryttertog standsede. Den lange Guido steg af og stak Fyrstens Ben ind i Stigbøjlerne, medens han sagde :

- Højvelbaarne Eccellenza, ædle Fyrste. Jeg er henrykt ved at kunne tjene Dem og Deres ædle og store Sag.

- Pst . . . pst . . . sagde Gehegan . . . hold Mund, Guido . . . Deres Majestæt . . . jeg hører Vognen i det fjærne, den Vogn, som . . . Vi maa holde os tæt ved Klippevæggen til venstre . . . Deres Majestæt . . . vil De ganske sagte kommandere: Ret, Front til venstre . . . men sagte.

Karl Edward trak sin Kaarde, hviskede en engelsk Kommando, men var saa drukken, at han tabte Kaarden. Han bandede og 265 tordnede om Kap med Vinden, der peb gennem Kløften. Kaarden blev rakt ham. Han svang den med et Sejrslyd ud i det tætte Mulm, som om han vilde kløve det med Kaardens Eg. Han mumlede :

- Væk med Dig, Din sorte Slyngel! . . . Lys for Kongen af Storbritannien og Frankrig! . . . ham, der nu som før kæmper for sin guddommelige og menneskelige Ret.

- Pst . . . Majestæt! Ser De Lygterne? sagde Gehegan . . . Hører De Trav af Heste? Det bliver en haard Kamp.

- Maaske mit sidste Feltslag . . . stammede Karl Edward . . . Gud og min Ret!

Da han hørte Klirren af Pistoler tæt ved sig, sagde han velbehagelig :

- Ha, ha, ha! Jetzt geht's los, som han sagde, min tyske Adjudant i Skotland.

To røde Øjne gloede ud i Mørket i nogen Afstand.

Vinden tog en Fløjtetone, mens den sammenpressedes i det smalle Bjergpas: Smaareggen blev Plaskregn . . .

- Og nu et Glas endnu paa Sejr for Deres Majestæts hellige Sag, sagde Gehegan sagte, langende fra sit Sadelhylster et bredfuldt Bæger til Karl Edward. Kommandér saa, hvis det behager Deres Majestæt!

Karl Edward tømte Bægeret, kastede det fra sig, saa Vognen og raabte :

- Frem, Kongens Mænd!

Pistolskud knaldede, og Glimtene lyste i det tætte Mørke.

Karl Edward faldt af Hesten, da han havde gjort et Hug ud i Luften med sin Kaarde.

Oppe fra Bukken saas et stort blegt Ansigt under Glimtene.

- Det er os, Greve, sagde Gehegan. Greven af Albany ligger paa Vejen.

- I Smudset og Skarnet er hans Plads . . . sagde Kusken paa Bukken . . . Men De fører ham tilbage. Han maa ikke lide nogen alvorlig Fortræd. Skyd videre!

Seks Ryttere, som eskorterede Vognen, fyrede ud i Luften. En af dem sagde :

- Er det Dig, lange Guido? . . . Skaal!

Han tog en stor Flaske frem. Vognens eskorterende Banditer, og de andre, som angreb dem paa Skrømt, drak paa Omgang og raabte :

- Leve Grev Alfieri!

266

- Hold Mund! raabte Kusken Fra Bukken.

- Det er en stor Digter, sagde Guido, leve hans Tragedier!

- Leve hans Tragedier! raabte Banditerne.

Alfieri maatte le.

Gehegan bøjede sit Hoved hen mod det lukkede Vindue og sagde :

- Naadige Grevinde . . . Gud ledsage Dem! Nu har jeg paa en Maade reddet Deres kongelige Gemals Ære og tjent Dem og Hr. Greven af Alfieri . . . Fyr igen . . . brænd løs!

Pistolerne knaldede, men Løbene var blevne stukne lodret op.

- Her! lød Alfieris Røst oppe fra Bukken. Gehegan tog mod en Pung og sagde :

- Guido . . . her er Betaling for jert Arbejde. Del nu ud til Folkene, Din Skurk!

- Leve, leve! raabte de eskorterende Banditer og deres "kvantvise" Angribere i Kor.

Vognen kørte videre. Lygtelysene blev mindre og mindre.

- Den naadige Herre, vor Chef, er vel ikke kommen til Skade, sagde Guido . . . Hesten har vel ikke traadt paa ham.

- Sludder, sagde Gehegan. Fulde Folk falder altid blødt og slaar sig aldrig, og Hesten er lige saa klog som en florentinsk Bravo eller Ruffer.

- Herren er saa vittig og spøgefuld, sagde den lange Guido, steg af Hesten og vilde til at tage ved Karl Edward.

Da han bukkede sig og famlede efter Fyrsten, sad to Karle ved ham.

- Ud med Pengene til os, Din lange Slyngel! Du hverken giver eller faar Kredit.

- Kære Venner, lad mig hjælpe den faldne Konge!

- Lad hans Officer hjælpe ham. Betaler Du, hjælper vi Dig . . . ellers . . .

Guido mærkede et bredt og langt Knivsblad, som blev lagt tæt op mod hans Kind med Fladen.

- Kom med Lygten, kære Venner! Vi deler ærligt.

Han Jøste Baandene op paa den Pung, som den kuskeklædte Alfieri havde kastet ned fra Bukken, talte Pengene ved det flakkende Lygteskær, regnede og delte dem ud.

- Det er Ret og Retfærdighed, ikke sandt, mine kære Kammerater?

- Der ligger vist en Zecchin paa Bunden, Din Hund! sagde 267 en af Banditerne. Kender jeg Guido ret, saa er han ikke gaaet til Bunds. Han er saa overfladisk.

Guido vilde redde Pungen, men den blev reven ud af hans Haand. Der fandtes virkelig tre Guldmønter endnu.

- Det er saa svært at se, mine Øjne er ikke skarpe, sagde Guido, kælent klynkende.

- Ja, ja . . . Nu er vi lige gode Venner, sagde den Karl, der havde fattet Mistanke. Hver er Tyv i sin Næring, men, naar han gribes, maa han bøde . . . Skaal, lange Guido!

Gehegan havde faaet Karl Edward rejst. Han var uden Bevidsthed. Irlænderen og Guido løftede Prinsen op i Sadlen.

Gehegan vekslede nogle Ord med Guido.

Den lange Karl satte sig bag Prinsen paa Hestens Kryds, slog sine lange Arme om ham, og nu gik det tilbage til Arezzo.

Da Prinsen vaagnede næste Morgen, sad Gehegan ved hans Seng. Da Karl Edward aabnede sine røde svulne Øjenlaag, sagde hans Kavaller :

- Ja, Slaget er tabt, Deres Majestæt, Storhertugens Tropper var altfor overlegne i Tal.

- Ja, det er min Skæbne at kæmpe tappert, men altid møde Overmagt, sagde Fyrsten. Men, om det gaar løs endnu en Gang, saa møder Helten fra Culloden igen, om han end skal tabe sit tiende Slag. Gid jeg kunde falde paa Valpladsen i en ny Bataille, selv som overvunden.

Hans Hoved faldt tilbage paa Pudlen. Taarer sivede gennem hans Øjenlaag.

Irlænderen, som ellers ikke hørte til de blødhjærtede, blev bevæget.

- Stakkels Djævel! mumlede han. Men der var intet andet at gøre. Han maa drikke sig ihjel; det staar skrevet i Stjernerne. Næste Dags Aften vækkede han Prinsen og sagde :

- Deres Majestæt kan vel tage ene til Firenze under Eskorte. Her er lukket Vogn rede. Jeg har tænkt paa, at jeg vist kommer til at tage til Rom for at vaage over Deres Majestæts Interesser i de Intriger, som nu vil blive spundne imod Dem. De kender min Troskab, og jeg tør vel rose mig af ogsaa at besidde nogen Snildhed. Deres Majestæt kan bedre undvære mig i Firenze end i Rom.

Karl Edward saa stift paa Gehegan, som udholdt hans Blik uden at blinke og sagde:
268 - Har Deres Majestæt ikke fuld Tillid til mig?

Karl Edward svarede :

- Aa - aa . . . ikke mere til Dig end til andre Mennesker . . . Men . . . skade mig i Rom kan Du jo ikke i nogen synderlig Grad . . . gavne mig kan Du maaske, hvis Du vil . . . naar Du faar Penge for det . . . Rejs Fanden i Vold, Din Kæltring!

Irlænderen kyssede Prinsens Haand. Fru Orlandini havde jo fulgt Grevinden af Albany i Vognen.

Gehegan red til Rom i Galop. Karl Edward kørte til Firenze under Rufferen Guidos og hans Venners kærlige Bevogtning.

XII.

Paa paveligt Territorium modtog en af Eskorte ledsaget Vogn med fire Heste for Køretøjet fra Firenze ved et Holdsted.

Kusk og Tjener bar det stuarstske Livrée. De bevæbnede eskorterende havde et soldatermæssigt Udseende og stak af mod dem, Alfieri havde lejet, thi de var dem af Guidos Bande temmelig lige.

En Herre i halv gejstlig Dragt med sort og hvidrandet Bladkrave og polygon Fløjelsbaret stod under Lokandaens Loggia, hvor de visne Klematisranker daskede nedad eller struttede ud fra de plumpe Søjleskafter uden Fodstykke og uden Kapitæl.

I Morgendæmringen, i Halvtaagen, hvori Bjerge tegnede sig usikkert i Afstand, som mørkere Rids i Skymassen, stod denne sorte Figur stille-spøgelseagtig.

- Grevinden af Albany? spurgte han og bukkede.

- Ja, lød det fra Bukken.

Den sortklædte Mand med Bladkraven saa op mod Bukken, hvor to hvide Hænder holdt Hestene an. Under Kappehætten saa den samme Herre en lang Profil, saa bleg som et Lig. Han skottede gentagne Gange op mod ham.

Tjeneren Andrea skænkede han kun et Øjekast og sagde, henvendt til ham :

- Gode Ven . . . hjælp Hendes Naade og Selskabsdame ud . . .

269

Den blege Kusk blev rød, løftede paa Pisken, men lod den straks synke.

Andrea steg af, aabnede Vogndøren, hjalp Grevinden og Fru Orlandini ud. Han vinkede ad sine fire graa Ledsagere med de gule Læderbælter, "*Mezze spade*" (Hirschfængere) og Pistoler i de mange lommeagtige Hylstre.

De stillede militært, to paa hver Side af den sorte Herre med Baretten.

- Fra nu af alene under Hans Hellighed Pave Pius VI's og Hans Højhed Kardinalhertug af Stuarts Beskyttelse . . . Saa vender den Vogn der tilbage over Grænsen.

Kusken med de hvide Hænder vilde til at stige ned. Hans Kinder gloede som en Rose.

Den sorte Herre gjorde en afværgende Bevægelse :

- Min gode Kusk maa finde sig i ikke at tage Afsked med sin Herskerinde. Hvis den samme Kusks gode Vogn kører videre ad Rom til, har jeg en Arrestordre til ham og Tjenerskabet.

Grevinden kom ind under Loggiaen. Hun skjalv saa Rejsekaaben dirrede. Fru Orlandini greb hendes Haand og klemte fast om den.

Kuskens Haand klemte om Tømmerne. Han borede Neglene ind i Bagen paa sine Hænder.

Den sorte Herre saa Grevinden og Kusken veksle et Blik, hvor al Verdens Smerte syntes sammentrængt. Netop da rødmede det fra Øst, og Solen stod ildrød med den halv blodrøde Cirkel over Bjergtoppene.

Kusken sagde paa Engelsk :

- Forklaret staar Du i rødgylden Glans, mit Livs Skat, min Sol, min Morgenstjerne! Lev evig vel . . . Jeg skal

mindes Dig med Taarerne i Dine Øjne i Afskedstimens Rosenlue . . . jeg sværger, jeg skal befri Dig!

- Undskyld . . . vil Deres Naade stige ind i Hans Eminenzes og kongelige Højheds Vogn . . . Deres ærede Kusk maa saa hilse paa sit Engelske Hans kongelige Højhed, Greven af Albany, fra hans elskede Broder, Kardinalhertugen af York . . . God Morgen, hvidhaandede Kusk! . . .

Blidt, men myndigt drev han Grevinden og Fru Orlandini ind i den store Kardinalkarosse. Han saa bag Grevindens Slør, hvor bitterlig hun græd.

Karrossen gik mod Syd.

Den florentinske Vogn fór afsted i Galop mod Nord. Kuskers 270 Kabuds var faldet ned fra Hovedet. I den vilde Fart flagrede hans guldrøde Manke vildt i Vinden, mens han slyngede Forbandelser ud og knaldede med Pisken, saa Ekko rungede fra Bjerg og Dal.

Den store Karrosse i Hængefjedrene kendte Grevinden godt igen. Hun havde mange Gange set den, mens hendes Mand i de første Ægteskabsaar holdt sit parodiske Hof i Rom, indbød til Soiréer, hvor ingen kom, og han saa sad i en stor Sal muttersene, skældte sin Gemalinde ud og drak sig fuld.

Dette bugede store Dyr af en Kardinalkarrosse!

Vidt skrævede Hjulene paa det bredsporede Uhyre. Bugen bovnede ud til begge Sider som paa en drægtig Bøffelko. Fadingen var forgyldt, men Forgyldningen havde i Aarenes Løb faaet en Tinte hen imod spanskgrønt. Saa drev den af, fedtet af Væde, som om den svedte lig de højbenede fire Heste.

Dvask gloede de bag Hovedstolene. Ak - hvor anderledes lynede ikke Øjnene paa Grev Alfieris Heste med de fine lyserøde og sorte Hove, brune og lyseblaa Øjne, alt efter deres fint striglede Krops Lød?

Vognrummet var meget stort. Det var fuldt af alskens Lommer i det polstrede graa Klædesbetræk. Grevinden saa tavs paa al Ting. Det i Rynker samlede Tøj om Knapperne i Polstringen blev i hendes Øjne til smaa sure og drillende Dværgefjæs, der grinede onskabsfuldt mod hende.

Adspredt hørte hun paa, hvad Fru Orlandini pjadrede op med, alt mens samme Dame undersøgte de mange Vognlommer og bragte en fed Kapun, en Fiasco rød Velletrivin, en Fiaschetto rødgul Montefiascone, Mandariner og tørrede Figener som Bytte fra sine Forskninger.

Da Grevinden med distræt Hovedrysten afslog, hvad hun bød, tog Fru Orlandini for sig af Retterne. Hun saa, at Grevindens brune Øjne stadig blev beduggede af den ene Taarekugle efter den anden. Saa græd hun lidt med, greb Grevindens Haand, kælede for den som for en Kattekillling, lagde den saa mod sin Barm, der svulmede af sanselig Begær og uovervindelig Sundhed. Men alle Forsøg paa at faa en Samtale i Gang glippede. Grevinden tyssede paa Fru Orlandini, thi foran dem bevægede Betrækket sig hvert Øjeblik, og forskellige umiddelbare Livsytringer som Gaben, Hosten, Nysen o. s. v. røbede, at der foran det egentlige Vognrum var en Slags Karnapkupé, hvori den sorte Herre med den manglekantede Baret havde sit Ophold.

Mens Vognen fra Firenze havde bevæget sig i Galop, hvor 271 Vejen gjorde det muligt, drev denne Kardinalkarrosse med de højbenede, stive Heste langsomt frem, som om den tog Del i et Ligfølge.

Dagen hældede, da Sankt Peters Kuppel med de mægtige svungne Linjer tegnede sig i Taagen over den brune *Campagna di Roma*. Røg steg op fra Hytter, hvis Omrids knap skimtedes og snoede sig dorsk og langsomt horizontalt ud til Siden fra Skorstenene, bovnede lidt ud, trak sig lidt sammen, gik fra skident lyseblaat ud i skident rødbrunt, smeltede endelig sammen med Jordbundens herskende Farve, forsvandt saa.

Da Karrossen endelig hoppede paa Brolægningens toppede Sten i *Via Flaminia*, mens de store Baghjul sukkede af Overanstrængelse, var det helt mørkt. Grevinden saa ikke Porta del Popolo, men hørte Vognens Rumlen blive hulere og stærkere, da de kørte ind under dens genlydende Hvælving, anede ved de faa Lygters Skær *Piazza del Popolo*, sluttede efter Drejningen til venstre, at de slog ind i *Via Babuino*, saa nogle Trin af den spanske Trappe, skimtede Propagandakollegiets Façade ved de Trappen flankerende Lygteskær, tænkte: Saa nu gaar vi ind i "*Via due macelli*". Hun greb ivrig til disse ligegyldige Indtryk for et Øjeblik at slippe løs fra sin alt overvældende Sorg. Men saa slugte Mørket Sporsansen. Saa anede hun ikke, hvad det var for krumme Gader og Gyder, Vognen skrumpede igennem, og sank hen i dump Selvopgivelse.

Endelig holdt Karrossen stille med et Ryk, saa det knagede i Fjedre og Hjul; Ruffet rystede ved, at en Mand steg ned og holdt sig ved noget.

En Klokke ringede. Et Lys saas højt oppe.

- "Stuarda", sagde den sorte Anfører for Eskorten.

- Har forstaaet! lød det fra Lugen.

Vogndøren blev aabnet. En Tjener hjalp Grevinden ned. Fru Orlandini vilde følge efter.

- Kardinalen har forbudt, at De tager ind i Klostret, Signora, lød en Stemme . . . Men der er bestilt Værelse til Dem i *Albergo di Firenze, Via Mercede*, hvortil Vognen nu vil føre Dem hen.

Grevinden af Albany forsvandt gennem den lave Dør paa den mørke Mur, og Vognen rullede videre.

272

XIII.

Det gik anderledes til end hos *le Bianchette* i Firenze.

Det var ikke en Abbedisse eller Priorinde, som kom den asylbenaadede Grevinde i Møde. En Konvertitsøster, lang og tynd, om hvem det sorte Slør og den snævre sorte Dragt hang som Klædepjalterne om et af de Træstativer, som tjener til Fugleskræmsler i Vinmarkerne, stod i den rødflisede uoverseelige Korridor og nikkede surt til Fyrstinden. Hun holdt en kort Voksstabel i en rød, runken Haand. Dens Neglerødder blev synlige under den lave Flamme.

Hun gav en Lyd fra sig som en gnaven Kusk, der vil muntre sit Øg i Gang, gik med sin sviftende og dryppende Voksstabel gennem lange hvidkalkede Gange.

Saa standsede den lange Nonne foran en Dør, hvidkalket som Væggene, bøjede sit Hoved ned mod Nøglehullet. Flammen oplyste et langt Ansigt, hvor Hage og Underkæve stod længst frem, hvor en tynd flad Næse stod langt tilbage, tog ud under sit Forklæde et Knippe store Nøgler, stak en af dem i Nøglehullet. Hun vred og vred, opmuntrede Nøglen med samme Lyd, som hun før opmuntrede Grevinden med, men Nøglen fik ikke straks Magt med Laasen. Hun syntes at blive arrig. Hun rev og sled. Endelig tog Nøglen en Klump trasket og raaddent Træ med. Træet faldt i Stumper ned paa de røde Fliser. Laasen peb som en Kattekilling, men lystrede ikke endnu Nøglen. En ny Klump Træ faldt ud, saa der blev et ret forsvarligt Hul i Døren. Saa gik den op, mens Hængslerne klynkede og skreg.

En lang smal Celle med utrøstelig hvidkalkede Vægge og Loft. En lille Seng med et hvidgult Uldtæppe. Under den grinede en plump buget Kammerpotte.

Ved sin Stabel tændte Konvertiten et kort tykt Vokslys i en klodset Lerstage, der stod paa en lille Hylde over et umalet Vaskebord, prydet med et skaaret Vandfad og Vandkande.

Grevinden maatte kæmpe med Graaden, da hun saa dette Rum.

En stor forfalden Lænestol, med Armene ombundne med Sejlgarn for at støtte deres Brøstfældighed, gav hende en ganske lille Smule Trøst.

Den lange Nonne vinkede ad hende ud paa Gangen, førte hende nogle Skridt frem. Grevinden fornam en Lugt af Suppeurter, Hvidløg og stegt Fisk, saa en bred Dør.

273

- Køkkenet, sagde den lange Konvertit og pegede mod Døren.

Saa løftede hun Haspen af en lille Dør, der kom næst efter Køkkendøren, aabnede, lyste op og sagde :
- Dette Rum er . . . det uundværlige selv for Guds udvalgte.

Hun fortrak ikke en Mine under de fremmulede, opramsede Ord.

- Nu maa I gaa i Seng som jeg. Jeg har faaet Dispens for at modtage Jer.

- Hun siger *!**) til mig, tænkte Grevinden og rødmede af Harme.

Konvertiten forlod hende. Grevinden kastede sig paaklædt paa sin Seng, sov ikke, gennemblødte sin Hovedpude med Taarer.

Den skønhedstørstende, kælnende Kvinde med det bløde, fra Top til Taa med Omhu plejede Legem vilde ikke klæde sig af. Hun havde en Fornemmelse af, at disse Blaargarnslagener vilde rive hendes nøgne Fødder hudløse, disse skønne Fødder, som hendes Digter-Elsker havde varmet ved sit Hjærte og med sine fine

varme Hænder. Det raa Uldtæppe stank som et Faar.

- Ak, Ursulinerinderne er jo de Nonner, som opdrager uvorne Børn . . . nu forstaar jeg . . . Saadan skal jeg behandles . . . det er min Pønitense, mener min kære Svoger . . .

Hun tænkte paa de lyse Sale i Palazzo Albany . . . og hun tænkte først og fremmest paa sin Ven . . . Hun kunde udenad, hvad han havde skrevet, søgte i sin Erindring nogle bløde, ømme Ord, der kunde lyde dulmende i den søvnløse, fortvivlede Nat, fandt ingen og sukkede :

- Hvorfor, Vittorio, har Du ikke et kærligt, et sødt Ord i al Din storartede Poesi? . . . Du kalder mig Din Musa . . . hvorfor er Din Digting haard og streng . . . kold som en Marmorstatue?

Grevinden søgte og søgte, fandt intet og græd igen.

Temmelig tidlig om Morgenen meldte den store Konvertitsøster Priorinden. Et mandfolkeagtigt Fruentimmer. Selv gennem den løst hængende Nonnedragt kunde man opdage, hvor store og plumpe hendes Knokler maatte være. Det havde ikke forundret Grevinden stort, om hun havde hørt alle hendes Ledemod knage ved hendes Bevægelser eller rasle som de sorte Kugler i det ^{*}274 Uhyre ar en Rosenkrans, som hang nea over hendes Mave. Over de smalle Læber sad en ikke uanselig Knevelsbart.

Mens den store knastørre Haand pillede ved Rosenskransens Kugler, hilste hun stift, og med en Stemmelyd som en tør Hostes sagde hun :

- Signora véd, at hun er under Hans Eminenza Kardinalhertugen af Yorks Beskyttelse og undergivet den hellige Ursulas Regel indtil videre med Hensyn til Gudstjeneste og Spisetider. Kun Dispens med Hensyn til Vinen, hvoraf Signora faar en Halvliter daglig.

Den knap middelhøje Grevinde af Albany med sin fine røde og skære hvide Hud, de fyldige Former, de lange smidige Fingre, naaede næppe til Skuldren paa den grenadérmæssige Priorinde. De saa ikke ud, som de var Varianter af samme naturhistoriske Orden. Man kunde i hvert Fald tro, at de hørte til forskellige Jordperioder.

Priorindens r'er rullede som en Snorke, mens Grevindens lød med den langt svagere Maade at udtale dette Bogstav paa. Priorindens Udtale var haard og skarp, Grevindens lidt syngende, og dog talte de begge Højitaliensk.

Den store Priorindes glansløse Øje sænkede sig ned paa Grevindens hvide Fichu. Uvilkaarlig gjorde hendes Haand en Bevægelse, som om den vilde løfte sig op derimod, forarget over, at den ikke helt dækkede to begyndende svulmende Linjer.

- Er det mig tilladt at læse, min Moder?

- Jeg har tænkt derpaa.

Og af en Lomme, dyb som en Mulepose, halede hun to Bøger op. Den ene var en Bønnenbog, den anden en elendig udstyret paa grimt Klatpapir trykt "Den hellige Ursulas og de 11000 Jomfruers Martyrium". Hun lagde dem paa Bordet og sagde, før hun forlod Cellen :

- Der spises i Refektoriet Klodden ét. Signora véd, at vi Søstre af den hellige Ursulas Orden giver os af med at opdrage unge Kvinder i vor hellige Religions Dyder. Signora vil altsaa træffe en talrig Kreds af disse Børn i Refektoriet og i Korridorerne, men jeg vil bede Signora ikke at tale til dem. De maa kun meddele sig til Søstrene.

Hun gjorde et Korsets Tegn i Luften og gik.

Grevinden forstod vel Braadden i de sidste Ord. Da hun var ene, knyttede hun sin Haand i Luften og sagde:

275 - Hvad der er helligst for mig, min Elskov, det foragter I. Jeg foragter Jeres dumme Bøger.

Hun skubbede hidsig Bøgerne fra Bordpladen ned paa Gulvet og sendte en venlig Tanke til de smaa kælne, hvide Nonner "Le Bianchette" i Firenze og til deres ret gemytlige lille Abbedisse med Uglænæbbet.

Da Madklokken ringede, stod hun i Beraad med sig selv, om hun skulde begive sig til Refektoriet eller blive. Snart hørte hun mange Stemmer ude i Korridoren. Hun krympede sig ved Tanken om at blive Genstand for nysgerrig Begloen og Hvisken og Tisken fra Nonner og Edukander.

Men, mens hun tøvede, gik Døren op, og den Sange Konvertit kom ind og gav sig til at dække Bord.

- Skal jeg spise her? spurgte Grevinden.

- Ja . . . Priorinden vil det saa af Hensyn til de unge Pigebørn, sagde Konvertitsøsteren.

En ny Forhaanelse! Dog den kom næsten som en Lindring.

Et Par Dage sneg sig hen. Grevinden kunde vel frit forlade sit Rum, spadsere paa Gangene og i Klostergaarden, men hun gad ikke se disse lange Nonner.

Hun frøs, saa Tænderne klappede i Munden paa hende. Hun følte Stengulvet som en Isflage under sine Fødder, tilbragte derfor den meste Tid i Sengen. Hun skrev i Tankerne Brev efter Brev til sin Ven, græd tidt af Længsel, drømte om, at hendes Husbond mishandlede hende i Drukkenskab, fandt paa Fantasilege i sine lyse Øjeblikke, som f. Eks. hun vuggede sig ind i den Forestilling, at hun og Vittorio Alfieri paa to herlige Heste fór gennem dejlige Egne, stod af og gik ind i Søjlehaller af hvidt Marmor, hvor han reciterede Scener af sine Tragedier, mens hans klangfulde Røst fyldte Rummet fra Apsis til Skibets Ende, fra Kuppel til Mosaikgulv som et mægtigt Orgel.

Rejste Trodsen sig, saa sagde hun for sig selv Steder af Voltaire, der spottede Kirke og Præster, bebrejdede sig det bagefter som en Synd, ikke fordi hun holdt af Satirens Genstand, men fordi Alfieri ikke led Voltaire.

Hendes af Naturen lette Sind var ved at vinde Sejr. Hun naaede saa vidt, at hun morede sig over sin grimme Opvarterske.

276

XIV.

Ja, hun brast endog ligefrem i Latter, da denne store magre Kvinde, som Grevinden efterhaanden havde fundet lignende en mager Bøffelko fra den romerske Kampagne, traadte ind i hendes Celle en Dag sent paa Formiddagen og gjorde et Forsøg paa at neje og glatte sit tvære Ansigt ud i et høfligt Smil. Det lykkedes hende bedre at faa sig gjort stram som en Korporal, der bringer en overordnet en Rapport

- Signora, sagde hun. Man kalder Dem ned i Taleværelset . . . Der er en Kardinal, som vil tale med Dem.

Grevinden af Albany skælvede let. Hun vidste, at denne Kardinal maatte være hendes beskyttende Svoger Henry, Hertug af York.

Grevinden gjorde et Slags Toilette: tog en sort Atlaskeskjole med storfigureret Brochering paa; hendes hvide Arme svømmede i Kniplinger i de rummelige Ærmer.

Aldrig saa snart var hun kommen ind i Korridoren, før en venlig midaldrende Dame i moderne Dragt smilende kom hen til hende, og en Stemme, saa blød som Olje, sagde paa Fransk :

- Kære Grevinde, fra i Dag er jeg knyttet til Dem; jeg er Madame de Marzan, den franske Ambassadesekretærs Ægtefælle. Den kære Kardinalhertug har sagt, at jeg skulde være Dem en Smule til Selskab her, og at han har en Vogn til Rede for Dem hver Dag, som skal hente Dem paa denne Tid, og saa kører vi to ud sammen . . . De er lige saa sød og yndig, som da jeg for et Aar siden havde den Ære at hilse paa Dem i Firenze.

Hun tog en Buket Roser ud af sit Brystfichu og hæftede dem i Grevindens. Hun lagde en fin blød Haand paa hendes Hals. Grevinden fornam en Lindring ved Tanken om Abbedissens Knokkelhænder. Det var længe siden, hun havde følt en blød Haand kærtegne sig.

- Man har behandlet mig skrækkeligt her, sagde hun med Taarer i Øjnene.

- Min kære Grevinde, det er kun de tre første Dage, at enhver Gæst fra "Verden" skal sættes paa en Art Pøniten. Deres gode Svoger tænker venlig paa Dem. Efter et Skriftemaal for Monsignore Lascaris vil Deres Sager blive helt anderledes ordnede.

- Men jeg vil ikke skrifte.

277

- Naa, De er Filosof som jeg. Men hvad . . . har ikke den udødelige Voltaire baade skriftet, kommuniceret og bygget Kirker?

- Det var hans Svaghed.

- Nej, tillad mig! Det var hans Styrke. Monsignore Lascaris kender Verden og vil ikke gaa Dem paa Klingen. Har De læst Latin, Naadige?

- Og glemt det igen.

- De kender dog vist den Sætning: *Mandus vult decipi, decipiatur ergo!**)

- Men jeg vil ikke bøje mig for Verden, sagde Grevinden og indtog uvilkaarlig en Stilling, som Alfieri plejede at indtage, naar han læste en heroisk Replik: tilbagekastet Hoved, den højre Haand strakt vandret ud i Rummet, venstre Fod sat langt foran den højre.

Madame de Marzan greb den fremstrakte Haand, klappede den og sagde :

- Bravo, Grevinde . . . i mit indre bøjer jeg mig ikke, men (her gik hendes Tale over til Hvisken) men, naar den store Voltaire udvortes maatte bøje sig for Præsterne, som han forhaanede, og det paa den genfiske Republiks Grund, saa kan nok vi stakkels Kvinder være bekendte at gøre det, naar vi lever i Præstedømmets Hovedstad, det hellige Rom . . . Men Kardinalen venter. Jeg skal vise Dem, hvor Parlatoriet er.

Hun tog Grevindens Arm, førte hende gennem en bredere kortere Korridor, der krydsede den lange smalle, hen til en bredt omrammet Dør, bankede og efter et "*Avanti!*" indefra, drejede hun Nøglen, lod Grevinden gaa ind og blev selv udenfor.

Et højt Rum med skidengraa Limfarvemaling og en Masse Træsnit i sorte Rammer med Emner fra Bibel og Legender paa Væggene. Et langt Bord og nogle højryggede læderbetrukne Stole.

Paa en af dem sad en middelhøj Herre med den purpurrøde Kardinalskalot paa Hovedet. Hans Ansigt var lille, Trækkene ikke synderlig markerede, Næsen uden Form. Et Par brune, tomt venlige Øjne var det eneste, som gav lidt Liv i det runde, jævnt fede, gullige Ansigt.

Han var i daglig Dragt (*di corto*): i sort Silkesoutanelle, der naaede nedenfor Knæene. Under den stak de purpurrøde * 278 Strømper over de temmelig tykke Smalben og de begyndende Lægge frem.

Det var Hertug Henry af York, Kardinalen af Stuart.

Et Stykke bag hans Stol stod en ganske ung Monsignore i en lignende Soutanelle som Eminenzen, men hans Kalot var sort og hans Strømper violette. Det var en usædvanlig smuk ung Mand: en stejl lige Profil, en lille, ganske fint bøjet Næse, en blød udtryksfuld Mund, et Par store klare, koldt og skarpt forskende brune Øjne.

Kardinalen rakte sin lille, hvide Haand med den tindrende Bispering paa Pegefingeren hen mod Grevinden.

Hun kyssede flygtig Ringens Plade. Hun kunde ikke faa sine Øjne fra den unge Monsignore, hvis Blik, der syntes at se alt uden at fæste sig paa noget bestemt, øvede en Slags magisk Virkning paa hende. Under hele det paafølgende Ordskitte søgte Grevindens Øjne hyppigere den unge Monsignore end Kardinalen.

Hans Eminenza og kongelige Højhed rømmede sig og sagde paa Fransk :

- Altsaa velkommen, min kære Søster! Ja, jeg har jo skrevet til Dem . . . og har skikket Fru de Marzan, som jeg vidste De kendte, forud for at hilse paa Dem. Jeg holder mig til mit Brev . . . Ja, nu er De under min Beskyttelse næst efter Guds og den hellige Faders . . . hm! . . . hm!

Han vendte sig om mod Monsignoren og sagde paa Italiensk, som han betjente sig af, hver Gang han tiltalte ham :

- Erindrer Du, min kære Consalvi . . . det er min Sekretær, kære Søster . . . mit Barn, min højre Haand . . . ikke sandt, min Ercole . . . som Gud sikkert vil bevare til den hellige Kirkes og dens Styrers større Glorie . . . Monsignore Lascaris kan jo godt blive min kære Søsters Direktør?*)

- Deres Eminenze erindrer, at Frater Simone af Prædikeordenen skrifter Nonnerne . . . lød den unge gejstliges Stemme klar som de kolde klingrende Toner af en Krystalklokke. Men for en Asylgæst af den naadige Dames Rang kan en Dispens let gives og forsvares.

- Naa, ser Du, min Ercole, jeg havde jo Ret; jeg vidste det jo nok, sagde Kardinalhertugen og nikkede vel tilfreds med sig selv. Jeg vidste jo, jeg havde Ret . . . Altsaa, kære Søster, saa snart De har udøst Deres Hjærte og bekendt Deres Synder . . . * 279 vi har desværre alle meget at bede den guddommelige Barmhjørighed om Tilgivelse for . . . saa bliver denne foreløbige lette Pønitis hævet, og De bliver installeret som min i Herren salige Moder Dronningen, hvis Sjæl jeg stadig beder for, og som elskede dette Kloster . . . ikke, min Ercole? . . . Monsignoren bukkede.

- Ser Du, jeg havde Ret, sagde Kardinalen . . . Vil saa min kære Søster bestemme en Dag, saa vil Prælaten, Monsignore Lascaris, som baade taler Engelsk og Fransk, møde i Klosterets Kirke . . . Der er jo en

bekvem Konfessional . . . ikke, min Ercole?

Monsignoren bukkede.

- Ja vist, ja vist, min Ercole Consalvi, og den, hvori min i Herren salige Moder, Dronningen af England, skriftede, det var jo den med de forgyldte Rosetter over Dørene og med de to Pilastre med gyldne Kannelurer . . . Naa, saa det har Du glemt, min Søn . . . Der var min Hukommelse bedre end Din . . . Men maaske er Du for ung til at have kendt den højsalige Dronning . . . Ja naturligvis, min Søn . . . Ja vist . . . ja vist . . . Men De siger intet, min kære Søster . . . Lad ikke Fortvivlelsen røve Dem Deres gode Forstand og oplyste . . . hm . . . Aand . . . Hm . . . Man har altid sagt, at De havde megen . . . hm . . . Aand.

Kardinalen sagde paa Latin til Monsignore Consalvi :

- Maaske skulde Du lade os alene, min Ven . . . giv Priorinden mine Befalinger med Hensyn til min Svigerindes Behandling herefter, og lad hende tale fortrolig med mig . . . Naturligvis skal jeg siden tale nærmere med Dig, min Herkules . . . Gud ledsage Dig, til vi ses.

Monsignoren kyssede Kardinalens Haand og gik ud. Grevinden vidste ikke ret, om hun var glad eller bedrøvet over hans Bortgang. Kun følte hun sig friere og dristigere, da hun ikke følte dette faste, kloge, kolde Øje ruge over sig.

Hun, som ellers var saa blid og kælen, var uhyggelig til Mode ved denne gejstlige Kælen i de kirkelige Magnaters Tale. Hun var kommen ud af Vane med den.

- Nu taler vi fortrolig, kære Søster, sagde Kardinal Stuart paa Fransk . . . De maa, hvis De vil vinde Sykmpathi og overvinde den Indflydelse, min ulykkelige, forvildede Broder har ved sit Navn og sin kongelige Ret, gøre ydmyg Bod.

280

- For hvad skal jeg gøre Bod? spurgte Grevinden. Hendes store blide Dueøjne blev fastere og koldere.

- Er vi ikke alle Syndere? sagde Hertugen af York . . . Nu, min Søster . . . der er virkelig ikke noget ydmygende ved at nedlægge Syndsbekendelsen i Skødet paa en kærlig og tavs Præst . . . Og Kirken véd jo at skelne mellem . . . mellem oplyste Mennesker af Stand og . . . og . . . Mennesker af Pøbelen . . . uvidende og simple Personer.

- Hvad ønsker min Broder, at jeg skal gøre?

Kardinal Stuart løftede Pegefingern med Bisperingen paa, venlig truende :

- Min kære Søster har nok glemt sin Børnelærdom . . . Ak ja, kære Barn. De er opdraget nærmest paa Fransk; og i Frankrig breder Hedenskabet sig Dag for Dag. Der er ikke Tale for Deres Vedkommende om *fletus, auditio, substratio* og *consistentia*, her er Tale om, at De gennemgaar de tre Akter i Ponitensen: *Contritio cordis* . . . naa, vi Syndere har jo alle sønderknuste Hjærter, *confessio oris*, den diskrete Bekendelse for en diskret og forstaaende Skriftefader som Monsignore Lascaris . . . og . . . ja, *satisfactio operis* . . . der vil jo i Henseende til min kære Søsters ikke glimrende pekuniære Stilling ikke blive fordret mere end f. Eks. for et halv hundred Scudi Lys til Ursulinernes Kirke . . . Det bliver det hele. Lad os ikke tale videre om *det!*

Grevinden løftede sit blond-lokkede Hoved, sin fine lille Næse stolt op mod Kardinalens værdig-venlige Ansigt og tankeløse Øjne og sagde :

- Det bliver altsaa en Ceremoni?

- Hvorledes, min Søster?

- En Ceremoni som ved en Kur ved et eller andet Hof? Thi jeg er slet ikke sønderknust i mit Hjærte. Det er ingen Synd, at jeg ikke har kunnet udholde at leve med en drukken Mand, der pryglede mig. Men jeg er fortvivlet og rasende over, at man vil forbyde mig at følge mit Hjærtes Trang; det er mig umuligt at fortælle Monsignore Lascaris . . . ikke en Gang Paven selv, hvad der foregaar i mit Hjærte . . . men Lys skal jeg gerne give, om De vil, for tusind Pjastre.

- De forivrer Dem, min kære Søster . . . sæt Dem og lad os tale videre! De tror jo dog paa Gud?

- Ja. Men ikke paa Kirkens Gud.

- Hm . . . hm . . . hm . . . Paa Jupiter . . . hvad? Ha, ha, ha! Unge Barn! Eller paa Amor, hvad?

281

- Nej, paa den Gud, der aabenbarer sig i Videnskabens Forskning.

- Naa-aa . . . Ja, men Theologien beviser jo netop den treenige Guds Tilværelse . . . beviser alt, hvad Kirken og Biblen lærer . . . En af vore Landsmænd i længst forsvundne Tider . . . ja, det er mere end 600 Aar

siden, at den hellige Anselmus, Ærkebisp af Canterbury i sin herlige *Cur Deus homo?* og i sit dybsindige Skrift: *De conceptio virginali et originali peccato* ved Hjælp af Argumenter, tagne fra Hedningernes største Filosof Aristoteles . . . hm . . . hm . . . klart beviste, at . . . at . . .

Kardinalen hostede, klappede sig selv under Hagen, kløede sig bag Øret . . . Det faldt ham lidt vanskeligt at samle Erindringer fra sine theologiske Studier i de unge Dage, da han maatte pine sig igennem dem for at opnaa Purpuret.

- Beviste . . . at . . . vedblev han, mens hans Hage hvilede i hans Haand . . . beviste klarlig, at . . . vore Synder maatte og kunde restaureres ved Gudmenneskets Offerdød . . . og det var den samme Anselmus (Kardinalen knipsede med Fingrene af Glæde over at kunne huske mere endnu) . . . det var Anselmus af Canterbury, som tvang Roscelinus af Compiègne paa Synoden i Soissons til at tilbagekalde den fordærlige Lære om *res ante nomina* . . . Jo vist . . . jo vist . . . Skulde min Hukommelse svigte mig, saa kalder jeg paa Monsignore Consalvi.

Før Grevinden havde gjort Bekendtskab med Alfieri, havde hun været en ivrig Disputatrice og Forsvarer af de nyere Ideer, navnlig naar Franskmænd af den moderne Retning og gamle konservative Italienerne eller engelske Jakobiter mødtes i hendes Salon. Men hendes Ven interesserede sig ikke stort for theoretiske Undersøgelser, og, da de vare komne i et intimt Forhold, sagde han tidt :

- Bliv aldrig Pedant, min Luisa!

Nu følte hun, at hun maatte tage Kampen op med Kardinalen af Stuart, der synlig og hørlig maatte grave lidt møjsommeligt i sin Hukommelse for at hale sin Lærdom frem, en Lærdom, som Grevindens Læsning af Voltaire havde lært hende at se ned paa, uden at kende den. Spillede Kardinalen sin Anselmus ud, saa skulde hun nok stikke det Udspil og tage Stikket hjem, mente hun.

- Undskyld, min Broder, jeg mener i al Ydmyghed, at England i den nyere Tid har frembragt en Mand, der rager en Del op over den gamle Ærkebiskop af Canterbury.

282

- Saa-aa-aa? sagde Kardinalen, lod sin Haand glide over Panden, rystede paa Hovedet og mumlede :
- Jeg véd aldeles ikke, hvem min Søster mener.

- Sir Isaac Newton, svarede Grevinden, løftede Hovedet og saa stolt paa sin Svoger.

Kardinalens gullige Kinder blev teglstensrøde. Han fór op fra Stolen med en Voldsomhed, som forstyrrede hans Purpurkalot en Smule i dens faste Stilling.

- Om ham véd jeg kun, og jeg vil ikke vide mere om ham, at han var en Matematiker og at han som Medlem af det dumme Underhus, der har været vor Slægts og vort Lands Ulykke . . . véd De det, min Søster? . . . han stemte for vor højt elskede Bedstefader Jakob II's Afsættelse.

- Derfor kunde han jo nok være en stor Filosof og Fysiker.

Kardinalen grundede lidt og sagde :

- Ja-a-a. Men, om han end kunde udregne, hvor dybt Atlanterhavet og Middelhavet er - har han kunnet frelse en Sjæl?

- Jo, min kære Broder, svarede Grevinden. Vor Sjæl frelses ved at frigøres for Overtro, ved at lære at kende de Verdenslove, der styrer den store Verden, hvoraf vi kun er smaabitte Dele.

- Vogt Dem, vogt Dem, min Søster! I Deres Ord hører jeg Ekko af de Kætters Tanker, som jeg lærte at bekæmpe, mens jeg studerede Theologi.

Kardinalen rejste sig, gik en Stund op og ned ad Gulvet, strygende sin Hage med sin Haandhuling. Han mumlede :

- Og De, min Søster . . . den legitime Dronning af England . . . ? De beraaber Dem paa denne Isaac Newton, som stemte for den i Himlen ved Guds Naade mere end salige Jakob II's, Martyrens, Afsættelse!

Han slog over i Italiensk og raabte ud gennem Talegitret :

- Min Ercole, kom herind! Ercole Consalvi!

Monsignorens smukke Ansigt og ungdommeliggratiøse Skikkelse viste sig.

- Min Hercule, sagde han paa Fransk, vis nu Din Plejefader, at Du er, hvad jeg véd, Du er en lærd ogsaa i mathematiske Sager. Min kære Søster mener, at Isaac Newton, denne hannoveransk sindede Matematikers Opfindelser eller Opdagelser kan føre hende til Salighed. Lad os høre Din Mening, kære Hercule!

283

Kardinalen lo godmodigt, klappede sin Protégé paa Skulderen, satte sig ned, gabede let under sin Haandflade. Han beredte sig paa en theologisk Disputation af dem, han saa tidt havde overværet, naar han i Egenskab af Biskop i Frascati overværede Kollegiets Eksaminer eller Disputereøvelser, hvori hans "Ercole" fra sin Barndom havde ekscelleret

Monsignore Consalvi kneb sine fine Læber sammen, syntes ikke synderlig glad ved at blive udstillet som theologisk Probérhingst.

- Hvis den naadige Dame vil sige, hvad hun mener, sagde han med et galant Buk.

I Øjeblikket vidste Grevinden ikke, hvad hun skulde sige. Hvis den smukke unge Monsignore havde koketteret lidt med hende . . . men han var klogere end som saa . . . hans smukke Hermeshoved sad saa ubevægeligt som en Statues; hans Øjne søgte ikke Grevindens.

Kardinalen rømmede sig nogle Gange under den paafølgende Pavse, blev utaalmodig over, at det trak ud med Hanekampen. Han maatte da se at faa Grevinden hidset op :

- Min kære Søster vil ikke skrifte . . . vil vel heller ikke bede . . . synes at have tabt Troen paa Gud.

Grevinden var naiv nok til at blive ivrig :

- Nej, nej . . . raabte hun. Nej. Newton har vist mig Vejen til Gud. Han har bevist, at ethvert Legeme her paa Jorden higer mod Jordens Midtpunkt, og at det er den Lov, der styrer hele Verden. Solen er det store Tiltrækningscentrum for hele Planetsystemet, og denne Tiltrækningskraft behersker alle de rhythmisk uforanderlige Baner.

Med store Øjne saa hun paa Monsignoren. Ikke en Muskel fortrak sig i hans Ansigt. De skønne Linjer stod marmorfast; det brune i Øjet stod i det hvide som var hele Øjet Email.

- Hvad den naadige Dame siger, er mig ikke ukendt, Eminenza, sagde han med en let Bøjning mod Kardinalen.

- Mig ikke heller . . . ingenlunde, sagde Kardinalen. Men hvad hjælper det min kære Søster til Bøn og til Skrifte?

Grevinden svarede rask :

- Jeg ser op mod Solen, jeg ser paa alt skønt paa Jorden; jeg ser paa den store Varme- og Lysbringer, paa Stjernerne, de smaa fine, skønne Trøstere i Nattens Mørke, som bebuder os det store Lys i Øst næste Morgen . . . Det er min Bøn at søge Guds Øje i hver Lysflamme.

284

- En underlig Bøn! Hvad, min Hercule? sagde Kardinalen med et overlegent, nedladende Smil.

Monsignoren glattede Silken ud over sine Knæ og sagde :

- Med Eminenzas Tilladelse . . . Det er udmærket, hvad den naadige Dame siger. Det er ganske rigtigt, at Videnskaben ved at paavise den almene Attraktion bidrager til at samle Mangfoldigheden ind under Enheden, og Universets Enhed er jo Gud. Videnskaben vil jo vide, at Solen er underlagt et større System, at den atter tiltrækkes, ligesom den tiltrækker Planeterne og det Klodesystem, som er den underlagt. Videnskabernes Fremgang forflytter stadig Midtpunktet, mangfoldiggør Stjernesystemerne. Det er Videnskabens Vandring mod Gud, et Bevis paa Salmistens Ord: "*Qvo ibo a spiritu tuo, et quo a facie tua fugiam? Si ascendero in coelum, tu illic est, si descendero in infernum, ades**". . . . Der er noget, som hedder Perturbationer . . . Ja det er, om Deres Eminenza og den naadige Dame vil, et Udslag af en Slags fri Vilje. Thi Gud giver Menneskene fri Vilje, mens hans Styrelse staar over den fri Vilje . . . den har et vist Raaderum, en Slags Protest, ligesom Himmellegerne har det gennem de Perturbationer, de udøver paa de almene Baner . . . Newton har gennemvandret Verdensrummet, har fundet den samme Gud, som Aabenbaringen har givet . . . og jeg husker, at han har lovprist ham . . . har endt sin Gerning som Apostelen Paulos sine Tankeudviklinger med en from Doksologi. Hvad den naadige Dame siger er ikke hæretisk. Kirken anerkender den Videnskab, der beviser dens Trossætninger.

Grevinden udbød :

- Men Kirken har forfulgt nogle af disse Opdagere. Paven lod Galilei lægge paa Pinebænken og tvang ham til at indrømme, at Solen løb, og at Jorden stod stille. Men, da de løste ham, raabte han: Jorden bevæger sig alligevel.

Monsignoren trak let paa Skuldrene.

- Et ubevist og ubeviseligt Sagn. Men, selv om det var sandt, at Galilei blev pint, saa viser det jo kun, at selv Kirkens Fyrster er ufuldkomne og syndige Mennesker, at Paven ogsaa er et Menneske, som kun er ufejlbarlig, naar han, inspireret af den hellige Aand, afgør Trossætninger . . . Har han ladet Galilei pine, saa har Gud krævet ham til Regnskab . . . en Pave er * 285 ansvarlig for Gud lige saa vel som den ringeste

Synder . . . Desuden . . . en Sandhedssøger maa dog glæde sig over Martyriet Sagde ikke de gamle Kristne, der pintes af Nero Decius og Diokletian: *Sangvis martyrum semen ecclesiae**). Tornekronen er ædlere end Lavrbærkransen . . . Ja, det er Guds Børns Hemmelighed, for Jøderne en Forargelse, for Hedningerne en Taabelighed.

Grevinden havde stirret paa Monsignoren og næppe hørt, hvad han sagde. Men denne rolige, klare Røst, denne Stilhed i hans Væsen, denne Færdighed i Afleveringen af en Slags Lærdom betog hende.

- Naa, hvad har De saa at sige, min Søster? spurgte Kardinalen med Armen om Halsen paa Monsignore Consalvi.

Grevinden havde intet Svar ved Haanden.

Kardinalen rejste sig :

- Saa Farvel! Gud være med Dem, min kære Søster! . . . Saa kommer Monsignore Lascaris og taler med Dem . . .

Kardinalen og Monsignoren gik.

Da Grevinden kom ud paa Gangen, modtog Priorinden hende og tog hendes Haand. Priorindens Haand var tør som Træ, ru som en Fil. Men hun ledsagede Grevinden til et andet Rum. Der var en køn Seng med hvidt Omhæng. Der var Tæppetøj paa Gulvet og op paa Væggene, i Støttehøjde, to Lænestole, En Varmedunk havde mildnet Kulden og Fugtigheden.

Priorinden sagde intet, men gav Grevinden et knastørt Kys paa Panden, inden hun forlod hende.

XV.

En Dag traadte Madame de Marzan og Signora Orlandini ind i Grevindens nu ret hyggelige og komfortable Celle.

De lo begge i Takt, men dæmpet, tyssende ad hinandens Latter forud og tyssende paa et muligt Udbrud af Grevinden.

* - 286

- Monsignore Lascaris kommer. Deres Majestæt maa ned i Kirken, sagde Madame de Marzan.

- Og Deres Majestæt skulde se, hvor det er en smuk Mand; og han er morsom. Hans Slægt stammer, som De véd, fra Grækenland, som Grev Alfieri jo er saa begejstret for, sekonderede Signora Orlandini.

- Og han er en Beundrer af Grev Alfieris Tragedier, min naadige Dame, sagde Madame de Marzan.

- Kom, gør Dem rigtig smuk i en diskret Skriftemaalsdragt, at Monsignoren kan blive saa meget desto mildere stemt og oplagt til at forlade Deres Synder paa Forhaand uden at kende dem. De skal se, med hvor fin og nænsom en Haand han vil tage paa det hele. Saa lader han gennem Deres Broder Kardinalen den hellige Fader forsikre om Deres ydmyge Anger, saa løser Hans Hellighed de Baand, som binder Dem, saa let, som jeg løser Sløjferne paa Deres Silkeslaabrok. Saa hurtigt, *ma chérie?*

I en Fart hjalp de to lystige Damer Grevinden i en sort mat Silkekjole med langt Slæb og draperede et sort Silkeslør om hendes Hoved og Skuldre, saa det kom til at ligne det spansk-milanesiske Dobbeltlør. Over den soltindrende Klostergaard fulgte de hende over til Klosters lille Kirke.

I Korsgangen til venstre foran Koret stod en ret rigelig forgyldt Skriftestol i Louis XIV's Stil.

Uden for den rejste sig op fra en Straastol en knap middelhøj Mand, klædt i kort sort Atlaskes Præstedragt, med kraftige Lægge i de violette Strømper. Han havde et regelmæssigt Ansigt med smaa, men meget smukt skaarne Træk. Det sortbrune Haar svulmede frem i tætte Krøller under Fløjelskalotten, der dækkede Tonsuren. Han mindede Grevinden fjernt om Abbate Caluso, men syntes hende mindre og koldere.

Han hilste smilende med sine stærke, buede Læber, som en Verdensmand hilser paa en Dame. Hurtigt med en syngende, dyb, men blød Røst, sagde han :

- Min naadige Dame! Min høje foresatte, Hans Eminenza, Kardinalen, Deres elskede Svoger, har sagt mig, at

De af et sønderknust Hjærte, som er det første Led i Boden, har villet skride til det andet Led, den mundtlige Bekendelse. Nu vel! Den hellige Kirke er alt for alle efter den hellige Apostel Paulus's Eksempel. En Dame som De - det véd jeg i Forvejen - har 287 ingen plumpe Synder paa sin Samvittighed . . . kun hvad Spanierne kalder nogle "*peccadillos*" . . . Nu vel ... om De behager, min naadige! Det skal snart være gjort.

Han sprang næsten over Tærskelen til sit Rum i Konfessionalen. Grevinden fulgte ham ind i sit. De to andre Damer satte sig langt nede i Skibet og førte en ivrig, dæmpet Samtale. Hvisken rislede gennem Kirken, dels fra Skriftestolen, dels fra de to konverserende, dels fra en Lægsøster, der paa Filtsko havde listet sig gennem Skibet og nu laa paa Knæ foran Korgitret med Ansigtet trykket mod dets Læderhynde.

Det varede næppe et Kvarter, før den kønne lille Monsignore kom ud, smilende og øjenstraalende og skred ned ad Skibet med sin dansende, lette Gang, hilste Madame de Marzan og Signora Orlandini ved at lægge Haanden paa Hjærtet og bukke, med et Ansigt glad som en Midsommersol.

Lidt efter kom Grevinden, da Monsignoren var ude. Hun nikkede ret lystig til sine Veninder.

- Kan De se, det er en mild Direktør, sagde Madame de Marzan. Jeg er vis paa, Deres Majestæt er ikke bange for at fortælle os den lille Konversation i det forgyldte Skab.

- Nu vel, sagde Grevinden, mens hun for Forsigtigheds Skyld saa sig om i Kirken, og, da hun kun opdagede Lægsøsteren, der endnu laa og mumlede, og som hun var sikker paa, ikke forstod et Ord Fransk, sagde hun :

- Jeg bekendte, at jeg ikke var gaaet flittig i Messe i de senere Aar . . . at jeg havde tænkt mere paa Poesi end paa Religion - at jeg ikke altid med Taalmod havde fundet mig i min vanskelige Gemals Luner og Haardheder . . . ja, saa afbrød han mig selv, absolverede mig, da jeg havde lovet at give 6 Scudi til de fattige og 9 til Voksls til Santa Ursulas Alter.

- Ja, Monsignore Lascaris er den taktfuldeste og verdensklogeste Prælat, jeg kender, sagde Fru Orlandini. Han tager Sagerne i Skriftestolen sundt, ikke smaaligt. Han er Direktør for Folk, *comme il faut*. Lad Pøbelen og Ignoranterne søge Kapuzinere, maa jeg bede om Dominikanere.

- Man maa indrømme, sagde Grevinden af Albany, at Katholicismen er Protestantismen langt overlegen. Jeg har i min første Ungdom kendt religiøse Protestanter. Men den ene Præst er som den anden. De har Ret, Signora Orlandini, Katholicismen er organiseret som en Hær, Kapuzinerne er det store simple 288 Fodfolk, Dominikanerne er det ridderlige Hestfolk, Benediktinerne er de lærde Ingeniører, Ordenen af Certosa det kraftige Artilleri . . . ja Generalstaben er for Øjeblikket *en congé*, siden Klemens XIV's Bulle "*Dominus ac Redemptor noster*" aflivede Jesuiterordenen.

Ivrig passiarende gik Damerne fra Kirken over i den Buegang, hvortil Grevindens Celle vendte ud.

Da de kom ind i Korridoren, sagde Fru Orlandini, idet hun tog Grevindens Haand og smilede med sine to hvide Tandrækker :

- Nu skal De se, hvor Fromheden faar sin Løn, min naadige Souveræn . . .

- Hvad mener De?

- Hr. de Gehegan venter Dem i Taleværelset med gode Efterretninger fra Firenze.

Grevinden klemte om hendes Haandled, skiftede Farve og skælvede.

Hun havde, let og bevægelig som hun var, ligesom faaet sin Kærlighed og Længsel anbragt i et eget Adyton i sit indre, som hun i de sidste Dage kun havde aabnet hver Morgen og Aften. Da havde hun levet med sin Ven, som en troende lever med sin Gud i Morgen- og Aftenbønnen. Resten af Dagen havde Læsning og Samtale verdsliggjort hendes Tanke og derved mildnet Længselens Lidelse, Nu blev hun angest, da hun fra let Passiar og fra en ret munter Ceremoni blev tvunget ind i sin Sjælehelligdom, hvor Alfieris Billede tronede alt overragende.

Ja vist længtes hun efter et Ord, en Efterretning fra sin Ven som det tørstige Kid efter Kilden, som en Mystikers Sjæl efter Gud, men samtidig vakttes Sorgen og Angesten i hende, da Budskabet fra ham var i Vente.

Fru Orlandini følte, hvor hendes Haand skælvede, hvor den blev kølig og klam.

Hun gjorde et Tegn til Madame de Marzan og sendte hende en spørgende Mine. Den franske Dame forstod hende og sagde :

- Det er bedst at sige den kære Dronning det i Forvejen. Hun var i Stand til at segne for Overraskelsen og Sindsbevægelsen.

Fru Orlandini hviskede Grevinden et Par Ord i Øret.

Grevinden af Albany udstødte et Skrig, saa det lød højt i den ekkogivende Korridor.

Hendes Opvarterske stod ved Døren til hendes Celle. Grevinden tog sig sammen, og denne Anstrengelse fik Sindet til at 289 slaa over i Glæde. Hendes Øjne straaledede som ved hendes "*Conversazioni*"*) i Firenze, en høj Rødme farvede hendes Kinder.

- To Herrer venter Dem i Parlatoriet, sagde Konvertitsøsteren.

Damerne fulgte Grevinden ind og hjalp hende til at iføre sig en sorteblaa Fløjelskjole med et stormasket broderet lysegult Fichu, rettede i en Fart paa den høje Frisure, som var bleven lidt trykket af det for Resten ret kokette Bodsslør, satte en Buket i hendes Bryst og i de dunkle Gange, der lugtede af gammel, mulden Hellighed, aandede Violerne fra hendes Bryst en sød verdslig Duft ud, mens hendes fine Fødder gled over de ru Fliser, let, som hun ilede til Bal. Hendes Kjoles Fløjel syntes med livsglad Varme at protestere mod de hvidtede Mure, den knejsende Pompadourfrisure at spotte de raa Loftsbjælker med det sprukne, afskallende Kalkpuds.

Elskovslængsel, tindrende Øjne, Tændernes fugtig smilende Perlerader, ædle Stoffers Pragt, verdslig Skønhed skred trodsende gennem det fugtige og kolde Rum, Askesens og Verdensflugtens grimme Helligdom.

Konvertitsøsteren fulgte lidt bag efter hende, klodset som en Ko. Det kunde synes tvivlsomt, om den samme Gud havde skabt disse to Væsener.

Man kunde tro, at denne Søsters Knokler maatte knage af Tørhed under Gangen, at hendes mørkegule løse Fortænder maatte rasle, naar hun satte sine brede Fødder i de plumpe Lædersko, fladt, tungt mod de fedtetfugtige Fliser.

I Taleværelset stod Priorinden. Grenaderen havde faaet en Ordre fra den øverstkommanderende om at være saa mild som muligt.

Hun sagde :

- Signora, Hans Eminenze og kongelige Højhed, Kardinalen og Hertugen af Stuart har naadigst tilladt, at De faar en Samtale med to Herrer (hun pegede ud mod Gitteret til den lille Laage, der i et Klosters Parlatorium tjener til Meddelelse mellem Personer af forskelligt Køn). Jeg burde være til Stede, men de Herrer taler jo kun Engelsk, som jeg ikke forstaar. Min Nærværelse er altsaa unyttig . . . Hm! De kommer lige fra Skriftemaalet . . . Hm!

Hun mønstrede Grevindens Paaklædning og lidet hellige Udseende, rystede paa sit store Hoved, trak paa sine tunge Skulderblade . . . hun opgav vist i samme Øjeblik sin Gæsts Sjæls Frelse og * 290 gik ud, mens Rosenkransens store Klumper raslede som en Hestegrime over hendes Mave.

Grevinden ilede hen mod Gitteret. Hun saa sin Vens lange blege Ansigt med de store lyse, forskende Øjne, den hende saa kære, let pudrede, rødlig Haarmanke, som et Sidelys satte Glans paa, saa hans Hoved kom til at ligne et af Palma Vecchios blonde Venezianerhoveder.

Taarefyldte mødte hendes brune Øjne Alfieris blaa taarefyldte. Og hun hørte de Ord, hvormed han havde begyndt de mange Sonetter til hende.

- Min tilbedte Dame, min Musa, mit Liv! men paa Engelsk.

Uvilkaarligt rakte hun Haanden ud. Den stødte mod en af Jerngitterets iskolde Firkanter. Men Alfieri greb hendes Lillefinger, førte den til sine Læber.

Ak, den skønne Haand, hendes Digtters Haand, ak, den fine Pegefingert med den blodrøde Agatring, den Finger, som havde ført hans guddommelige Pen!

- Min Digter, min elskede! hviskede Grevinden af Albany.

Hun lo, saa Taarerne syntes at forgyldes af hendes Latter, da hun fik fat i Alfieris to Fingre, som hun kælede for som for en lille Hund. Saa trykkede de Bagen af deres Hænder saa tæt mod hver sin Side af Gitteret, saa de kunde føle den fløjelsbløde Flade. De lo som Børn i en Leg.

Det var to fine, aristokratiske store Hænder, der her maatte besørge hele Elskovsmødet. Et Kys kunde tvinges gennem Gitteret paa disse Hænder.

- Tag Dem i Agt! lød en Røst paa Engelsk fra Forværelset paa den anden Side af Parlatoriet, samme Rum, hvor Alfieri stod. I saadanne Huse som dette er man aldrig sikker. Fordærv ikke det hele, Deres Majestæt og Hr. Greve!

Grevinden saa over Alfieris Skulder Irlænderens sortsmudsede Scapin-Ansigt med den leende Mund og de hvide Tænder. Han fortsatte :

- Jeg hører udenfor Marschtrin af en af disse internerede i denne feminine Grenadérkaserne. De kunde skride ind, hvis de hørte det universelle Sprog, som Grevinden og Greven har ladet afløse det engelske.

De to elskende trak Hænderne til sig. Fra Barneglæde og Leg svang Digterens Stemning over i Vemod.

- Ak, Du sidder her som en Fange. Du er vel lige saa ulykkelig her som i Firenze, sagde han.

291

- Ja, jeg sørger og længes, men, naar jeg har grædt mig i Søvn, saa sover jeg rolig og drømmer om min Digter. Her bliver jeg dog ikke mishandlet og udkældt; her nærmer ingen væmmelig drukken Person sig til mig og forgifter den Luft, jeg skal aande. Og jeg tror, jeg bliver fri. Jeg tror, vi snart kan mødes, naar Du, min Ven, blot vil være forsigtig og behersket.

- Jeg vil ydmyge mig, saa jeg bliver til Spot og Harme for mig selv. Denne Nakke, som aldrig har bøjet sig for nogen Konge eller Fyrste, skal jeg skabe om til en kinesisk DukkeNakke, og jeg skal nedlade mig til at staa i Forværelser hos røde og violette Arlecchinoer og Brighellaer, ja jeg skal kysse Pius VI's *alias* Angelo Braschis Ring. Jeg skal gaa i Messe og ikke fortrække en Muskel i mit Ansigt ad det barbariske Latin, jeg faar at høre . . . dette gejstlige "*Emeticum*".

- Tak . . . det viser mig, at Du elsker mig mer end Din egen Stolthed. Min Tanke skal følge Dig paa Din *via doloris* til Dit Golgatha, min store, mægtige Ven!

Det vil være min Trøst, naar jeg bøjer mig, at det ikke er hverken for Tiaraen eller Purpuret, men for Dig, Du som ene kan føde min Sang og løfte mig op, hvor min Aand higer, i Digtingens ædlest Luftlag. Jeg kysser min Musa paa Haanden i Tanken, mens min Mund berører Angelo Braschis Ring.

- Er det sandt, at Du tænker paa mig, naar Du digter?

- Det er mig ikke nok at tænke paa Dig. Jeg maa sé Dig og favne Dig, ellers er min Aand og mit Hjærte golde . . . Hør, min, min *donna adorata!* Før jeg faar suget Inspirationen ud gennem Kys fra Dine dejlige Læber, før jeg faar glemt den modbydelige Nutidsverden ved at hvile ved Din Barm, før jeg faar gydt Kraft i mine Ben og i min Marv i Din stærke Favn, der bemestrer sig hele mit Væsen, før kan min Digting ikke flyve frem til Liv i Lys og Klang, i Begejstring hos alle modtagelige ædle Mennesker. Guderne skal vide, at deres Tal ikke er *legio*.

- Du har lidt i disse Maaneder i Firenze?

- Hvad spørger Du om? . . . Lidt? Det Udtryk er for svagt. Jeg har været gennempint. Hele Verden var tom for mig. Tomhedens Kvaler er værre end alle Pinslerne i Dantes Helvede. Jeg har vandret i en Ørk; muttersene gik jeg om som en af alle forladt blind Mand, som en Ødipus uden Antigone. Ingen Længsel efter Hæder var der i mig, kun Sløvhed laa i mig og om mig.

Fyrstinden græd stille. Hun var ved at aabne sine Arme bag 292 Gitteret til et symbolsk Favntag, men Gehegan løftede sin Finger med en smilende Trusel.

- Du vil befri mig . . . ikke sandt? sagde hun.

- Om jeg saa skal sprænge baade Vatikan og Kvirinal, alle Reder for røde, sorte og violette Øgler, i Luften . . . Jeg sværger Dig, Du skal blive fri!

- Saa er jeg saa vis derpaa, som vi alt red i triumferende Galop over Bjerg og Dal, gennem Skov og Eng, raabte hun med en Stemme, der havde Klang af en jublende Fugletrille.

- Ja, ja, sagde Alfieri . . . Jeg er sikker derpaa. Jeg har købt 6 dejlige Heste, to kulsorte, en Fuks, en mælkehvid med rosenrøde Koder, en Hale busket, som var det en kæmpestor Angorakats, og saa to smaa gule med Manker saa sorte som en smuk Jødindes Haar. Jeg er redet paa en Fuks her til Rom, den har et Fodskifte og en Fart som et Krondyr . . . jeg var altid en kvart Miglia forud for Jockeyerne . . . Du kan tro, der var Øjne efter mig og mit Kobbelt, da jeg over Piazza del Popolo gjorde mit Indtog i Rom og fór op ad Corso . . . Ja, jeg skal jo ogsaa erobre den dyreste Skat, som Roma slutter inden for sine Mure, og Gud véd, hvor mange gejstlige Uhyrer jeg maa putte søde Kager i Munden paa, som Prinsen i Eventyret maatte gøre ved Hunden, der med Bagerpigen, Jerndøren og Brøndsnoeren bevogtede de tre Pommeranser. Og Kirkens Hunde er graadigere end Fabelens.

Saa barnlig aabenhjærtig havde Grevinden ikke set sin Ven før.

Der lød Trin i Gangen. Grevinden trak sig i en Fart tilbage. Døren aabnedes. Priorinden traadte ind i Parlatoriet.

De to Herrer hilste med dybe Buk, Grevinden nejede, mens hun skjulte sin højre Haand med den rosenrøde Plet, Mærket af Kys paa den hvide Hud, under sit Fichu.

Grevinden fandt sine to Veninder i Cellen. Fru Orlandini pegede hen paa en Pakke, som laa paa Sengen. Hun aabnede den, fandt i den nydelige smaa Bøger i Bind af hvidt Atlask med Guldarabesker, Hun slog dem op ... Det var kalligrafiske Manuskripter af hendes Vens fem Tragedier: "Don Garcia", "Oreste", "Rosamunda", "Ottavia" og "Timoleone".

Uvilkaarlig undslap der hende et Jubelskrik. Nu havde hun jo sin Alfieri lyslevende hos sig i Klostercellen.

293

XVI.

I en stor Karrosse, der hang og dinglede i de høje Fjedre, krumme som Jagthorn, baaren af høje Hjul, forspændt med to kulsorte Stangheste og smaa gule Forløbere, kørte Alfieri fra den ene Kardinals Palads til den andens og fremsatte paa Grevinden af Albanys Vegne Bøn om, at de vilde interessere sig for, at hun fik Lov til at leve adskilt fra sin Mand.

Hans Gæst fra Firenze, den gamle Kardinal Bandinelli, sagde :

- Ja, der er jo desværre ikke Haab om, at den legitime Konge af England vil faa Livsarvinger med sin Gemalinde, saa Stuarternes Sag er tabt. Kurien har naturligvis Interesse for den ædle Slægt, hvis sidste ægte Descendent er dens Medlem, men han har jo opgivet al verdslig Ærgerrighed ved at søge det hellige Purpur i Stedet for det profane. Altsaa, politisk set vil der ikke være store Vanskeligheder, for at en *separatio a thoro et mensa* kan tolereres. Hvor Frelseren har indrømmet, at Moses havde maattet tillade en Separation for de menneskelige haarde Hjærter Skyld . . . ja, saa kan jo Kirken, hvad der er forekommet Eksempler paa, løsne et Ægteskabsbaand, men aldrig helt overskære det . . . he, he . . . for de bløde Hjærter Skyld . . . Nu, min kære Greve, dyrker De Literaturen lige flittig?

Alfieri svarede ham nogle høflige Ord paa en lang Betragtning over den samtidige italienske Literaturs Underlegenhed, maalt med Trecentisternes og Cinquecentisternes*) Storhed. Alfieri gav ham Ret. Den gamle Kirkefyrste var aabenbart bleven sløvere, siden han besøgte Palazzo Albany i Firenze.

Han sagde venlig, da Alfieri tog Afsked :

- Naa . . . jeg skal i Stilhed virke for Sagen. Naar De skriver en ny Tragedie, kære Greve, saa glem ikke mig med et lille Mæcenateksemlar. Glem ikke at hilse Deres Aristark, Abbate Caluso.

I det hele var det høflige og imødekommende Herrer, disse Kardinaler, med diplomatisk Holdning; de opmuntrede indirekte den søgendes Haab, men gav ingen Løfter.

Den ejendommeligste Figur var Kardinal Gerdel, en født Savoyard, en meget gammel Herre.

* 294

Han var malproper at se til. Hans Krave og sorte korte Dragt var fuld af Fedte- og Snustobakspletter. Snus sad imellem Skægstubberne paa hans slet barberede Hage og i Furerne fra Næsen til Mundvigene. Paa Bordet foran Kanapéen, hvorpaa han paa Grund af Podagra indtog en halvt liggende Stilling, stod en uhyre sølvindlagt Skildpaddes Snusdaase, omtrent en halv Fod i Diameter. Små poliske Øjne skelede intermitterende ned mod den store røde Klumpnæse. Om Munden svævede et Satyrgrin. Hans fede, lidet plejede Haand skænkede Alfieri den gemytlige italienske Hilsen.

Alfieri holdt den tidt gentagne Tale om sit Ærinde.

Kardinalen lo hæst som en gammel Bonde og sagde paa Fransk :

- Fy . . . fy ... *Cicisbeo . . . Cavaliere servente!* . . . Nu, Mennesker er Mennesker. Bare de ikke giver sig ud for at være mere, og (nu forsvandt Grinet fra Munden, og Øjnene løftede sig fra Næsetippen op mod det tøndehvælvende Stukloft) naar de bevare vor hellige Kirkes Tro . . . De er "*homme de lettres*", Greve . . . Brillant . . . Vi er altsaa Medbrødre i Apollo. De har vel læst min Gendrivelse af Lockes og Voltaires Ugudeligheder i mit Hovedværk "*L'immoitalité de l'âme démontrée contre Locke*". Men i den ugudelige Englænders Person har jeg villet ramme vor Tids Antikrist, Voltaire. Man siger, at han aldrig forvandt det Stød, og at han for at væрге sig lige over for Magthaverne i den Anledning gik til Skrifte i Ferney . . . De har maaske hørt tale derom i literære Kredse . . . Nu vel, Hr. Greve . . . Jeg har altid elsket Filosofi, den har været min Hagar. Theologien har naturligvis været min Sara. Hø, hø, hø! Jeg skal ikke sætte mig mod den gode

Fyrstindes Ønske. Prinsen af Stuart har jeg jo kendt her i Rom. En raa Herre uden Spor af Sans for Filosofi eller Literatur . . . Naa hans Broder . . . Deres kære Svoger . . . hø, hø, hø (atter den hostende Latter) . . . naa De forstaar jo Skæmt . . . altsaa min kære Medbroder, Kardinalen af Stuart, er just heller ingen Latiner eller *Theologus primi ordinis* . . . Men . . . men . . . men . . . De har jo en udmærket [x][x][x][x][x][x][x][x][x][x] . . . hm . . . jeg har i sin Tid givet mig noget af med Græsk . . . Græsk har De vel glemt . . . ja det kunde jeg nok tænke . . . nu vel, jeg burde have sat Ordet [x][x][x][x][x][x][x][x][x][x] *in feminino* . . . den Talskvinde, De har hos min kære Broder . . . hvis det kunde forsvares at give Ordet en feminin Form paa Græsk, hvad jeg tvivler paa . . . *Summa summarum* . . . *Parenthesis claudatur* . . . i den vakre Madame Orlandini, der fungerer 295 som . . . som den, der gør Honnør hos min eminente Kollega . . . hø . . . hø . . . hø . . . naturligvis i al Tugt og Ære, min gode Greve . . . nu, nu . . . nu . . . ! Vi ere svage af Naturen, frelses kun ved Naaden, der erhverves ved Kærlighedsgerninger, og, jo mere vi nærme os Døden, jo mere lutres Kærligheden fra alt jordisk og bliver rent himmelsk. Ak ja, ak ja! . . . Det vil De nok erfare en Gang. Jeg har længst erfaret det. Hø, hø, hø. . . Ja, jeg skal tale Damens Sag i Kurien. Gud være med Dem! Gud befalet!

Den gamle Herre rejste sig paa Hug, tog først en Pris Snus, rakte saa Alfieri Haanden. Digteren tørrede sin Haand ude i Forværelset med en Mine af inderlig Modbydelighed over de fugtige Snuskorn, der klæbede ved den, lod sin Tjener købe en Flakon duftende Essens, hvormed han vaskede og gned sig i Karethen.

Da Alfieri var naaet til sin Bolig - et Hotel paa Corso - tog han sin gamle Tjener om Halsen, mens de gik op ad Trapperne og sagde :
- Hør gamle! Du er for god til at være Prygledreng . . . men kan Du ikke skaffe mig en Kat eller Hund, som jeg kan prygle ihjel?

- Muligvis, Eccellenza, men det vilde De ikke have Hjærte til . . .

- Jo. Thi jeg vilde forestille mig, at Hunden og Katten var Kardinaler.

Andrea lo uforstaaende.

- Mere Vand! Vineddike i Vandet . . . min gamle Dreng! Du véd ikke, hvor Din Herre bliver skiden . . . Det er min bogstavelige Ordre . . . Vand og Vineddike!

Digteren klædte sig halvt af og hævede sin hvide nøgne Arm truende mod Loftet, mens han raabte sin Monolog ud :

- Hvor er der saa højt et Bjerg, at man derfra ikke kan lugte de herskendes stinkende Aande . . . Hvor kan man bygge et Tempel, i hvis Kolonnader man kan aande ren Luft . . . Ak, Snustobak er endda ikke det værste . . . Vittorio Alfieri! . . . Du gaar Fornedrelsens Gang . . . Du skal udnytte en fint klædt Skøges Boleri med en halv gammel Præst . . . en Orlandinis med en Yorks! . . . og det for at befri det reneste, det ædlest Væsen . . . ! Verden er en Kloak!

Hans Værelse laa højt. Han kunde derfra se Klokketaarnet paa Kvirinalet og en Masse Kupler.

296

- I knejser mod Luften, raabte han. Men Jeres Fødders stinkende Skarn stiger op, højt op over Jeres Spir og Lanterner . . . ! Min tilbedte Dame! . . . Du maa elske mig som en vanvittig . . . om Du vidste, hvor jeg kaster mig i Snavs og Støv for Din Skyld . . . Alle gode Guder velsigne og bevare Dig! . . . Min skønne, min evig elskede! . . . Tommaso Caluso, min Ven, min Pylades! Hvorfor er Du ikke her for at raade og trøste mig? . . . Hvor skal jeg finde Renhed . . . hvor snehvide Marmorsøjler, der ikke overstænkes af Jordens Smuds? Ak . . . min Tommaso Caluso!

Grev Alfieri for frem og tilbage i Værelset, mens han rev og purrede sig i sin lyserøde Haarmanke, saa sig i Spejlet, glattede paa den, ødelagde straks efter Resultaterne og ringede.

Gamle Andrea kom.

- Sadl min Fuks! Jeg vil ride . . . ride hele Kampagnen igennem. Forstaar Du, Din Tølper? Hvorfor staar Du og glør?

- Hr. de Gehegan er dernede og spørger efter Hr. Greven.

- Den irlandske Ruffer . . . den Æsel . . . ! Tredobbelte Forræder, lønnede Bandit. Jeg tager ham i Nakken og smider ham ud af Vinduet, saa at alle hans Ben skal knuses mod Stenbroen.

- Han bringer Bud fra Kardinalen af Stuart.

- Naa endelig vil Hans Eminenze være saa naadig . . . Det værste Dyr af alle de rødkjolede Sataner! . . . Kan Du tænke Dig, hvor jeg lider, Andrea?

- Jo, Eccellenza. Det kan jeg se . . .

- Andrea, jeg kysser Dig . . . fordi jeg ikke har Abbate Caluso ved Haanden. Jeg bilder mig ind, at Du er Tommaso Caluso . . . mit gamle tro Fæhoved er Du . . . Kan Din dumme, snævre Hjerne rumme den Aand, som min Fantasi i dette Øjeblik vil presse ind i den?

- Vi faar at se, Eccellenza. Jeg holder saa meget af Dem. Og det gør meget.

Greven klappede sin Tjeners Kind.

- Lad Kæltringen komme, sagde han og sank mat ned paa en Stol, mat af Lede over, hvad han havde hørt og set, og led til Mode ved Tanken paa, hvad han skulde se og høre.

Irlænderen var spillevende, sprællende som en ung Karpe i sit Bassin.

Han bragte et Brev fra Kardinalen af Stuart, Svar paa et fra Alfieri, hvori Hans Eminenza høflig indbød "Hr. Greven af 297 Alfieriernes Slægt" til en *conversazione* i sin Bolig, *Palazzo della Cancelleria*. Irlænderen snakkede og lo, lo og snakkede.

Kardinalen af Stuart var, fortalte han, egentlig en skikkelig Fyr, naar man bare stadig huskede paa, at kalde ham Hertug af York. Nu stod Grevinden af Albanys Sager glimrende hos hendes Svoger, Kardinalen. Og det havde han, Karl Edwards Hofmand, Irlænderen de Gehegan, og den brave Signora Orlandini, Grevindens bedste Veninde, udvirket.

Da han nævnte Signora Orlandini og kaldte hende Grevinden af Albanys bedste Veninde, trak Alfieri Brynene sammen og var ved at sige noget ubehageligt. Irlænderen tog Parade ved at se paa Alfieri med et underligt halvt ydmygt, halvt spodsk Øjekast, som om han vilde sige: I Kærlighedssager tør Hr. Greven ikke indtage nogen stræng moralsk Position, han maa være den første til at præke Liberalitet.

Alfieri forstod Blikket, satte sine Negle mod sine Hænders Inderside for at tvinge sin Harme og lod Irlænderen snakke og gestikulere videre.

- Ser De, Hr. Greve. Kardinalen har store Byggeforetagender for i Frascati, sit Bispesæde. Pengene sidder lidt fast i hans Børs. Fru Orlandini og jeg har stadig mindet ham om, at hans Broder, min naadige Herre, Englands legitime Konge, Hans Eminenzas kære, ældre Broder, efter deres Faders, Jakob Ildies Død uden videre tog alle den højsaliges Juvelsmykker til sig. Tronarvingen skulde, sagde han, bruge deres Værdi til at gøre et nyt Forsøg paa at genvinde de Riger, som den almægtige i sin Visdom skænkede Stuarterne til evig Arv og Eje. Men, da nu min høje Herre ikke har set sig i Stand til at foretage et nyt Togt til Skotland, saa taler Billigheden for, at den yngre Broder faar det halve af de Juveler tilbage. Hans Majestæt synes at være af en anden Mening og har svaret Kardinalhertugen af York med de Ord, som en vel rigelig Nydelse af Vin oftere inspirerer ham til. Hans Eminenza er meget vred og siger, at nu forstaar han saa godt, hvorfor den stakkels Grevinde maatte flygte. Han har faaet Pavens Tilladelse til at lade Hendes Naade køre en Tur paa Monte Pincio og paa Corso hver Dag i Kardinalens Vogn og med Kusk og Lakaj i det stuartske Livrée.

- Altsaa i Morgen skal jeg søge Hertugen af York.

Disse Ord tvang Alfieri frem, ligesom han tvang sig til en flygtig Hilsen til Irlænderen. Helst havde han smidt ham en Del Penge i Hovedet, Han vidste jo, at Gehegan vilde blive ham dyr. 298 Det havde været en Slags Trøst for ham, hvis han kunde have betalt ham paa en Maade, som man betaler en Ruffer og en Bandit. Han vidste jo, at Gehegan havde paataget sig det Hverv at virke for Karl Edwards Sag hos den romerske Kurie, at han fik Penge for det, og at det nu blev hans, Alfieris Sag, at byde Karl Edward over.

Digteren søgte Trøst i den Tanke, at hans Opofrelse af sine Principer til Bedste for sin "tilbedte Dame" var en Art Heroisme, men han lo sig selv bittert ud og led smerteligt. Han sov ikke Natten før den Dag, han var tilsagt til at møde hos Kardinalhertugen.

Denne havde, naar han var i Rom, Bolig i *Palazzo della Cancelleria*.

Schweizeren, der stod i Porten med trekantet Hat paa tværs over Bukkelparykken, med bredt gult Sabelbandolér over Stuarternes grønne, guldgalonerede Livrée med sin lange sølvknappede Stok, knejste heroisk, stiv som en Lygtepæl. Ak, denne ædle, dejlige Gaard med de kække, lette Søjlegange med den spillevende Lyslag under Buer, mellem Søjler, denne fine Leddeling af de tre Stokværk med de store Vinduer med antike Indfatninger mellem de smækre Pilastre, disse Travertinkvadere, omdannede til fin Rustica . . . de skulde rumme en engelsk Barbar, der rev klassiske Mindesmærker ned i sit Bispedømme for at sælge Stenene!*)

Kardinalen af Stuart havde sin Lejlighed i første Etage ud til Gaarden. En Tjener førte Alfieri op i Hovedetagen, gennem halvmørke Værelser med store Gobelins paa Væggene ind til Hans Eminenzas Arbejdsværelse.

Det laa ogsaa i Dæmring, saa man ikke kunde se, hvad de store Billeder forestillede, som fyldte Væggene. Kun midt paa Langvæggen over for et stort Buevindue hang Pius VI smuk og statelig, malet fra den Tid, han endnu var Kardinal Angelo Braschi i Kardinalgallaskrud.

Henne for Vinduet sad Kardinalen i en Lænestol af Bronze paa et højt, purpurrødt Fløjelshynde. Ved et Skrivebord ved Siden af ham sad Monsignore Consalvi. Kardinalens Øjne mødte Alfieris. Deres Udtryk var en karakterløs officiel Velviljes.

Monsignoren vendte sin stejle, fine Profil til den indtrædende. Ansigt og Blik viste en marmorkold Ligeegyldighed.

* 299

Hilsenerne udveksledes. Kardinalen rømmede sig og tog Ordet. Alfieri havde et tydeligt Indtryk af, at han nøje havde indstuderet, hvad han sagde, som en Skuespiller sin Rolle.

- Ja, kære Søn . . . jeg véd jo Deres Ærinde og skaaner Dem for at sige Ord, der kunne smerte os alle. Min stakkels Søster har lidt end mere end jeg, thi hun har daglig maattet se, hvad jeg har sørget over at høre, saa mit Broderhjærte har været nær ved at briste. Selv min kongelige Broders tro og opofrende Ven, hans irske Kammerjunkere, har med Taarer maattet indrømme, at samme min Broder fremturer paa Syndens Vej i sin ældre Alder, i Stedet for at lutres til den Dag, da han skal stedes for sin himmelske Overherres Aasyn. Mit Hjærte bløder, naar jeg tænker derpaa, og Taarer blænde mine Øjne, naar jeg taler derom.

Det sidste kunde Alfieri ikke se noget til, ej heller brugte Kardinalen Lommetørklæde.

- Min kære Søster, Grevinden af Albany, Storbritanniens retmæssige Dronning, vil, saa snart De har talt med den hellige Fader, hvilket kan ske om tvende Dage, blive sat i Frihed. Muligvis tillader den hellige Fader hende at tage Ophold her i Palæet, naar jeg er i Rom, og følge mig til Frascati, naar min episkopale Pligt kalder mig did. Videre kan jeg ikke sige Dem.

Kardinalen vekslede et hurtigt Blik med Monsignoren, rejste sig derpaa og sagde :

- Timen til Bøn nærmer sig, min kære Søn. Jeg maa forlade Dem. Min Sekretær - ja han er mere end det . . . jeg kalder ham min aandelige Søn . . . Monsignore Consalvi bliver for at tale om visse Ting . . . Vi leve jo i en Verden, som har sine Krav . . . det er den gode Guds Vilje, at selv Kirkens Mænd maa tænke paa verdslige Sager . . . Min biskoppelige Velsignelse, min Søn . . .!

Eminenzen forlod Værelset.

Monsignoren gav Alfieri Tegn til at tage Plads. Hans store smukke Øjne hæftede sig paa Digteren iskoldt, ligeegyldigt. Hans tydelige Stemme genkaldte hos Alfieri maanelyse Nætter ved Stranden i de nordlige Lande, naar Isstykkerne sagte dreves mod hverandre og klang ud i Stilheden og Dæmringen. Han sagde :

- Hans Eminenza har ikke Hjærte til at fortsætte denne Forhandling . . . Jeg har maattet overtage det smertelige Hverv. Jeg behøver ikke at minde Hr. Greven om Prins Karl Edwards ulykkelige Hovedlast. Vel?
300

- Nej, Monsignore.

- Vel. Men véd De, at den har affødt andre næsten lige saa slemme Laster?

- Monsignoren mener . . .

- Havesygens Last.

- Nej, det vidste jeg ikke . . .

- Véd Hr. Greven, at Hertugen af York i sin Tid udleverede alle Kong Jakob IIIdies, ogsaa kaldet Ridderen af Georges's Kameer, udskaarne Stene og Juvelsmykker til hin ældre Broder imod deres kongelige Faders Bestemmelse for ved Hjælp af deres Værdi at genvinde sit Fædrenerige?

- Jeg har hørt noget derom.

- Nu vel. Tror Hr. Greven, at det nogensinde vil lykkes Greven af Albany at blive Konge af Storbritannien?

- Nej.

- Tror Hr. Greven, at Gud vil unde ham Livsfrugt, naar han vedbliver - og desværre der er jo ingen Udsigt til hans Omvendelse - naar han vedbliver at fortsætte sit syndige Levnet?

- Nej, sagde Alfieri lidt brydsk.

Monsignore Consalvi smilede uhyre fint.

- Er der, finder Hr. Greven, nogen skellig Grund til, at dette Depositum, som mindst repræsenterer 40,000 Scudi, forbliver i Greven af Albany's Besiddelse?

Alfieri maatte, enten han vilde eller ej, i sit indre takke Gehegan for at have averteret ham. Han svarede let henkastet :

- Nej, det er jo vel rigtigt, at Ridderen af St. Georges's Testamente eksekveres i alle Maader.

- Tror Hr. Greven, at det er muligt at faa Greven af Albany til godvillig at udlevere Halvdelen af disse Værdigenstande eller at erstatte deres Værdi i kontante Penge?

Alfieri gad ikke svare, men trak paa Skuldrene.

- Hans Eminenza og kongelige Højhed, Kardinalhertugen vil naturligvis kun i yderste Nød nedlade sig til at procedere mod sin ældre, en Gang saa navnkundige Broder. Men den yderste Nød staar for Døren. Hans Eminenza er ikke rig. Han maa ud med en stor Sum, ingenlunde til verdslige Formaal, tro ikke det, Hr. Greve. Nej. Men i Frascati, hans Bispesæde, er der et Seminarium med et forberedende Kollegium, som Jesu Selskab i sin Tid ejede, og som Kardinalen saa overtog efter Ordenens Ophævelse. Der har min Broder og jeg modtaget vor gejstlige 301 Uddannelse. Der vandt jeg Kardinalens Gunst, den, jeg skylder alt. Nu er dette gejstlige Akademis Midler meget formindskede, og der savnes Lærere i Mathematik og Fysik, to Videnskaber, der i vor Tid er saa nødvendige for en Præst, naar han skal forstaa de store Opdagelser paa disse Videnskabers Omraade. Nu spørger jeg Dem, Hr. Greve . . . har ikke Grevinden af Albany en betydelig Særformue?

Alfieri var ved at tabe sin Selvbeherskelse. Consalvi smilede og gjorde en lille, ligesom tyssende Haandbevægelse.

Alfieri svarede tørt :

- Monsignore! Det har jeg ingen Forestilling om.

- Naa ikke? sagde Consalvi uden at fortrække mere end en Partikel af en Mundvig . . . I hvert Fald har den høje Dame og De, hendes ridderlige og opofrende Beskytter, rige og indflydelsesrige Venner i Firenze. Der kunde vel rejses et Laan mod Sikkerhed i de omtalte Værdisager paa 20,000 Scudi mod Kavtion af . . . ja en anden Rigmand. Saa bliver Kardinalhertugens Hjærte lettet, naar han fritages for den ubehagelige Nødvendighed at procedere mod en endnu trods alle Forvildelser ham saa kær Broder. Den hellige Fader vil blive glad overrasket ved Udvidelsen af Undervisningsanstalten i Frascati. Og naar hele Arrangementet foregaar i Firenze, saa behøver man ikke at faa noget at vide her i Rom, noget, der kunde forstyrre den hellige Faders Glæde over Kardinalhertugens Daad. Sikkerheden er jo god, thi det er sikkert Guds Vilje, at lade den dydige og fromme Kardinal leve længere end den - hm - mindre dydige og alt svækkede Greve af Albany. Hr. Greven skulde vide, hvor Eminenzen har gjort den hellige Fader gunstig og mildt stemt mod den stakkels Grevinde af Albany.

Alfieri mente at turde svare for, at den Sag kom i Orden. Han og Kardinal Stuarts Faktotum, senere Kuriens snildeste Diplomat og Reaktionens sejrige Gennemfører, forlod hinanden med et køligt, men høfligt Haandtryk.

Det var en Fjerdedel af sin Formue, Alfieri siden lod udbetale i Frascatis Bispepalads. Han sagde :

- Selv om de ikke lyver og snyder og beholder Pengene selv, men lader dem gaa til Seminariet, saa har jeg bidraget mægtigt til Menneskeslægtens Fordummelse.

Nu stod der kun tilbage at hilse paa selve Hans Hellighed, Pave Pius VI, *qvondam* Angelo Braschi.

Alfieri havde sørget for, at hans piemontesiske Uniform blev 302 idealiseret. I Stedet for de almindelige smalle Sølvgaloner tværs over hele Kjølens Længde havde han ladet sætte paa sin nye Uniform nogle vældige broderede, tykke og brede som Besætningen paa en russisk Diplomats. De røde Klædes Knæbenklæder vare ombyttede med Fløjels dito; de hvide Strømper var prydede med fint Løvbroderi af Guld fra Ankelen op ad Smalbenet, en blodblinkende Rubin sad paa Sølvkaardens Knap og Safirer ned ad Parérringen. Hvide bløde Dun prydede den trekantede Hats Rande.

Det var ikke blevet ham tilladt at komme kørende med seks Heste . . . det var kun Fyrster og Kardinaler forundt. Han maatte nøjes med fire. Men han trøstede sig med, at flottere Forspand kunde ingen Fyrste præstere end de sorte Stangheste og de gule Forløbere, der spillede som Katte. Højt paa Bukken tronede Kusk i paillegult Livrée med rød Besætning . . . Alfieri vilde ønske, at han selv kunde være Kusk - bagpaa stod Andrea i lignende Livrée som Kuskens, bøjende sig efter Vognens Bevægelser, holdende sig i de sølvkvastede Baand, der fra Karossens Tag hang ned paa Kalechens Bagside. Det var ikke blevet ham tilstedt at tage sin anden Tjener med, ej heller en karmoisinrød, guldgaloneret Page, som han havde tænkt paa at lægge sig til. Denne Mangel paa Imødekommen havde taget Humøret fra ham. Da Vognen rullede

gungrende over San Angelobroen, saa han surt til de gamle store Statuer: Paolo Romanos Paulus og Lorenzettis Petrus, der flankerede Indkørselen til Broen, og til Berninis ti Passionsengle, der muntrede sig i forfløjne Forvridninger og med flagrende Haar, som dannede en Allé, fem paa hver Side.

Det regnede stille, med store, plaskende Draaber. Apostle og Engle, San Angelos brune Travertinmasse glinsede, som var de salvede med Olje. Vandet rislede rigelig som en Kilde over Brostenene i de fortovsløse Gader *Borgo vecchio* og *Borgo nuovo*, indtil Peterspladsen med Kolonnadernes udbredte Arme modtog den piemontesiske Adelsmands Køretøj. Det formindskedes til en kravlende Myre under de kolossale Omgivelser.

I den stille Dag slog Fontænerne kun smaa Buer. Regnbuefarver dirrede i Vandstøvet. Kirken og Portikerne drev af Væde. Vatikanets spidse, højt opragende Fløjgavl til højre kløvede Luften som en Kæmpelanses Spids og flammede i Solstraaler, der paa en Gang brød gennem Bygevejrets Skyer.

Naturligvis turde en piemontesisk Greve ikke lade sin Vogn 303 holde an i højre Kolonnade og stige op ad "Kongetrappen" (*scala regia*) med den gyldne Tøndehvælving, mellem de flankerende gul- og brunstribede Schweizergardister. Nej, der maatte lang, taalmodig Forberedelse til for den, der havde den Naade at blive stedt til Foretræde hos den fattige Galilæers fyrstelige Efterfølger,

Vognen maatte dreje til venstre, gøre Runden om den uhyre Kirkebygning, ad *Via delle Fondamenta* slaa Bugtninger parallelle med de fra San Pietros Kor udstraalende Kapeller. Saa ind i Bibliotheksgaden, langs Vatikanets Haver, hvor Piniernes bredt skærmende og Cypressernes lysstræbende Naalekroner læskede sig i den lune Foraarsregn, saa svinge gennem en Port ind i *Cortile del Belvederes* prægtige Ottekant af Søjlegange.

Under en af Portikerne afleverede Alfieris Tjener sin Herres Avdiensstilladelse til en Schweizergardist, som gjorde militær Hønnør for Grevens Officersuniform. En Underofficer kom ham i Møde i Vagtstuen og skuldrede med sin Hellebard. Saa gik det op ad, bestandig op ad en Mylder af Trapper, saa til Siden gennem uendelige Korridorer, saa ned ad, til Lyset faldt massevis gennem høje buede Vinduer med svært klodset Træværk - aabenbart tilmurede Loggiabuer, saa gennem tønde- og kuppelhvælvede Sale straalende af Guld paa Pilastres og Søjlers Kapitæler og Kanneleringer. Malerier fyldte de dunkle Rums Vægge og Statuer deres sorte Nicher.

Da modtog en i Monsignoreornat klædt Prælat Alfieri. Gennem en ny Række Gemakker blev han ført ind i en mindre Kuppelsal. Den var helt hvid, med Marmorpaneler, fulde af Nicher i Konkaform, udfyldte af Statuer. Uhyre Broncetaburetter med karmoisinrøde Fløjels Betræk stod mellem manglearmede Kandelabrer.

En Kardinal i daglig Dragt - *di corio* . . . en af dem, Alfieri havde gjort Opvartning hos, gik hen til ham, tog venlig hans Haand, holdt fast paa den, stadig trykkende den. Haand i Haand gik de gennem Døren til det næste Gemak, der, hvor Paven modtog "de smaa Avdienser".

Lysegule korinthiske Pilastre smykkede Væggene i det ikke meget store, næsten kvadratformige Rum.

Alfieri lagde ikke stort Mærke til Omgivelserne. Der var ingen andre Stole end Lænestolen paa den lette Forhøjning. Der tronedes Kristenhedens Chef, Pave Pius VI.

Hvor var det en smuk og statelig Mand! Et ægte romersk 304 Hoved med en kraftig Profil, en stolt Ørnenæse, milde og kloge Øjne, en udtryksfuld, kraftig skaaren Mund. Han var ikke ulig den saakaldte Germanicus-Statue i Hermesskikkelse. Videnom gik hans Ry for besnærende Veltalenhed og vindende Huldsalighed.

Der sad han i sit liljehvide lange Skrud med Purpurkalotten paa Hovedet og Kæden med Guldkorset om Hals og paa Bryst. Han stak den højre Fod med den karmoisinrøde Tøffel, som en guldbroderet Stjerne prydede, frem under den hvide Nederdel.

Alfieri bøjede sig dybt og stift. Paven bøjede venlig sit smukke Hoved og sagde med en Røst, mandig og blød som et Buestrøg paa en Cello :
- Grev Alfieri fra Piemont! . . . stak Foden frem og virrede sagte med den.

Digteren fik en Fornemmelse, som alle hans indre Organer vendte sig i ham. Han kvalte et Suk af Forbitrelse, men tænkte: Kalken maa tømmes til Bunden, al Gift og Edder maa jeg sluge. Han bøjede Knæ og nærmede sit Hoved til Pavens Atlaskestøffel.

Da rejste Pius VI sig, tog hans Haand og smilede.

- Behøves ikke, kære Greve! Vi se paa Viljen mere end paa Gerningen, slap saa Alfieris Haand, rakte sin højre imod ham. Alfieri kyssede da hans Pegefingertip med den tindrende Diamantring.

Paven sagde: Tal, kære Søn! Vi høre.

Alfieri afleverede sin Tale, den, han havde holdt for Kardinalerne. Han fremsatte, hvorledes Grevinden af Albany var bleven behandlet, i saa klassisk rolige Former, at der ikke blev nævnet Ord som Drukkenskab eller Prygl. Nej der blev kun sagt: Fyrstens sørgelige Tilbøjelighed og deraf følgende Mangel paa al Selvbeherskelse medførte Mishandlinger af hans Gemalinde, Mishandlinger, som slog dybe Saar i Sjæl og Legeme.

Hans Hellighed syntes vel fornøjet med Talens Disposition og Talerens Foredrag. Han nikkede flere Gange velvillig, mens den holdtes.

Da den var færdig, rakte han atter sin Haand ud, og da Alfieri havde kysset hans Ring, tog Hans Hellighed et Tag i sin Lænestols Arme, rejste sig med forceret Lethed trods sine nogle og tredsindstyve Aar, knejsede rank og høj og sagde :

- Kære Søn i Kristo! Vort Kardinalkollegium har alt forebragt os Sagen, og Eders Beretning, min Greve, stemmer ganske 305 med, hvad Hans Eminenza og kongelige Højhed, Kardinal af Stuart og samtidig Hertug af York har udtalt med Mund og Pen. Hvad vil I, Vi skal gøre, min Søn? Kirkens Lov er streng, bør saa være i sin Almindelighed, men derfor er Vi, som Vore Forfædre og Efterfølgere, sat til at udøve Kærlighedens og Overbærenhedens Bud i de mange enkelte Tilfælde, hvor Kys udretter mere end Sværdhug paa gode, men svage Mennesker. Den hellige Paulus siger jo: *Si lingvas hominum loqvar et angelorum, caritatem autem non habeam, factus sum velut æs sonans, aut cymbalum tinniens**). Ja, Loven er streng, men Evangeliet er idel Kærlighed. Med Rette forbyder Kirkens Lov Skilsmisse. Men det hedder jo i Herrens egen Mund: *Filii hujus seculi nubunt et traduntur in nuptias. Illi vero, qui digni habebuntur seculo illo et resurrectione ex mortuis neque nubent, neque ducent uxores***). Og vi, som ene have Ret til at fortolke og anvende Bibelordet, vi sige i al vor Ydmyghed som *servus servorum Dei*, men som Arving til Retten til at binde og løse: I, Grev Alfieri har vist Jer som en tro og opofrende Kristen, ved at sikre en hellig Institution i Bispedømmet Frascati dens Bestaaen, og som en sand Ridder ved at tage en ulykkelig Kvinde i Forsvar. Og denne Kvinde har i Skriftestolen bekendt sine Synder, og vor inderlig kære Kardinal af Stuart og vor kære og kloge Monsignore Lascaris have forsikret os, at den gode Grevinde af Albany vil leve i Hellighedens Duft Resten af sit Liv. Hun er fri under sin elskede Svogers Beskyttelse. Ikke mere om denne Sag. Den har sønderrevet vort Hjærte. Gud være med os alle!

Den hellige Fader pavserede lidt, og uden kluntet Overgang, blot stemmende sin Røst over i et dybere Tonefald og Takten fra Andante til et let Allegro, fortsatte han :

- Med inderlig Glæde ser Vi, at Grev Vittorio søger at bringe vort herlige Idiom til Hæder og Værdighed. Det er Os sagt, at I danner Jer efter de store Tre- og Cinquecentister . . . Ak, I Poeter, I er egensindige Mennesker. Lyt til en gammel Mands Raad, Herre af Alfieri! Tag en Gang et Emne af den hellige Skrift til et af Eders Værker. I den rummes de dybeste og de værdigste Tanker . . . Da vinder I paa en Gang det store ^{*}_{*} 306 Folks Hyldest og Kirkens Velsignelse over Eders Kunst . . . og over Kapitoliets Lavrbær, der vil kranse Eders Hoved.

Han rakte Haanden ud. Alfieri maatte kysse den.

- *Pax tecum*, sagde han og gjorde ved et Nik med Hovedet og den venligste Mine i sit prægtige Ansigt Tegn til, at Avdiensen var forbi.

Alfieri tumlede ned ad de mange Trapper, gennem Gallerier, snart sorte som Natten, snart sollyse, ned og op, op og ned til Belvederegaarden. Der holdt hans Vogn. Han tog en af de to gule Forløbere om Halsen og trykkede den lille Hest til sig i sin store Favn.

Resten af Dagen tilbragte Alfieri i sin Hestestald. Han sagde: Jeg vil være Rideknægt hele mit Liv.

Han talte til sine Heste, mens han kærtegnede dem, jog sine Tjenere ud af Stalden, striglede, fodrede og vandede Hestene, mumlede af og til Ord som :

- Jeg er i en bedre Verden nu, end jeg har været i de sidste Par Uger . . . Hvis der er et Paradis til, er jeg vis paa, at det vil rumme flere Heste end Mennesker . . . O, Præsterak! . . . Den Angelo Braschi kendte aabenbart ikke et Ord af, hvad jeg har skrevet . . . Min Hestestald er et Himmerig mod Vatikanets Løgnehelvede. Og saa skal man give saadan en uliterær Person et Haandkys . . . Nej, min hvide . . . jeg vil kysse Din rosenrøde Kode for at viske mit Pavekys fra min Mund.

Næste Morgen modtog Alfieri et Brev. Der stod deri:

Hr. Greve! Min kære Søster har sin Frihed og vil i Dag blive hentet til min Bolig her i Rom . . . Er De en god og klog Mand, saa rejser De til Napoli og bliver der en fjorten Dage. Kom da tilbage! Mit Hus og min broderlige Favn staar Dem aabne.

Henry. Card.

Da Alfieri kom tilbage til Rom, boede hans "tilbedte Dame" i Cancelleria. Kardinalen af Stuart var mest i Frascati. Gehegan var tagen til Firenze. Fru Orlandini var mest i Rom, og teede 307 sig som Værtinde i Paladset, tog kun fra Lørdag til Tirsdag til Frascati, thi hendes Sundhed fordrede, som hun sagde, lange Drag Bjergluft. Hun blomstrede ellers fyldigt som en af de mægtige Kaktus i Villa Wolchonskys Have.

Alfieri gik ind og ud i Paladset.

Fru Orlandinis Stilling som Husfrue der syntes at have faaet en stiltiende Indvilligelse. Selv om Hans Eminenza var i Frascati for at sørge for Sjælene i sit Dioces, var der Aftenselskaber (*Conversazioni*) i Paladset, og der mødte baade gejstlige og verdslige.

Det blev til et lystigt Hus, det ærværdige skønne Cancelleriapalads, som om den straalende Renæssancetid, under hvilken det fødtes, kastede enkelte Solstraaler i Form af sorgløs Livsglæde og hedensk Frivolitet over de gamle Mure.

Under Bægerklang, under Strygekvartetter, under Solosang af Apollotheatrets bedste Kræfter, svang den trivelige glade Fru Orlandini sit Scepter der.

Var Kardinalen af Stuart tilstede, stemtes Tonen lidt ned; kun naar hans Plejesøn Consalvi viste sig, blev alt stivere og værdigere, den antydende Svingom blev til en Menuet, hvori de gejstlige Herrer kun deltog med Øjnene, og hvori de verdslige af begge Køn kun let berørte hverandres behandskede Fingerspidser.

Alfieri og Grevinden levede lykkelige Dage. Fru Orlandini sørgede paa alle Maader for, at de kunde glæde sig ved hinanden.

Grev Alfieris Karosse mødte altid ved Midnat. Men som oftest blev den sendt hjem, og først i den dæmrende Morgen sneg en høj kappeindhyllt Skikkelse sig ud af Paladsets Port, lagde en Sølvmonnt paa Portnerens Trappetrin og tog sig en lang Morgentur helt ud til Diokletians Thermer.

Ofte stod han længe i den lyse Foraarsmorgen i Husets sjette Stokværk og lod de herlige Elskovstimers Jubel faa Ekko i sig, mens Kampagnens brune Masse laa for ham udbredt som et uhyre Fløjelstæppe, med bløde Bølgelinjer, som de Snedriers Rygge, han kendte fra Danmark og Sverig. Og Farve tændtes efter Farve; violet, karmoisinrødt, orange Islæt vævede sig ind i Grunden, hist og her skabtes og forsvandt purpurøde Stænk. Himlen lyste som Krystal over den brune Hede, mystiske Lyde, idealiserede ved Afstanden, naaede hans Øre. De mægtige Helgenfigurer paa Lateranets Tinde straalende, som var de af Guld, og, saa han ind mod Rom, spillede Kuplernes Masse i Guld og Sølvntinter.

308

Klokkerne sang som Fugle i de slanke Kampanilers aabne Reder . . . Farver og Toner dannede en stor Symfoni, hvis gennemgaaende Thema var Grev Vittorios og Grevinde Luisas Elskovsfryd i romerske Vaarnætter.

Og der gik lange Tider; Alfieri og hans *adorata donna* levede i Lidenskabens Rus, sorgløse over for Fremtiden, ikke anende, hvad Verden omkring dem tænkte og sagde.

Alfieri skænkede sin elskede en hel Blomsterkrans af Sonetter. Trods den glødende Bund, hvorfra de spirede op, var de underlig blege i Farve, stive i Form. Men foreløbig fandt de begge, at alt var saare godt, baade Livet og Sonetterne.

Digterens Ry voksede. Han og Grevinden optoges baade hos den fornemme Klerus og hos det gamle Patriziat i Rom. Alfieri dedicerede sin "Maria Stuarda", denne underlige magre og uforstaaende Deklamationstragedie, til Beskytteren Kardinalen af Stuart og fik af ham Kys og Favntag, af hans Gæster Klap og Jubelraab til Løn. Da han havde læst den i et Selskab hos Kardinalen, tog denne ham til Side og hviskede;

- Jeg skal gøre mit for, at min Ven bliver lavrbærkronet paa Campidoglio. Den hellige Fader er venlig stemt for Dem. Han har spurgt mig, om De ikke har tænkt paa at følge hans Raad og skrive en Tragedie med Stof fra den hellige Skrift.

- Jeg er i Færd med at komponere "Saul", sagde Greven.

- Ak, tal med den hellige Fader derom. Jeg skal skaffe Dem en ny Avdiens, sagde Kardinalen.

Berømmelsens Luftbølger omspillede Alfieri. De hidsede ham som Vin. Han arbejdede og arbejdede paa sin ejendommelige Maade. Saa uregelret han var i sit Stemningsliv og i sin daglige Færd, saa systematisk, fast, mekanisk arbejdede han. Naar han havde redet sin Tur om Morgenen i Kampagnen, derefter set til sine Heste, satte han sig til at digte paa Klokkeslet og standsede paa Klokkeslet.

Naar han havde faaet Ideen til en Tragedie, fordelte han Stoffet i Akter og Scener, fastsatte Personernes

Antal, der aldrig maatte overskride den halve Snes. Saa skrev han et Program, som angav, hvad Personerne skulde sige og gøre, Scene for Scene, satte derpaa dette Program ud i Dialoger i Prosa, skrev dem om i Vers, filede og udelod og forandrede i det uendelige. Han kæmpede med Verset som en Gladiator, var hvert Øjeblik bange for, at hans Sprog ikke var rent og klassisk Toskansk, brugte 309 Crusca-Akademiets Ordbog og de Ord og Fraser, han havde skrevet ud af de gamle Toskaneres Værker.

Samtidig sled han i Latinen, idet han mindedes Calusos Ord, at af Cicero og Livius havde Boccaccio og alle senere Prosaskribenter suget det klassiske Idiom ud, og at den gode Prosa var Moder til de gode Vers.

Hans "tilbedte Dame" havde oprindeligt troet, at Poesi var en hurtig og heftig udstrømmende Flod, født i Inspirationens Hede og korte Momenter. Nu troede hun, hvad hendes Elsker troede. I Kvindekredse docerede hun nu med naivt Pedanteri sin Vens Æsthetik.

La Cancellaria blev en Slags Hotel Rambouillet. Damerne æsthetiserede højlydt, men naar Digteren i egen Person viste sig, tav de og bad ham læse op.

Naar Kardinalen kom ind fra Frascati og traf en saadan Kreds, satte han sig forekommende i dens Midte, blev snart søvnig, nikkede ret ugenert til Fru Orlandini, som et Øjeblik efter gik ud og ikke viste sig mere.

Forholdene, som de var, syntes fæstnede for en rum Tid. Men Digteren hvilede ikke paa sine Lavrbær. I disse Selskaber samledes alt, hvad der var af literær Dannelse i Rom. Den var gammeldags, men ikke ringe. Mangen en gammel Kardinal eller Prælat, ja en eller anden Fyrste eller Greve kunde i Fortrolighed give Digteren et Vink og paa en elskværdig Maade kritisere en Person, en Replik, et Vers . . . "Vi fejler maaske . . . men det synes os . . . osv." Tog man Alfieri med det gode, blev han selv godmodig og medgørlig.

Den spanske Gesandt i Rom, Hertugen af Grimaldi, førte et stort Hus. Den høje smukke Mand var Dilettant i flere Kunster.

En Aften i et Selskab hos en fornem Dame, hvor Digteren under det fornemme Roms Jubel havde oplæst sin "Virginia", præsenterede Kardinal Stuart Hertugen for Alfieri.

- Ah, sagde Gesandten . . . Det er mig en Glæde at se mig i en gryende Sols friske Straaler . . . Tro ikke, Hr. Greve, at De er mig ubekendt. Der er noget Spansk i, hvad jeg har hørt om Dem. De har haft *le diâble au corps*, som Franskmanden siger. Er det sandt, at De har passeret et Ishav mellem to Lande . . . er det ikke Sverig . . . eller Danmark . . . og saa Rusland ved at springe fra det ene Isstykke til det andet og saa betro Dem til Isstykkernes Drift mod Kysten?

- Der er en lille Smule mere Sandhed deri, Deres Ekscellence, 310 end i Deres ærede Landsmand Don Quijotes Heltebedrifter, svarede Alfieri og saa Hertugen ind i hans nærsynede smaa Øjne, hvis smaa Pupiller spillede under de glippende Laage.

- Bravo, Hr. Greve! sagde Hertugen og lo.

Da Alfieri kun saa spøgende Velvilje i hans langtstrakte, smalle Træk, lo han med. Hertugen sagde :
- De ynder ikke den franske Tragedie, har man sagt mig.

- Jeg ynder intet af, hvad der kommer fra de snøvlende Abekattes Land, svarede Alfieri.

- De er Gallerhader?

- Ja.

- Men de franske har dog frelst Poesien fra Barbariet.

- For at give Melpomene Fiskebensskjørt paa og høje røde Hæle i Stedet for Kothurner.

- Foretrækker De vore gamle spanske Poeter, Lope og Calderon, hvor de slaas med Kaarde hele Aftenen igennem, dræber hinanden midt paa Scenen, klavrer op ad klippehøje Mure?

- Jeg har ikke den Ære at kende dem. Jeg har vel været i Spanien og set græsselige Dramaer af den Art. Men det var mig ligegyldigt, hvad de Poeter hed.

- Men nu er vort Theater snart helt fransk. Maaske for meget af det gode?

- Sikkert Hr. Hertug. Jeg har set Tragedie i England, og den lignede Jeres spanske. Det var, som saa man en Slagterbænk. I et Stykke rev en Kongedatter Øjnene ud paa en Hertug.

- Oh . . . Shakespeare! Han, som Voltaire har kaldet en drukken Vildmand.

- Ja, han har maattet været et galt Geni. Nu, jeg forstod jo ikke alt, men der var sublimе Ting. . . . Jeg mindes en Monolog, som en Prins af Danmark sagde i et af denne Shakespeares Stykker . . . Jeg vilde ønske, at jeg havde skrevet den. Deri laa den guddommelige Trods og den menneskelige Resignation. - Den begynde: *To be or not to be, that is the question.*

- Fy for Fanden! Man maa jo vride Munden af Led for at sige de Ord, vrissede Hertugen.

- Ja, det maa man. Det er det barbariske ved de spanske og engelske Digtere, at de ikke synes at kende den romerske eller græske Oldtid, Poesiens evige Kilde. Det vrimler af unyttige Figurer, de snakker op ad Stolper og ned ad Vægge, hos de spanske hører man pludselig Sonetter og Terziner midt i de løse Vers.
311

Hertugen sagde :

- Ja vel, kære Greve. Jeg siger ogsaa til Digterne med Horats: *Vos exemplaria græca nocturna versate manu versate diurna.**)

Alfieri rødmede. Han forstod ikke andet af Spanierens Citat, end at en Digter burde lære Græsk. Hertugen talte videre.

- Det var Corneilles og Racines Force.

Alfieri sagde :

- Maaske. Men de fordømte fortrolige.

- Hvorledes skal man gøre Tilskuerne forklarlig, hvad der sker, hvis ikke Helten udtalte sig for sin fortrolige.

- Har Deres Ekscellence i dem af mine Tragedier, som har den Ære at være kendte af Dem, nogensinde set en eneste fortrolig.

Hertugen tænkte sig lidt om.

- *Santo Demonio*, bandede han paa Spansk . . . Lad mig se . . . Hm . . . hm . . . hm . . . Nej, De har Ret. Det er et stort Kunststykke, De har gjort. Hverken de gamles *Deus ex machina*, eller de franskes *Confidants*. Véd De, Grev Alfieri, at De er en stor Reformator af Tragedien?

- Jo, det véd jeg. - Det har jeg villet, og jeg har sejret.

Alfieri bøjede stolt sit Hoved tilbage. I det rige Lys fra de mægtige venezianske Kroner stod hans Haar glorieglinsende om hans lange, fine Hoved.

Hertugen af Grimaldi saa op og sagde :

- Har De en ny Tragedie færdig, Hr. Greve?

- Ja en "Antigone".

- Vilde De bevise mig det Venskab at lade den opføre i mit Palads? Jeg er Enthusiast for Tragedier.

- Gerne, Ekscellence, sagde Digteren.

- Og Roms dejligste Dame vil spille Hovedrollen. Alfieri lo og sagde :

- Det maa være den næstdejligste. Den dejligste Dame i Rom, som jeg kender, spiller ikke Tragedie.

- *De gustibus non disputandum est*, sagde Hertugen ligeledes leende . . . altsaa, om De vil, den næstdejligste . . . Da hun er min Landsmandinde, har jeg maaske Lov til at prise hende som den skønneste.

- Aa, Hertuginde af Zaparola, som spillede Dronning * 312 Elisabeths Rolle i den franske Vrøvlers Thomas Corneilles ulidelige Tragedie "Essex" i Deres Palads kort før Jul? . . . Ja, hun ligner Juno i Villa Ludovisi . . . Der har jeg en "Antigone".

Som Hertugen vilde til at forlade Alfieri, opdagede han, at et ganske ungt Menneske paa en Snes Aar eller saa stod dem nær. Et Par store beundrende Øjne hæftede sig andagtsfuldt-tilbedende paa Digteren. Den unge Mand var langtfra smuk, Ansigtet var lavt og bredt med store Kindben, men disse stirrende, ømme Øjne idealiserede Trækkene.

Han bøjede sit Hoved for Hertugen, Spanieren undersøgte ham med tilknebne Øjenlaag :

- Ah . . . det er Jer, som jeg har set hos Kardinal Braschi . . . Er I hans Sekretær? Ja vel. Og I skriver Vers . . . og i hedder?

- Vincenzo Monti, Ekscellence.

- Rigtig. Og I vil bringe Jeres Hyldest til Italiens nyeste poetiske Guddom . . . Hr. Greve . . . her er en ung Beundrer.

Alfieri saa paa den unge Mand. Pludselig bøjede Vincenzo Monti Knæ, greb Alfieris Haand, kyssede den, mens Taarer randt ned ad hans Kinder. Alfieri løftede ham op. Monti sagde :
- De Heltetoner, jeg har hørt i de gamle Romeres Mund, vil runge for mine Øren hele mit Liv. At det er blevet mig forundt at høre Virginia, høre den herlige Livius's stolte Tale løftet op paa Digtingens Vinger, tusindfold forskønnet . . . det er det højeste, jeg endnu har oplevet. Gid jeg kunde digte som Vittorio Alfieri!

Den fireogtredivaarige Berømthed omfavnede og kyssede den unge Mand. Selskabet samlede sig om Gruppen, klappede og raabte Bravo.

XVIII.

Nødig havde Grevinden givet efter for sin Vens Bønner. Hun skulde spille Argia i hans Tragedie "Antigone".

Hun græd, da Alfieri havde forladt hende . . . Hun blev ved at græde stille, mens hendes Kammerjomfru foran Psykespejlet i det kirkehøje Sovekammer løste hendes blonde Haar op og rensede 313 det for Pudderet. Da Kammerjomfruen var gaaet, brast Graaden ud som en dæmmed Kilde. Hun raabte :
- Aa, denne Zaparola! - Jeg er saa angst for den spanske Slange.

Mange elskende Damer var bange for denne store, stolt formede Kvinde. En Nordbo vilde have kaldt hende en Valkyrietype trods hendes ravnsorte Haar, hvori Glanslys spillede som levende Væsener. Hendes lange Hals var rank som et jonisk Søjleskaft. Hendes store sorte Øjne glimrede med stærk, stundom kold, stundom varm Glans. Hendes Arme og Hænder var udmærket skønne. Hun havde aldrig Pudder i sit kreppe, flammende Haar, trak Handskerne af, naar det paa nogen Maade kunde lade sig gøre, bar kun en eneste Ring med en mægtig Amethyst i paa venstre Haands Lillefinger og lod sine Hænder, hvide som Alabast, med let fugtige Lys lege i Lyset som Fiske i klart Vand.

Hun havde mange spottende Ord ved Haanden.

Da Hertugen af Grimaldi, som sukkede for hende - man sagde, at det var frugtesløst - havde foreslaet hende at spille Antigone af Alfieri, havde hun svaret :
- Ja, men jeg spiller paa min Maade. Jeg er ingen andalusisk Hoppe, som vil lade sig kujonere af den poetiske Hestebetvinger. Især lader jeg mig ikke betvinge af en Chambrière, som svinges i "løs" Versetakt.*)

Hertugen af Grimaldi havde grebet efter hendes Haand, men den slap fra ham som en Slange, efterladende et Bid, thi hun havde ladet sin Amethyst ridse skarpt mod Huden paa hans Pegefingre, mens han forsøgte Grebet.

Man skulde nøjes med fem Prøver. Scenen var det spanske Gesandtskabshotels Festsal. Paladset laa i Via Condotti tæt ved Piazza di Spagna. Det var et af de romerske Paladser, hvori Rokokoens saa tæt havde klinet sig paa alle Bygningens Led med sine svungne og knækkede Linjer, og det baade udvendig og indvendig. Man skulde ikke tro, at det oprindeligt stammede fra det 17de Aarhundredes Begyndelse, da Renæssancen var i Forfald og begyndte at lempe sig hen i den Retning, som snart skulde fortære den med Hud og Haar.

Udenfor mod Gade og Gaard drak de gulrøde Travertinkvadre graadig Solskin gennem deres porøse Masse; indvendig legede ^{*} 314 Lyset Tagfat med sig selv op ad de blegrøde og gule tætaarede Pilastre.

Det var en straalende Foraarsdag, at den første Prøve holdtes. Alfieri og Grevinden af Albany kom kørende i en bredbuget Kardinalkarrosse med Kusk og Tjener i Stuarternes Livrée. Den rullede ind i Gaarden. Lige nys var Hertuginde af Zaparolas Vogn kommen. Den holdt ved Portalen foran Hovedtrappen, just som Alfieris og Grevindens Vogn nærmede sig.

Ud steg den statelig høje Hertuginde med Pelskaabe af karmoisinrødt Atlask, straalende, skinnende, duftende med vajende Hattefjer. Lakajen hjalp først hende, saa hendes gamle Ægtemand ud. Endelig kom en lille, fint bygget, men ret fyldig ung Mand, der kunde tage sig ud i Trikot i en Pastorale som tværfløjtespillende arkadisk Hyrde. De faste Lægge struttede stramt i hans hvide Silkestrømper. Det var en Søn af Fyrst Rospigliosi. Hans ansvarsfulde Livsstilling var at fungere som Løjtnant i Pavens Nobelgarde og

som en af Ægtemanden og "Selskabet" anerkendt *Cavaliere servente* hos Hertuginde af Zaparola.

Han tog omhyggelig den gamle Hertug under Armen og hjalp ham op ad Trappen. Hertuginde fulgte dem taalmodig. Trappen var ellers bred nok til, at fire kunde gaa i Række paa dens Marmortrin.

Grevinden og Alfieri havde snart naaet dem. Hertuginde stod stille, besvarede Alfieris Hilsen med en Nejen og med et tvetydigt Udtryk i sit store Øje, der fra en let Gnistren gled over i en magelig Ironi.

- Stands lidt, mine kære! sagde hun til sine Ledsagere . . . lad Appollon, Musernes Fører, komme forbi, letskridende som Guden er.

Hun hilste næppe paa Grevinden af Albany. Hendes Kavaller fulgte hendes Bevægelser og hilste ogsaa dybere og mere forekommende paa Digteren end paa hans Dame. Hertugen af Zaparola slog derimod venlig ud med Haanden, sendte et Fingerkys til Grevinden, hostede og sagde :

- Ja, nu har jeg ikke glædet mig saa meget til nogen dramatisk Repræsentation siden Opførelsen af Zaire paa Ferney for femten Aar siden hos den store Voltaire.

Hertugen søgte at rette sin gamle Ryg og at imponere Alfieri. Da begge Dele mislykkedes, da Ryggen ikke lystrede, og Alfieri kun sagde et ligegyldigt "Ah" og saa paa Grevinden, blev baade Ægtemanden og den opvartende Kavaller gnavne. Hertuginde lo 315 Grevinden af Albany havde Graaden i Halsen. Hun havde set Alfieri sluge Hertuginde med Øjnene.

I den store Sal med det blegrøde Marmorgulv, det hvide fladt hvælvede Stukloft med forgyldte ophøjede Baand i vilde Snirkler, med flade lyserøde Marmorpilastre, som endte i gyldne Muslingeskaller i Stedet for i Kapitæler, stod en Estrade i Baggrunden. Et rødt Silkedraperi omgav den og skjulte Væggene. Det var den hele Theaterdekoration.

Nogle Medlemmer af det romerske Aristokrati sad nede i Salen, magelig udstrakte i Lænestole.

De rollehavende steg op paa Tribunen. En Fyrste af Borghese rejste sig fra sin Stol og sagde :

- Jeg beder paa Selskabets Vegne Digteren om efter gammel romersk Skik at fortælle os Stykkets Indhold.

Alfieri hilste let og fortalte :

Da Eteokles og Polyneikes vare døde, tilfaldt Thebens Trone med Rette den førstes lille Søn Laodamas, Kreon erklærede sig for Barnets Formynder og greb Regeringens Tøjler. Denne Mand, der var saa berømt for sin Grumhed, forbød straks under Livsstraf at begrave Ligene af de Grækere, som vare faldne i Krig mod Theben, og hvis Lig laa foran Stadens Mure, blandt dem Prinsen Polyneikes's. Hans Søster Antigone, til hvem sluttede sig Argia, Datter af Adrast, Konge af Sikyon og Argos, og Enke efter Polyneikes, fattede den fromme Beslutning at hædre sin Broder med en Grav og beredte sig til at udføre Beslutningen ved Nattetid. Men de bleve opdagede. Argia flyede, Antigone blev greben og af Tyrannen dømt fra Livet. Kreon overdrog det Hværv at udføre Dommen til Haimon, sin Søn, som i flere Aar ømt havde elsket Antigone. Kreon, som intet kunde bevæge til Mildhed, lod Antigone levende begrave, og Haimon dræbte sig fortvivlet foran hendes Grav. Med faa Forandringer fortæller min Tragedie dette Sagn.

Stykket begyndte med en Monolog af Argia, som Grevinden af Albany udførte. Hun havde lært sine Vers godt udenad og leverede dem af med en vis flot Bravur, der vandt Applaus i Salen. Da kom Hertuginde af Zaparola frem som Antigone.

Til alles Overraskelse og Skuffelse afhaspede hun sine Vers i Galop, uden Udtryk og uden Spil.

Alfieri, som med de øvrige tre rollehavende sad tæt op mod Forhænget i Baggrunden, fór op, luerød i Hovedet. Argia - Grevinden af Albany - som efter sin Monolog havde trukket 316 sig tilbage i Baggrunden, holdt sin Digter fast ved Ærmet, idet hun hviskede :

- Hun vil gøre os alt det onde, hun kan.

Straks efter Antigones Monolog skulde Argia frem. Grevinden af Albany rystede af Frygt og Harme, da hun paa Antigones Udraab:

Men hvem forfølger mig? Jeg er forraadt!
En Kvinde kommer mod mig . . . Hvem er Du?

skulde svare med følgende Ord:

Argia.

Kun en ulykkelig.

Hele Prøven mislykkedes. Hertuginde ramsede sin Rolle op, Grevinden, der havde begyndt saa lovende, maatte kæmpe med sin Hulken, den unge Rospigliosi, som var Emone (Haimon), var forfjamsket. Kun

Digteren selv, som spillede Tyrannen Creonte (Kreon), sagde, maaske i Kraft af sin Vrede over det øvrige, sine Ord med en Haan og en Kulde, som bragte Tilhørerne til levende at bifalde.

Men efter Prøven roste de alle de agerende. Hertuginde lo og sagde :

- Ja, jeg kan ikke spille den Rolle. Men jeg holder, hvad jeg lover . . . Spillede jeg ikke skrækkeligt, Grev Alfieri?

- Nej . . . For De spillede slet ikke.

- De har Ret. Giv mig en Hjelm af Staal og en Brynje af Bronze. Det maa til for at spille den Slags Stykker.

- De har Ret, min Engel, sagde den gamle Hertug. Grevens Tragedier er ganske umaadelig heroiske . . . Skulde De ikke tage mod lidt Instruktion af ham, hvis Grev Alfieri vil gøre os den Glæde at besøge os . . . eller rettere Dem, min Engel; for den Slags Ting maa drives under fire Øjne.

- Deri tror jeg, De har Uret, min Hertug, sagde den unge Rospigliosi. Instruktionen maa vistnok foregaa med alle de spillende i Fællesskab, for at der kan fremkomme, hvad Franskændene kalder et Ensemble. Ikke, Hr. Greve?

Alfieri kunde ikke beherske sin Hidsighed, da han sagde :

- Nej. Alt hvad Franskændene lærer, er Vrøvl.

- Ser De, jeg havde Ret, kære Fyrste, sagde Hertugen og 317 nikkede velfornøjet med, at Alfieri havde givet ham Ret. Desuden havde han ikke noget imod, om hans Stedfortræder blev skinsyg paa Digteren. Han havde afstaaet en Ægtemands Rettigheder til Fyrsten, men glædede sig hemmelig ved Udsigten til, at en anden vilde gaa hans Medbejler i Bedene.

Han fortsatte :

- Ja, saa stoler jeg paa, at Hr. Grev Alfieri vil tage sig ordentlig af min kære Gemalinde, for at hun kan opnaa lige saa udmærkede Lavrbær som Fortolkerinde af de italienske, som før af de franske Tragedier.

- Jeg lider bedre baade de gamle spanske og de franske, sagde Hertuginde med et udfordrende Blik til Alfieri. Der er mere Sentiment i de franske, og det er maaske en ordinær Smag - men jeg elsker i Kappe- og Kaardekomedierne i Spanien at se Kaarder krydses, Herrer synge under Balkoner, Damer, hvis Bronzehjærter smeltes, til de bliver bløde som Voks. Versene klinge som Guitarstrengene . . . jeg foretrækker en Cachucha med Kastagnetter for en Menuet, hvori man kun hører de røde Hæles Skraben mod viksede Gulve . . . Paa Gensyn, Hr. Greve . . . De kommer altsaa og læser med mig . . . men vi maa være ganske alene.

Hun hilste knibsk paa Grevinden af Albany, rakte Haanden ud mod sin Rospigliosi, som sad i Vognen, og lod den gamle Hertug hive sig op tilsidst ved egen Hjælp.

Grevinden af Albany var allerede hjulpen op i sin Karrosse af Tjeneren.

Alfieri sad tankefuld ved hendes Side. Han rakte sin Haand ud mod hende. Hun modtog den, gengældte svagt et svagt Tryk. Han listede sig til at se op mod hende fra Siden af. Store Taarer hang stille i de brune Øjne. Alfieri vilde ønske, at han kunde sige noget, men hans Læber var som lammede.

Da de kom til Cancellaria-Paladset, tog han hendes Arm, fulgte hende op af Trappen, bukkede, standsede lidt, men hun skyndte sig ind.

Han fór ned, anede ikke, at hun længe stod indenfor Døren i det lange hvide Galleri ventende paa, om han skulde komme tilbage.

Han gik helt ud til Villa Strozzi ved Diokletians Thermer, tumlende med sine Følelser, udbrød :

- Fanden med de tyske Kvinder med deres stille Taarer! Gid hun vilde rase, rive og bide!

318

Da han kom hjem, lod han en sort Hest sadle, red Pokker i Vold Kampagnen rundt, rettede Pistolskud mod de glubske ulveagtige Vogterhunde, skød et Par, smed Penge til Hyrderne, skød saa løst ud i Luften, mens hans Hest stejlede, og han selv lo højt om Kap med dens Vrinsken.

XIX.

- Sidder hun nu stille hjemme og græder?

Dette Spørgsmaal henvendte den grevelige Digter til sig selv efter den Instruktion, han i fire Dage i Træk havde givet Hertuginde af Zapparola.

Denne lunefulde Kvinde, som trodsig lo op imod ham, naar han sagde :

- Husk . . . det er i doriske Haller i det gamle Hellas, at det foregaar, i hvide Marmoromgivelser, og saa sagde :

- Det er ikke sandt. Det hele foregaar i Hertuginde af Grimaldis Sal, og vi færdes mellem Italienerne fra vor Tid, som ikkun er Talerør for Hr. Grevens Passioner og Sentiments . . .

. . . Denne Kvinde fik Magt med Digteren . . . Og hun, den mavrisk mørke, svulmende Kvinde, hun lod sig betage af denne høje, alvorlige Skikkelse; han, som var saa vantro i Religion, mens hun bad *Pater noster* ved alle mulige Lejligheder og troede paa alle Kirkens Helgener. Midt i Favntaget bad hun ham omvende sig og bøje sig for Kirkens ene saliggørende Tro.

De eggede hinanden ved Modsigelser og haanende Ytringer, før de faldt i hinandens Arme i glødende Elskovsfeber.

Alfieri gik hver Aften fra Hertuginde til sin "tilbedte Dame". Hun var mild og blid. Hendes Favn aabnede sig villig, men resigneret Hun græd stille i hans Arme.

Naar han forlod hende, tilsvor han hende evig Kærlighed. Grevinden af Albany nikkede og smilte gennem Graaden.

Han tilsvor hende evig Kærlighed, mens han kørte, red eller gik fra Cancellaria-Paladset til Villa Strozzi ved Diokletians Thermer, som Michel Angelo havde kristnet paa sin Vis og gjort om til den stolte Kirke *Santa Maria degli Angeli*. Den hævede 319 sin mørke Masse op mod Nathimlen og, saa syntes det Alfieri - trodsende i sin kolosagtige Storhed - mumlede Haansord paa juvenalsk Latin ud mod den elendige Nutid . . . og mod ham, Digteren, der lod sig betvinge af Kvinder, mens han selv kunde betvinge de væligste, vildeste Heste.

I Hertugens Palads maatte han gaa igennem et Par Sale, inden han kom til det lille Boudoir, hvor Instruksjonen skulde foregaa, men i hvilket der ikke blev læst saa saare mange Verslinjer i Jambetakt. Hertugen af Zapparola og Fyrsten af Rospigliosi sad i den mindste lille Sal og spillede Skak eller Ecarté, som det nu kunde falde sig. Den gamle Hertug omfavnede Digteren og lo hen til sin anerkendte Rival.

Aftenen kom, da Tragedien skulde spilles.

Det spanske Gesandtskabs Palads lyste videnom fra alle Vinduer i sine tre Etager. Vogne fór gnistrende mod Gadens Stenbro, holdt i Queue foran Façaden, kom efterhaanden ind i Porten. Pudrede Herrer og Damer steg ud; Kjolernes Silke gav smaa ængstelig kokette Smaaahvin fra sig, naar den strøg Vogndørens Rande og Stentrappernes Trin. Dumpt klirrede Kaardernes Skedespids; Silkeskoenes Saaler og Hæle knirkede gladeligt; mange Parfumers Duft snoede sig bølgende gennem Korridorer; Piskeknald lød fra Gaarden.

Roms store Verden strømmede til Fest hos den flotte, ugifte spanske Ambassadør hos Pave Pius VI.

Kardinalen af Stuart kom ikke trods sit Løfte. Han havde undskyldt sig med Travlhed i sine biskoppelige Pligter i Frascati. Men Grevinden af Albany vidste, at Kardinalen, som i den senere Tid havde været meget kølig imod hende, hemmelig var rejst til Firenze sammen med Fru Orlandini. Denne Dames Venskab for hende havde ogsaa antaget køligere Former.

Tragediens rollehavende var komne tidligere end det øvrige Selskab. I Salen var der spændt et Tæppe langs Estraden. Det var ikke til at rulle op, men til at trække til Side.

Der var kun fire egentlige agerende i Tragedien. De to Damer og de to Herrer havde hver sit Paaklædningsrum.

Kammerjomfruene havde alt ved Prøverne Færten af, at deres Herskerinder elskede hinanden som Hund og Kat. Naar i det lille Rum uundgaaelige, rent korporlige Sammenstød skete, skubbede Kammerjomfruene til hinanden, og Skubbet ledsagedes af en let Fnysen eller Hvæsen.

I Rummet, hvor Alfieri og den unge Rospigliosi ligeledes 320 havde hver sin Tjener, var der ogsaa fjendtlige Partikler i Luften, men Kvinder er raaere i smaa Fjendskabsytringer end Mænd. Fyrsten og Greven talte ikke til hinanden, men bad koldt hinanden om Undskyldning, naar Pladsens Snæverhed gjorde, at de eller deres Tjenere generede hinanden.

Hvor meget end Alfieri hadede Frankrig og hvad derfra kom, havde han dog maattet indrømme det meningsløse i at spille Dramaer med antikt Sujet i moderne Dragter. Grevinden af Albany havde forlængst

ladet sig skaffe Tegninger af antikiserende Kostumer fra "Theâtre français"s klassiske Tragedieopførelser, havde i gladere Dage tegnet og koloreret dem for sin Vens Dramaer.

Naturligvis var Dragterne romerske, ikke græske . . . ikke Kiton og Klamys, men Tunika og Toga. Grevinden af Albany skulde som den blide Argia bære lysegult over hvidt, mens den stærke Antigone skulde klædes i lyseblaat og purpurrødt; den unge Haimon i hvidt og mørkeblaat, Tyrannen Kreon i mørkegrønt og karmoisin.

Den Elektricitet, som rugede i Luften, brød ud i klare flammende Lyn under Spillet. Det er for Dilettanter godt at være ladede med personlig Lidenskab, naar de skal udføre en eller anden Kunstproduktion, af hvad Art den end er. De faar derved et Stof at øse af, og de maa dog beherske sig selv.

Det hele store Publikum var enigt om, at det var det største dramatiske Resultat, Roms Selskabssale havde kunnet opvise i mange Aar.

De to rivaliserende Damer opbød al deres Energi. Meningerne delte sig. Var Hertuginde af Zapparolas stolt knejsende Antigone, hvis Blikke funkede som Kærter, og hvis Røst klang som en Cellos to dybeste Streng, den bedste? Eller var Grevinden af Albany at foretrække, hvis Røst var som en fint behandlet Violins, hvis blide brune Øjne snart glimtede stærkt op, snart dunkledes blødt under de store Laages sænkede Hvælvinger, alt som Diktionen steg eller dalede?

Romerne applauderede de to Damer og overdængede dem med Blomster. Det ophidsede dem som Væddeløbere. De arbejdede med bankende Pulse og glødende Kinder.

Fyrsten af Rospigliosi fandt man ikke paa Højde med de øvrige spillende, mindst med Alfieri selv som Kreon. Den høje Skikkelse med de stærke Træk og den kraftige Barytonrøst var den mest beherskede af de fire rollehavende. Den i Livet saa nervøse Mand 321 havde i sin Aktion som i sine Vers en Marmorkulde, der kedede nogle, imponerede andre. Nu, da han lagde sin ejendommelige ydre Personlighed med ind, højnede og varmede den de majsommelig hamrede Rhytmer og tidt noget tørre Ord. Han var langt betydeligere end paa Prøverne. Over for ham blev den spinkle Fyrste, der endda var fyldt af sin private Skinsyge mod Digteren og ikke som Kvinderne fik nervøs Energi ved den, en tørt klynkende Arkadier, en lille Fløjtenist, der ikke kunde faa Lyd i Kvartetten, hvor to Strygere og en Metalblæser overdøvede ham:

Kreon.

For min Magt jeg øjner
ej anden Grænse end min egen Vilje.
Lær *Du* mig ej at tænke. Snart til Tavshed
jeg tvinger hver en Følelse hos Hvermand
undtagen Frygt.

Haimon.

Forgæves er min Bøn,
mit Haab om Din Medlidenhed.

Kreon.

Forgæves.

Adskillige Tilskuere smilede i Kraft af en Art ringeagtende Medynk med den unge Mand, hvis virkelige Situation syntes dem at minde lidt om den fingerede. Thi som Haimon truedes med at miste sin Brud Antigone, anede det altid skandalevejrende romerske Selskab helt vel, at Hertuginde af Zapparola gled bort fra den unge Rospigliosi.

- Ja, der brød endda en sagte Latter frem efter det første Ord i 4de Akt.

Kreon.

Har Du nu valgt?

Antigone.

Det har jeg.

Kreon.

Haimon?

Antigone.

Døden . . .

og en Dame hviskede til sin Nabo :

- Hertuginde burde i Stedet for Døden have sagt Greven. Det havde passet lige saa godt i Verset.

I Mellemakterne skumledes der. En Fætter til Fyrst Rospigliosi, Marchese af samme Navn, udtalte sig med Forargelse til en Monsignore af Slægten Borgia om, at Kardinal Stuarts Bolig tjente til Skalkeskjul for et Forhold som det mellem Alfieri og Grevinden af Albany . . . Ja, naar Grevinden havde levet sammen med sin Gemal, saa havde hun en vis Ret til at have sin Kavaller - men paa den Maade . . . ?

- Ja, svarede Monsignoren af Borgia, man siger, at den hellige Fader har sagt til Kardinalen af Stuart . . . at der maa ske en Forandring.

- Kardinalen er i Firenze med . . . he ... De gætter?

- Ja, og Brødrene er forsonede.

- Det var smukt . . . Faar Kardinalen det, der har været saa megen Tale om . . . disse Arvestykker?

- Til Dels vist.

Rospigliosi - Fætteren - lo og hviskede :

- Englænderne har dog altid Prangernatur.

Monsignoren smilede, nikkede let, svarede ikke.

- Har Monsignore Consalvi været Mellemand? spurgte Marchese Rospigliosi.

- Aner jeg ikke . . . Men nej . . . nej ... svarede Borgia . . . Han er uden Plet og Lyde, den unge Mand, *immaculatus!*

- Det siger man jo, mumlede Marchesen, trak paa Skuldrene og smaalo.

Den ved Marchesens Side siddende Dame hviskede til ham :

- Monsignore Consalvi gør stærkt Kur til Grevinden af Albany. Signora Orlandini er mod det. Der vil blive et Brud mellem Kardinal Stuart og Orlandini.

- Nej, hvad siger De!

- Intet, Signora. De maa have hørt fejl.

Han vendte sig bort og rettede sine Blikke ufravendt mod det røde, sammentrukne Forhæng. Men han sugede den mulige Skandalehistorie ind som et tørstigt Barn ved Juletid en Appelsin.

Der manglede heller ikke paa Kritik over Stykket især fra Damernes Side. En Marchese Barberini, der havde opholdt sig i 323 Paris i mange Aar, og som gik for at være særlig kyndig i "*les belles lettres*", fandt, at det hele var koldt og haardt; der var anderledes Varme i Racines Tragedier; den italienske Digters Vers var møjsommeligt frempinte, fulde af Hiater, utilladelige Enjambements og tunge Inversioner, han havde en ulykkelig Hang til at udelade den bestemte Artikel og sige "Død" for "Døden", "Natur" for "Naturen".

Da Kreons Søn har dræbt sig foran Antigones Lig, sluttede Stykket med disse Ord af Kreon:

O himmelske Vredes
bloddryppende Retfærdighed! Du kommer,
nu har jeg set Dig, kender Dig og skælver.

Næppe havde Digteren sagt disse Ord, før en af Roms skønneste Damer, den venezianske Gesandts, Patrizieren Loredans Gemalinde, rejste sig fra sin Plads i den forreste Stolerække midt for Scenen. Hun var skøn med sin kastanjebrune Haarpragt og sin svulmende Fylde i det olivenfarvede Fløjel. Hun nærmede sig Estraden, rakte Digteren en med Nerieblomster og Azaleer prydet Lavrbærkrans og fremsagde følgende Sonet:

Før Campidoglio faar Dig hæderkronet,
jeg rækker paa Italias Kvinders Vegne
Dig denne Krans. Og før dens Blomster blegne,
Dit Navn Hesperien har gennemtonet.

I Dag Du mange Seklers Sorg har sonet
Det Sprog, som fødtes i Etruriens Egne,
vi saa med Taarer mat i Støvet segne,
Du har det løftet til, hvor før det troned.

Du suged Kraft af Hellas fulde Barm,
Du Oldtids døde skænkede Livets Tunger;
stolt klinger Lyren i Heltindens Harm,

som Bronceharnisk Kreons Harmen runger,
lydt dirrer Staalet i ung Haimons Arm,
Argias Sorg som Skovens Due sjunger.

En uendelig Jubel, hvori Kritik og Stiklen døde som de onde under Syndflodens fremvæltende Kæmpebølger.

Husets Herre steg op, omfavnede Digteren og sagde, saa det lød igennem Salen:
324 - *Venisti, vidisti, vicisti, Cæsar poetaum Ausoniæ!**)

- Jeg lover Dem, at jeg skal lære Græsk, sagde Alfieri, først da vil jeg kunne digte det, jeg stræber imod.

Digteren, som aldrig dansede, tog stærkt bevæget hjem, før Ballet begyndte.

Han længtes efter Ensomheden trods det, at han vidste, hvor dybt den vilde lade ham føle sit Sinds Sønderrevethed. Men han søgte det truende med den Iver, som en tapper Mand gaar Faren i Møde med, naar Pligten kalder ham.

Hans Tjener Andrea kunde ikke faa et Ord ud af ham. Hans Herre gav ham kun Ordre med Haandbevægelser.

XX.

Kardinalhertugen af Stuart og den unge Monsignore Consalvi sad i en stor, højloftet Sal i Bispepaladset i Frascati.

Gennem høje, opskudte Vinduer strømmede lune Vaarluftninger, fyldte med Duft af Violer og de tidligste Roser, sødt og syrligt i en let berusende Blanding.

Haverne paa Bjerghøjenes Terrasser laa grønne med brogede Striber og Stænk. De gule Balustrader og de hvide Villaer skinnede frem, snart gnistrende, fremtrængende, saa dølgende sig i Dunkelhed, saa helt forsvindende, saa springende ud igen af den sortebrune Stenegemasse, blottende sig, dølgende sig som kokette Kvinder, der bader sig.

Den unge Monsignore aandede Luftningen ind gennem sine virrende Næsebor. Kardinalen tænkte næppe derpaa. Han sad med en lidt fortrædelig Mine i sit lille, glatte, hverken unge eller gamle Ansigt, i sin moderate Fedme, saa ligelig fordelt over hele hans Legeme.

- Han maa altsaa rejse, sagde Kardinalen. Han bliver saa berygtet og berømt i Rom, at det ikke gaar an, at han bliver . . . Jeg har ogsaa ondt af min stakkels Broder. Han var virkelig syg. Og i kristelig Mildhed, som viser, at Smerter og Sygdom er sendte fra Herren, gav han efter for mine retmæssige Fordringer.

* - 325

- Kan Grev Alfieri faa sit Udlæg tilbage? spurgte Monsignoren med et stille, intetsigende Blik op mod sin Beskytter.

- Hm . . . Haster det? spurgte Kardinalen.

- For saa vidt som det haster med hans Bortrejse fra Rom.

- Hm . . . Se her!

Han rakte Monsignoren et stort Brev med hængende Segl. Consalvi greb det og læste paa Fransk:

- Vi, Karl, retmæssig Konge af Storbritannien, paa Grund af de til os rettede Anmodninger af Louise Caroline Maximilienne Emmanuel, Fyrstinde af Stolberg, at hun af mange Grunde ønskede at forblive i Fjærnelse og Adskillelse fra vor Person, som Omstændighederne og vore fælles Ulykker gjorde nødvendige og nyttige for os begge, og overvejende alle de Grunde, hun for os har fremsat:

Gøre vitterlig ved nærværende, at vi give vort frie og villige Samtykke til denne Adskillelse, og at vi tillade hende for Fremtiden at leve i Rom eller hvilken som helst anden By, hun vilde anse som mest passende. Dermed sker vor Vilje.

Skrevet og forseglet med vort Vaabensignet, i vort Palads i Firenze, den 3die April 1784.

Vi anerkende Afskriften og det deri indeholdte.

Carolus Rex.

En lille Bevægelse krusede Consalvis smukke Mund :

- Hvad mener Du, mit Barn? spurgte Kardinalen.

- Jeg mener, hvad naturligvis Deres Eminenza mener.

- Hvad mener jeg da, min Ettore?

- Vant, som jeg er til at forske Deres Eminenzas Mening, mener jeg, at dette Brev hverken maa meddeles den høje Fyrstinde før langt senere, og at Grev Alfieri ikke maa vide, at det er til. Har jeg truffet Deres Eminenzas Mening?

- Fuldkommen, kære Barn. - Naa . . . og saa?

- Den pekuniære Side af Sagen ordner vi siden med Grev Alfieri. Han er en nobel Herre i slige Sager.

- Ja ... han har faaet Offervillighedens Naadegave. Han er en ædel Mand, en stor Digter . . . men . . . Hvad mener Du, min Ettore?

- Han er en uigenfødt Hedning.

- Ja, desværre. Det er ogsaa min Mening.

326

- En "*frondeur*", som Franskmændene siger. Han omtaler sin Konge i foragtelige Udtryk.

- Ja, desværre.

- Han maa bort, Eminenza. Hans Hellighed ønsker ikke hans Nærværelse. - Eminenza véd, at Hertuginde af Zapparola synes at have indtaget Musens Plads, som før var besat af Grevinden af Albany.

- Det er glimrende, min Søn . . . eller rettere . . .

- Højst sørgeligt, mener Deres Eminenza egentlig. Men Synd avler Synd.

- Ja, desværre. Men det gælder om for os, Kirkens værende og vordende Fyrster . . . thi, at Du mit Barn en Gang vil hylle Dit Legem og bedække Dit Hoved med det hellige Purpur, derpaa er jeg vis . . . hm . . . hvad vilde jeg nu sagt? . . .

- Deres Eminenza vilde have sagt: Vi værende og vordende Kirkens Fyrster skal arbejde paa, at endog Synden kan komme til at virke *in majorem Dei gloriam*.

- Som sædvanlig træffer Du min Mening. Vi faar altsaa se at blive denne poetiske Greve kvit.

- Ja. Det bliver let. I sin Rus over sine poetiske Triumfer skal han have dristet sig til at ville tilegne den hellige Fader en Tragedie. Eminenza ved, at den hellige Fader hidtil har holdt en skærmende Haand over ham i Haabet om, at han vilde bruge de Gaver, Gud Herren har forundt ham, til den hellige Kirkes Ære, mens han tillige slog over i et rent Levnet.

- Det gør han aldrig, sagde Kardinalen.

- Der er ingen Udsigt til det. Grevinden kan - har jeg tænkt mig - hvis Eminenza tillader det, jo bebo Deres Villa i Genzano, men vi maa sikkert ogsaa fjærne den kære og muntre Signora Orlandini, som har ført Deres Eminenzas Hus saa skønt og værdigt.

- Ah ... slap det ud af Kardinalen med pludselig Bestyrtelse. Hvad skal det sige?

- Hun er ved gammelt Venskab knyttet ikke alene til Grevinden af Albany, men ogsaa til Grev Alfieri og vil altid for højere vedkommende staa som en, der i Deres Eminenzas Hus ensidig vil værne om Deres

Interesser.

- Ja, men, naar han . . . Poeten . . . er borte, hvad gør det saa, Ettore? . . . Hvorfor tøver Du? Jeg kan se, at Du sidder inde med Kort i Baghaanden, som Spillerne siger. Tal . . . Jeg vil det; jeg befaler det. -
327

- Adskillige af Kuriens Medlemmer har tvivlet om, at Signora Orlandini har naaet den synodale Alder, de 45 Aar*).

- Hvad siger Du, Din dumme Æsel? busede det ud af Kardinalen.

Consalvi havde som Barn set Karl Edward, mens han holdt sit Qvasi-Hof i Rom. Det var aldrig faldet ham ind, at Kardinal Henry havde mindste Lighed med sin ældre Broder; nu fandt han en umiskendelig Familjelighed i et ubeskriveligt raat Udtryk i Ansigt og Stemme.

Monsignoren lod, som han ikke hørte eller forstod. Han greb Kardinalens Haand og kyssede den, holdt den fast og sagde ud i Luften :

- Skal vi Kirkens Mænd ikke rive vort Hjærte ud af Livet for at undgaa - om det saa end var Skin eller Skygge af Forargelse for de smaa.

Repliken henaandedes ydmygt og blidt. Da Monsignoren havde sagt den, satte han Lommetørklædet for sine Øjne.

Kardinalen fór op og stillede sig i Vinduet ud til Balkonen, betragtede de graa Olivenlunde, de mange hvide Villaer og prægtige Haver paa sit Dioces's Bjergskrænter, som om han vilde rette det Spørgsmaal til deres Ejere, om de vare forargede over deres Biskop.

Hu . . . jo. Der saa han den mægtige Allé til Villa Ruffinella staa dunkelt truende. Han vidste, at den helligste af alle Kardinalerne, paa hvis Renlivethed aldrig var fundet et Fnug af Skandale, den svagelige, blide Chiaramonti, over hvem Tiraen svævede som en Mulighed, var Gæst der. Han blev bange for, hvad den lille, korthalsede Mand med Dueblikket kunde tænke om ham.

Han havde vundet sin Ro tilbage, gik hen til den ærbødig ventende, staaende unge Prælat og sagde :
- Min Ettore . . . Du véd, jeg gør alt, hvad Religionen og den hellige Kuries Politik vil, at jeg skal gøre, som om jeg var en Broder af den forhenværende Jesu Orden . . . Naa, hvad saa, mit Barn?

- Jeg tænker paa en *pia fraus* imod Grev Alfieri . . . Lad ham søge Avdiens hos Hans Hellighed og bede ham om Tilladelse til at dedicere sin Saul til den hellige Fader, som sikkert paa sin milde Maade vil give ham Afslag og . . . *Consilium abeundi*.

* 328

- Saa skaanes Deres Eminenza for Ubehageligheder og rystende Scener.

Du taler som en Engel, min Søn . . . *Fiat, sicut dicis*.

XXI.

Stor og alvorsfuld, endnu fyldt af Minderne om sin vellykkede Fremstilling af Antigone, stod Hertuginde af Zapparola med sin hvide Haand krummet om Lænestolens forgyldte Broncearm. Hendes noget svære Buste var rolig som af Marmor, det lilla Fløjel over Brystet sad glat spændt, ubevægeligt som en Brynje.

Overfor stod Alfieri i lys, hvid let gulnende Silke med svagt fremtrædende Sølvbroderi langs Kjolens og Vestens Rande.

Han gjorde et Skridt hen mod hende. Hun veg tilbage og løftede sin Arm, akkurat som da hun spillede Tragedie og var i de mest højpathetiske Situationer. Og Alfieri genkendte Stemmeklang og Diktion fra hin Aften, nu da hun sagde :

- Grev Alfieri. Jeg har elsket Dem. De véd det selv, jeg har tilhørt Dem. Jeg har drømt om en Digers Elskov; Livet har virkeliggjort min Drøm; Frugten, jeg har attraaet, har Guderne ladet falde i mit Skød. Jeg har indaandet en Duft, jeg har indsuget en Sødme, jeg aldrig glemmer . . . Men jeg maa sige min Digter Farvel.

Hun tog sin Haand bort fra dens Hvileplads og strakte den, blændende hvid og fin, som den var, ud mod

Alfieri.

Hvorledes han blev til Mode? Maaske lidt krænket blev hans Stolthed. Men samtidig, som han mærkede den krænkede Forfængelighed krible i sig, antydede han et lettende Suk. En Hindring for en fri Flugt syntes at løfte sig for ham, hans Bryst aandede lettere. Han havde indladt sig paa noget, han ikke burde . . . nu kom der en Befrielse. For den bjergtagne Mand sprængtes Fjeldets Grotte, og Yderverdenens Lys og Luft strømmede ind. Han havde jo dog ikke med sit bedste Jeg villet, hvad der var sket.

Hertuginde af Zapparola vedblev :

- Jeg véd, De har en Ridderpligt at opfylde. Og nu maa den gaa frem for alt. Hele det klerikale Rom sammensværger sig 329 mod Dem og mod den Dame, der har lidt saa meget. De maa ofre Dem og mig for denne Pligt . . . Kære Grev Alfieri . . . tror De ikke, at en anden med Dem vil lide? Men De er "Antigones" Digter. Hun døde for at opfylde Pietetens Pligt, at skaffe sin afdøde Broders Sjæl Ro i Graven. De maa lide for den Kvindes Skyld, som har forladt sin Arne for at følge Dem. De maa sammentrænge al Deres Kraft for at skærme om hende . . . Spørg ikke. Jeg véd alt . . . tør intet sige . . . Men man pønser paa Deres Undergang . . . Fra det fjærne skal jeg følge min Digtters Sejrsvandring.

Alfieri havde betragtet hende ufravendt. Hendes lange Tale var som et Douchebad for ham. Den transponerede hele hans indre Liv fra Følelsens dunkle Riger over i Eftertankens klare kølige Æther, hvori Dis og Dunst løftede sig op fra alle Omrids.

Han blev lagttager, mens hun talte.

Var det en sand, en ædel Følelse, der besjælede hende? Ja muligvis. I hvert Fald forstod hun i Kraft af det Skuespillertemperament, der var i hende, straks at sætte sin Følelse ud i Aktion.

Eller var det hele Deklamation? Var hun virkelig glad over at have faaet sin Erobrerforfængelighed tilfredsstillet ved at overvinde en Erobrer som ham?

Store Taarer hang i hendes vidt aabne sorte Øjne . . . Men kan en Skuespillerinde ikke ogsaa fælde Taarer i Aktionens bevægede Øjeblikke? Kan ikke Digtningens Pathos omsættes i virkeligt Liv hos hende ved Fantasiens Magt?

Hun sagde videre :

- De maa bruge al Deres Snildhed, al Deres Kraft for at skærme om Englands Dronning . . . Lev vel, min store, prægtige Digter! Tryk modig den Tornekroner, Livet har flettet Dem, paa Deres Isse. Vær tapper, som de Helte, De besynger!

Jo, det var i hvert Fald Skuespilkunst. Havde der været et Grundfond af Natur, saa var det nu fortæret af Kunsten.

Der er meget Skuespillerblod i den latinske Race, og dette Blod kogte op i Digteren.

Han trykkede Hertuginde's Haand til sit Bryst, knælede, kyssede Haanden og sagde med en Reminiscens fra Tasso:

Antonio flyr og lader Haabet fare
om Verdens Herredom, hvortil han stunded.

Som hans sonore Røst lød i Rummet, slog Versets Ekko tilbage, og hurtigt som et Lynglimt fór det igennem hans Sind:

330 Du lyver, Vittorio! Løgn, Løgn, Løgn!

Underlig adspredt hilste han hende dybt. Hun saa tankeindhyllet paa ham.

Mødtes mon deres Tanker i en begyndende fælles Graad over den Løgn i Livet, som synes at forgylde alle Rande med Guld og Sølv, men som æder sig ind til Livets Marv som en Kræft?

Begge smilte de under den sidste Afskedshilsen, som om de var glade over de faa Minuter, de havde drømt i hinandens Favn om evig Elskov.

Da Alfieri passerede Etagens mindre Sal, saa han Husets Herre og den unge Fyrst Rospigliosi siddende ved en Guéridon over Kort i ivrig Disput.

Den gamle Hertug rejste sig. Med sin tandløse Munds enten idiotiske eller listige Smil sagde han til Alfieri :

- Er det ikke stygt af Fyrsten der, at han benytter sig af sin Ungdom og sine gode Øjne til at snyde mig, rent ud sagt? . . . Ha, ha, ha! Er det ikke? Hvad, kære Greve?

Og hans hendøende Øjne fik et underligt glad giftigt Glimt, mens han udtalte Ordene og endnu en Gang sagde, gumlende og smagende paa Ordene :

- Hvad, kære Greve?

Alfieri mumlede noget. Hertugen lod ham ikke slippe, greb ham i en Knap og sagde :

- Det vilde De aldrig gøre, hvis De saadan gik ud og ind her som Husets fortrolige Ven . . . Nej, det vidste jeg nok. He, he . . . Naa, jeg hører, De rejser fra Rom. Gud være med Dem paa Deres . . . he . . . he . . . Erobringstog . . . Tag endelig den piemontesiske Uniform med! Den kan intet Kvindehjærte modstaa - he, he, he. - Ja, De forstaaer vel Spøg. Tak for denne Gang!

Alfieri bukkede. Hertugen blev ved at holde ham fast :

- Ja, den gode Fyrst Rospigliosi, min Ven, som snyder mig i Spil, ser De nok igen . . . men Døden lurder paa den gamle Hertug . . . Naar De saa kommer tilbage, maa De hævne mig paa Fyrst Rospigliosi og snyde ham dygtig i Ecarté . . . og andre galante Spil. He, he . . . he!

Fyrsten rejste sig. Han og Alfieri saa ikke paa hinanden.

- Evindelige Løgne! o Løgne uden Ende! lød det i Digteren, mens han gik ned ad Trappen, snappende efter Luft.

Til *Palazzo della Cancelleria*, sagde han til Kusken.

331

Han havde ikke været der siden hin Aften hos Hertugen af Grimaldi.

Det bares ham for, at Søjlerne i Gaardens Portiker saa kolde, fjendtlige ud.

Kardinalen var ikke hjemme. Grevinden af Albany ikke heller. Signora Orlandini var rejst. Men Monsignore Consalvi arbejdede i Eminenzas "*gabinetto*".

Alfiero lod sig melde og skred skyndsomt gennem de bekendte Sale. Han skulde over et halvmørkt, fladt hvælvet Rum, hvorfra en Trappe gik ned fra første Etage til Søjlegangen. Straks paa den anden Side laa, flankeret af to aarede Marmorsøjler, Døren til "*il gabinetto*".

Kardinalen, eller rettere hans unge Faktotum, syntes at være beredt paa Fare. Paa Stenbænken under Vinduet sad to sribede pavelige Schweizere med deres Rubenshatte, med Hellebarder mellem Benene. De stødte Skafterne mod Gulvets røde Teglstensfliser, da Alfieri traadte ind, mens Tjeneren i det grønne Livré bukkende aabnede Døren for "Hr. Greven".

Monsignore Consalvi rejste sig høflig. Hans iskolde Ynglingeansigt laa i venlig smilende Glans, mens han rakte begge Hænder ud mod Alfieri med en Blanding af Værdighed og ungdommelig Undseelse, der, hvis den ikke var sand, var udmærket gjort. Han sagde med sin klare Røst i et Toskansk, som Alfieri tidt havde misundt ham og alle, der havde indsuet dette Højitalienske fra Barndommen af.

- Kære Hr. Greve! Jeg hilser Dem fra min elskede Beskytter og hans højt elskede Svigerinde i Kærlighed. Tør jeg tilføje i dyb Ydmyghed paa egne Vegne?

- Hvad for Kunster har I for? for det ud af Alfieri . . . Fordømte Præstepak, som I alle er!

Monsignoren smilte rolig, da Digteren nærmede sig ham med Haanden paa Kaardehæftet, og sagde :

- Vi kender »*genus irritabile vatum*»*), Hr. Greve.

Han pegede mod Døren. Alfieri mindedes de to sribede Schweizere med deres Hellebarder.

Monsignoren fortsatte med samme blide Smil :

- Vi har ventet Dem i nogle Dage, Hr. Greve. Vi vare forberedte paa Deres Komme. Men gejstlige Pligter har kaldt Hans Eminenza til Frascati . . . og . . . Hendes Naade er taget * 332 fra Rom . . . En Dame af den Rang maa jo bøje sig for politiske Nødvendigheder . . . Hr. Greve . . . der er ikke Tale om, at den høje Dame skal vende tilbage til sin Gemal. Men der er kommen en Vending i Evropas Stilling lige over for Stuarterne, som gør, at Englands legitime Dronning for en Tid maa dølgge sig for Verden.

- Naa, Grevinden skal sættes "*in pace*" i et Hundehul af et Kloster? stammede Alfieri med fraadende Mund.

- Hr. Greve . . . for Alting vær rolig! Der er ingen Politik, som ledes af Kærlighed, undtagen den hellige Kuries. Den naadige Dame har sin Frihed.

Nu smilede den unge Prælat huldsalig :

- Store Helt, spræng alle Roms Klostre, Grevinden er der ikke.

- Hvor er hun da?

- Det burde jeg ikke sige. Men for at bevise Dem, hvor lidet underfundig Kuriens Politik er, vil jeg betro Dem, at hun bor i en dejlig Villa i Genzano, hvor Nemisøens blanke Spejl ligger for hende. Hun kan bade sin Sjæl i dens klare Vande; hun kan lade sin Tanke stige op og ned ad de grønne Bjerger, hun kan med den store Kætter og store Poet Gian-Giacomo Russò fordybe sig i Naturens Skød og, haaber vi, stige op derfra med den almægtige Gud som Fund . . . Hr. Greve, vær rolig, vær god for den elselige Dames Skyld . . . Hans Hellighed venter Dem. Han vil give Dem sin Velsignelse. Den vil være god for Dem at tage med paa alle Deres Veje . . . Tag til Vatikanet i Morgen!

Han stod der rank, blankt og koldt smilende, som en uigennemtrængelig, solbeskinnet Marmormur, den nogle og tyveaarige Monsignore. En Jernpandes Stormløb mod denne Mur vilde være forgæves, det følte Alfieri tydelig. Han bukkede stift.

Monsignoren sagde :

- Hvis Hr. Greven ønsker at brevvexle med den høje Dame, skal jeg være Mellemand . . . Blot Taalmodighed! Den Dyd kunde Hr. Greven lære af de Dem saa lidet sympathetiske stakkels Præster. . . . De tror bestandig, kan jeg se, at der er noget skjult bag Hans Eminenzas Færd. Jeg beder Dem, tal med Hans Hellighed! Det kan kun gavne den Dame, som De saa ridderlig har beskyttet.

Schweizerne rejste sig og slog Hellebardskafternes Dupsko mod Stengulvet, da Alfieri paany passerede dem.

333

XXII.

Atter til Vatikanet!

Der var meget katholsk i Alfieri, Resultat af Traditionens mange Atmosfærers Tryk paa hans Hjerne. Han havde derfor en Fornemmelse af, at denne Bodsøvelse kunde sone hans Brøde. Ikke, at han tilstod det for sig selv, men det var dog vist saadant noget, der drev ham hen ad Ydmygelsens Vej.

Bukke for en Braschi! For anden Gang vanære Kothurnen for Tiaraen! Kan nogen troende underkaste sig en strængere Pønitense end jeg, der ikke agter den Braschi som Pave? Og paa Literaturen forstaar han sig ikke mere end et Mulæsel. Hm. . . . Jeg vil dog tilegne ham mit Værk. Min tilbedte Dame! Jeg har syndet mod Dig. Min første Bod er den Dedikation. Som jeg lægger mit stakkels syge Hjærte ydmygt for Din Fod . . . saa vil jeg nu kysse Braschis røde Tøffel. Halloj, mine to sorte? Saadan. Jeg hører Jeres Hove saa taktfaste som en Deling Infanteris Fodslag runge mod San Angelobroen. De gule danser let som Balletpiger. Hallo, mine Forløbere! Ret saa, mine kære Dyr! Var jeg Cajus Caligula, skulde jeg gøre Jer alle fire til Paver, som det gale Bestie gjorde sin Ridehest til Konsul . . . Ha, ha, ha! Fire Pegaser bære Apollons Præst op, for at han skal bøje Knæ for de tre yngre Guders Præst. O Hellas, o Latium! Endnu en Gang i mit Liv skal jeg spille Pulcinellas Rolle. Jeg burde have udstoppet mig med Pukkel paa Ryg og Bryst.

Den hellige Fader syntes ikke mindre naadig stemt end sidst, thi han rakte ikke sin Fod frem til Kys. Han var endog saa nedladende, at han kyssede Alfieri paa Kinden. Men, da han var traadt tilbage i Avdiensstillingen, lagde han sine Arme krydsede over sit Bryst, sukkede og satte et sørgmodigt Smil op.

Alfieri valgte straks at faa Besked ad indirekte Vej. Han havde taget et i rigt dekoreret rosenfarvet Pergament indbundet Eksemplar af sin Tragedie "Saul" med. Det var et Manuskript besørget af en Kalligraf paa tykt Velin. Han sagde :

- Eders Hellighed gav mig Haab om sidst, da jeg havde den Ære at tale med Den, at Den naadigst vilde modtage en bibelsk Tragedie af mig og vilde tillade mig at dedicere den til Eders Hellighed. Jeg vover da at bringe Den min Saul, som end ikke er trykt, og spørger Eders Hellighed, om Den vil værdige at tilstaa mig denne Gunst.

334

Paven holdt stadig det sørgmodige Smil vedlige, løsnede Armene, slog ud med sin højre, fede, hvide Præstehaand, saa Ringens Diamant lynede, og sagde med den milde, lidt klynkende Klang i Stemmen, som anvendes, naar man giver Børn et venligt Afslag paa en Bøn.

- Kære Søn, sagde han. Med sand faderlig Glæde have Vi hørt Deres Triumf hos Hertugen af Grimaldi, og

at vort Italien har faaet en Digter, der værdigt har taget Væddekampen op med Grækernes store Sofokles og med Franskmændenes saa højt priste Racine. Men desværre, Vi anse det ej for stemmende med Vor Stilling at modtage Dedikationen af et, om end nok saa sublimt og skønt Theaterstykke. Vi maa her, som saa ofte, sukkende sige: *Non possumus*. Vil De sige noget, kære Søn, saa tal, som om De talte til Deres Fader i Kødets!

- Hvis jeg turde tillade mig en Bemærkning: Eders Helligheds højsalige Forgænger Benedikt XIV modtog Voltaires Tilegnelse af Tragedien "Mahomet".

Pavens tætte sorte Bryn nærmede sig lidt hinanden.

- Det vide Vi. Men Vor i Herren salige Forgænger, der lige saa lidt som nogen af den hellige Petrus's Efterfølgere, kan fejle i Troen, var som vi alle ufuldkomne i Livet. Hans gode Hjærte vilde ved en for stor kærlig Eftergivenhed smelte den ondsindede Kætters Hjærte. Lykkedes det ham? Kaldte ikke den frække Galler med sin giftige Tunge den høje Pontifex for "den gode Pulcinella" i de Privatbreve, hvori alle hans skændige Tanker træde frem i deres ublu Nøgenhed? Sagde han ikke: Efter at "Tartuffe" og "Mahomet" er blevne spillede, skal man intet opgive; vi kan faa baade Kaïfas og Pilatus at se paa Scenen? . . . Og han fortsatte med sin hæslige Spot: Tiden vil komme, da vi bringer Paver op paa Theatrene, ligesom Grækerne gjorde med Atreus og Thyestes, som de vilde lægge for Had; Tiden vil komme, da man vil digte en Tragedie om Bartholomæusnatten. . . . Tro ikke, min Søn, at Vi anser Dem for at være i Stand til slige Blasfemier, men for Konsekvensens Skyld maa Vi sige: *Non possumus*.

Saa lev vel og rejs med Gud, Vort kære Barn! De ved jo vel, at Vi ikke længere kunne glæde os ved Deres Ophold her i Vor Hovedstad. Andre ville have sagt Dem hvorfor. Med Smerte bøjer Vi os for den højere Nødvendighed . . . . Nej, kære Søn, tal ikke derom! De vil kun sønderrive Vort og Deres Hjærte. Vi skal følge Dem paa Deres Veje. Vort Faderøje skal vaage 335 over Dem. Vi skal altid staa Dem bi hos Vor kære Kardinal, Hertugen af York . . .

Han bøjede endnu en Gang sin Kind hen til Digterens og berørte den med sine Kæber, vinkede ham til Knæfald.

Alfieri maatte knæle. Paven løftede sin store Pegefinger og sagde :
- *Gratia domini nostri Jesu Christi tecum, Caritas mea tecum in Christo Jesu. Amen**.)

Det var altsaa en Forvisning fra Rom i den kærligste Form.

Da Alfieri kørte hjem, brød der frem af ham et Skrig af Længsel.

O, Tommaso Caluso! raabte han.

Han længtes efter dette lyse Hoved, han, som var mørk og tung. En frivol, let Mand i Livet, en begejstret Aandsaristokrat.

Kærligheden til "*l'adorata donna*" blussede op i ham med høj Flamme, næret af Sorgens og Skuffelsens Ved, mens Fortrydelse og Skam sled i ham.

Han kunde jo ikke faa sagt hende Farvel. Han turde og vilde endnu ikke skrive, thi alle hans Tanker væltede sig i et vildt Kaos. Som sædvanlig fór han afsted i Galop med Heste og Jokeyer. Den gamle Andrea kom bagefter i Karosse.

Det var en dæmrende Aften, da Solen rødglødede Roms Kupler, da Kampagnen laa i gult, violet og grønt, under den flammende røde Himmel, der stille og stolt vævede Mønster og Farver i dette Kæmpetæppe. Efterhaanden begravedes alt i mørkebrunt.

Men Naturen var Alfieri ligegyldig i Glæde som i Sorg. Han kendte vel knap et gammelt Kastanjetræ fra en gammel Steneg. Som pisket af Furier hidsede han sin Hest, og brunt Støv stod hvirvlende om den vilde Kavalkade. Enlige Kampagnuoler sad foran deres Huse med Bøssen mellem de Gedeskindsbukser. En eller anden Kvinde foldede vel Hænderne over sit røde Korset ved Synet af dette Djævelsridt over den i Solnedgangen broget farvede Ørken.

Mens dette gik for sig, stod Kardinalhertugen og hans unge Protégé paa Altanen i Frascatis Bispepalads.

Monsignore Consalvi sagde :
- Nu er han tagen afsted. Jeg véd det bestemt

- Hvilken Utroskab! sagde Kardinalen. Men godt, at Du lod^{*} 336 hans Troskab friste. Du var vel vis paa, at den ikke stod Prøven over for Hertuginde af Zaparola.

- Hvorledes, Eminenza?

- Fik Du ikke den Tragedieopførelse lavet hos Hertugen af Grimaldi?
- Jeg sagde kun et Par Ord til Hertugen derom. Det er Forsynets Værk det hele.
- Og Du havde ingen Plan lagt? Jeg synes, at Du lod et Par Ord falde om . . .
- Jeg vasker mine Hænder, Eminenza. Det som er sket, er kun Guds Vilje.
- Naa ja . . . ja . . . ja, eller Djævelens . . . ja, ja, sagde Kardinalen, som endelig forstod og billigede, at Consalvi maatte være uden for den Sag. Ja, saa har vi jo slet intet at bebrejde os.
- Nej, Eminenza.
- Hm. . . . Har Du set min stakkels Søster i Genzano?
- Har ikke faaet Adgang til hende. Hun græder, sagde Kammerpigen. Græder og græder.
- Lille Stakkel! Men hun faar nok grædt ud.
- For at sikre hendes Stilling maa Deres Eminenza atter bevæge hende til et Skriftemaal. Næste Gang hos en ikke slet saa mild Prælat som Monsignore Lascaris. Det maa være en af en strengere Observans.
- Du har Ret. Det maa ske . . . *Fiat!* min Ettore! Det er rart, at Du ingen Skyld har i, hvad der er sket.

XXIII.

Ferrara.
"Min tilbedte Dame."

I har skriftet, siger I, og har opført Eder over for den fordømte Dominikaner, som sig hør og bør; har skælmisk, som I kan være, slynget smaasynder ud imod ham til stor Ærgrelse for Eders høje Beskyttere. Jeg skriver paa Fransk, som jeg hader, og glæder mig over, at jeg ikke kan skrive det orthografisk, men jeg gør det, fordi vor kære "Eminence" kun kan forstaa Fransk 337 som en Æseldriver eller Opvarter, men ikke kan læse det, og hans Faktotum, hans "Hector", véd jeg er i Firenze for at schakre med "Kongen af England". Han er Præst, Farisæer, Jøde . . . han vil komme vidt i Verden, thi han har Forstand som den mest drevne engelske Hestepreanger. En Politiker maa være en Mand, der kan sværge paa, at den Hest, han sælger, ingen skjulte Fejl har, om den saa har Spat, Dødkuller osv. osv.

Svarlig har jeg syndet mod mit Hjærtets tilbedte. Og ærligere skal jeg skrifte mod den høje Dame, end I over for den sortog hvidklædte Abekat. I, min Louise, I er den højeste Dornstol, jeg kan appellere til, I er, som en højt begavet Barbar fra det Kongerige, I burde have været Dronning for, har sagt om den, hans Helt elskede: *My soul that calls upon my name*, hvilket er lige saa meningsløst og lige saa smukt som en gammel toskansk Folkesang.

Ja, jeg er glad, som I ser, og dog, naar jeg tænker paa mit Skriftemaal til Eder, skælver jeg. Men jeg kunde se af Eders faa Linjer, at I tilgiver mig, fordi jeg nogle Øjeblikke var i Spanien, i Stedet for ikke at forlade Rom. Men vi Digtere er jo af guddommelig Slægt og har arvet noget af Jupiters Ret til i spredte Stunder at drage ned til Jorden og favne dens Kvinder for saa atter at drage op til Olymp, eller, om I vil, til Paradiset. Var Dante sin Beatrice utro, fordi han havde Børn med Gemma Donati? Dog, I har tilgivet mig, min tilbedte Dame, thi I er selv af Gudernes Slægt, har Geniets Lyn i Øjet, det eneste Adelsmærke, som ikke bliver kasseret af Musernes Korfører, Apollon, han, der paa Aandernes Dommedag vil gøre Angelo Braschi til en Skuespiller af anden Rang i Anstandsroller, Monsignore Consalvi til Rævejæger og rent glemme Kardinalhertugens Eksistens.

I tilgiver mig, I har tilgivet mig, I kan ikke andet, ellers havde I aldrig forstaaet mig.

Jeg vil sige Eder, at jeg har gjort Bod. Jeg har udøst mit Hjærte for den gamle Dante ved hans Grav under den mørke Hvælving i Ravenna. I Terziner saa skønne, som jeg desværre ikke kan gengive bedre, end Pythia i daarlige Distika gengav de Orakelsvar, som dampede op til hende fra Gudens Ildtunge, svarede Dantes Aand mig:

"Hvo højest flyver op, kan dybest falde,

og hvo, som Gudens gyldne Pil har rammet,
har større Ret end Jordens Konger alle."

338

Det er min Skriftefaders Svar, og denne Skriftefader har mere Myndighed end alle Roms Paver lige fra Sankt Peter ned til Underskuespilleren Angelo Braschi. Fra Petrarcas Grav i Arquà lød Sonetklangen dæmpet og trøstende, og jeg forstod deraf, at, som han flettede en Sonetkrans om Laura de' Novis Navn, skulde jeg uddødeliggøre Aloysia af Stolbergs. Hvad Ariosto har svaret mig fra Este-Borgens rødbrune Taarne her i Ferrara, kan min tilbedte Dame maaske tænke sig, thi gamle Ludovico var en Mand, som var befaren paa Jupiters Veje. Tasso talte vi jo med begge i San Onofrio, rigtignok før mit Syndefald, men som god Katholik og pavetroende har han sikkert kollegialt-poetisk givet mig en Frist for tilkommende Tider at synde i.

Min Prinsesse, min Dronning, min Gudinde, min Musa! Se, hvor Eders Digter er glad, trods den Anger, hvormed han kysser Eders hvide Hænder og Fødder. Han er paa pøniterende Pilegrimsfart. Ikke til Loreto, ikke til San Jago i Spanien, ikke til gamle Rønner, som Engle burde skamme sig ved at have baaret fra Jødeland til Italien, ikke til gammelt Helgen- eller Æselskarn, som Venezianerne førte til Italien under Korstogene, udgivende det for at være faldet fra det Æsel, der bar Kristus under Indtoget til Jerusalem, men han er fra Dantes Grav i Ravenna gaaet til Ariostos og Tassos Veje i Ferrara. Ad dem vandrer han hver Dag.

Og min Tommaso Caluso har jeg truffet, og jeg har kysset ham, som jeg kunde kysse en Moder eller en Søster. Han har sagt, at mine sidste Tragedier gjorde vort kære Sprog og vort Land Ære. Nogle Bladskrivere, denne gemeneste af al gemen Pøbel, forulykkede Digtere, fallerede Adelsmænd og Kræmmere, reducerede Ruffere, det som Sallust kalder "*sentina reipublicæ*", Ignoranter, som ikke kan skrive en læselig Linje, har skældt mine Tragedier ud for Tunghed og Uforstaaelighed. Caluso har sagt: Vittorio, Din Vej gaar over Klipper til Stjerner! Og jeg har følt, at han har Ret. Jeg føler i mig Kraft til at overvinde alt. Som mine herlige otte Heste skal jeg fare gennem Italien, og paa min kulsorte Araber, den, jeg nys har købt, skal jeg under dens tonende Hovslag ride i Triumf op midt i Musernes Kor paa Helikons Top, og Apollon skal krænse mig der. Men saa rækker jeg Eder Kransen, thi det var Eder . . . eller det var Dig, min store, min søde Dronning, den mest legitime af alle Jordens Dronninger, som jeg skylder, at Kræfterne i mig blev vaagne og 339 nu vokser ud i al Uendelighed. Jeg begynder at blive bange for mig selv.

Thi vulkanske Kræfter begynder at faa den gamle Jordoverflade til at skælve . . . Fra det mig saa forhadte Frankrig hører jeg Røster . . . blot de ikke snøvlede og sagde: Ang, pang og yh . . . Uh den Svinelyd . . . det Y!

Men jeg skal tilgive de Aber alt, hvis deres Hyl paa Y kan blive som Jerikos Basuner. - Du har set dem paa Ghibertis Broncedør i vort kære Firenze . . . hvis det kan faa Versaillespaladset, den dumme Kæmpeokse, til at falde i Kvag, og de saa derefter kan bygge Marmorkolonnader, om hvis Søjler Republikens frie Luftninger kan sno sig . . . Mener I, min Fyrstinde, at jeg er gal? Jeg tror det selv.

Caluso siger, at jeg kan blive en stor Digter, hvis jeg rigtig sætter mig ind i det Græske. Ak - jeg har begyndt med Xenofon og Homer. Det er et svært Sprog. Men jeg tror paa Caluso, og jeg giver min Louise mit Ord paa, at jeg skal naa til at kunne bedre Græsk end Monsignore Lascaris.

Farvel, min "tilbedte Dame". Saa kaldte jeg Dig, da jeg første Gang kyssede Dit dejlige blonde Haar . . .
[x][x][x][x][x][x][x][x][x][x], er Du lig Apollon.

Det bedste, der rummes i min Sjæl, har jeg givet Dig. Og Du, min Dame, har givet mig det betroede Pund tilbage hundred foldiggjort. Derved ere vi begge blevne uendelig rige. Lad os leve af denne Rigdom Resten af vort Liv . . . det er Calusos Indfald.

Eders af Hjærtet hengivne og
længselsfuld sørgende og haabende
V. A.

Grevinden af Albany læste Brevet paa sin Balkon. Hun saa ud over den staalblaa Nemisø, som ikke en Vind krusede. Hvide Huse, der kravlede op ad Klipperne som Geder, Pinier og Cypresser, der drak det sidste tindrende Solguld, lavt spændte Oljetræer, der blundede hen i Mørket, mens Stjerner tændtes en for en paa det dunkelblaa Kuppelloft, svævede forbi hende. Hun saa alt som flygtige Drømmebilleder, der surrede forbi hendes Øjne. Det var, som om en Musik steg op fra den dybe Fjeldsø og ledsagede Brevets Ord, først med lystige Buestrøg, saa med hoppende Fløjte-triller. Hun nynnede, som om hun vilde med i Musiken.

340

- Ja, jeg kan leve af Længsel og Haab, leve rigt som den mægtigste Dronning.

Grevinden af Albany læste Brevet tre Gange. Efter sidste Læsning havde Solnedgangen lueforyldt Nemisøens Panser.

Hun støttede Armene mod Balkonens Balustrade, greb sig i at nynne, i at være glad efter de mange Dages Graad.

Om hun tilgav? Ja, hun havde et Fond af Tilgivelse for sin Vens Synder i en lang Fremtid, et Fond, saa rigt som den katholske Kirkes store Kapital af Helgenernes overskydende gode Gerninger, der kunde komme arme Syndere til gode baade paa denne og paa den anden Side Graven - denne *thesaurus operum supererogatorum*.

Hun skrev en Gang:

Rom, Januar 1784.
Min store og berømte Ven.

Jeg er jo sikker paa, hvor højt jeg elsker Eder, men, vilde jeg udtale mig derom, vilde I, som I før har gjort, kalde mig Jeanne-Jacqueline Roussele. Men denne Gang har jeg store Ting at berette Eder.

Fra December af har jeg ombyttet Genzano med Rom og boer i Cancellaria. Jeg har grædt meget, thi Billedet af min bedste Ven, han, der nu færdes videnom, toner frem for mig i hvert Rum . . . ja i vaagne Drømme hører jeg hans kække og faste Skridt paa den store Marmortrappe, som mine Appartements vender ud til . . .

For ikke at ærgre min berømte Ven skriver jeg altsaa paa Italiensk som Tak for, at I for Sikkerheds Skyld overvinder Eder til at skrive til mig i det Eder saa forhadte Sprog. Men saa maa min kære Ven ogsaa tage til Takke med mit Italiensk, som jeg aldrig er sikker paa at kunne stave rigtigt. Nu altsaa til de store Tidender.

Min purpurklædte Svoger har meddelt mig et Brev fra Greven af Albany, hvori denne Fyrste lovformelig giver Afkald paa mig. Min kære Svoger har gemt Brevet indtil nu. Nu skal I høre, min Vittorio.

Her har jeg truffet Kongen af Sverrig, Gustav III. Han rejser under Navn af Greve af Haga. Han havde i Pisa truffet Greven af Albany, hvis Ungdomsbedrifters Ry er trængt op til hin Konges Sneland og har betaget ham som før saa mange andre. Samme Souveræn er paa en Gang Voltairianer og en Tilbeder 341 af Kongedømmet af Guds Naade. Han er paa min Vens Alder, ser vel ud med sin tilbageskraanende Pande og sin fine krumme Næse; han taler saa godt Fransk, at min Ven vilde ærgre sig derover, han er, hvis jeg ser ret, dreven i al Forstillelse, i det hele er han, hvis jeg maa til min Ven bruge et fransk Udtryk "*un ours bien léché du pays des ours*"*). Han har hos Kongen af Frankrig udvirket, at Greven af Albany, hvem han traf i en elendig Tilstand, faar sin franske Pension forhøjet med 24,000 Lire aarlig. Dette har ført til et Pengearrangement mellem Brødrene, saa min kære Svoger nu synes, at han skyldte mig at faa Paven til at gaa ind paa en *separatio a mensa et thoro***). Men foreløbig tør jeg ikke møde min kære Ven i Italien. Nærmere herom. Alt, hvad jeg ikke tør sige, rummes i de Følelser, med hvilke jeg er Eders

Grevinde af Albany
(*Aloysia vestra*. . . . I ser,
at jeg kan Latin).
Alfieri svarede:
Piacenza.
Min yndige Dame.

Jeg raabte, da jeg forlod Rom, Jugurthas Ord: Der ligger en By tilfals, blot den kan finde en Køber.

Altsaa, den kære Svoger har faaet Kvittering for sit Udlæg.

Jeg fik Eders søde Brev, mens jeg sad mellem Roser og Liljer i Vancluse i Provence ved en rislende Kilde, der, hvor man siger, at Petrarca's Laura de' Novi ligger begravet. Derfra drog jeg til Kæmpekloaken Paris, hvor de idiotiske Franskmand ikke kender andre italienske Digtere end Fyrsteslaven Metastasio, som slikkede den østerrigske Kejserindes brede Skosaaler. Ved hvert Ord, jeg hører i deres Næsepluddervælsk, faar jeg Lyst til at opfordre alle Folk til at snyde deres Næse.

Men jeg fik købt dejlige Heste. Med dem tog jeg til London. Dog hvilke Ulemper med at faa mine femten Heste over Kanalen og tilbage igen. Hvad jeg vilde i London? spørger I! . . . Jeg véd det ikke selv. Det skulde være for at dulme Savnet af min yndige tilbedte, thi, naar jeg farer rundt med mine Heste, har jeg altid meget at tænke paa. Forestil Eder: Jeg drog med et ^{*} 342 helt Hestekobbel gennem Frankrig lige ned til Avignon. Fra nu af havde hver Hest sin Fører. Han holdt den i kort, stram Tøjle. Hestenes Haler var bundne til hverandre. Efter hver tredje Hest red en Rideknægt paa et Mulæsel og havde Opsyn med Hestene foran. Midt i Følget havde jeg en Beslagsmed med alt nødvendigt Værktøj. Sidst red jeg selv paa den mindste og fineste Hest, en lille lysebrun Spanier, en Hoppe, blød i Mulen, sød og lunefuld som en Kvinde fra dens Hjemstavn. I bliver ikke skinsyg, naar jeg fortæller Eder, at jeg tidt har kysset dens lille røde Snude. Jeg elsker den lille Hoppe.

I sligt Optog passerede Eders og Melpomenes Digter MontCenis. Kan jeg nu ikke være lige saa god som Karthaginienseren Hannibal? Han drog over Alperne for at myrde . . . jeg for at ile min søde Skat i Møde.

Hannibal tog en sydligere Vej med sine Slaver og Elefanter. Jeg med frie Mennesker og ædle Dyr. Hvis Hannibals Tog kostede ham megen Eddike, kostede mit mig megen Vin, thi hele min Hær: Hestedrivere, Smede, Rideknægte, Adjutanter fik saa meget at drikke, som de gad.

Saa naaede jeg Turin, min elskede Drots Vittorio Amadeos gravlignende, iskolde Persepolis. Jeg maatte hilse paa Drotten. Jeg kunde ikke opdage, at han var bleven mere eller mindre intelligent, end da jeg sidst havde den Ære at stedes for hans Aasyn. Paven, Angelo Braschi, kan dog bedre Latin. Hans Majestæt spurgte mig allernaadigst, om jeg allerunderdanigst vilde træde i Statstjeneste. Jeg svarede, at jeg allerunderdanigst vilde betænke mig derpaa, protesterede indvendig mod at blive enten Mulæsel eller Beslagsmed og bukkede . . . Jeg var naturligvis i Uniform.

Dernæst havde jeg den uendelige Sorg at se min "Virginia" spillet paa Hoftheatret til Ære for mig - af Venezianerne, hvis infame X-Lyde fik mig til at nyse. De havde ikke Begreb om, at Virginia var noget andet end en Blomsterpige paa la Piazza i deres skønne Fødeby.

Ja, vi mødes i Elsass . . . i det Landsted, min yndige tilbedte har skaffet sig. Men der vil hendes Ven efter Calusos Raad studere Latin og Græsk og skrive udødelige Digterværker. Men i alle sine frie Stunder vil han ligge knælende for sin Dronnings Fod.

Min Dronnings elskende Tjener

V. A. 343

P. S. Dog et Ord om vor kære Abbate Caluso. Han har arvet Borgen Masino ved Vercellis, en Rede, der hænger dinglende paa Klippen. Der saa jeg to Digtere. Den ene var en lærd Mand, som gav mig gode Raad med Hensyn til Græsken. Kender I hans Navn? Han hedder Melchiorre Cesarotti. Han forærede mig en Oversættelse fra Skotsk af en gammel Poet, som hedder Ossiano. Underligt Tøj! Alt foregaar i Taage mellem afdøde Aander. Men der er Ting, som tager en ved Haarene som hos Barbaren Shakespeare, det underlige store Dyr! Ak, hvis disse Barbarer var blevne civiliserede og havde kendt lidt til Hellas og Latium! - Caluso kan jo forstaa og beundre alt. Det ærgrer mig lidt. Han er for vid og giver alle Digtere Ret. Jeg kan dog vel maale mig med Hr. Professor i Padova, Melchiorre Cesarotti.

Den anden Poet er snart en gammel Herre . . . Guderne tilgive min Uvidenhed om moderne italienske Frembringelser! . . . han hedder Guisepe Parini. Han har læst for mig et Digt: "Morgenen". Gid jeg som han kunde hudflette milanesiske og piemontesiske adelige Studeprangere! Han har lovet at skrive en Sonet til mig. I vilde elske ham, om I saa ham. Han har sagt, at Italien aldrig har ejet en Tragediedigter som den, der kysser Din søde, hvide Haand.

V. A.

XXIV.

Nu blev det et fælles Vandreliv for Digteren og hans Dame.

De saas første Gang efter deres lange Adskillelse ved Colmar i Elsass. Det var i en smuk Villa i et blomstrende Land. Haven struttede af blomsterbærende Buske, og ud fra Tulipantræer og Pavlownier vældede Blomsterne ud.

Det var foreløbig en stille og inderlig Idyl imellem de to. Grevinden havde glemt sin Sorg fra Rom. Alfieri havde atter solgt de fleste af sine Heste og levede kun for sin "tilbedte Dame" og for sin Digtning. Alt, hvad han paa den Maade havde smedet i tørre Udkast og lagt hen som Barrer, blev i en Fart møntet ud, saa lødigt, som han formaaede det.

344

Hun, Grevinden af Albany, var glad som et Hindekid. Et saadant rigt Landliv, hvor hun kunde agere Bondekone uden at smudse sine hvide Hænder eller mandeldannede Negle og lave Pandekager i et Dukkekøkken som Marie Antoinette i Trianon. Og, naar Alfieris versificerede sine Tragedier og modig huggede sig gennem Græsken som en amerikansk Nybygger gennem Urskoven, stjal hun sig til at plukke den ildesete Frugt, den nye franske Literatur. Den nød hun som en ung kvindelig Slikmund det rapsede Syltetøj, og hun lo saa listelig over, at hun saa godt formaaede at skjule sine Tyvekoster, at Alfieri ikke

anede, at der fandtes en fransk Bog i den hvide Villa paa fransk Grund.

Naar de saa mødtes ved Middagen, efter at Digteren havde sat alle sine Kræfter ind paa sit Arbejde, saa var hvert Møde saa varmt, saa kærligt, som da de saas første Gang efter den lange Adskillelse.

Kardinalhertugen havde tilsyneladende været vred, da hun rejste. Men hun var vis paa, at han i sit Hjærte var glad over at være bleven fri for hende. Monsignore Consalvi havde hvisket hende i Øre, at Kardinalen ikke vilde besvare hendes Breve, men raadet hende til at skrive til ham nu og da. "Man vidste jo ikke, hvorledes Sagerne kunde forme sig under Forsynets ubegribelige Styrelse."

De to elskende talte om sligt, og Grevinden tog altid den unge Monsignore i Forsvar, paastod, at hans fine Klogskab gjorde ham til en bedre Mand end de dummere Omgivelser, han færdedes i. De drøftede da livlig den sokratiske Sætning, at Dyden var en Frugt af Erkendelse og Dannelse.

Alfieri søgte at blive praktisk. Planer groede frem i hans Hoved under den lune Sommer i det skønne Land.

Han satte sig i Forbindelse med Beaumarchais's Bogtrykkerforretning i Kehl, rejste til Paris og sluttede Kontrakt med det store Bogtrykkerfirma Didot, vandt Penge og Ry i Frankrig.

For at hævde sit Rygte, for ikke at forskertse en Pension fra Marie Antoinette, maatte Grevinden lade, som om hendes Hjemstavn var Italien. Om Vinteren tog hun til Bologna, om Sommeren gik det tilbage til Villaen ved Colmar.

Saaledes gik det i tre Aar, mens Digteren udarbejdede sine Skitser og gennempløjede den græske Literatur fra Homer til Herodot, fra Tragikerne til Xenofon og Platon og derfra lige ned til Lukian fra Samosata.

Grevinden havde faaet en ny Passion. Hun havde, ansporet 345 ved, hvad hun havde læst om Voltaires Madame du Châtelet, forelsket sig i Naturvidenskaberne og Mathematiken.

Det behagede ikke den uberegnelige og lunefulde Elsker.

Han overraskede en Dag Grevinden i hendes Kabinet staaende foran en stor lakeret Tavle, hun havde faaet fæstnet paa Væggen. Hun havde tegnet en Figur paa Tavlen og skrev Beviset op ved Siden af. Grevinden var sagtens ikke kommen langt ind i sin nye Videnskab, thi Sætningen, hun var i Færd med, var den: Centervinklen er dobbelt saa stor som Periferivinklen paa samme Bue.

Alfieri kom med sin sædvanlige Morgentribut til sin skønne. Det var en Kost af Skov- og Markblomster, som han under Hvil paa Rideturene havde ladet sin Rideknægt plukke. Selv brød han sig ikke stort om Blomster.

Grevinden havde, fordybet som hun var i det ellers ikke saa svære Bevis, ikke agtet paa Klokken og glemte, at Digteren var præcis som et Kronometer.

Hun vendte sig ved Lyden af hans Skridt.

Der laa en Sky over hans Ansigt.

Ellers plejede han at række hende Blomsterkosten og halv knælende kysse hendes Haand og derpaa hendes Kind.

I Dag lagde han Buketten paa en Konsol og sagde:

- Signora har faaet Kridt paa sine Fingre.

Et regelmæssigt Vanesamliv laa saa lidt som muligt for Alfieri. Alt, hvad der var ved at blive Vane for ham, blev ham for trivielt. Grevinden havde i det sidste Aar hyppigere end før grædt stille over hans Luner. Hun med det jævnmødige Temperament skræmmedes ved disse Omslag fra himmelstormende Begejstring til mat Livslede, fra Modløshedens Tungsind til Sejstryghedens Overmod, fra Udtalelser om Digterens Kald, som var det guddommeligeste paa Jorden, til bitre Veklager over, at han, som var anlagt paa heroisk Daad, var indskrænket til at sværte Papir.

Hun saa sky op paa ham og spurgte:

- Fysik, Naturhistorie og Mathematik interesserer mig stærkt for Tiden.

- Jeg afskyr det Tøjeri, sagde Alfieri, siden jeg blev pint med det paa det kretinske Akademi i Turin.

- Forbyder I mig at sysle dermed, min Vittorio?

- Forbyde? I er min Herskerinde, jeg ikke Eders Herre. Jeg tillader mig kun at forbavses over den Mani, som blandt andet faar saa skønne Hænder til at ligne en Gibsersvends.

346

- Men Indblikket, man faar i den store Natur?

- Pyt . . . I forstaa ikke mere af den end jeg, om I endog hugger en hel Kridtklippe op og bemaler tusinde sorte Brædder. Man kan overlade disse Forskninger til Folk, der ikke kan forstaa Aander og maa holde sig til døde Legemer eller til fornuftløse Dyr.

- I elsker dog Heste, min Vittorio.

- Fordi de er skønne og har Temperament.

- Er Blomster og Stjerner ikke skønne?

- Jo, som Dekorationer paa en Scene, hvor levende og beaandede Væsener agere. Alt sligt ser jeg paa som paa Kulisser. Hvorledes de rykkes ud og ind bliver Maskinmesterens Sag. Lad Stjernerne følge, hvilke Love de vil, det kommer ikke mig ved, naar jeg blot ser deres Lys pryde Verdenskuglen. Desuden . . . de Love, som en Stjernekigger og Regnemester finder ud, erklærer hans Efterfølger for Vrøvl. Hvad bryder jeg mig om, hvad det er for Safter, der rinder inde i Stammerne, naar jeg ser en smuk Pinie? Saa lidt som Synet af en skøn Kvinde bringer mig til at interessere mig for hendes Lever og Lunge, Milt og Tarme.

- Har I aldrig Trang til at efterspore Aarsagen til en skøn Virkning?

- Nej, naar Aarsagen ser hæslig ud. Jeg interesserer mig ikke en Gang rigtig for Blomsternes Skønhed paa en Eng eller i en Skovbund paa Grund af det uregelmæssige, spredte usymmetriske, som et saadant Syn frembyder for mig. Jeg foretrækker langt en dorisk, jonisk eller korinthisk Søjle. Det er jo idealiserede Planteformer, der træder i den beherskende Symmetris og regelmæssige Helhedsvirknings Tjeneste. Næst efter Poesien sætter jeg Arkitekturen paa Kunsternes Rangstige.

- Men kunde I tænke Eder en Arkitekt uden Forstand paa Matematik, paa Ligevægtens Love? Er den stolte Buespænding i Santa Maria del Fiore i Firenze, i San Pietro i Rom ikke levendegjort Matematik?

- Det følger dog nok af, hvad jeg sagde før, Signora, at jeg ikke bryder mig om det Ler, hvoraf Prometheus formede en Menneskekrop. Det fik først Liv ved Psyken, Sommerfuglen, som han plantede paa Klodsens Hoved. Muligvis er Matematikken - om I vil - Arkitekturens Tarme, eller hvad I vil . . . I er for godt et Hoved, Luisa, til at jeg behøver at oplyse Jer ved flere Eksempler. Om I saa citerer alle Verdens Akademiers lærdeste 347 Pedanter - det vilde kun gøre mig endnu mere haardnakket i mine Meninger om Matematik og . . . Tarmeskraberi.

Han havde talt sig hidsig, men Vreden paa Grevinden havde ligesom fordelt sig ud i Rummet, og han befandt sig egentlig bedre nu end før. Under en Pavse gjorde Alfieri nogle Skridt hen mod den røde Marmorkonsol til det store Spejl, der mellem Vinduerne strakte sig fra Gulv til Loft. Hans Haand traf en Bog i hvidt Pergamentsbind med Titlen trykt i en rød Firkant paa Bogens Ryg.

Grevinden blev rød og bleg, da hun opdagede Alfieris Haandbevægelse. Hun skælvede, da hun saa ham aabne Bindet.

Det var de nylig udkomne: "Breve angaaende Jean-Jacques Rousseaus Karakter og Skrifter" af Germaine Necker (senere Fru Staël Holstein).

Vreden samlede sig saa stærkt i Alfieri, at den steg ham til Hovedet som hed Vin og tilintetgjorde al Selvbeherskelse hos ham. Han slog Bogen mod Parketgulvet, saa Indbindingen gik itu.

- Den væmmelige Deklamator, den genfiske Plebejer med hans opstyltede Prædikener, taarerindende og himmelvendte Øjne, knyttede smudsige Hænder, det halvgale misundelige og mistænksomme Skadedyr! . . . Hvad er det for et Fruentimmer, som har forelsket sig i den uopdragne Uhrmagerdreng? Af alle Smørere i det væmmelige Sprog hader jeg denne mandlige Grædekone mest . . . Han studeres af Damer . . . han, som levede med den hæsligste Vaskertøs, der nogensinde har slæbt sine malpropre Fødder gennem parisisk Gadeskarn. Ingen Kvinder, der respekterer sig selv, kan læse hans sentimentalt oversukrede Gemenheder . . . Men jeg har intet at byde over Dem, Signora. Falder Matematikken og Jean-Jacques i Deres Smag . . . saa . . .

Han fór ud af Døren i Raseri og efterlod Grevinden skælvende som Løv under Stormvind.

Hun sad en Stund og græd med Hænderne i Skødet Hun reflekterede, mens hun græd, til Taarerne standsede.

Der havde han mishandlet den Bog af en ung, aandfuld Dame, Datter af Pengefyrsten Necker, den

frisindede Minister! Hende, hvem hun hemmelig havde korresponderet med, som beundrede hende, og hos hvem hun havde vakt Beundring for Alfieri, som idelig og idelig opfordrede dem begge til at komme og høste denne Beundrings Frugter i Paris! Grevinden længtes efter Paris, efter dets rige Selskabsliv. Og hendes bedste Trøster i hendes megen Ensomhed under Flakkelivet, naar hendes Elsker gjorde sine lange 348 Ridefarter eller lukkede sig inde, havde jo været disse lange, svulmende og bævende Perioder hos Rousseau. Af ham havde hun jo dog lært at elske Blomster, Bjerge, Himlens Pragt, naar Solen steg eller sank, at vugge sig ved Bækkes og Kilders Musik. Ofte havde hun sammenlignet sig med Julie og sin Ven med Wolrnar i Rousseaus "Nouvelle Heloïse". Hun havde søgt at faa de mindre eller større Tvistigheder mellem hende og Alfieri bragte i Overensstemmelse med Julies og Wolmars gensidige Bebrejdelser, der indtager en saa stor Plads i den uendelige Brevveksling mellem de elskende.

Der blev meldt Grevinden, at Greven ikke kom til Frokost, at han atter var redet ud.

Han kom først hjem, da det var mørkt. Grevinden blev paa en Gang glad og bange, da hun hørte hans Ridehests Hovslag.

Han mødte ved Bordet elegant og soigneret som sædvanlig. Han var mild og stille, men meget ordknap. Efter Maaltidet greb han hendes Haand, saa hende længe fast og kærligt i Øjnene, da sagde han: Luisa . . . I Morgen rejser vi til Paris.

Grevinden vilde næppe tro sine Øren. Hun brød ud i et Jubelskrig og kastede sig om hans Hals.

For hendes Skyld vilde han ofre sin Afsky, for alt, hvad fransk var!

Hun blev ung og varm som i deres Elskovs første Dage.

Hun hørte om Natten i sin Seng et tusindstemmigt Kor af det glade og festlige Liv, det glitrende for hendes Øjne af Kroners og Kærterers Glans, af brogede Farver i Silke, i Fløjel, i Damask. Bløde Portiører sloges til Side for den lange Række Sale i uoverskuelig Suite. Ak, et Salonliv . . . det havde hun savnet saa længe.

XXV.

Og Dramaet i Paris svarede til Ouverturen, Drømmen i Colmar.

I et prægtigt moderne Hotel i Rue de Bourgogne gik det løs med Fester, hvori Grevinden bevægede sig som i sit rette Element. Alfieri var god og stille, men afslog de bedste Indbydelser.

Han aandede i Luften Beundring for hans Geni. Grevinden 349 havde skabt den Atmosfære om ham. Ingen Reklame kunde have virket saaledes paa hans Ry, som denne Verdensdames varme Begejstring, der smittende meddelte sig til dem, hun talte med. Selv Digterens Franskhad gav ham Tilsætning af noget pikant. Den unge Mademoiselle Necker, hvis Bog han havde maltrakteret, blev henreven af ham.

Digteren sad ligesom paa et ophøjet Sæde og tog alvorlig overlegen i sin Holdning mod Duften af al den Røgelse, man svang for ham. Ingen kunde se paa hans Marmoransigt, hvor inderlig den søde Lugt kildrede ham i Sjælen. Det imponerede ogsaa de røgelsesvingende.

Den unge Germaine Necker saa op til den alt saa berømte Italiener som til en Zevs-Statue, og man kunde jo nok i en snæver Vending tage Alfieris røde Manke for Jupiter Otricolis mægtige Paryk.

Det var en Aften i 1788. I Paladset paa Mont-Parnasse havde der været en stor Souper hos Grevinden af Albany plus Grev Vittorio Alfieri.

Gæsterne var ved at gaa. Sagtelig defilerede de gennem alle Salene og efterlod en sær blandet Duft, som om eksotiske Blomster havde aanded alt, hvad der var i dem, ud i et Drivhus.

Den af Husets Gæster, som Alfieri bedst kunde lide, var Forfatteren til "Barberen i Sevilla" og "Figaros Bryllup", Caron de Beaumarchais, hvem han kendte fra Elsass som Bogtrykker i Kehl.

Den høje, slanke Mand, der, trods sine næsten halvhundrede Aar, bar sig flot og havde danset med trods de yngste, sad nu alene med Alfieri i et Kabinet.

- Men, kære Greve, sagde han . . . Nu er det paa Tide. Der forestaar en social Omvæltning efter

Generalstændernes Sammenkaldelse. Men nu, nu i dette Øjeblik gælder det om at spekulere i "Hausse" i disse Papirer . . . Jeg mener Dem det vel . . . Har De 40,000 Francs . . . og det har De eller kan realisere i et Par Dage . . . saa lover jeg Dem 11 Procent, og den hele Forretning er slut om - lad mig se - otte Dage . . . Slaat Hr. Greven til eller ikke?

- Jeg stoler mere paa Dem end paa en anden Agent.

- Kære Greve . . . Undskyld . . . om De er den store Tragiker, er jeg en ikke saa ganske lille Lystspildiger. Jeg er tilmed en gammel Forretningsmand, har været højt oppe og lavt 350 nede, men den Dans fra Bølgetoppene ned i Dalen har altid moret mig.

- De 40,000 Francs er til Deres Disposition, Hr. de Beaumarchais, fordi jeg . . .

- Jeg kan se paa Deres Ansigt, hvad De vil sige. Af alle Franskmand kan De dog bedst lide mig . . . mener, at jeg er en mindre Kæltring end de fleste andre af mine kære Landsmænd . . . De mindes Affærene i Kehl . . . ?

- Nej. Men jeg mindes "Figaros Bryllup". Hvem der kunde skrive en saadan Komædie og slaa Konger og Fevdalherrer saadan ned . . . !

Alfieri tog et Likørglas med Chartreuse i og hug det ned mod Gulvet . . . Han fortsatte:

- Men hvad venter De, der skal ske nu, Hr. de Beaumarchais? De tror, at det er Zigeunere, lystige Karle og poetiske Vagabonder som Deres Figaro, der vipper op ved den store Omvæltning, som nærmer sig. Jeg tror, det bliver de Karle, jeg hader af mit inderste Hjærte. Undskyld Hr. de Beaumarchais . . . jeg mener Vekselerere og Bankierer.

- Tal, Hr. Greve! Jeg elsker alle Forhaanelser, baade i tragisk og komisk Stil. Thi den, der haaner, taler ud af en oprigtig Harme eller Foragt; den, der roser, har gerne et eller andet Haab om Fordel i Baghaanden . . . Tillader De, Hr. Greve . . . maa jeg supplere Deres begyndte Sætning . . . eller vil De tale?

- Jeg vil blot sige, min kære Herre, at jeg ynder lidet denne tredje Stand, som De eller Hr. Sièyes vil have skal være alt. Ja, jeg hader Bankierracen, som jeg desværre maa benytte, fordi jeg har anbragt mine Penge som en Klodrian og solgt mig selv og hvad mit var i et Anfald af Raseri.

- Tror De, jeg elsker den Race, Hr. Greve?

Alfieri saa stift ind i dette korte Ansigt med de sært sammentrængte Træk, en lille kroget Næse, en fast formet smal Mund med et konstant Smil paa Læberne.

- Hvad elsker De da? Deres Had til de herskende deler De med mig . . . men er Deres Figaro ikke et Talerør for den undertrykte tredje Stand?

- Nej, for det kommende Geni, af hvilken Stand det end er, raabte Beaumarchais, rejste sig, saa sig om, om de var alene.

Da han havde forvisset sig derom, lod han sin smukke Taletenor komme til sin Ret:

351 - Jeg vil knuse de herskende Middelmædigheder, naar jeg har plyndret dem for deres Penge. Med dem havde de hæmmet alle gode Tankers frie Løb, alle dygtige Mennesker, som vilde tage Luven fra dem paa Livets store Væddeløbsbane. Det er den konservative Dumhed, jeg hader af hele mit Hjærtes Fylde: Omsvøbets Dumhed i Forvaltningen, Kapitalisternes kortsynede Dumhed, som ikke forstaar, at Kapitalen skal arbejde i Samfundets Interesse . . . Jeg taler ikke om Adelsmændenes gamle af ærværdigt Mos overgroede Dumhed . . . om Forladelse Hr. Greve.

- Ingen Forseelse . . . lad de fevdale Studeprangere gaa til Helvede! raabte Alfieri.

- Jeg har købt mig Adelskab til, jeg - kan fremlægge Kvittering for, at jeg er en ægte Adelsmand, sagde Beaumarchais leende. Jeg har spekuleret i Geværer, i Brænde, i Korn, i Vin, i Aktier. Jeg har udrustet Flaader mod Englænderne i den amerikanske Frihedskrig og lavet Søslag. Jeg vilde op paa Siden af Rigmændene for én Gang at . . . knuse al den forbandede Løgn, som vi sidder fast i som Fluer i et Edderkoppenet . . . Præsterne er Overredderkopperne . . . Voltaire har fejlet ud i mange Kroge . . . Jeg er hans beskedne Efterfølger. Han har gjort det store Arbejde. Jeg vil se Krogene nøjere efter, anvende lidt mere Forsigtighed, se at faa Ram paa Resterne, som gemmer sig, og i dem har de giftigste og lumskeste Skadedyr skjult sig. Jeg skal være snildere, se at blive endnu rigere end Voltaire. Han var paa langt nær ikke rig nok. Derfor turde han ikke give det sidste Spark til den ormædte Bygning, som endnu er sejg i Fugerne . . . Den gamle Kalk holder de forvitrede Sten sammen. Men undskyld Hr. Greve. Jeg falder ud af Stilen . . . og slaar over i den tragiske, hvor jeg ingenlunde kan konkurrere med Hr. Greven. Italienerne er Tragikere, vi Franskmand fuser kun i Tragedien! vi bør være og blive Komikere, hvis vi ellers tør og kan rivalisere med Verdens største Kunsternation.

Alfieri blev glad over de sidste Ord, greb Beaumarchais's Haand og sagde:

- Aldrig har jeg hørt det franske Sprog klinge saa skønt som i Deres Mund . . . Hvem véd for Resten, om De ikke ender som Tragiker og jeg som Komiker . . . ?

- Jo, hvis det gaar rent fortvivlet for os begge. Saa krænger man sin Hud af Harme som Slangerne og faar en ny Ham . . . maaske en ny Gifttand, som bider til en anden Side . . . Ah, om Forladelse, mine Damer!
352

Ind traadte Grevinden af Albany med de sidste af Gæsterne, Madame Necker og hendes literære Datter Germaine. Den unge Pige havde en robust sammentrængt Figur. Om det store Hoved med stærke Træk og mægtige Bryn var slynget en rød Turban. Under den lyste et Par klare mørkegraa Øjne ud mod de to Digtere.

Beaumarchais skjulte de prosaiske Forretningspapirer, som han havde forhandlet med Alfieri om. Alfieri, hvem Samtalen med Beaumarchais havde gjort livlig og meddelsom, hilste stift paa Damerne og fik sit Ansigt lagt i Folder, der nogenlunde skjulte Misstemningen over at blive forstyrret.

Grevinden af Albany sagde:

- Grev Alfieri, den unge Dame, som sværmer for Dem, har nogle Ord at sige Dem.

Alfieri rejste sig. Beaumarchais satte sine Tænder i Underlæben for at dræbe et stærkere Smil end hans sædvanlige.

Madame Necker og Grevinden af Albany havde taget Plads paa Stole. Den unge Germaine gik frem paa Gulvet som paa en Scene, vekslede et Blik med sin Moder og Grevinden, som begge nikkede til hende.

Med stærk Røst i afgjort Altklang sagde hun, efter at have indtaget en Stilling som en tragisk Skuespillerinde paa Théâtre français:

- Kender Du det Land, hvor Citronerne blomstre, som Himmelhvælvingens Straaler frugtbargøre med brændende Elskov? Har Du hørt de søde Toner, som gøre de milde Nætter saa højtidelige? Har Du selv aanded disse Dufter, som den rene, den søde Luft udgyder som af et Overflødhedshorn? Svar, I fremmede, er Naturen hos Eder saa skøn, saa velgørende?

Vær hilset, Dantes Arvtager i hans storartede Vrede, i hans straalende Syner, da han med Beatrice vandrede fra Pragt til Pragt gennem Paradisets forskellige farvede Sale! Vær hilset, Frihedens og Kraftens nye Sanger, hvis Toner skal lyde til Opvækkelse nu, da Folkene begynder at rejse de bøjede Hoveder. Indgiv de undertrykte de mægtige Følelser, der som Stormvinde skal feje Tyrannerne til Side. Hil Dig, Vittorio Alfieri, Firenzes Frihedssanger gennem Pazziernes Ord! Unge Hjærter gløde ved Din Sang. Den bebuder Frihedens store Morgenrøde, der snart skal lyse med sin Glans af Guld og Roser over alle Lande. Galliens Jord fostrer kun sparsomt Lavrer, lad en af dets unge Piger række Dig en Krans af Myrter, Du Frihedsgudindens Yndling, 353 guldløkket som Apollon, kyndig Bueskytte som han med fjærnt rammende Pile, rammende de dumme, de dorske, de egennyttige og blinde Tyranner.

Taarer trillede ned ad de to Damers Kinder. Alfieri rejste sig, omfavnede den unge Pige, i hvis Øjne store Kugler blinkede i Kronernes Skær. Hun rakte ham knælende Kransen; han tog den af hendes Hænder. Hun rejste sig, vilde sætte den paa hans Hoved, men, da hun var saa lille og han saa høj, maatte han krumme sin Ryg dybt, og det fordærvede det højtidelige Indtryk.

Beaumarchais tog sig om Hagen med Haanden, skjulte sin Mund med den. Fru Necker tog sin Datter ved Haanden, og begge skred værdigt gennem Kabinettet og ud ad Døren.

Alfieri greb Grevinden af Albanys Haand og førte den til sine Læber.

- Tak! hviskede han. Jeg skal for Fremtiden være Eders Venindes Ven. Guderne har skænket hende Poesiens evige Gave. Jeg er gladere over denne Kvindes Hylding end over . . . den, Du véd. Denne Pige spiller ikke Komædie.

Han havde rent glemt Beaumarchais, som rejste sig med et ubevægeligt Ansigt og sagde:

- Saa tager jeg Afsked, Hr. Greve, og siger som Archias: Alvorlige Forretninger til i Morgen!

Han tog Afsked.

Grevinden af Albany kastede sig om Alfieris Hals og sagde:

- Hvert begejstret Ord, der omtoner Dig, min stolte Digter, aander jeg ind som de dejligst duftende Blomsters Aande. Jeg elsker Dig, og min Kærlighed naar gennem alle Evigheder. Den skal klares og højnes Aar for Aar . . . min store, store Digter.

Det var en Omfavnelser saa tæt, saa inderlig som i deres Elskovs første Dage.

Det bankede paa Døren.

De fór fra hinanden. Grevinden ilede ind i Sideværelset.

En Tjener kom med en stor Brevpakke. Alfieri rev Omslaget itu og saa, at alle Brevene var randede og forseglede med sort og adresserede til Grevinden af Albany.

Han kaldte paa hende og rakte hende Pakken. Begge anede, hvad Budskab de bragte: Det var Karl Edward Stuarts Død.

Grevindens Hænder rystede, da hun aabnede det første Brev. Nu forlod Alfieri Værelset.

En Meddelelse, holdt i officielle Former, fra hendes Svoger Kardinalen. Den endte med, at han nu overtog Storbritanniens, 354 Irlands og Frankrigs Trone, under Navn af Henrik IX, efter at Gud Herren havde kaldet hans elskelige Broder til sig. I en Pakke fandtes en Æske, deri en Medaille med den nye legitime Konges Profilbillede omgivet af Indskriften: *Henricus IX, rex Magnæ Britanniæ, Franciæ et Irlandiæ, Defensor fidei, Cardinalis, Episcopus Frascatorum* og paa Bagsiden: *Non desideris hominum, sed voluntate. Dei MDCCCLXXXVIII*

I en Fart brød Grevinden Seglet paa de andre Breve. Det længste var fra Fru Orlandini, som atter var havnet hos sin gamle Elsker, Irlænderen Gehegan. Med Behændighed havde hun slaaet ind i den værdige Stil. Hun fortalte, hvorledes Prinsens uægte Datter med Miss Walkinshaw, som han havde lyst i Kuld og Køn under Navn af Hertuginde af Albany, havde plejet ham i fire Aar, og at denne "dydige og kristelige Dame" havde afvænnat ham fra "den sørgelige Last", saa at det fornemme Firenze, undtagen Storhertugen og hans nærmeste Kreds, atter havde fyldt Paladsets Sale i Lungarno Corsini. I Pisa havde Dronningen af Neapel og mange fyrstelige Personer gæstet den gamle Prætendent. Den unge Dame havde forsonet Broderen med Karl Edward, der nu sank hen i Sløvhed med enkelte Bevidsthedsglimt. Udstrakt paa sin Kanapé kunde han i lyse Øjeblikke fortælle de gamle Historier fra sit Felttog. Stundom kaldte han paa sine Højlændere og kommanderede dem til forskellige Manøvrer. Han var død i Rom, og hans sidste Ord havde været: Jeg svinger Stuarternes hellige Fane og kysser dens Dug.

Taarer randt paa Brevene, og Grevinden sad derpaa med Ansigtet dækket af sine Hænder, mens hele hendes Væsen indhylledes af et Flor. Minderne drog forbi hendes indre Øje i rastløs Fart afløsende hinanden.

I det hvide Kloster Sainte Vaudru i Belgien sad den hvide Stiftsdame Prinsessen af Stolberg og læste om den sidste Stuarts eventyrlige Tog og romantiske Skæbner. Hendes Fantasi vævede Gobeliner, som Prætendentens Bedrifter fyldte i tæt Islæt. Han var hendes Helt. Skotlands grønne Bjerge og staa-blå Søer, som hun aldrig havde set, drog hende med Længsel. Da kom Hertugen af Fitz James som en Ridder i Eventyret og tilbød hende Heltens Haand. Hun tog det som Løn for sin varme Begejstring for Martyrhelten, som Frankrig havde forraadt . . . hun saa Storbritanniens Krone svæve funklende over sit Hoved, stoltere end nogen anden Krone, thi som Sol gennem Skyer brød mægtig Glans af Ædelstene og Guld, gennem Martyrets 355 Tornekrans, som viklede sig derom i tæt Slyngning . . . Stuart-Martyrens Krans.

Hun fór atter den lange Vej gennem Frankrig i den langsomt skridende Karrosse, Haand i Haand med sin Moder. Atter blinkede Nordfrankrigs Sletter med Rimfrost i Marts morgenerne. De drog et varmere og varmere Foraar i Møde, mens Blomster begyndte at kaste Farveislæt paa Marker og i Skovbund. Ned ad Fjeldhang sang blinkende Strømme og tykke Vandfaldsstraaler den unge Piges Bryllupshymne. Med et Sind, nær af Rousseau, betroede hun tavs sine unge Forhaabninger til Klipper og Træer, var sikker paa, at de forstod hende. Taarer strømmede rigelig ud af de brune Pigeøjne. Hun var vis paa, at gamle Jean-Jaques vilde have bredt sin Favn ud mod hende, om han havde set det. Thi det var hans elskede Alper, der frembragte disse Taarer. Hun steg stundom ud af Karrossen og plukkede Fjeldblomster, satte dem paa sin svulmende Barm og ønskede, at hun i simpel hvid Kjole kunde træde frem for Brudealteret som Naturens enfoldige Datter. En saadan Brud vilde bedst skikke sig for den vilde Helt fra Skotlands Bjerge, der sikkert ogsaa maatte være en Naturens ægte Søn, en Jean-Jaques i en Krigshelts Skikkelse.

Over Poslettens lysebrune Flader med de dvask rindende Strømme tumlede hendes vaagne Drømme sig som unge Føl. Hvor skulde hun gøre Storbritannien lykkeligt! Ved Siden af den legitime Trone vilde hun faa sin Mand til at plante Tolerancens Fane, lade enhver beholde sin Tro, som hun selv delte Tro med Rousseaus Vikar fra Savoiën. Dog lovede hun forud den katholske Helt Karl Edward trolig at følge ham i Messen og knæle ved hans Side . . . Hvor skulde Hæderen og Lykken gøre hende god og mild!

Ak! Da hun saa for første Gang saa sin Helt, nu hendes Brudgom, træde ind i Slotskapellet i Macerata med Uniformens Skøder slaskende under den usikre stolprende Gang, med rindende Øjne og blaarødt Ansigt, mens en Kavaller maatte hjælpe ham til at knæle paa Brudeskamlen ved hendes Side! Hendes Hjerteslag standsede, hendes Strube blev tør. Hun vilde have bedet til hvilken som helst Guddom, der kunde tage denne Kalk fra hende.

Og hans halv sørgelige, halv latterlige Holdning under det pragtfulde Indtog i Rom Paaskelørdag 1772! Aar efter Aar i tom Repræsentation, skrækkelige Nætter, naar hun gispede som en Fugl under hans raa og golde Favntag, mens hans vindunstende Aande forpestedes Luften omkring hende . . . Nej, nej, nej!

Hun tog Hænderne fra sine Øjne for ikke at drive videre med Mindernes Strøm, der førte mere og mere Dynd med sig.

Nu meldte inderligt Nag sig. Havde hun gjort den allerringeste Anstrengelse for at støtte den stakkels Ruin? Hvis hun havde været en troende, en from kristen Kvinde, havde hun ikke danset i de unge letfærdige romerske Patrizieres Favn under Kandelabrenes Lys i Paladsernes Pragtsale. Prinsen drak sig fuld ved Spillebordet og lod sig snyde store Summer fra af gejstlige og verdslige Fyrster. Ak, hvorfor havde Voltaire frataget hende Troen, hvorfor troede ikke Rousseau som Katholikerne? . . . hvorfor havde hendes Vittorio kun Haan og Harme tilovers for Kirken? Hun trængte nu til at tro og skrifte. Ikke for en Lascaris eller en Consalvi, men for en lige saa ædel *katholsk* Præst som Rousseaus savojske Vikar i den lille Kirke paa Alpernes Hang. Af ham vilde hun gerne tage den indviede Hostie og nyde den med saa troende et Sind, som da hun gik til sin første Kommunion. For en saadan vilde hun skrifte alle sine Synder, især den største: sit lange Ægteskabsbrud!

Alfieri kom atter ind. Hun vovede ikke at se op. Hun følte hans Øjne ruge paa hende med den kolde Stolthed, hun kendte fra de sidste Aar.

- Er De meget bedrøvet, Signora, over Deres kongelige Gemals Død? spurgte han iskoldt.

Hun saa dybt og varmt paa ham med Taarerne hængende stille i de store Øjne.

- Forstaar Du mig slet ikke, Vittorio? spurgte hun.

- Husk paa, hvem Du har lovet Kærlighed! Vittorio Alfieris elskede maa være stærk som hans "Virginia".

- Jeg er ingen Heltinde, jeg er en stakkels svag Kvinde; et værgeløst Bytte for Kærlighed, for Sorg, for Glæde, for Samvittighedsnag.

- Men ikke for Had.

- Det er mig saa svært at hade.

- Lær Dem til det, Signora! Det hellige Had er et Menneskes ædleste Lidenskab.

Hun rystede let paa Hovedet.

Han trak paa Skuldrene og gik. Hun ventede længe paa, at han skulde komme igen, lyttede og lyttede, ventede og ventede.

Sanguhret slog tre og spillede lystigt:

Marlborough, s'en va-t-en guerre.

Grevinden stak Fingrene i Ørene, til den frivole Melodi var holdt op.

- Han elsker mig ikke mere. Han er for stor og stolt til, at han kan forstaa, hvad der inderst inde rører sig i en stakkels Kvindesjæl . . . Ak, vi elsker ikke mere hinanden . . . for vi forstaa ikke hinanden mere. Jeg mærker en Kløft spalte sig imellem os.

Hendes Kammerjomfru fandt hende forgrædt liggende paa Kanapéen.

Næste Morgen bragte hun hende den sædvanlige Morgenbuket fra "Hr. Greven". Men Hr. Greven selv var redet ud med seks Heste og tre Rideknægte.

Buketterne kom regelmæssig i otte Dage, men Alfieri viste sig ikke.

Da han kom igen, lod han, som om intet var forefaldet, men han tiltalte hende med *De og Signora*, var ridderlig kold.

Og saaledes vedblev han at være. Han lukkede sig inde, arbejdede og sled, viste sig kun til Middagen.

Men Morgenbuketten udeblev aldrig.

Grevinden var fast bestemt paa at give sin Elsker en kold Modtagelse, naar han en Gang kom igen. Dag ud og Dag ind havde hun søgt at hærde denne Beslutning til Staal.

Digteren viste sig atter med straalende Ansigt. Da knækkede Staalet brat.

Han sagde:

- I Dag har jeg foruden denne Buket en anden.

Han overrakte hende et tyndt Kvartheft indbunden i grønt Fløjel med en gylden dorisk Tempelfagade paa Bindet. Han aabnede Bindet, viste hende Titelbladet, hvorpaa der stod "Mirra, Tragedie af Vittorio Alfieri", og lagde det paa Bordet foran Grevinden. Grevinden bladede om og læste: "Min tilbedte Dame! Du alene er min Poesis, min Inspirations Kilde, mit Liv skriver sig først fra den Dag, hvor det gled sammen med Dit."

358

Da smeltede alt i hende. Hun syntes, at alt var som i fordums Dage.

- Sig et Ønske, Du har, Luisa, sagde han, og jeg skal opfylde det.

En eksalteret Tanke tændtes i hendes Hjerne.

- Jeg beder Dig om en Rejse til England. Jeg vil se det Rige, som med Rette er mit . . . Bliv ikke vred . . . Jeg vil drage derind i Triumf som Digterkongens kronede Dronning og vise dem, der nu sidder paa Tronen med Stuarternes Krone, at jeg i Kraft af Dig er Dronning i et Rige, som ikke er af denne Verden, men som er mægtigere end noget Kejserdømme paa denne Jord.

Det isnede ned gennem Alfieri. Men han havde lovet, og han holdt sit Løfte.

Hvad der skete, forbavsede ham ikke. Han var stolt af, at han beherskede sin Vrede derover. Han lod uden at kny Grevinden søge Præsentation ved Hoffet. Han tørrede hendes Taarer, da hun meldte ham, at man vilde modtage hende i St. James under Titlen: Prinsesse af Stolberg. Han talte hende efter Munden, da hun kom hjem fra sin Avdiens og fortalte, hvor venlige Kongen og Dronningen, Hertugerne af Gloucester og af Clarence havde været imod hende. Da han tørt spurgte hende, hvad de havde sagt, og hun ikke kunde huske synderligt deraf, lo han ikke en Gang.

Det ærgrede hemmeligt Grevinden, at han ikke viste sig fornærmet paa hendes Vegne.

- Han behandler mig som et forkælet Barn, hvis Luner han føjer af Magelighed, sagde hun til sig selv.

Nu græd hun, fordi han stod der saa olympisk ligegyldig. Men efter nogle Dages Forløb var hun glad over, at der var indrømmet hende en Plads i Operaens Kongeloge, og til Parlamentets Aabning en Lænestol ved Tronens Fod.

Paa disse Dage tilbragte Digteren Tiden i Stalden med at pleje sine Heste og med at tilride en ny engelsk Fuldblodsfuks, han havde købt.

Da Grevinden, stødt over, at der ikke blev gjort mere af Dronningen over Riger, der ikke var af denne Verden, bad Alfieri om at rejse tilbage med hende til Paris, bøjede han Hovedet, og de rejste.

Men Grevinden havde Ret: Kløften spaltede sig dybere, om der end tidt fra begge Sider lagdes smalle Broer over den.

359

Beaumarchais var stadig Alfieris Bankier, og den italienske Digter nød godt af sin franske Værkfælles Talent. Han fik foranstaltet en ny Udgave af hans Værker hos Didot og fik gode Renter ud af hans Penge. Men Alfieri stødte Beaumarchais ved at blive borte fra en Oplæsning af hans sentimentale Fortsættelse af "Figaros Bryllup" - "Den brødefulde Moder", hvori de lystige Komediefigurer lige ned til Figaro og Suzanne føler sig brødebetyngede og saa respektabelt borgerligt begræder deres Ungdomssynder. Under sit Ophold i Paris havde Alfieri i højt stemte Vers hilset Bastillens Indtagelse, Eden i Boldhuset, Erklæringen af Menneskerettighederne. Han sang om "den herlige Frihed, der staar op, stolt, funkende, væbnet, af Bastillens sorte Krypter". Men i 1791 udbrød han: "Nu ser jeg Dag for Dag Frihedens hellige og mægtige Banner forraadt, forvansket, berøvet al Tillid af disse Kludder-Filosofier."

Han kom næsten aldrig uden for sin Bolig, havde ikke set synderlig til Gadetumulter og ikke en eneste af Revolutionens blodige Scener.

En Dag sad han beskæftiget med Oversættelsen af Terents i sit Arbejdsværelse i Rue de Bourgogne. Det var den 10. August 1792.

Han forstyrredes ved en Larm. Det lød først som fjærne Kanonskud med korte Mellemrum. Efterhaanden samlede Larmen sig til én Lydmasse, drønende som en uafbrudt Torden i Bjerget.

Der blev banket paa hans Dør. Grevinden kom ind i Følge med en ung slank Mand med Titusfrisur, med Skjorten aaben til ned paa Brystet, dejlige store blaa Øjne, klare som et sydligt Hav.

- Ah, kære Hr. Chénier, sagde Alfieri. Det er lang Tid siden . . . Men jeg har læst Deres harmglødende Jamber, Deres Brev fra Ludvig XVI til Konventets deputerede . . . og De er dog Republikaner som jeg, har hadet den purpurklædte Pøbel som jeg. Men denne stinkende sjofle Pøbel vil ogsaa De have hugget ned som skabede Køtere og snivede Heste. Burde ikke Marat, den æddersvulmende Tudse, knuses af en Kampesten . . . Nu raaber vi to: Leve Aristokratiet, Aandens udvalgte! ned med Rakket . . .! Jeg vil melde mig som Forsvarer af den stakkels Ludvig XVI, thi hans Ulykke har betvunget min tidligere Foragt for den Klejnsmedsvend, han var. Skal vi to forsvare ham for Blodtribunalets Skranke og raabe: *Vive le rot!* op i Øjnene paa den Jean-Jaqueske blodtørstige Pedant Robespierre?

360

- Men hvad er det, hvad er det? raabte Grevinden. Hør, hør dog . . .!

Hun tog hver af Mændene under Armen og hængte sig tungt ved Alfieri.

Nu skelnedes tydelig Brøl af Mænd og Hvin af Kvinder.

- Lad os en Gang tage de tragiske Farcører paa nært Hold! sagde Alfieri.

Grevinden vilde trække sig tilbage, men Nysgerrigheden var stærkere end Skrækken. Hun hjalp endog Chénier med at dreje Jernsvingelen om og trække Vinduerne tilbage mod Fordybningens tykke Mure.

Nu kommer Mudderbølgen væltende, som naar en Flod strømmer over i Bjerget, sagde Chénier.

Den fortovsløse Gade stoppedes tæt til. Skarens Fløjtmænd skurede mod Husnumrene til begge Sider.

Det begyndte med Geledder af Mandfolk med blaa og hvide Bluser og farvede Huer. Nogle truttede i Trompet. Larmen var infernalsk. Raabene: Til Tuilerierne, til Tuilerierne! brød af og til frem af Lydmassen.

I det flakkende stærke Sollys fra Himlen, hvorover Skyer drev, traadte et eller andet Fysiognomi frem, skærende klart i dette Mylder af sværtede Fjæs. Alfieri genkendte en Fyr, der blev løftet i Vejret og syntes at holde Taler til sine nærmeste Omgivelser.

- Det er en af Didots Svende, der er bleven Lovgiver. Nu forstaar jeg, hvorfor det er umuligt at faa Korrekturen.

I samme Øjeblik saa den paa Skuldre tronende Typograf op, pegede for Omgivelserne op mod Vinduet, og man skelnede Raabet:

- Hovederne skal ikke alene kappes af franske Aristokrater, ogsaa af Udlandets, først og fremmest af Italienernes . . . her er en saadan Slyngel . . . en stenrig Greve. Ned med ham!

En Hujen rettedes op mod Alfieri. Han slog Vinduet højere op, at hans Haanlatter kunde ses, om end ikke høres.

- Leve Republiken . . . leve Guillotinen!

Saa hvirvlede Trommer som Drøn fra Havbunden. De, som rørte dem, var usynlige.

Hvad var det for tre underlige Standarter, der vajede op i Jævnmaal med Husenes første Etage?

Saa! Nu kom de nær.

Grevinden tumlede tilbage med et Skrig.

361

Paa højt løftede Spydspidser sad tre Hoveder. Øjnene bulnede frem af Hulerne. Fraade og Blod skummede ud af Munden. Paa et af Hovederne grinede Tænderne hvidt ud. Haaret klæbede ned ad Kinderne i Tjavser, eller Totter af det flagrede i den lystige Vind, sammenklistrede i Bundter eller i vild Frihed.

Alfieri raabte af sine Lungers fulde Styrke - og den var ikke ringe:

- Søl Jer i Skam og Blod, til I kvæles! Leve Ludvig XVI!

Men heldigvis for Huset døde de sidste Ord under en Masse Latter og Hyl.

Toget drog videre.

- Her er tre Frihedsgudinder!

Højt over Skarens Hoveder ragede tre skrækkelige Kællinger, brølende som Hyæner. Paa den ene hang Tænderne og dinglede som Bjælder; paa den anden sad de faste som godt indkilede Hugtænder paa et Rovdyr. Hun svang en gammel Krumsabel i Luften og antydede med en Gestus, at hun vilde hugge Hovederne af dem, der stod i Vinduet. Den tredje var saa ophovnet i Ansigtet, at man skulde tro, Huden maatte sprænges; hele hendes Krop bævrede som fedt Flæsk. Hun var nærmest de tre Tilskuere i Vinduet. Hun savlede af Drukkenskab, grinede sløvt. Ud i Luften hang hendes højre Ben, blottet helt op til Laaret, med en Fod som en Flodhest, med væmmelige skidne Tæer med lange Negle paa. Saa kom hele Resten af den sorte uformelige Masse, overraget af Bajonetter paa Kæppe, af gamle Landser og rustne Spyd.

Grevinden af Albany havde trukket sig tilbage. Den Stank, der nede fra Hoben som en Pestaande trængte sig ind i Stuen, havde bragt hende en Afmagt nær.

Kællingerne havde raabt smudsige Ord op til hende.

Der stod de to Frihedsdigtere, fyldte af Væmmelse og Foragt over denne Hob, uden at forstaa, at, hvad de saa, var en naturnødvendig Frugt af det gamle Samfunds Synder, uden at sige til sig selv: Hvor skal forsømte og forsultne Stakler blive anderledes?

Alfieri sagde:

- Desværre . . . Jeg holder nu langt mere af den purpurklædte end af den pjaltede Pøbel.

Chénier trak paa Skuldrene:

- De og jeg har kun hjemme bag Poesiens Marmorbuegange.

Endelig bortdunstede Hoben. De to Herrer undskyldte sig for 362 Grevinden, at deres Betagethed af, hvad de saa, havde bragt dem til at glemme hende.

Hun smilede mat.

Alfieri vilde lede Tanken bort fra det hæslige, de havde set.

- Sig mig, Hr. Chénier . . . hvor har De faaet disse bløde, underlige Cellotoner ind i dette franske Sprog, hvis Vers ellers lyder for mig som sønderhakked Prosa?

Chénier vaagnede som af en Drøm. Hans Tanker fulgte den forsvindende Hob, stævnede ud mod Landets, sin egen Fremtid. Havde han villet sige noget, var det blevet noget lignende som:
- Aa . . . I Italienere er et indsovet Folk! Tænke paa Vers i en Stund som denne!

Men han var høflig og svarede:

- Er der Klang i mine Vers, er det vel, fordi min Moder var født Grækerinde, saa jeg kan kalde Græsk mit egentlige Modersmaal.

- Jeg vil lære Græsk, som jeg har lært Toskansk, sagde Alfieri.

Han havde glemt alt det derude, tænkte kun paa sig selv.

Mens han tav, saa Chénier paa dette ejendommelige Hoved, saa gled hans Blik over paa den sørgmodige lille Dame med den brunblonde, let graasprængte Haarfyldte, som hun sad der paa den hvide Kanapé.

- Grev Alfieri, sagde han. Jeg gaar maaske Guillotinen i Møde. Men jeg er Franskmand; det er min Pligt at blive her paa min Post og slaas med Pøbelvælden som før med Tyranniet. Flygt hjem og virk for Deres Land, Grev Alfieri! De hader jo Franskmændene . . . De har Pligter (hans Hoved bevægede sig i Retning af Grevinden) . . . Forlad Paris! Jeg forsikrer Dem: Efter hvad der i Dag er sket, vil baade Deres og Grevindens Hoveder komme paa Blokken. Her i Paris - ja undskyld - her kan De ikke gøre ringeste Nytte. Lov mig, at De straks vil faa Hr. de Beaumarchais til at skaffe Dem Rejsepas! Om ikke for Deres egen Skyld, saa for Deres Dames. Hvert genialt Hoved, der falder for Øksen, er et Tab for Ideernes eneste retmæssige Rige.

Grevinden turde intet sige, men fæstede ydmyg bedende Øjne paa Alfieri:

- Saa rejser vi da, sagde Alfieri, hvis jeg kan opdrive de fornødne Papirer - de Slavepatenter, som er fornødne.

Han skrev til Beaumarchais og fik til Svar efter to Dages Forløb:

363 Paris, 11. August 92.

Hr. Greve!

Naturligvis gjorde de højst intelligente og orthografiske Sektionskommisærer, som hører til vor dyrekøbte nye Friheds skønneste Produkter, alle mulige Vanskeligheder angaaende Passer for Greven og Grevinden med Kammertjenere og Kammerjomfruer. Dog til vore nye Avtoriteters Ære tør jeg forsikre, at det skete

mere af Dumhed end af Ondskab. De gamle Pasblanketter fra "Louis Capets" Tid var paa Latin, og de høje Øvrigheds personer havde ondt ved at skrive Fransk, end sige udfyldte en Blanket paa Latin. Jeg vovede mit Liv for Dem, Hr. Greve, ved at tilbyde mig at udfylde Hullerne i disse Dokumenter, med Fare for at blive anklaget for at være Aristokrat. Hr. Greven vil se, at min Latin minder mere om Deres Nationalret "Macaroni" end om den hellige Cicero; men jeg var jo Uhrmagerdreng, da jeg brød af midt i den anden Tale mod Catilina og maatte holde op for at blive Svend.

Altsaa hermed et Pas for Dem, undertegnet af Republiken Venezias Gesandt, et for Grevinden, paaskrevet af Danmarks Minister, og endelig et for hver af Deres Tjenere, hvis Underskrifter De ikke kan læse, thi den kommunale Sektion Montblancs Embedsmænd har stor Møje med at skrive deres Navne.

De vilde ikke blande Deres Taarer i den Kanal af samme Vædske, som flød fra de følsomme Damehjærter den Aften, jeg havde den Ære at læse min "brødefulde Moder" i den ædle Grevinde af Albanys Saloner. Men, naar De i Deres skønne Land erfarer, at Deres ærbødige Tjeners Hoved er falden for Doktor Guillotins menneskekærlige Kniv, vil De maaske med samt den elskværdige Grevinde mindes en trofast Beundrer, Jean-Jacques's Lavsbroder i Uhr- og Bogmageri, mere glad, men mindre stor og mindre affekteret end samme Værkfælle.

Med de bedste Ønsker om en lykkelig Rejse, med de ærbødige Komplimenter til den yndefulde Suveræn og til Italiens Sofokles har jeg den Ære osv. osv.

Caron de Beaumarchais.

To mægtige Karrosser, udvendig spækkede med Kufferter paa alle Steder, hvor de kunde anbringes, rumlede tungt over Brostenene mod *La Barrière blanche*. Meningen var at tage over Saint Denis nordpaa.

364

Der lød vel nogle Skældsord og Sjofelismer efter de to aristokratiske Køretøjer paa Gaderne; men de kom uden anden Ulempe til Barrieren.

Der stod en fire, fem Nationalgardister og en Officer, alle alvorfulde og knevelsbartede. Alfieri rakte Passene ud til sin Tjener, som steg ned fra Bukken.

Officeren læste Passene igennem, undersøgte om Signalementerne passede paa hver af den lille Karavanes Medlemmer . . . hvem der var stor eller lille, fed eller mager, blond eller mørk. Han syntes tilfredsstillet og beordrede Soldaterne at aabne den store Port med Jernspigre paa Palissadernes Toppe.

Alfieri sagde til Grevinden paa Italiensk:

- Nu er vi ude af det uhyre Pøbelfængsel. Mod! Om et Kvarter kan Stanken af Sved og Smuds ikke naa os mere. Vi kører ud i Markernes rene Luft.

Tæt til højre uden for Barrièren laa et Skur af raa Stene med et Trætag over. Der var et improviseret Vindue og en lav Dør paa Façaden. Over Døren hang som Skilt et uhøvlet Bræt, paa hvilket der stod sværtet med Kørnøg: DÉBIT DE VIN.

Paa én Gang styrtede ud af Døren i Trængsel en tyve, tredive Fyre, med Fjæs, hvoraf Sveden dryppede i den koghede Augustdag.

Nogle havde taget Skjorten af. Dyrisk behaarede Overkroppe skinnede og stank ud i Luften, Skæggene sivede af Vindraaber, nogle havde frygiske Huer paa. De havde været røde, var nu saa skidne, at Farven snarere var som Sodens.

De væltede sig hen mod Vognene.

- Ned med Aristokraterne! Til Hôtel de Ville med dem!

- Det er igen noget rigt Rakkerpak, som stikker bort fra Paris med de Penge, de har aagret sig til ved at udsulte Fattigfolk.

- Hvad er det for en Tæve af en Hertuginde eller Marquise derinde? . . . Kender Du Sansculotter, min Tøs? Det er dem, der ingen Bukser har paa. Nu skal Du se, min Snut!

- Tag Dine af, Dit Bæst, og forær Borgerinden dem, at hun ikke skal forkøle sig. Saadan nogle lægger i Kaminen ved Midsommertid alene for at haane Folket.

En vild Latter, skingrende Jubelhvin!

En stor snavset Sjoever trak sine Lærredsbenklæder af og blottede sig under Grin og Klapsalver. Benklæderne blev satte paa en Kæp og svungne i Luften som en Fane.

En havde holdt Hestene an foran den første Vogn.

Nationalgardisterne havde stræbt at tale den drukne Bandithob 365 til Rette. En af Soldaterne fik en

Skraa spyttet ud i Ansigtet. To Fruentimmer greb fat i Rebene, hvormed Kufferterne var spændte fast.

- Det var Ret, Borgerinder, konfiskér Aristokraternes Tøj!

Officeren drog sin Sabel. En af Banditerne mødte ham med en lang skedeløs Stødkaarde og raabte:
- Væk med Dig og Din halvanden Epaulette! Jeg skal snart skære Frynserne af den, der er hel!

Alfieri drog sin Kaarde og gik ud af Vognen. Kammerjomfruen holdt den besvimeede Grevinde om Livet.

Alfieri gik hen mod den Bandit med Stødkaarden, og ved et behændigt Fægtertag slog han ham den ud af Haanden, saa det dirrede i Knægtsens Haandlede.

- Til Hôtel de Ville! Til Hôtel de Ville!

- Til Lygtepælene!

De to Forridere for hans Vogn blev revne ned af Hestene. Nationalgardisterne søgte at værne om dem.

Alfieri stod høj og rank, bleg og rolig med sin Kaarde i Haanden. Han holdt den ud mod hver, der søgte at nærme sig ham. De holdt ikke af at angribe ham. Han saa ud, som vilde han noget.

Med venstre Haand trak han Passene ud af sin Lomme og raabte med sin stærke Røst:
- Hør nu og se! Mit Navn er Alfieri. Jeg er Italiener og ikke Franskmand. Læs, hvem der kan læse. Jeg er lang, mager, bleg, rødhaaret. Det staar der i Passet. Det er i Orden, besørget af Folk, som har Ret til at udstede det, og, saa sandt Gud lever, vi vil passere. Tag kun den Tingest af en Kaarde op, som jeg slog ned. Jeg slaar den ud af Haanden, som før, paa den, der rører den.

Fruentimmerne havde forgæves søgt at faa Rebene om Kufferterne løse.

- Skal vi stikke Ild paa Vognene? raabte de.

- Ja, vi stikker Ild paa Vognene! hylede Koret.

- Prøv paa det, sagde Alfieri. Saml Brænde først!

Hylet sank hen i en dump Brummen. Skaren fjærnede sig fra Vognene. Ingen turde paatage sig Ansvar for en Voldsdaad, da det kom til Stykket.

Nationalgardisterne benyttede sig af Øjeblikket til at faa hjulpet Forriderne op. Kusken havde siddet ubevægelig paa den høje Buk.

366

Med et Spring var Alfieri inde i Vognen.

- Kør løs! raabte han, brug Jeres Piske. - Afsted i lynende Fart.

Forridere og Kusk paa den forreste Vogn og Kuskene paa de to andre svang Piskene knaldende ud og satte afsted i Galop.

Nu samlede Skaren sig atter. Nogle gav sig til at løbe efter Vognene, men opgav alt Haab om at naa dem.

For dog at faa noget ud af Situationen brølede Banditerne en Hob gemene Ord efter de bortfarende.

Grevinden var mere død end levende.

Da de oppe ad Saint Quintin til saa et Slot rage højt op over Skov og Vand med sit takkede Borgtaarn, truede Alfieri op derimod.

Grevinden bøjede sig hen under hans Ansigt og saa spørgende paa ham.

Han sagde:

- Jeg tænker paa mit eget Fædreneslot i Piemont. Vore Forfædres og vore egne Synder bryder frem som Bylder og Udslet i al den Raahed, i alt det Smuds, vi har set og lugtet i de sidste Aar. De Bestier er ansvarsløse . . . Naar de halshugger Ludvig XVI, saa er det egentlig Ludvig XV, de mener.

To Dage efter Flugten stillede bevæbnede Folk fra samme parisiske Sektion, som havde udstedt Passene, i den store Gaard i "Rue de Bourgogne" for at arrestere "Grevinden af Albany, Dronning af England". Da anklagede ikke forefandtes, konfiskeredes Alfieris Heste og hans pragtfulde Bibliothek, hans to Klenodier. De to Flygtninge blev satte paa de emigreredes Liste. To Dage senere - og de vilde være blevne fængslede og havde næppe undgaaet Slagterierne i September.

I Belgien skrev Digteren sin rasende Verssamling "Il Misogallo". Han skød over Maalet. De kunstforstandige i Frankrig lo i Stedet for at harmes over de Skældsord, hvormed han overdængede Nationen.

Det gik saa atter til Firenze. Endnu fyldt af Raseri over, hvad der var overgaaet ham i Paris, skrev han et Brev til 367 "Præsidenten for den franske Pøbel", der begyndte: "Mit Navn er Alfieri; det Sted, hvor jeg er født, er Italien; mit Fædreland er intet Steds paa Jorden."

Naaede Brevet den ubestemmelige Adressat? I hvert Fald i Firenze lo man bag Digterens Ryg. Især da han i Samtaler rasede mod det gamle Regimentes Tyranni i Italien, og i sin Hidsighed forsvarede det demagogiske Tyranni i Frankrig, for i næste Øjeblik at dømme Robespierre og Marat ned til den værste Cirkel i Dantes Helvede.

Han lod Grevinden raade. Der var Selskab efter Selskab i Paladset paa Lungarno Corsini som i gamle Dage, baade naar franske Tropper drog igennem Byen, og denne var frisindet, og naar de var borte, og det fornemme Selskab rasede mod "Lykkeridderen fra Korsika", "Banditernes klassiske Ø".

Alfieri gik da gennem Salene som en Søvnngænger, hilsende til alle Sider med avtomatisk Venlighed.

Han saa bestandig Grevinden som Midtpunkt i en Kreds, gestikulerende, talende, med et venligt Blik til alle.

Aar gik og kom. Digteren sad den meste Tid inde og sled i sin Græsk. Paa hans Dør stod en Plakat med store Bogstaver: *Grev Alfieri træffes ikke*. Nu var det altid hans Tjener, der bragte Morgenbuketter.

Mange Gange var han højlig forbitret paa Grevinden i sit Hjærte. En Aften havde han al sin Selvbeherskelse behov for ikke at fare op i Raseri. Thi han havde hørt i lang Afstand, at Samtalen førtes paa Fransk, og opdagede, at Grevinden, da hun saa ham træde ind i Salonen, gjorde et Tegn. Hvorpaa man sprang over i Italiensk.

Han gjorde brat omkring, stillede sig ind i en Vinduesforbygning og betragtede ufravendt sin "tilbedte, uforlignelige Dame, sin Musa".

Havde hans Øje fanget en Stump af "Djævlespejlet"?

Han bildte sig i det mindste ind at kunne se Rynker under den fint paalagte røde og hvide Sminke, Rynker, der især misklædte Munden om Vigerne. Hendes milde Selskabsøjne blev ham vammelsøde som en ældre anglende Kokettes, Hun talte med en ung fransk Oberst.

Han gik i en oprørt Stemning op i sine Værelser, mens han mumlede:

- Havde det været i mine unge Dage, havde jeg pryglet min Tjener.

368

Fra den Dag udeblev han fra Selskaberne og gjorde kun Grevinden en kort høflig Visit et Par Gange om Ugen; tilsidst blev han helt borte.

Han studerede Græsk med en Benediktiners Flid, skrev Oversættelser baade af Platon, Tragikerne og Homer. Hans Bord var fyldt med sjældne Udgaver af disse Klassikere; mellem dem ragede en vældig "*Thesaurus lingvæ Græcæ*" op som et højt og mægtigt bredt Borgtaarn mellem lavere Fløje.

Han var tidt sikker paa, at den Dag, han forstod Græsk saa godt som Toskansk, vilde hans Digttersol bryde frem med en Vifte af Himmelrummet vidt omfattende Straaler. Han korresponderede stadig med lærde Hellenister, først og fremmest med sin Ven Caluso. Naar Abbaten en Gang imellem besøgte ham, livedes han op.

En Dag, da Caluso kom, sagde han:

- Hør, hvor jeg kan oversætte en Korsang af Sofokles.

Glad som en Skoledreng ved sin perfekt lærte Lektie, oversatte han den dejlige Hymne til Eros i

"Antigone", mens Taarer strømmede ud af hans Øjne over de græske Ord, dem han gengav i knudret Prosa.

Caluso trykkede hans Haand og smilede:

- Ja, den Eros kender Du jo trods nogen, min Vittorio.

Digteren rystede paa Hovedet og sagde:

- Sofokles har kendt ham, jeg ikke. Thi det nytter ikke, at man som jeg anraaber Guden; han hører ikke. Han kommer som alle Guder helst efter sit eget ubegribelige Lune til dem, der ikke beder . . . Caluso, jeg har anstrengt mig forgæves hele mit Liv for at elske og for at digte.

- Du har Ret til at glæde Dig over, hvad Du har gjort. Ikke til at tale saaledes.

- Nej, nej. Driv mig altid til at se frem, aldrig til at se tilbage . . . Frem, frem! Er jeg naaet til en Bjergtinde, jeg søger straks en ny. Vinger til at flyve fik jeg ikke, men, som jeg har tvunget de vildeste Heste, skal jeg ved Fødders og Hænders Hjælp besejre de stejleste Højder. Hør, Ven! Jeg er jo egentlig dum i Sprog. Husk, hvilken Møje jeg havde med at lære Italiensk, og nu skal Du høre: Jeg kan arbejde mig gennem Pindar og læser den største af alle Digtere, Homer, næsten med mindre Vanskelighed, end da jeg første Gang læste Tasso i København for 30 Aar siden . . . Ja, Græsk er herligt. Det er et arkitektonisk 369 Sprog, og Du véd, at næst efter Poesien er Arkitekturen den Kunst, jeg elsker mest. Leddene i et græsk Tempel støtter hinanden, griber ind i hinanden efter Ligevægtens, Harmoniens og Skønhedens Love. Alle er de skønne i og for sig, og dog tjener de ydmygt Helheden. Saadan er Sproget med sine herlige Konstruktioner, hvor en Form som Aorist Participium kan rumme saa uendelig meget, hvor Particip underordnes Particip for dog at samle sig under Helhedsindtrykket, den mægtig leddelte Periode.

- Men Du bliver jo Sprogfilosof, min Vittorio.

- Du maa gerne spotte mig. Nu skal Du se, hvad jeg har fundet paa. Le mig kun ud!

Caluso saa paa sin jævnaldrende, som en ældre Mand ser paa et elskværdigt Barn.

Alfieri aabnede en Skuffe, tog et stort Etui i rødt Fløjel ud og aabnede det:

- Her skal Du se.

Han udfoldede en stor Halskæde af Guldringe, der samlede sig om en stor Kamée med det traditionelle Billede af Homer. Under det stod graveret:

[x][x][x][x][x] [x][x][x][x][x][x][x] [x][x][x][x][x][x][x] [x][x][x][x] [x][x][x][x][x][x] [x][x][x][x][x][x][x]
[x][x][x] [x][x][x][x][x] [x][x][x][x][x][x] [x][x][x][x][x][x][x].

(Da Alfieri havde gjort sig til Homers Ridder, opfandt han et Hæderstegn mere guddommeligt end en kongelig Orden.)

- Og ser Du, min Tommaso! Bagpaa staar 23 Digternavne, hvis Ejere jeg vil sende Ordenen . . . det vil sige de levende. Til de dødes Grave vil jeg sende Lavrbærkranse og . . .

- Hvor vil Du finde de dødes Grave, min Vittorio? spurgte Caluso, Han markerede et Smil, men nænnede ikke at lade det blive tydeligt; for han saa sin Ven smile og hørte en Antydning af Latter.

- Ja . . . ja . . . Jeg finder de døde Digtere i min egen Sjæl . . . Jeg har spist dem alle uden at blive federe end Faraos magre Køer, da de havde ædt deres fede Medskabninger . . . Vel, saa lavrbærkroner jeg dem i min Sjæls Kapitolium . . . Saa taler vi ikke mere om den Ting, min Tommaso. Guderne velsigne Dig for hver Gang, Du kommer til mig.

- Du er god i Dag, Vittorio Alfieri! Søg at være det hele Dagen! sagde Abbaten med smigrende blød Røst.

- Naar Du er hos mig, tror jeg, at jeg kan være det, sagde Alfieri.

370

- Gaa saa straks ned med mig! . . . Din Dame har i lange Tider, hvori Du ikke har villet vise Dig, arbejdet paa en Overraskelse til Dig. Far ikke sammen! Der venter Dig kun noget, som vil glæde Dig. Vær ikke Bjørn, vær kongelig Løve, min elskede Digter!

- Jeg gaar, hvorhen Du leder mig, min eneste Ven.

Alfieri blev gladere og gladere for hvert Trappetrin, de overskred.

En Tjener gik foran dem og aabnede tilsidst Døren til Grevindens Kabinet.

Paa et højt Staffeli stod opstillet et Portræt af Grevinden af Albany, et stort Billede, Knæstykke i Legemsstørrelse, med hvidt smalt Shawl over den gule, halv nedringede Kjole, med hele Lökkernes Fylde om

det lidt alvorlige, ganske rolige Ansigt med den korte Oval, den stille, fyldige Mund og de brune Øjne, saa troskyldige, saa velmenende. Og saa de hvide, temmelig store Hænder, behandlede med en sjælden Omhu - de, der saa tidt havde hvilet tæt om Alfieris blege, kølige Kinder, omfattet dem saa fuldt, støttet ham, beroliget ham, gjort ham fornuftig. En varsom Idealisering med klassisk Stræben i Modelleringen, med kølig Diskretion i Farven.

Digteren betragtede henrykt dette Billede i Davids Manér, glemte rent, hvor han havde bandet selve David, som, efter hans Mening, havde solgt sin Kunstnerære til Advokat- og Sjoeverpøbelen.

Saa gik han bag om Staffeliets og saa sin "tilbedte Dame" og en lille tæt Herre.

- Hr. Xavier Fabre, sagde Grevinden, idet hun præsenterede Maleren. Grev Vittorio, I har alt set ham i Paris hos Neckers.

- Ja saa? sagde Alfieri. I den fordømte Kloak . . . Caluso tog et Tag i hans Skulder.

Den lille tætte Mand, sorthaaret og nedringet i Skjortebrystet, traadte kækt frem for Alfieri og sagde:
- Vi er Meningsfæller, Hr. Greve!

Alfieri vilde have ønsket, at han var to Fod højere for rigtig at kunne se ned paa Hr. Xavier Fabre, Davids Elev.

Grevinden saa bønligt paa ham og sagde:

- Grev Vittorio. Hr. Fabre vilde saa gerne male Dem . . . Kunde ikke et Pendant til dette Billede . . . et Billede af Evropas største Digter . . . passe som et Pendant til Billedet af samme Digters trofasteste Venindes?
371

- Lad ham male mig! sagde Alfieri stille.

- Vi er Meningsfæller, Hr. Greve, sagde den kortbenede Maler igen.

- Saa-aa? spurgte Alfieri.

Frejdig vedblev Maleren:

- Erindrer Greven, da vi saas hos Neckers i Paris? Alfieri rystede paa Hovedet.

- Da Mademoiselle Necker talte som en Frihedens Gudinde? Da var jeg begejstret. Nu maa jeg le over min Begejstring. Nu er jeg stemt, ligesom Hr. Greven er i Deres "Misogallo". Vi har altsaa fælles Had.

- Ja, for saa vidt, som jeg hader den lille Rest af Verden, som jeg ikke foragter, sagde Alfieri tørt.

- Men Hr. Greven tror som jeg paa den klassiske Oldtids rene Linje.

- Forstaar De ikke mere af den Linje end Deres Mester David, saa har De lidet med den klassiske Oldtid at bestille, sagde Alfieri.

- Det er det, jeg nu indser. Men De, Hr. Greve, er dog den eneste moderne Digter, i hvem der er ægte klassisk Blod. Jeg beundrer Deres Virginia som et Stykke Livius omsmeltet til Poesi.

Alfieris Ansigt glattedes. Han klappede venlig den lille Mands robuste Skulder, mens han sagde:

- Tro ikke, De kan fange mig med Smiger, min unge Herre! Jeg er vokset derfra.

Digteren var fangen, sprællede kun som den fangne Fisk i Nettet.

Han gik hen, kyssede Grevindens Haand og sagde:

- De forærer mig dette Billede. Lad det hænge over mit Skrivebord og inspirere hver Linje, jeg sætter paa Papiret.

Han knælede foran det, rejste sig og sagde:

- Altsaa, Hr. Fabre. I Morgen begynder De at male mig. Helst tidlig om Morgenen . . . Min skønne Dame, lad saa mit Billede hænge over Deres Skrivebord!

Hans Blik faldt hen paa det.

- Hvad . . . ? De tegner . . . ?

- Hr. Fabre har været min Lærer, sagde Grevinden rødmende, mens De, min Ven, har været i det gamle Hellas . . . De maa ikke se paa de Øvelser. Jeg er endnu ved Kunstens første Elementer.

- Saa Hr. Fabre er kommen længe her i Huset? spurgte Alfieri.

- Næsten siden Hr. Greven tog Bolig i Akropolis, svarede Grevinden med et Smil, som Alfieri ikke syntes rigtig om. Hun var ham ikke ung nok til det Smil.

Han sagde til Caluso:

- Kom, min Tommaso, vi har endnu nogle Ture at vandre op og ned i Propylæerne i Dag. Du maa hjælpe mig med en Ode af Pindar.

Atter et Knæfald og et Haandkys til Grevinden, en Hilsen til Maleren.

De to Venner gik.

Fabre sagde til Grevinden:

- Deres Majestæts Taalmodighed i at høre paa mine Hjærteudgydelser under vore Undervisningstimer, har gjort mig dristig. Italiens store Digter er ikke ganske heldig, naar han staar i Stillinger som Jupiter fra Otricoli.

- Vil De behage at være artig, Hr. Fabre.

- De har selv forkælet mig, saa jeg er bleven uartig.

- Saa tal da, uartige Barn, med Fare for at blive revset af Deres moderlige Veninde.

- Lad mig endnu høre de søde Ord, min Souveræn! sagde Maleren. De har den yndigste Røst, jeg har hørt.

- Virkelig, mit Barn! Man har sagt mig noget lignende i sin Tid. Da troede jeg paa det, men nu . . .

Hendes Øjne blev fugtige, men hun tog sig i det og sagde:

- Hvad mener De med den Digters Stillinger som Jupiter fra Otricoli?

- Jeg mener, han kan ikke holde sig i Rollen. Han saa virkelig imponerende ud med sine sammentrukne Bryn, da han kom ind med sin kronragede Merkur. Men saa glattedes Brynene ved mit første Smigeroffer til Guddommen. Han glemte Rollen og spillede sig først ind i den igen ved sin "*sortie*".

- Hr. Fabre! De tror, De har Fribrev paa at sige alt.

- Tak, fordi De sagde de Ord. De maa nu give mig Fribrev til at knæle for Dem og kysse Deres Haand.

- De er et Barn, Fabre! sagde Grevinden og trak sin Haand tilbage.

- Naar jeg nu lover Dem at male den store Digter som Modstykke til Deres Billede, saa Verden vil tro paa en Mythe 373 som den om Abeilard og Heloïse . . . faar jeg saa Lov at kysse Deres Kind . . . ?

- Ja, mit Barn, men saa sønligt som muligt De har forstaaet? Nej, nej . . . gaa, Hr. Fabre . . . jeg befaler Dem det . . . i Kraft af min souveræne Ret.

Hun lo, mens han gik ud, lagde sig saa træt paa en Kanapé, sukkede og slumrede ind med Hovedet omslynget af Arme og Hænder.

XXVIII.

Fabre var næsten færdig med Alfieris Portræt.

Medens Alfieri sad for ham, havde Digteren været adspredt og ikke hørt paa Malerens lange Ordstrøm om hans fattige Barndom, hans Læreaar hos David, hans Begejstring for Klassikerne, da han som sin Lærer troede, at den republikanske Strøm vilde drive Frankrig og Verden hen i en Renæssance af helleniske eller romerske Tilstande.

Fabre gentog dette Thema med stadige Variationer uden at lokke andet end Enstavelsesord ud af Alfieri.

Men han fik Erstatning i sine Undervisningstimer med Grevinden. Altid et villigt Øre, stundom sympathiske Taarer.

- Jeg er Deres Moder, sagde hun og lod ham gaa saa vidt, at han lagde Hovedet i hendes Skød. Tilsidst klappede hun hans Haar, der var tæt og kruset som et Tjørnekrat.

I en saadan Grædescene vandt han hendes Elskov. Men fra den Dag af var hun ordknap og fornem.

Det var sidste Gang, Alfieri sad for Maleren. Fabre havde besluttet at tie, men hans franske Trang til at snakke var stærkere end hans Beslutning. Han begyndte at prise Bonapartes Færd den 18. Brumaire.

Da brød Alfieri ud:

- Ja, I franske Aber! I maatte tigge en Italiener om at piske Jeres svajende Haler, og nu ligger I som Trælle for denne korsikanske Fændriks Fod.

- Hr. Greve! De har ikke Lov til at fornærme min Nation.

- Jeg spørger hverken Dem eller andre om Forlov. 374 Historien giver mig Ret. Al Jeres Kultur er en ækel Karikatur af Oldtiden.

- End De, Hr. Greve, i Deres antike Tragedier? sagde Maleren og rejste sin lille Krop saa højt, han magtede. De har selv til mig talt nedsættende om dem.

Alfieri saa paa ham, blev roligere og sagde:

- Tal ikke om mig! Min hele Digtning er Misforstand fra Ende til anden . . . Men vent, vent blot! . . . Og De skal faa at se.

- Maaske . . . hvem véd, sagde Maleren.

- Mig maa De gerne tvivle paa, især da Franskmændenes eneste Styrke er Tvivlen. Jeg vil ikke tale om Dante . . . men er ikke alene vor Petrarca Mand for at knuse alt Jert Klingklang? Har Jeres Voltaire ikke tyvstjaalet de engelske Filosofers udmøntede Guldbarrer og gjort Seddelpenge ud af dem, som Menneskenes Overfladiskhed og Dumhed har givet al pari Kurs? Jeg tror ikke paa Bibelens Myther, men jeg har aldrig vrænget ad dem som en tandløs Abekat.

- Molière da?

- En udmærket Truffaldino eller Brighella, som har plyndret vor gamle italienske Maskekomedie. Ja, en genial Kammertjener, ligesom Beaumarchais er en vittig Uhrmagersvend. De to har klogeligt holdt sig til det smaa . . . ja Beaumarchais har jo villet være rørende . . . men saa flæber han som en Kammerpige, der har ladet en *grand-seigneur* komme sig for nær. Guillotinen vilde være et udmærket Instrument, hvis den ikke havde skaaret Hoveder af som André Chéniers, men holdt sig til dumme og uvidende Adelsmænds. Alle dumme Mennesker burde overhovedet halshugges, og Marquis'erne før Gadesjoverne. Som Spartiaterne dræbte vanføre Børn, burde Nutidens Samfund slaa alle Dummerhoveder og Ignoranter ihjel, saa Menneskeheden kunde blive et sandt aandeligt Aristokrati. Men aandeligt Aristokrati kræver mange Slægtled; en født Plebejer bliver aldrig en Aandsaristokrat. Maaske lykkes det hans Afkom i 15.-16. Led.

Alfieri talte tilsidst meget højt. Døren aabnedes til Sideværelset, og Grevinden traadte ind.

- Min naadige Fyrstinde! Hr. Grevens Billede er færdigt. Behager det Dem? spurgte Maleren.

- Prægtigt! udbrød Grevinden begejstret vendende sig mod Fabre.

Alfieri ofrede Billedet et flygtigt Øjekast, men sendte, egget 375 af en pludselig Rædsel, sit Blik lige ind i sin Venindes og Malerens Sjæl.

Med et Udbrud som et kort Skrig fór han ud af Værelset.

- Han har anet alt, sagde Grevinden og stod stivnet og bleg foran Fabre.

- Gale Mennesker siges jo at være synske, sagde Fabre og trak paa Skuldrene . . . Den Mand piner Dem til døde.

- Han har løftet mig højere op og styrtet mig dybere ned, end jeg har kunnet taale, sagde hun, sank ned paa en Stol og hulkede.

Fabre vilde nærme sig hende. Hun stødte til ham. Han bukkede og gik.

- Jeg har ondt af, at en saadan hvidnende Due skal sidde i Bur med saadan en Bjørn, mumlede Fabre, mens han gik ned ad Trappen.

Alfieri greb til sit sædvanlige Middel, naar han var opreven i Sindet: et vanvittigt Ridt.

Han fór med flagrende Kappe og flagrende Haar i strygende Galop gennem Firenze, ud af Porta San Gallo og ned ad Fiesoles Højder, red hele Cirkelen rundt om Staden.

Men han imponerede og forbavsede ikke de indfødte som i gamle Dage. Folk saa flygtig efter ham og trak paa Skuldrene som ad en halv sindssyg Særling.

Dette gentog sig Dag efter Dag. Digteren gjorde ikke andet end at ride og studere. Han forbød først sin Tjener at servere Vin for ham, dernæst befalede han, at der ikke maatte bringes ham Kød. Han levede af Brød og Grønsager. Han skrev til Caluso i et Brev:

. . . Legemet er en Byrde. Gid jeg var af med det! Blot det vilde holde sig i de to Aar, jeg skal bruge det endnu, men det maa holdes svært i Ave. Jeg vil skrive Komedier som Aristofanes, har allerede begyndt. Tiden yder kun Stof til harmfyldt Latter. Jeg vil ogsaa skildre mig selv i en af Komedierne som en forrykt Karl, der i sin Fjollethed har troet, at han forstod den eneste Tid, der har været værd at leve i: Grækernes. De gamle kristne drev Djævlene ud ved Bøn og Faste. Jeg véd ikke, til hvem eller til hvad jeg skulde bede, thi paa hele Himlen og paa hele Jorden finder jeg intet, jeg kan løfte mine Øjne til.

Vennen havde for hvert Besøg, han i de senere Aar havde aflagt i Paladset ved Lungarno Corsini, følt Luftrummet snævre sig tættere og mere trykkende omkring sig. Han vidste godt, at 376 Virakken i Alfieris Sonetter og hans Morgenbuketter var en fortvivlet Vanedyrkelse af en Guddom, han havde mistet Troen paa.

Grevinden korresponderede ogsaa med Caluso. Han fik et Brev fra hende, hvori der forekom følgende Linjer:

. . . Vor store Ven er som sædvanlig herlig og ophøjet. Kun har Tungsindets Dæmon betaget ham som hans u dødelige Saul, der staar lige saa højt over Bibelens Fortælling, som Voltaires "Zaïre" staar over Englænderen Shakespeares "Amletto". Han har havt slemme Anfald af Gigt. Kom snart til ham, kære Abbate! De er hans bedste Trøster . . .

Caluso ilede til Firenze. Han havde nu aflagt sin gejstlige Dragt. Klædt i sort Fløjels Kjole efter Konsulatets Mode, høj Krave, Puf paa Ærmerne, vidt udskaaret foran, med lange, bredt skaarne Skøder, viste han sig for sin Ven.

Alfieri sagde:

- Leve Friheden! . . . for saa vidt den ophæver enhver Slavedragt . . . Leve Broderskabet! . . . for saa vidt det er uopløseligt mellem os to . . . men ned med Ligheden!

Et forceret stramt Smil ledsagede disse Ord.

- Nu skal Du blive hos mig, til jeg dør, fortsatte han . . . Jo vist. Saa vil vi leve et Par Dage i idel Glæde som i vor Ungdom. Da Du aldrig har skrevet Digte, skønt Du vist havde kunnet, om Du vilde, kan jeg ikke gøre Dig til Ridder af min homeriske Orden, men jeg kan gøre Dig til Medlem af mit Akademi. Det har Du gjort Dig fortjent til ved den herlige hedenske Maade, hvorpaa Du har tjent den hellige katolske Kirke.

Caluso blev mere og mere uhyggelig til Mode. Alfieri havde en febrilsk eller hektisk Rødme paa sine skarpe Kindknokler, hans Talesæt var blevet forceret hurtigt og stakkat. Grønlig Lys skinnede blanke i hans lyse Øjne.

- Hvad er det for et Akademi?

- Du skal faa det at se . . . Jeg skal sige Dig, jeg vil følge med Tiden. Den Maler . . . Du véd . . . Franskmanden snakker op om at gøre Studier i selve Naturen. Det gjorde han, Figaro-Beaumarchais ogsaa. Og nu maa vi jo alle lystre Parole fra Frankrig . . . Jeg vil skrive Komedier . . . paa Aristofanes's Maade. Den første af dem skal hedde "Akademiet". Det ene Halvkor skal bestaa af Skøger, det andet af Advokater. For Resten skal Handlingen foregaa i Konstantinopel, og jeg indøver mig i Rollen som Stortyrk . . . Skumringen falder paa. Inden 377 vi naar mit Akademi, er det mørkt, og saa er alle Præster sorte, og alle Katte graa.

Der var intet andet at gøre for Caluso end at lade Vennen løbe Linen ud og selv følge efter.

Alfieri ringede og beordrede, at der skulde spændes for. Han sagde:

- Tænk Dig, min ene Fod gør ondt i Stigbøjlen, naar jeg rider. Jeg har Podagra. Og da jeg saa vel som Du skal danse i Aften og i Nat, saa maa vi to ældre Herrer være lette som neapolitanske Tarantella-Piger. Det er ogsaa derfor, at jeg spæger mig og faster. Jeg vil dø ung.

En høj i stærke Fjedre dinglende tohjulet Vogn holdt i Porten med to smaa sorte Heste for. Alfieri svang sig op i det eneste meget brede Sæde, Caluso satte sig ved hans Side. I vild Fart fløj Køretøjet over Gadernes Flisebrolægning.

Det gik forbi Palazzo Pittis majestætiske Façade, som Aftensolen forgyldte. De prægtige Balustrer glødede, og Vinduerne flammede i Guldglass.

- Leve Maestro Ludovico Ariosto! Her er et af hans Fepaladser! raabte Alfieri.

To gamle Koner, et Par Lastdragere, vendte sig om efter Køretøjet, skyggende med Øjnene for Solen.

Den ene Kone sagde til den anden:

- Det er den gale Piemonteser, Dronningen af Englands Kæreste.

- Han er gal, bindegal, sagde den ene Sjover til den anden, satte Pegefingeren paa Panden og lod den snurre rundt.

Det gik ud af Porta Romana, gennem den lange Allé af sorte Stenege med Solguldets Striber langs de krumme Stammer, med røde Rande om de dødsstille Blade, og opad mod Arcetri, hvor Villa Imperiales hvidgule Masse endnu lyste.

Altid opad, i samme strygende Fart. Alfieri rejste sig i Sædet som en Imperator i sin Triumfvogn, raabte højt for at opildne Hestene. Hvor saa han vildt anstrengt ud!

Paa en af Apenninernes Forhøje laa den lille Gruppe af smalle hvide Huse. Brat var Natten falden paa uden Overgang gennem Tusmørke.

Digteren holdt an foran en lille Haveport. Han stod selv af og aabnede den, trak Heste og Køretøj bag om Huset og anbragte dem under et Skur, tog saa Abbaten ved Haanden op ad 378 en Stentrappe, som løb uden om Husets Bagside. Paa den første Afsats trak han i en rusten Jernstang. En Klokke ringede, og en lav, smal Dør gik op under en lille Rundbue.

XXIX.

Oppefra lyste det brandgult ned over en Dør. Paa en brandrød transparent Plade stod med blaa Bogstaver: "[x][x][x][x][x][x][x][x][x] [x][x][x][x][x][x][x]".

Døren blev aabnet, en Portière trukken til Side.

Caluso opdagede et middelstort Rum. Under det mangebjælkede Loft hang Lamper i den bekendte antike Form med Tude, hvorfra lange Flammer strakte sig ud, dirrende og spillende som Snogetunger. Væggene var helt bedækkede med brogede Tapeter og orientalske Tæppemønstre. Langs dem stod Løjbænke, hvorpaa kortkjolede og nedringede Kvinder halvt laa, halvt sad. De var klædte i forskellig farvet Silke, og over Skuldrene bar de lange Florshawler. Nogle holdt Tamburiner, andre Mandoliner i Haanden.

I Baggrunden sad en høj Blondine i guldpailleteret hvidt Atlask med purpurrødt Shawl, tronende for sig som en Slags Dronning eller Sultaninde.

- Det er Halvkoret til min ufødte aristofaniske Komædie, sagde Alfieri til Caluso.

Caluso lo pligtskyldigst for at tækkes sin Ven, men i sit indre var han bedrøvet ved dette Maskerdegøgl. Alfieri vedblev:

- Avissmørerne - og i Spidsen for dem den korthalsede Necker-Staël Holstein - har jo fortalt, at min Digtning manglede kraftig Farve, bløde Konturer og søde Toner . . . Nu studerer jeg Farver. Er disse Piger ikke brogede nok? Om lidt skal Du blive Vidne til mit Studium af Omrids saa bløde som Slangebugtninger og lytte til Toner sødere end syltede Morbær . . . Min Rosina, han vinkede til den blonde Kvinde paa det ophøjede Sæde, før Dine Tropper i Ilden!

Den blonde smilede og slog an paa sin Mandola.

To Piger med mørkebrunt Krushaar, sorte Øjne, fyldige Former, med blodrøde Koralperler om de nøddebrune Halse rejste sig og stillede sig ud paa Gulvet. I hæseblæsende Takt istemmede 379 de øvrige under Akkompagnement af Mandolinen den bekendte Tekst til en Tarantellamusik:

Quando vidi la Rosina,
Mi si accese il cuor nel seno,
E non posso far di meno
Che pensarvi notte e di
E costante la Marietta,

La Teresa, la Carolina,
Ma l'amor della Rosina
Non giammai piu scorderò*).

Under de fem Strofer blev Takten hurtigere for hver, og Dansen vildere og galere. De to syngende satte mere og mere Stemme i. De dansende lod Tamburinerne hoppe paa Knoerne, alles Øjne lynede som lidenskabelige Hasardspilleres. Det kom an paa, hvem der kunde folde sig stærkest og hurtigst ud i Røst og i Bevægelser. De dansendes Skikkelser glimtede forbi Tilskuernes svimle Øjne, der ikke ret kunde skelne hvem der var hvem. Farverne i Korallerne, i Klæderne ligesom gødes ud i hinanden. Endelig faldt de dansende plat ned paa Gulvet Sveden randt ned ad Pande og Kinder. Deres Stønnen lød som høj Graad.

Alfieri pegede hen mod et Hjørne. Der stod en Fiascone med guldblinkende Vino santo paa et Bord. De syngende og de dansende styrtede derhen, sloges formelig om at komme først og faa skænket sig et Vandglas fuld af den søde, krydrede Munkevin.

Alfieri sagde til Caluso:

- Man lærer saa længe, man lever. Først i det sidste Aar har jeg fundet Poesi i saadant noget . . . Men den blonde, Kapreserinden deroppe, hun er Juvelen. Hun er min. Ellers maa Du vælge, hvem af dem Du vil. Jeg sætter mig nu ved hendes Fødder som Herakles ved Omfales. Ak, det er Alderen, der hylder *

Første Gang, jeg saa Rosina,
flammehedt mit Hjærte brændte,
alle mine Tanker sendte
jeg til hende Nat og Dag.
Trofast er jo Marietta,
Teresina, Carolina,
men Din Elskov, min Rosina,
aldrig jeg forglemme skal.

380 Ungdommen, Kunsten, der hylder Naturen . . . Nedfarten til Hades begynder.

- Gør det ikke, Vittorio! sagde Caluso og greb ham i Armen. Jeg vil ikke se det. Du synker i mine Øjne.

Aarerne svulmede i Alfieris blege Tindinger.

- Dumme Præst . . . kan Du ikke faa manet den Djævel ud, som for i Dig ved Ordinationssakramentet? . . . Vær Menneske . . . ja det er Du, det véd jeg, men bekend Kulør!

Han rev sig løs, greb Kapreserindens fint formede, smalle, lange, brune Haand med de slangedannede Sølvvarmbaand og Sølvfingerringe, satte sig paa den lille Estrade ved hendes Fødder.

Caluso maatte tilstaa for sig selv, at Gruppen egentlig var køn - malerisk og plastisk - ikke moralsk set. Han forstod, at de andre Kvinder raabte Bravo ved Synet af denne høje Mand med det alvorlige Ansigt ved denne blomstrende Piges Fødder, af dette karakteristiske Hoved med det krusede lyserøde Haar lænet mod det hvide Atlask med Guldpailletterne.

- Nu synger Du, Rosina, den Sang fra Din Ø. . . Tommaso Caluso . . . den græske Ø, hvor Kvindernes Hænder og Fødder er som de gamle Statuers . . . og lige saa skidne som de.

Rosina gik ned fra sin Smule Trone, saa skikkelig, halvdum ud, da hun løftede sine mørkblaa Øjne op mod Alfieri . . . Herre Gud! han betalte hende jo godt. Aldrig havde hun havt saa fornem Elsker, som hun slet ikke kunde forstaa, for snart lo, snart græd han, snart rasede han i hendes Favn . . . men hvor han maatte være rig! For ham var Guld som Rullesten for hende i Havstokken ved Marina paa Capri.

- Altsaa, raabte Alfieri, nu Du, Rosina!

Hun skød sig ned fra sit Dronningsæde, kastede sit Shawl fra sig, viste sig med sin smalle Taille, krøb behændig sammen siddende paa Hug paa Estraden med Knæene op mod Hagen, saa ned paa Alfieri med de blaa Øjne i de langt kløvede Huler. Hun laa der, ombruset af sine Klæder, dog anede man de fine slanke Former under det bevægelige Stof.

Pigen sang til en Melodi fra Capri i Andantino, mens hun slog Akkorder paa en Cither:

Fuggiamo nel deserto
Fuggiamo, amata mia!
Ogni sentier è aperto,
: : Se tu verrai con me. :!
381 :|: Fuggiamo, ovver poi vittima

Io resterò per te :|:

Come colombi uniti
Ci aggirem nel bosco.
E nel amor rapiti
:|: Ci unisce un sol pensier :|:
:|: Noi non avrem davanti
Che un solo duce, il cor. :|:
Si, si!

Il canto degli uccelli
Sia l'inno nuziale!
Un cerchio su capelli
:|: Di rose io ti porrò :|:
:|: Regina del deserto
Io ti saluterò. :|:
Si, si!*)

Hun sang med en Stemme saa klar, som den kun findes i Italien. Det var en underlig tungsindig Melodi. Og mens hun selv fik Taarer i Øjnene, smittede hendes Bevægelse de to Mænd.

Pludselig farer Alfieri op, griber hende i Favn og synger de sidste Ord:

*
- 382

Som Ørknens fagre Dronning
jeg kroner Dig, min Skat.

Han tog en Æske frem, aabnede den. Et genuesisk Smykke, en Krans af smaa Roser i Guldfiligranarbejde glimtede i Lyset. Han satte den paa hendes Haar og sagde:
- Tre Gange skulde Du synge den Sang, før jeg kransede Dig med Roser. Men nu skal Du flygte . . . Tommaso . . . en anden skal flygte med Dig.

Abbaten tog en af Tarantelladanserinderne. Alfieri hug med sin Kaarde til Lamperne, saa de faldt klirrende mod Gulvet; de andre skønne hvinede vildt i det ravnsorte Mørke. Alfieri lo højt.

Snart sad de to Mænd med hver sin Kvinde paa Skødet. Alfieri styrede Hestene samtidig med, at han favnede den skønne. I gnistrende Galop susede Vognen ned ad Bakke og forsvandt i Mørket.

XXX.

En Gang om Ugen aflagde de to Venner Besøg i Akademiet og kørte med deres Elskerinder op til et Hus ved Fiesole.

Vennen saa med Bekymring, at Alfieri var legemlig lidende. Hans Anfald af Gigt blev hyppigere. Han vilde ikke forlade ham.

En Eftermiddag sagde Alfieri til sin Ven:

- Husker Du den Aften for mange Aar siden i Bobolihaven, da vi første Gang ret aabnede vore Hjærter for hinanden? Da Du bød og manede mig til at blive Digter? Da Du formelig befalede mig at faa en stor Elskov? Da troede jeg paa mine Evner, paa en alt betvingende Kraft i mig. Jeg har stridt og stræbt, slidt og slæbt. Hvad har jeg vundet? . . . Min Digtning er bleven forpint af Anstrengelse, og Du ser, hvad den store Elskov er bleven til! Du plejer at have et skarpt Øje. Skulde det være blevet blindt? Har det ikke set, hvad der sker i dette Palads?

Caluso greb ham i Armen, og der undslap Abbaten som et Skrig af Smerte. Han havde vel frygtet, at Alfieri vidste alt, og tilskrev hans Vildskaber med dette "Akademi" Fortvivlelse derover. 383 Men, da Digteren aldrig havde hentydet dertil, søgte Caluso at trøste sig med, at han havde taget fejl. Nu blev der revet en grundig Rift i hans Haab. Han tav stille og stirrede ned i Gulvet.

Alfieri vedblev:

- Jeg anklager først og fremmest mig selv eller den, der har skabt mig. Men maaske er vi kun Produkter af en blind, fornuftløs Natur. Intet Menneske har kunnet udholde at leve daglig sammen med mig, undtagen min

kære Træl, min afdøde Andrea, som kyssede min Haand, naar den havde slaet ham. Men jeg har ogsaa den Anklage mod Dig, min Ven, at Du har sporet og egget mig ud over min Natur. Dødens Grib hakker alt i mine Indvolde; jeg føler dens Jernnæb hver Dag. Min Ven, hvorfor gjorde Du det?

Gennem Taarer lyste Tommaso Calusos skønne Øjne som flammende Kugler. Han rejste sig, lagde Armen om Alfieris Hals og sagde:

- Du har rejst Dig et Monument, som aldrig vil forgaa, og med det samme et for den, Du har elsket. Og Du maa huske, hvad hun har været for Dig. Efterverdenen vil glemme Eders Fejl og begejstres for Eder begge som for Petrarca og Laura. Hun har villet følge Dig paa Din Flugt, har ikke haft Vingefang nok, er falden ned paa Jorden, men det er nok at have villet det store. Saa har Du forladt hende. Dertil er intet at sige. Man suger Orangen og kaster Skallen bort. Det er og maa være Geniernes Moral . . . Hvorfor jeg har hugget mine Sporer i Dine blødende Sider? Fordi jeg vilde være med til at skaffe vort Italien en stor Digter, som aandelig kunde forene dette stakkels søndersplittede Land, Blomsternes, Poesiens, Sangens Hjemstavn. Tro mig: Italien maa sammensynges, før den Herskerhaand kommer, som udvortes tvinger det sammen. Har jeg ofret Dig, da er det som Brændoffer til Italiens Genius. Han vil glædes som Jehovah ved den søde Duft. Jeg vilde ikke betænke mig paa at ofre den Genius hundrede Sjæle i et Baal. Jeg vil elske, jeg vil knæle for enhver, der bringer en Sten til Enhedsbygningen. Jeg skulde hylde en Skurk som Cesare Borgia, hvis han kunde gøre vort Land til ét, ligesom jeg hylder Niccolò Macchiavelli, der raader en kraftig Tyran til ikke at sky Gift og Dolk, Løgn og Mened for dette Maals Skyld. Naar Du snart segner hen, er Du ikke Italiens første, bliver heller ikke dets sidste Martyr. Men Du faar Plads i dets Pantheon. Jeg vil ikke tale om, at fra Din 384 Dødsdag af vil jeg visne hen af aandelig Tæring . . . Farvel . . . Min Broder ligger for Døden paa vort gamle Slot. Dør han, kommer jeg tilbage til Dig . . . og skal ikke vige fra Din Side, før en af os dør.

Ikke mange Uger efter skrev Grevinden af Albany følgende Brev til den franske Hellenist Anse de Villoison, Alfieris Ven og Beundrer:

Florens, 9. November 1803.

Jeg er vis paa, kære Ven, at De vil tage stor Del i det skrækkelige Tab, jeg har lidt. De véd af Erfaring, hvor forfærdeligt det er at miste. Og her at miste en, med hvem jeg har levet i 26 Aar, og som aldrig har voldet mig et bedrøvet Øjeblik, som jeg altid har tilbudt, højagtet og æret. Jeg er det ulykkeligste Væsen paa Jorden. Den største, den eneste Lykke, som kunde hænde mig, var snart at følge denne mageløse Ven. Han har dræbt sig selv ved Studium og Arbejde, I de ti sidste Aar lærte han sig Græsk uden Hjælp. Han har oversat paa Vers en Tragodie af hver af de store Grækere: "Perserne" af Æskylus, "Filoktet" af Sofokles, "Alkestis" af Euripides, selv skrevet en "Alceste", et tragisk Melodrama "Abel", som er bestemt til halvt at reciteres, halvt at synges, for ret at give Italienerne Smag for Tragedien. Det skal blive de første Ting, jeg lader trykke som Slutning paa hans "Theater". Han har oversat Aristofanes's "Frøerne", hele Terents, hele Vergil paa Vers, det vil sige "Æneiden", samt "Catilinas Sammensværgelse". Han har skrevet 17 Satirer og et Bind lyriske Digte. Han har skrevet paa sit Levnetsløb lige til 14. Marts d. A., og saa har han paa to Aar digtet 6 Komedier, som have været Aarsagen til hans Død, thi han arbejdede for meget derpaa, for snart at bringe dem til Ende, og trods det har han kun kunnet korrigere fire og Halvdelen af den femte.

Han befandt sig meget vel den 3. Oktober om Morgenen og arbejdede som sædvanlig. Jeg kom hjem Klokken 4 for at spise til Middag, jeg fandt ham i stærk Feber: Podagraen var slaet ind, og han havde svækket sin Mave ved i lang Tid saa godt som intet at spise.

385 Endelig Lørdag Klokken 8 mistede han Synet efter at have tilbragt en Nat værre end de foregaaende og døde uden Feber, som en Fugl, uden Dødskamp, uden at vide, at han skulde dø, næsten uden at have talt under sin Sygdom.

Ak, hvilken Sorg! Jeg har mistet alt: det er, som havde man revet Hjærtet ud af Livet paa mig. Jeg kan endnu ikke faa mig selv til at tro paa, at jeg aldrig mere faar ham at se. Jeg sad jo ved hans Side, naar han arbejdede, jeg formanede ham til ikke at overanstrenges sig, men det var forgæves; hans brændende Iver for Studium og Arbejde tog til Dag for Dag, og han søgte at glemme alt, hvad der foregik i Tiden, som dog stadig beskæftigede ham. Hans Tanke var altid rettet paa den alvorlige Side af Livet, og dette Land yder ingen Adspredelse. Jeg bebrejder mig altid, at jeg ikke har bevæget ham til at foretage en Rejse; han var da bleven tvungen til at adspredes sig. Hans glødende Sjæl kunde ikke eksistere længere i et Legeme, som den stadig fortærede. Han er lykkelig, han ser ikke mere de mange Ulykker, og hans Berømmelse vil stige; kun jeg har mistet ham, og han var mit Livs Lykke. Jeg kan ikke mere beskæftige mig med noget. Mine Dage var tidligere alt for korte, jeg studerede mindst 7 til 8 Timer; nu kan jeg ikke aabne en Bog. Undskyld, at jeg underholder Dem med min Sorg. Jeg véd, at De nærer Venskab for mig, og at De elsker denne uforlignelige Ven: derfor hengiver jeg mig til min Smerte lige over for Dem.

De vilde gøre mig en sand Glæde ved at fortælle mig om Dem selv og om Deres literære Beskæftigelser. Jeg véd, at De docerer Nygræsk ved Institutet. Jeg har hørt, at Hr. Delilles "Æneide" er under Trykning, jeg glæder mig usigelig til at læse den, naar mit Hoved en Gang kommer i Ro. Jeg tænker ikke paa at flytte; jeg lever fra Dag til Dag, glad over, naar en Dag er til Ende, fortvivlet, naar en ny begynder. Døden vilde være en sand Lykke for mig; jeg afskyer Livet, Verden, alt, hvad som lever og rører sig deri. Jeg har kun levet for en, og ham har jeg mistet. Lev vel, kære Ven, beklag mig, thi jeg er meget ulykkelig. Jeg kan ikke løsrive mig fra disse Steder, hvor jeg har levet med ham, og hvor han stedse vil blive.

Grevinden af Albany.

Resten af sit Liv, nogle og tyve Aar endnu, levede Grevinden med Maleren Fabre. Evigt studerende Dilettant, altid literært interesseret, samlede hun lærde og Literater om sig, brevvekslede med Berømtheder, fik saa mange som muligt til at rose Alfieri. For ham lod hun rejse det prægtige Mindesmærke i Kirken Santa Croce efter en Tegning, som Alfieri selv havde udført. Efter hendes Død blev et, som Alfieri ogsaa havde komponeret, oprejst for hende. Mange har betragtet disse Marmorsarkofager med Rørelse og Andagt.